

SIULEQUT

1993-imiit 2005-imut kommunemut pilersaarusrornermut siunnersuusiorqarnerani Qasigiannguit kommuneanni siunissami ineriertortitsineq pillugu siullerpaamik ataqatigiissumik pilersaarusrorqarpooq.

Qasigiannguit illoqarfianut pilersaarusaq ullutsinnut naleqquk-kunnaartoq kommunemut pilersaarusrornermik taarserneqas-saaq.

Qasigiannguit Kommuneat **tamarmi** pilersaarusrorfigineqarpooq, illoqarfik Qasigiannguit, nunaqarfik Ikamiut kiisalu nunaannaq kommunemut atasoq tamaat ilanngullugu.

Kommunemut pilersaarusrorluta sulinerput tamatsinnut ilinniar-fioqaaq, politikerinut, atorfilinnut innuttanullu, naak innuttat oqalliseqataanerat neriuutigisatsinniit annikinnerugaluartoq.

Taamaattumik kommunemi innuttat kajumissaarpakka kommunemut pilersaarusrornerq maanna saqqummiunneqartoq atuar-luaqqullugu. Pilersaarusaq pillugu innuttat isummaminik saqqummersitsinissaminnik periarfissaqarput ataasingorneq 26. april 1993-ip tungaanut.

Kommunemut pilersaarusrornerq ukiut tamaasa uterfigineqartassaaq, pisariaqassappallu allanngortinneqarsinnaalluni, taamaammat siunissami kommunep ineriertornera oqallisigine-qartuassaaq.

Suut tamarmik allanngoriartupiloornerisa nalaanni inuuvgut, taamaattumik siunissami kommunemut pilersaarusrornerup pik-kunarnerusumik oqallisaalernissaa ilimagaara. Sunaluunniimmiaallaqaataani nalunartarpoq, ingerlatileraangatsiguli ilikkartarparput.

Isumaqpunga kommunemut pilersaarusrornerq siunissami iluaquataaliualerumaartoq politikerinut, atorfilinnut innuttanullu tamanut. Pingaartumik pilersaarusiagut ajornartorsiutigullu Nam. Oqartussanut saqqummiunnialeraangatsigit taanna sak-kugilluarsinnaavarput.

Taamatut oqaaseqarlunga siunissami oqallluarnissassinnik kissaappassi.

Inussiarnersumik inuulluaritsi

Chr. Lyberth
Borgmester

FORORD

Med kommuneplanforslag 1993–2005 foreligger nu for første gang en sammenhængende planlægning for den fremtidige udvikling af Qasigiannguit kommune.

Kommuneplanen skal erstatte den tidligere byplan for Qasigiannguit, der har været forældet i flere år.

Endvidere omfatter kommuneplanen hele Qasigiannguit kommune, både byen Qasigiannguit, bygden Ikamiut og det øvrige åbne land i kommunen.

Udarbejdelsen af kommuneplanen har været en lærerig proces, både for os politikere, men også for kommunens embedsmænd og for borgere, selvom den offentlige forhåndsdebat ikke har været så intens, som vi havde håbet.

Derfor vil jeg gerne opfordre kommunens borgere til at studere det kommuneplanforslag, der nu foreligger, og fremkomme med deres mening i løbet af høringsperioden, der slutter mandag den 19. april 1993.

Under alle omstændigheder skal kommuneplanens redegørelse revideres hvert år, så vi får rig lejlighed til også fremover at debattere kommunens udvikling.

Vi lever i en tid med store samfundsomskiftninger, og jeg er derfor overbevist om, at kommuneplan-debatten efterhånden vil blive stadig mere levende. Al begyndelse er jo svær, og vi bliver kun bedre ved at øve os.

Jeg tror på, at kommuneplanen i de kommende år vil udvikle sig til et vigtigt værktøj for både politikere, embedsmænd og borgere. Det gælder ikke mindst når vi overfor hjemmestyret og landspoliti-kerne skal gøre opmærksom på vores planer og problemer.

Med disse ord vil jeg udtrykke ønsket om en god debat om fremtiden.

Med venlig hilsen

Chr. Lyberth
Borgmester

KOMMUNEMUT PILERSAARUSIORNERUP IMAI

- Siulequt – sularineqarnera – imai

Nassuaat

- Maannamut inerjartorneq
- Maannamut pilersaarusrornerneq
- Nuna tamakkerlugu pilersaarusrornerneq
- Inuit amerlassusaat
- Ajornartorsiutit iluarsiuminaatsut
- Siunissami periarfissat
- Ilorraap tungaanut saanneq – torrak!
- Pingaarnertut anguniakkat
- Qasigiannguit kommuneanni pilersaarutit immikkoortut qulit:
 1. Inuussutissarsiornermut pilersaarut
 2. Ineqarnermut pilersaarut
 3. Angallannermut pilersaarut
 4. Avatangiisnit pilersaarut
 5. Pilersornerqarnermut pilersaarut
 6. Kommunemi suliffeqarfinnut pilersaarut
 7. Isumaglenninnermut pilersaarut
 8. Atuarfeqarnermut pilersaarut
 9. Kulturimut sunngiffimmullu pilersaarut
 10. Ikamiunut pilersaarusiaq
- Aningaasaliinissamut pilersaarusrusiaq budgetilu

Iloqarfiup nunaqarfiullu killeqarfii

- Qasigiannguit kommuniat
- Qasigiannguit illoqarfiata sumiinnersa
- Ikamiut nunaqarfiata sumiinnersa
- Nunaannarmi sumiiffilt soqutiginaateqarsinnaasut

Qasigiannguit pilersaarusrornerneqarnerat

- Tunngaviusumik ilusaa
- Iloqarfiup pilersaarusrornerani killissarititat

Ikamiut nunaqarfittut pilersaarusrornerneqarnera

- Tunngaviusumik ilusaa
- Nunaminertat atorneqarnissaannut illullorfissanullu killissarititat

Malittarisassat

- Nunaminertamik tunniussinermi malittarisassat
- Sanaartornissamut piareersaanelmi akiliisitsiniarneq
- Atassusertittussaatitaaneq

KOMMUNEPLANENS INDHOLD

- Forord – statusblad – indhold

Redegørelse

- Hidtidig udvikling
- Hidtidig planlægning
- Landsplanmæssige rammer
- Befolkningsudvikling
- Den onde cirkel
- Fremtidsudsigtterne
- Den gode cirkel – sådan !
- Overordnede mål
- 10 sektorplaner for Qasigiannguit kommune:
 1. Erhvervsplan
 2. Boligplan
 3. Trafikplan
 4. Miljøplan
 5. Forsyningsplan
 6. Kommunal virksomhedsplan
 7. Socialplan
 8. Skoleplan
 9. Kultur- og fritidsplan
 10. Sektorplan for Ikamiut
- Investeringsplan og budget

By- & bygdezonen

- Qasigiannguit kommune
- Byzonen omkring Qasigiannguit
- Bygdezonen omkring Ikamiut
- Interesseområder i det åbne land

Byplan for Qasigiannguit

- Hovedstruktur
- Rammer for lokalplanlægningen

Bygdeplan for Ikamiut

- Hovedstruktur
- Ramme for arealanvendelse og bebyggelse

Reglerne

- Retningslinier for arealtildeling
- Opkrævning af byggemodningsandele
- Tilslutningspligt

KOMMUNEMUT PILERSAARUSIORNEQ SUNAAVA?

Ukioq 2005-mi Qasigiannguani inuit qassiussappat? Børnehaveni inissat qassit atorfissaqartinneqassappat? Tamatta naammaginartumik inissaqartinneqassaguta inissiat qassit pisariaqartinneqassappat? Meerartagut utoqqartagullu qanoq atugassaqartissavagut?

Tamakku apeqquterpassuillu allat kommunemut pilersaarusrornermi tikinnejqassapput. Naalisarlugu oqartoqarsinnaavoq kommunemti pingaaertinnejqarnerpaat pilersaarusrornermi oqaa-sertalorsorneqartut.

Kommunemut pilersaarusrornerneq aammattaaq piffissaq ungasinnerusoq isigalugu aningaaqarniarneq pillugu pilersaarusrorneruvoq, kommunemti periarfissaritaasut pitsaanerpaaamik atorneqarnissaat anguniarlugu.

Iloqarfipi iluani nunaminertat sorliit illuliorfigineqassanninger-sut sorlillu illuliorfigineqarsinnaanersut kommunemut pilersaarusrornermi aalajangiiffigineqartarpot. Illuliorfigineqarsinnaasuni sumi inissialortoqassanersoq sumilu inuussutissarsiornermut tunngasunik illuliorfigineqarsinnaanersoq kiisalu sumi katerisi-maartarfioraq pilersaarusrornermi aalajanger-neqartarpotaaq. Iloqarfimmi nunaqarfimmi nuunaminertat sunut atorneqarnissaannik aalajangersaasarnerit tamakku ataatsimut qallunnaatut taaneqartarpot fysisk planlægning.

Kommunemut pilersaarusrornerneq innuttanut periarfissaavoq kommunep pilersaarutaanut malinnaanissamut aamma ammasumik oqallinnikkut kommunep ineriertortinnejqarneranut isummersueqataanissamut.

Kommunemut pilersaarusrornerneq politikerit atorfillillu ultuin-narni aqutsinermi nni pilersaarusrornerminnilu najoqqutaralugu. Taanna najoqqutaralugu ineriertortitsinermi piffissaq sivilkin-nerusoq sivisunerusorlu eqqarsaatgalugit anguniakkat inger-lanneqarsinnaapput.

Kommunemut pilersaarusrornerneq **Namminersornerullutik Oqartussat** iluaqtigisinnavaat nuna tamakkerlugu pilersaarusrornerup saheqqutaarneqannginneranut nakkutillinermi. Aamma Qasigiannguani innuttat siunissami ineriertortitsinermut qanoq isumaqarnerannut malinnaanissamut iluaqtigineqarsin-naavoq. Kommunet tamarmik pilersaarusrorneri tassaassapput Namminersornerullutik Oqartussat nuna tamakkerlugu naaper-tuilluartumik pilersaarusrorneraannut toqqammavissat.

Qallunaaq atuakkortoq Storm P. ilaanni ima oqarsimavoq: "Eqqoriaaneruna nalunartoq, ingammik siunissaq pillugu".

Kommunemut pilersaarusrornerneq pillugu aamma taama oqarto-qarsinnaavoq. Pilersaarusrorneriaq una suliarineqarpoq siunissami ineriertornerup ingerlanissaanut llimagisagut neriuutigisagullu tunngavigalugit. Kisiannill ineriertornerneq sukkajimmat periarfis-sat allanngorlataarsinnaapput. Allanngorlatornermut asser-suutit taaneqarsinnaapput KNI-p siunissaata oqallisigineqar-nera, niqqutissat assiguummik akeqarnerisa atorunnaarsinne-qarnera kiisalu takornariartitsinerup inuussutissarsiutit iner-artistortinnejqarnera il. il.

Taamaattumik pilersaarusrornerneq periarfissat allanngorneri ma-lillugit allanngortinnejqartuassaaq.

Anguniakkat aamma aningaaasaliinissamut pilersaarusrorneriaq ukiu-moortumik isummerfigineqartassapput budgetip suliarineqar-nerata nalaani. Kiisalu kommunemut pilersaarusrornermut tunngaviusut ukiut tallimakkaarlugit nutarternejqartassapput.

HVAD ER EN KOMMUNEPLAN ?

Hvor mange indbyggere er vi i Qasigiannguit i år 2005? Hvor mange børnehavepladser vil der være behov for? Hvor mange boliger skal vi bruge, for at vi alle kan få en acceptabel bolig? Hvilke forhold vil vi byde vores børn og gamle?

Disse og mange andre spørgsmål forholder kommuneplanen sig til. Stærkt forenklet kan man sige, at kommuneplanen sætter ord på de kvaliteter, som vi her i kommunen tillægger størst betydning.

Kommuneplanen er også en plan for de langsigtede investeringer, i et forsøg på at få mest muligt ud af de midler vi har til rådighed her i kommunen.

Endelig fastlægger kommuneplanen hvilke områder der skal friholdes for byggeri, og hvilke der må bebygges. For de bebyggede områder fastlægges hvor der skal være boliger, hvor der skal være erhverv, og hvor der skal være centerfunktioner. Alle disse bestemmelser omkring anvendelsen af arealer i byen og bygden kaldes fysisk planlægning.

For borgerne er kommuneplanen en mulighed for at få indsigt i kommunens planer, men også en chance for at deltage i den offentlige debat og medvirke til at forme kommunens udvikling.

For politikere og embedsmænd er kommuneplanen et værktøj i kommunens daglige ledelse og planlægning. Et værktøj til af fastholde både de kortsigete og langsigtede mål for udviklingen.

For hjemmestyret er kommuneplanen et værktøj til kontrol af, at rammerne i landsplanlægningen overholdes, og til at få indsigt i hvordan borgere og politikere ønsker Qasigiannguit kommune skal udvikle sig i fremtiden. På baggrund af alle kommuneplaner tilrettelægges hjemmestyrets planlægning, således at flest mulige ønsker tilgodeses.

Den danske forfatter Storm P. sagde en gang: "Det er vanskeligt at spå, især om fremtiden".

Sådan er det også med kommuneplanen. Den foreliggende plan er udarbejdet på grundlag af, hvordan vi forventer og håber fremtiden vil udvikle sig. Men vi er som bekendt i en rivende udvikling, hvor forudsætningerne til stadighed ændrer sig. Det gælder debatten om KNI, ophævelse af enspris-systemet, udvikling af turismen som erhverv osv.

Det er derfor nødvendigt jævnligt at justere vores mål og planer i forhold til de nye forudsætninger.

Én gang om året i forbindelse med den årlige budgetlægning justeres målsætninger og investeringsplan. Hvert femte år fornys hele prognosegrundlaget for kommuneplanen.

KALAALLIT NUNAANNI PILERSAARUSIORIAASEQ

Kalaallit Nunaanni pilersaarusrornerit pingasoqiusaapput: nuna tamakkerlugu pilersaarusrornerq, kommunemut pilersaarusrornerq kiasalu kommunemi nunaminertat pilersaarusrorfigineqarnerat. Pingasoqiusamik pilersaarusrornerit imminnut ataqtigilneri ima iluseqarput:

Aqunneqarneri: nuna tamakkerlugu pilersaarusrornermi kommunemut pilersaarusrornermut suut ilaassanersut aalajanger-neqartarpot, kommunemullu pilersaarusrornermi nunaminertanut tunngasut aalajangerneqartarlutik.

Pilersaarusrornerit ataqtigilaartinneqarnerat: nuna tamakkerlugu pilersaarusrornermi kommunit pilersaarusrorneri aamma Namminersornerullutik Oqartussat nuna-immikkortortakkutaaarlugit pilersaarusrorneri ataqtigilaartinneqartarpot.

Siammasissumik aqtsineq: kommunemut pilersaarusrornerq ataatsimoortillugu saqqummiunneqareerlunilu akuersissutigine-qareeraangat kommunalbestyrelsep nammineq illoqarfimmi nunaqarfimmilu nunaminertanut pilersaarusrornerit sularalugillu akuersissutigisussaavai.

Innuttat peqataatinneqarnerat: nuna tamakkerlugu-, kommunemut- aamma nunaminertanut pilersaarusrornerit pillugit paasisitsiniaasoqartassaaq, pilersaarusrornermi siunertat anguniakkallu pillugit oqallitoqarnissaa anguniarlugu.

Pilersaarusrornerit pingasoqiusaaneri Kinamiut illerfiusaattut ipput, tassa milliartortut tamarmik anginerup iluaniissinnaasut makku:

NUNA TAMAKKERLUGU PILERSAARUSIORNEQ Naalakkersuisunit sularineqassaaq Kommunemut pilersaarusrornermut tunngaviussaaq
KOMMUNEMUT PILERSAARUSIORNEQ Naalakkersuisunit akuerineqartussaavoq Nunaminertanut pilersaarusrornermut tunngaviussaaq
NUNAMINERTANUT PILERSAARUSIORNEQ Kommunalbestyrelsemitt sularineqassaaq Kommunalbestyrelsemitt akuerineqassaaq Innuttanit pisortanillu malinnejartussaavoq

PLANSYSTEMET I GRØNLAND

Det grønlandske plansystem er opbygget i 3 niveauer: landsplanlægning, kommuneplanlægning og områdeplanlægning. Planlægningen på de 3 niveauer hviler hver især og indbyrdes på følgende hovedprincipper:

Rammestyring: landsplanlægningen fastlægger rammerne for indholdet af kommuneplanerne, og kommuneplanerne fastlægger rammerne for indholdet af områdeplanerne (lokalplaner).

Sammenfattende planlægning: landsplanlægningen samordner kommunernes planlægning med hjemmestyrets overordnede sektorplanlægning. Kommunerne planlægning tager tilsvarende samlet stilling til alle forhold af betydning for by og bygder.

Decentralisering: når en kommuneplan er offentliggjort og godkendt, så er det kommunalbetyrelsen selv, der tilvejebringer og endeligt godkender områdeplaner (lokalplaner) indenfor byzonen og bydezonene.

Borgermedvirken: i forbindelse med al landsplanlægning, kommuneplanlægning og områdeplanlægning skal iværksættes en oplysning med henblik på at fremkalde en offentlig debat om planlægningens mål og indhold.

Plansystemet kan illustreres som 3 kinesiske æsker indeni hinanden:

LANDSPLANLÆGNING Forestås af Landsstyret Ramme for kommuneplanlægningen
KOMMUNEPLANLÆGNING Godkendes af Landsstyret Ramme for områdeplaner
OMRÅDEPLANLÆGNING Forestås af kommunalbestyrelsen Godkendes af kommunalbestyrelsen Bindende for borgere og myndigheder

INATSISIT TUNNGAVIGINEQARTUT

Kommunemut pilersaarusrusiornermi inatsisitigut tunngavigineqartut makkuupput

- Inatsisartut peqqussutaat nr. 6, 19. december 1986-imeersoq nunaminertat atorneqarnissaannut pilersaarusrorfligneqarnerannullu tunngasoq.
- Namminersornerullutik Oqartussat Nalunaarutaat nr. 23, 18. november 1992-imeersoq nunaminertat atorneqarnisaannut pilersaarusrusiorfigineqarnerannullu tunngasoq.

Nalunaarut nutaaq atuutilissaq 1. januar 1993.

Kommunemut pilersaarusrusiorneq una nalunaarutip nutartikkap periarfissilinera sapingsamik malillugu suliarineqarpoq.

LOVGRUNDLAGET

Lovgrundlaget for kommuneplanlægningen er

- Landstingsforordning nr. 6 af 19. december 1986 om arealanvendelse og planlægning
- Bekendtgørelse nr. 23 af 18. november 1992 om arealanvendelse og planlægning.

Den nye bekendtgørelse træder i kraft den 1. januar 1993.

Udarbejdelsen af nærværende kommuneplanforslag er så vidt muligt sket i overensstemmelse med den nye bekendtgørelse.

SULIARINEQARNERA AKUERINEQARNERALU

Kommunemut pilersaarusrornermut siunnersuut una kommunalbestyrelsemitt suliarineqarpoq piffissami august 1991–imiit september 1992–ip tungaanut kommuneingeniør Ole Rendal aamma civilingeniør Lars Tolboe allattoralugit. Kalaallisuunn-gortitsisupput Helene Risager aamma Julianne Mikaelsen.

Akuerineqarallarnera: kommunemut pilersaarusrornermut siunnersuut kommunalbestyrelsemitt akuerineqarallarpoq januar 1993.

Tamanut ammasumik tusarniaasoqarnera: siunnersuut innutanut tammanut ammasumik saqqummiunneqassaaq oqallisigineqassallunilu sap. akunnerini 12–ini, ataasinngorneq 25. januarimiit ataasinngorneq 19. april 1993–ip tungaanut.

Akuerineqavinnnera: siunnersuut kommunalbestyrelsemitt akuerineqavittussaavoq maj 1993–imi.

Atortussanngortinnejnarnera: kommunemut pilersaarusrornerup Namminersornerullutik Oqartussanit juni 1993–imi atortussanngortinnejnqarnissaa ilimanarpooq.

Nallileeqqitarneq: Kommunep pilersaarusrorneranut nassuaat aamma aningaasaliinermut pilersaarusaq ukiut tamaasa nalliliiffigeqqinnejqartassapput piffissami septemberimiit novemberimut, siullermearluni taamaaliorqassalluni 1993–imi. Aningaasartaasa qaffanneri pisussanillu ilmagisanik allattugartai ukiut tallimakkutaarlugit nalliliiffigeqqinnejqartassapput.

Akuersissutigineqarnera

Kommunemut pilersaarusaq kommunalbestyrelsemitt akuersissutigineqarpoq ulloq _____. januar 1993.

Chr. Lyberth
Borgmester

/ Jørn Byrsing
Kommunaldirektør

STATUSBLAD

Udarbejdelse: nærværende kommuneplanforslag er udarbejdet af kommunalbestyrelsen i perioden august 1991 til september 1992 med kommuneingeniør Ole Rendal og civilingeniør Lars Tolboe som penneførende embedsmænd. Forslaget er tolket af Helene Risager og Julianne Mikaelsen.

Foreløbig vedtagelse: kommuneplanforslaget er foreløbigt vedtaget af kommunalbestyrelsen i januar 1993.

Offentlig høring: forslaget fremlægges til offentlig høring i 12 uger i perioden fra mandag den 25. januar 1993 til mandag den 19. april 1993.

Endelig vedtagelse: forslaget vedtages endeligt af kommunalbestyrelsen i maj 1993.

Godkendelse: kommuneplanen forventes derefter godkendt af landsstyret i juni 1993.

Revision: kommuneplanens redegørelse og investeringsplan skal revideres hvert år i perioden september til november, næste gang ultimo 1993. Fremskrivninger og prognoser skal revideres ca. hvert 5. år.

Vedtagelsespåtegning

Kommuneplanforslaget er vedtaget af kommunalbestyrelsen den _____. januar 1993.

Chr. Lyberth
Borgmester

/ Jørn Byrsing
Kommunaldirektør

NASSUIAAT 1993

Nuna tamakkerlugu pilersaarusrornerup killissarititaasa iluanni Qasigiannguit kommuneanni aningaasaqarnermut allanullu ineriertortitsinermut kommunalbestyrelsep politikia nassuaatip imaraa.

Ukiup 2005-íp tungaanut ineriertortitsinermi kommunalbestyrelsep pingaernerpaatut anguniagai tunngaviupput.

Aningaasaliinissamut tunngaviusussaavoq Kommunep aningaasat ukiuannut 1993-imut kiisalu 1994-96-imut aningaa-saliinissamut pilersaarusiaa.

Pingaarnertut anguniakkat, pilersaarusiati immikkoortut aamma aningaasaliinissamut pilersaarusiaq ukiumut ataasiarlutik, september – novemberimil, naliliiffiqeqaqqittassapput.

REDEGØRELSE 1993

Redegørelsen udtrykker kommunalbestyrelsens politik for den økonomiske og fysiske udvikling af Qasigiannguit kommune indenfor rammerne af de landsplanmæssige forudsætninger.

Den bygger på kommunalbestyrelsens overordnede målsætninger for denne udvikling med en planlægningshorisont frem til år 2005.

Det økonomiske grundlag er kommunenes budget og investeringsplan for 1993 med overslagsårene 1994-96.

Overordnede mål, sektorplaner, investeringsplan og budget revideres én gang om året i perioden september til november måned.

Imai:	Qup.	Indhold:	Side
• Maannamut inerartorneq	2	• Hidtidig udvikling	2
• Maannamut pilersaarusrornerq	9	• Hidtidig planlægning	9
• Nuna tamakkerlugu pilersaarusiami killissat	10	• Landsplanmæssige rammer	10
• Inuit amerlassusaat	13	• Befolkningsudvikling	13
• Ajornartorsiutit iluarsuminaatsut	20	• Den onde cirkel	20
• Siunissami periarfissat	25	• Fremtidsudsigterne	25
• Iloramut aalliarneq – torrak!	27	• Den gode cirkel – sådan !	27
• Pingaarnertut anguniakkat	31	• Overordnede mål	31
• Pilersaarutit immikkoortut 10-t	33	• 10 sektorplaner	33
 1. Inuussutissarsiørnermut pilersaarusiaq	34	 1. Erhvervsplan	34
2. Inissaqtitsinermut pilersaarusiaq	43	2. Boligplan	43
3. Angallannermut pilersaarusiaq	59	3. Trafikplan	59
4. Avatanglissinut pilersaarusiaq	68	4. Miljøplan	68
5. Pilersorneqarnermut pilersaarusiaq	78	5. Forsyningsplan	78
6. Kommunemi suliffeqarfinnut pilersaarusiaq	90	6. Kommunal virksomhedsplan	90
7. Isumaginninnermut pilersaarusiaq	99	7. Socialplan	99
8. Atuarfeqarnermut pilersaarusiaq	112	8. Skoleplan	112
9. kulturimut sunngiffimmullu pilersaarusiaq	120	9. Kultur- og fritidsplan	120
10. Ikamiunut pilersaarusiaq	131	10. Sektorplan for Ikamiut	131
 • Aningaasaliinissamut pilersaarusiaq budgettilu	147	 • Investeringsplan og budget	147

MAANNAMUT INERJARTORNEQ

Qasigiannguit Illoqarfia

Illoqarfik Qasigiannguit 50-ikkut pingaartumillu 60-ikkut ingerlaneranni raajarniarnerup kingunerisaanik alljartupiloopoq. Alljartorneq 70-ikkut ingerlaneranni unippoq, 80-ikkullu aallartinneranni inuttunerpaagami 1.800 missaannik inoqarpoq. Tamatuma kingorna **inukillartulerpoq**, maannakkullu inuit amerlassusaat aalaakkaanerulerluni 1.600 missaanniippoq.

Inuttussutsip allanngorarnerata misissoqqissaarnerani paasi-narsimavoq, 80-ikkut naajartulerneranni inukillartulernera illoqarfimmilt nutsertoqarpallaarneranik patsiseqanngitsoq, akerlianilli inuit kommuninit allanit nuuttut ikillartornerannik patsiseqartoq. Naligiikkuttaat inissismannerannut 60-ikkunni inunngortorpassuit sunniuteqarput, Nunarpummi tamakkerlugu taamak pisoqarpoq, taakkulu maanna 20-it 30-illu akornanni ukioqartut amerlanerunerat suli malunnarpoq.

Inuutissarsiutitigut inerjartorneq 50-ikkunni 60-ikkunnili aalisarnerup raajaleriviullu piorsarneqarneri aamma attaveqarnermut, pilersuinerimullu tunngassuteqartunik sanaartortoqarnera malunniuteqarluarput, kiisalu inuttusineq pissutigalugu inissianik sanaartortoqarluarluni. Inerjartorneq 70-ikkunni unikaallappoq, 80-ikkunnili aalisarnerup piorsaafigineqarnera unittoorpoq, illoqarfimmilu aalisariutit pigineqartut ikillinerneqarlutik.

Unittoornerup kingunerisaanik aningaasaliisarneq annikinnerulerpoq, tamannalu inuttussutsimut sunniuteqarpoq. Royal Greenland-imi KNI-milu pisarillisaanermi sulisut ikilisarneqarmata, sulisut llai innutanik kiffartuussinermi sulifflinnut nuupput. Tamatuma nalaani kommunip sullivitaanik piorsa-soqarmat sulisut tamakku amerlanersaat sulifflissarsisinnasimapput. Uklunili kingullerni sulifflit innutanik kiffartuussinermut attuumassuteqartut sulisuminnik ikillilerlerput, pingartumik naalagaaffiup, kommunep aamma Nam. Oqartussat suliffeqarflini. **Taamak pisoqarnera pissutigalugu sulifflissaaruttut amerliartulernissaat aarlerlnarsivooq.**

Royal Greenland 1988-89-mi qeritisivissuartaarmat ukiukkut sulisqarsinnaalerpoq, taamaalillunilu ukiunnerani sulifflissa-leqisarnerujussuaq annikinnerulerpoq. Niaqornap Tunuani ukiunnerani aalisartoqartarnera sulifflissaqartsinermut ilua-qutaavortaaq. Raajaleriffiup Quilimmut nuunneqarnissaanik pilersaarutit piffissami aalajangersimanngitsumi taamaatiinnar-neqarallarput, inuiaqatigil akornanni aningaasakillorneq pissutigalugu.

Hotel Igdlo 1989-90-mi sananeqarmat takornariartitsinerup siunissami inerjartortinnejarnissaa periarfissaqalerpoq.

Inissiallortiterneq 50-ikkunni aallartilluarpoq, illoqarfiuq qeqqani ilaqtariinnut ataasiakkaanut illilloritterneq ingerlaner-qaarluni. 60-ikkunnili inissiarpassuit sanaartorneqalerput, illut uigulerilaat arlallit, blok A-J aamma Quikoq-mi, Skivejej-imi Iminnguamili ilaqtariinnut ataasiakkaanut illorpassuit sanaartorneqarlutik.

HIDTIDIG UDVIKLING

Qasigiannguit by

Udviklingen af Qasigiannguit by tog fart op gennem 50'erne og specielt 60'erne som en direkte følge af rejefiskeriet. Væksten aftog i løbet af 70'erne og stoppede i begyndelsen af 80'erne med et befolkningstal på ca. 1.800. Derefter har der været tale om en direkte **tilbagegang**, således at befolkningstallet nu har stabiliseret sig på omkring 1.600.

En analyse af befolkningsudviklingen viser, at det faldende befolkningstal i sidste halvdel af 80'erne ikke skyldes øget fraflytning, men derimod faldende tilflytning af unge fra andre kommuner. Aldersfordelingen har som overalt i Grønland været præget af de store årgange fra 60'erne, der siden har bevæget sig op gennem aldersgrupperne og nu udgør den store aldersgruppe mellem 20 og 30 år.

Erhvervsudviklingen har helt naturligt i 50'erne og 60'erne været præget af fiskeriets og rejefabrikkens vækst og af de meget store bygge- & anlægsaktiviteter i form af infrastruktur, forsyningsanlæg og boligbyggeri som følge af det voksende befolkningstal. Udviklingen afdæmpedes i 70'erne, og i 80'erne har fiskeriet været i stagnation og specielt har den lokale fiskerflåde været i tilbagegang.

Stagnationen førte til faldende investering, der igen har påvirket befolkningstallet. Omfattende rationalisering ved Royal Greenland og KNI har flyttet dele af arbejdsstyrken til servicesektoren, bl.a har udbygningen af de kommunale institutioner kunnet opsluge en stor del af den samlede arbejdsstyrke. I de senere år er også servicesektoren begyndt at rationalisere, ikke mindst indenfor offentlig administration ved stat, kommune og hjemmestyrevirksomheder. **Dette truer nu med voksende ledighed.**

De sæsonbetonede udsving i beskæftigelsen er dog delvist udjævnet med opførelsen i 1988-89 af Royal Greenlands frysehus, der har muliggjort vinsterproduktion på fabrikken. Den gunstige udvikling af isfjordsfiskeriet bidrager til denne udjævning. På grund af den almindelige økonomiske afmatning er planerne om udflytning af rejefabrikken til Quilik /Spækholmen skrinlagt på ubestemt tid.

Opførelsen af Hotel Igdlo i 1989-90 har skabt et udgangspunkt for en mulig fremtidig udvikling af turisterhvervet.

Boligudviklingen har tilsvarende været kraftig i 50'erne præget af enfamiliehuse i bymidten, og nærmest eksplosiv i 60'erne med opførelsen af gl. og ny rækkehuse, blok A-J og et stort antal enfamiliehuse langs Quikoq, Skivejej og Iminnguaq.

Naak inuutissiornerup ineriatornera unitooraluartoq 70-ikunnini Illut-71-inik kiisalu illoqarfiup avannaa-kangiatungaani ilaqtariinnut ataaslakkaanit illulortoqartorujussuuvooq, 80-ikunniliu Qaarsorasaami blokkink aralinnik inissialortoqarpooq, Agfarlequtaanilu ilaqtariinnut ataasiakkaanit illulortoqarluni.

1980-ikunnini inuit amerlerianngimmata illulortiternerup ingerlatiinnarneqarnera ineqarnerup pitsanngoriangaatsiarneranik kinguneqarpooq. Agguaqatigiisitsineq najoqqutaraluq inoqu-tigiiit amerlassusaat 1980-imi 3,9-usoq 1990-imi 2,9-iinnangoorsimavoq. Taamatuttaaq inuit inimi ataatsimi najugaqtartut agguaqatigiisillugit 1,39-imut 1,03-imut ikileriarput. Kalaallit Nunaanni inissaaleqineqarnera agguaqatigiislikkaanni Qasigiannguani inissaaleqineq illoqarfinit allanit annikinneruvooq.

Angallannerup piorsaaffigineqarnera ilusilerneqarsimavoq illoqarfiup qeqqani niuertarfinniit pingasunik aqqusinniortoqarneratigut:

- kimmum Margrethevej Quilimmi umiarsualivimmut
- kangimut H.B.Nielsensvej /Poul Egedesvej Heliportimut raaajalerivimmullu
- avannamut Poul Hansensvej/Skivevej inissiaqarfiulluar-tunut

Raajaleriffiup Heliportillu tungaanut aqquserngup ilaa atortusaarniarfikup B-4-ap katersugaasiviullu B-3-ip akornannittooq amitsuararsuaq angallannermut ajornartorsiutaaleriartopoq. B-4-ip nuunneqarnissaa pilersaarutaagaluarpoq, maannali Skivevej-imut Heliportimut aqqusinniortoqarnissaa kissaatigi-neqarnerulerpoq, tassanilu aqqusinissaq "ajunaarnersuaqartil-lugu aqqusineq"-mik taaneqarpooq.

1978-imi heliporti illutaarpoq, 80-ikkullu aallartinneranni Qeqertarsuup Tunuani mittarfissap Qasigiannguaniitneqarnissaanik aalajangernerugalaq piffissaq kinguleq atorlugu al-lanngortinneqarpooq mittarvik Ilulissaniittussanngorlugu. Ilisima-neqarporli Kalaallit Nunaanni akitkinnerpaamik Qaqqarsuup ataani mittarfilortoqarsinnaasoq.

Kutterit ikilisarneqarnerat kilisaassiuillu amerlisarneqarnerat umiarsualivip atorneqarneruleranik kinguneqarpooq, maannakkullu talittarfissuup allineqarnissaa kissaatigineqarpooq. Taamatuttaaq raajaleriviup eqqaani talittarfiup allineqarnissaa-nik pilersaarutaagaluaq taamaatiinnarneqarallarpoq.

Avatangiilsinut tunngasut Qasigiannguani naammaginarpooq, Qeqertarsuup Tunuani illoqarfinni allanitut qimmeqarneq illullu amerlasuut maangaannaq kuuffeqarnerat malunnarpooq.

Iloqarfiup qeqqani kuuffik 80-ikunnini tallineqarpooq Qaarsora-saani inissialornermut atatillugu, maannakkullu illoqarfimmi illoqatigiit 560-it missaasa affaat kuuffilersorneqareerput. Ilo-qarfiup avannaa-, kangia- aamma kujataa tungaani najugaqtartut kuuffilersorneqarnissaannik pilersaarutit suli piviusunngortinneqanngillat. Raajaleriffivmiit Qinngunnguata imartaannut kuuffik aasakkut ajornartorsiutaasarpooq, kuuffiullu tallineqarnissaa kommunimit kissaatigineqarluni.

Trods den stagnerende erhvervsudvikling fortsatte det kraftige boligbyggeri i 70'erne med Illut-71 bebyggelsen og enfamiliehusområderne mod nordøst, og i 80'erne med blokbebyggelsen på Vaskebrættet og det nye enfamiliehusområde ved Agfarlequtaa.

Det fortsatte boligbyggeri betød en væsentlig forbedring af boligstandarden, fordi befolkningstallet ikke voksede i 80'erne. Den gennemsnitlige husstandsstorrelse er således faldet fra 3,7 personer pr. bolig i 1980 til 2,8 i 1990, og antal personer pr. værelse er tilsvarende faldet fra 1,31 til 1,02. Boligmangelen i Qasigiannguit er nu lidt mindre end gennemsnittet for de grønlandske byer.

Den trafikale udvikling har været præget af byens stringente opbygning omkring de 3 store veje, der udgår fra butiksområdet i bymidten:

- mod vest Margrethevej til atlant havnen på Quilik
- mod øst H.B.Nielsensvej /Poul Egedesvej til Heliporten og rejefabrikken
- mod nord Poul Hansensvej /Skivevej til de store boligområder

Den smalle passage mellem den tidligere materialebutik B4 og museet B3 har været en voksende flaskehals for trafikken til og fra rejefabrik og heliport. Tidligere planer om at flytte B4 er nu afløst af ønsket om en vejforbindelse mellem Skivevej og Heliporten, den såkaldte "katastrofevej".

I 1978 opførtes en ny heliportbygning, og i begyndelsen af 80'erne blev en beslutning om at placere Diskobugtens lufthavn i Qasigiannguit i sidste øjeblik ændret til fordel for Ilulissat. Det er dog fortsat en kendsgerning, at den planlagte landingsbane nedenfor Qaqqarsuaq kan blive Grønlands billigste.

Fiskerflådens udvikling i retning af flere trawlere og færre kuttere har øget belastningen af atlantkajen, der således ønskes udvidet. Samtidig er tidligere planer om en udbygning af liggekajen ved rejefabrikken stillet i bero.

Miljøforholdene i Qasigiannguit er rimelige og adskiller sig ikke fra de øvrige Diskobugt-byer, hvor hundehold og udledning af gråt spildevand på terræn præger bybilledet.

Kloakeringen af Qasigiannguit's bymidte er udvidet i 80'erne i takt med opførelsen af boligblokkene på Vaskebrætfjeldet, således at ca. halvdelen af byens ca 560 husstande nu er forsynet med kloak. Sektorplanen for kloakering af de øvrige eksisterende bydele mod nord, øst og syd er endnu ikke realiseret. Rejefabrikkens spildevandsledning til havnebugten frembyder problemer om sommeren, og der er fremsat et kommunalt ønske om en forlængelse.

Eeqaavissuaq Margrethevej-imi Qaasiinamiikkaluartoq 70-ikkunni illoqarfíup avannaatungaanut aqquserngup Qaarsorasaat naaneranuun nuunneqarpoq, taamaaliornikkullu eqqaavimmit pujup illoqarfímmut ajornartorsiutanera milliallappoq. Qaasiinami anartarfínnut eqqaavik suli atorneqarpoq, tassanilu illut suliffegarfiillu 300-ut missaasa anartarfíi immamut imarneqartarpus.

Oliakut eqqakkallu toqunartortallit 80-ikkut ingerlaneranni ajornartorsiutaaleriartorput, maannakkullu avatangiisit pillugit peqqussutip 1988-imeersup Inatsisiniq allanik qanittukkut malit-seqarnissaa utaqqineqarpoq.

Pilersorneqarneq atorfissaqartitsineq naapertorlugu piorsaneqarpoq, 50-ikkunnilu inerartulerutornerup naalaani annertunerpaamik aningaasaliiffigineqartarsimalluni.

Innaallagissiorfik Margrethevej-imiittooq 1960-imi sananeqarpoq, ukiullu ingerlaneranni allilerneqarsimalluni. Ukiuni kingulerni innaallagissamik atuineq annertusiartorunnaarmat innaallagissiorfiup 1995-imi allineqarnissaanik pilersaarutit kinguartinneqaratarsinnaapput. Imeq kissartoq innaallagissiorfimmiit igitassaagaluq iluaqtigalugu illoqarfíup qeqqani inissiat pissoqat kiassarneqarput, inissallu Qaarsorasaamiiittut Juunarsip Atuarfiani kiassaateqarfimmit kiassarneqarlutik.

Qasigiannguit kujataata kangiatungaani Kuussuup Tasiaini erngup nukissiorfillornissaaq 1982-83-imi misissuiffigeqqaarneqarpoq, imminnullu akilersinnaassutut nalilerneqaraluartoq Nam. Oqartussat taamanikkulli tulleriaarinerminnut ilanngussimanngilaat.

Imeqarfítaaq 1971-mi H. Blicher Nielsenvej-ip naanerani sananeqarpoq imeqarfítoqqamut Iminnguamiittumut taarsiullugu. Iminnguamiittoq maanna qaffassisumi ímisiisivittut atorneqarpoq. Illoqarfíup qeqqata kuufflersorneqarnera peqatigalugu imermik attavilersuineq ingerlanneqarpoq, maannakkullu illoqarfímmiineqarfíit affaasa missaat ukioq naallugu imermik pilersorneqarput.

Radiukkut tusarnaarniarnermi sakkortusaavik (SMA-hytte) illoqarfíup avanna tungaaniltooq 1974-imi sananeqarpoq, 80-ikkunnilu nutarterneqarpoq ataatsikkut TV-kut isiginnaarsinnaalernermut atatillugu.

Telestationi Skivejej-imiittooq 1949-imi sananeqartoq imannarsuaq pingaarueteqarunnaarpoq illoqarfíup qeqqani illuni uiguleriaani B-380-mi telefoncentral-iliortoqarmat. Telefoncentralen ukiuni qaninnepaani nutarterneqassaaq digital-inngortillugu, taamanikkussamullu telestationi atorunnaavissaaq. Qaarsorassaani lorentz-stationeqarfítoqaq maanna helikopterinik timmisartunillu angallannermi sakkortusaavittut atorneqarpoq.

Meeqqat meeqqerivinniittut 0-5 ukiullit amerlanerpaagamik 70-ikkut aallartinneranni 375-it missaannliippot, tamatuma kingorna ikillartorlutik 1990-imi 175-linnangorsimapput. Meeqqat amerliartornerannut naleqqiullugu kommune kingusinaalaarluni pingasunik ulluunnerani paaqqinnitarfilortitsisimavoq, meeqqallu ikinnerulermaa bornehaveni inissaqartitsineq maanna naammaginarpoq, vuggestuenili inissaqartitsineq suli amigarluni.

Dumpen blev i 70'erne flyttet fra Qaasiina ved Margrethevej til ny placering for enden af Qaarsorassaat nord for byen, hvorfra den kun sjældent frembyder røggener for byen. Natrenovationen fra ca. 300 husstande og institutioner tømmes dog fortsat i havet ved Qaasiina.

Spildolie og kemisk affald har i løbet af 80'erne frembuddt et stigende problem, og der ventes på dette område i den nærmeste fremtid udsendt en række følgelove til miljøforordningen af 1988.

Udbygningen af forsyningsanlæg er sket løbende i takt med behovet og med den betydelige investering placeret i den store vækstperiode i 50'erne og 60'erne.

Elværket ved Margrethevej blev opført i 1960 og er løbende blevet udbygget. Et stagnerende elforbrug i de seneste år vil muligvis udskyde den i 1995 planlagte kapacitetsudvidelse. Elværket leverer spildvarme til de gamle boligblokke i bymidten, og varmecentralen på Juunarsip Atuarfia fjernvarme-forsyner det nye etageboligområde på Vaskebrætfjeldet.

Vandkraftpotentialet ved Kuussuup Tasia sydøst for Qasigiannguit blev forundersøgt og rentabilitetsvurderet i 1982-83, men trods positiv rentabilitet har hjemmestyret ikke siden prioriteret anlægget.

I 1971 opførtes et nyt vandværk for enden af H. Blicher Nielsensvej til afløsning af det gamle ved Iminnguaq, der nu fungerer som højdebeholder. Vandforsyningen er udbygget i takt med kloakeringen af bymidten, således at nu ca. halvdelen af byens husstande er forsynet med helårvand.

Radiokædestationen (SMA-hytten) nord for byen blev opført i 1974 og moderniseret i 80'erne i forbindelse med radiokædens udbygning til samtidigheds-TV.

Telestationen B62 på Skivevej, der blev opført i 1949, mistede det meste af sin betydning med etableringen af en ny telefoncentral i B-380 ny rækkehuse i bymidten. Denne påregnes indenfor de nærmeste år udskiftet med en digital central, hvorefter telestationen nedlægges helt. Den gamle lorentz-station ved Qaarsorassaat fungerer nu som radiofyrt for helikopter- og flytraffikkens autopiloter.

Antal børn i institutionsalderen fra 0-5 år toppe i begyndelsen af 70'erne med omkring 375, hvorefter det er faldet helt ned til 175 i 1990. Udbygningen af kommunens 3 daginstitutioner skete lidt forsinkel i forhold til denne udvikling, og med det reducerede børnetal er daginstitutionens dækning nu rimelig mht. børnehavepladser, men stadig noget utilstrækkelig mht. vuggestuepladser.

Inequnaami maannakkut meeraaqqanu 45-inut inissaqarpoq, meeqqerivimmi Kulunnguami 60-inut inissaqarpoq, Arnarsami ukiumikkut akuleriinnut 20-inut inissaqarpoq kiisalu kommunip ulluunerani angerlarsimaffinni paaqqinnittarfíni 10-inut inissaqaruni, tassa katillugit 135-inut inissaqarpoq, procentinngorlugu atorfissaqartitsisut 77%-ii meeqqerivinni inissaqartinneqarlutik. Vuggestueni inissanik amigaateqarneq 80-ikkunni kommunimut nuuttut iklieriarnerannut patsisaqataasimasinnaavoq.

Meeqat atuartut 6-17 akornanni uklullit amerlanerpaagamik 70-ikkut qiteqquunneranni 500-it missaanippit, tamatuma kingorna ikiliartorlutik 80-ikkut naalermeranni 320-it missaananngorput.

Juunarsip Atuarfia pisariaqartitsineq naapertorlugu allilerneqarsimavoq, taamaattumillu 80-ikkunni inissaqartitsilluarluni. Klassenili atuartut ikippallaalersimanerat atuarfiup aningaasaqarniarneranut sunniuteqarpoq, ilinniartitsisullu kalaallit suli amerlanerusut atorfissaqartitsineqarluarput. Tamannali anguneqassappat meeqqerivinni inissat naammattut pisariaqtinneqartut paasineqarpoq.

Inuuusuttut ilinniagaqartut 18-24-inik ukiullit amerlanerpaagamik 1982-imi 272-iupput, tamatuma kingorna ikiliartuaarlutik 1990-imi 215-iupput. 1988-imi STI ilinniarfeqalerpoq 1991-milu isumaginnitunngorniartut atuarfiat atulerluni, taakku iluaqtigalugit maani najugaqartut ilinniarnissaminnut periarfissarissaarnerulerput, kisiannili illoqarfimmi suliffissat killeqarmata praktikerfissaaleqineqarlunilu ilinniareernermeri suliffissarsinissaq ajornakusoopoq.

Inersimasut Inuutissarsiortut 25-59-inik ukiullit 60-ikkut kingorna amerliartortuarput. Taamatut ukiullit 1980-imi 669-iupput 1990-imalu 745-inngorsimallutik.

Taamak ukiullit amerliartornerat tunngaviatigut ilorramut aalliarneruvoq, nammatassat ikilliallaarmata, tassa inuussutissarsiortup ataatsip pilersugassai meeqqat, inuusuttet utoqqaallu inuussutissarsiortuniit ikinnerulerput, kisiannili suliffiit sulisuminnik ikllisaanerisa nallgimmassuk aamma suliffissaaleqisut amerliartorput, suliffissaasinnaasunillu arlalissuarnik pilersitsisognngippat siunissami suliffissaaleqisut amerliartuinnassapput.

Utoqqaat 60-it sinnerlugit ukiullit 60-ikkut kingorna amerliartuaarput. 1980-imi utoqqaat 118-iupput 1990-imalu 139-inngorlutik amerliariarsimallutik. Utoqqaat illuat B-355 15-inut inissaqartoq 1968-imi sananeqarpoq, kiisalu 1985-87-imut napparsimaviup eqqaani utoqqalinersiutililit illuinik mikisunik 12-inik sanasoqarluni.

Utoqqaat paarisariallit amerliartorput maannakkullu utoqqaat illuanni najugaqartut 15-it amerlanersaat, tassa 11-it paarisariaqartuupput, taakkualu saniatigut sapertut 5-it napparsimavimmiignartuupput. Taamaattumik utoqqarnut sapertunngorsimasunut immikkoortortaqarføqalernissaq, utoqqarnut katerisimaartarfimmik) kiisalu utoqqalinersiutilinut amerlanerusunik illuliornissaq pisariaqalivipoq.

Der er pt. 45 vuggetstuepladser på Inequnaat, 60 børnehavepladser på Kulunguak, 20 aldersintegrede pladser på Arnarsaq samt 10 kommunale dagplejepladser, dvs. ialt 135 pladser eller en dækningsgrad på 77%. Det må antages at manglende vuggestuepladser har været en medvirkende årsag til den faldende tilflytning til kommunen i 80'erne.

Antal skolesøgende børn fra 6-17 år toppede midt i 70'erne med omkring 550, hvorefter det er faldet helt ned til ca. 320 i slutningen af 80'erne.

Juunarsip Atuarfia er løbende blevet udbygget i takt med behovet og har derfor i 80'erne haft tilskrækkelige fysiske rammer. Skolens økonomi er dog påvirket af de små klassestørrelser, og der er fortsat et udækket behov for en øget tilgang af grønlandske lærerkräfter. Et tilstrækkeligt antal daginstitutionspladser har vist sig at være en af forudsætningerne herfor.

Antal unge i den uddannelsessøgende alder fra 18-24 år toppede i 1982 med 272 og er derefter faldet til 215 i 1990. Med etableringen i 1988 af den lokale erhvervsuddannelse og tilkomsten af SPS-brancheskolen i 1991, er der nu væsentlig bedre adgang til en lokal uddannelse, men beskæftigelsessituacionen forringør mulighederne både for en praktikplads og et fast job efter endt uddannelse.

Antal voksne i den erhvervsaktive alder fra 25-59 år har været konstant stigende siden 60'erne. Befolkningsgruppen er vokset fra 669 personer i 1980 til 745 i 1990.

Dette er umiddelbart positivt i form af en svagt faldende forsørgerbyrde, dvs. der er blevet færre børn, unge og ældre at forsørge for hver person i den erhvervsaktive aldersgrupper, men den tiltagede rationalisering tegner samtidig et billede af voksende arbejdsløshed fremover, hvis der ikke sættes ind med meget betydelige beskæftigelsesfremmende foranstaltninger.

Antal ældre over 60 år har været stigende siden 60'erne. Fra 118 personer i 1980 er antallet steget til 139 personer i 1990. Alderdomshjemmet B-355 med 15 pladser blev opført i 1968, og i 1985-87 opførtes 12 små aldersrenteboliger i bymidten ved sygehøstet.

Det voksende antal plejekrævende ældre har medført, at 11 ud af 15 beboere på alderdomshjemmet nu er plejekrævende, samtidig med at der er 5 plejepatienter på sygehøstet. Der er således et påtrængende behov for etablering af nye plejefaciliteter, et ældrecenter (dagcenter) samt flere aldersrenteboliger.

Isumaginninnermi aningaaasartuutit ataatsimut isigalugit 1980-ikunni ukiuni tallimani siullerni qaffariarujussuarsimapput, kommunillu aningaaasartuutai ilanngaatissat ilanngaatigere-erligit (ataatsimoortumik tapiissutit uteroorutillu peerlugit) 1981-imiit 87-imut marloriaat sinnerlugu amerleriarput, akit aalajangersimasut najoqqutaralugit. Tamatumma kingorna apariartuaaminerput, siullermik **pisortatigoortumik ikloorsil-**sutinut tunngasut, aappassaanillu **meeqcanut** inuuusuttunnullu tunngasut, kisianni aningaaasartuutit utoqqarnut tunngasut allannguiteqanngillat.

Namminersornerullutik Oqartussat utoqqarnut aningaaasartuutaaat 80-ikkut naajartorneranni qaffariarujussuarput, taamaallil-luni nammaqatiginneq kommunenimut iluaqtaasumik nikippoq.

Kulturi sunngiffeqarnerlu: Qasigiannguit kommuniani peqatigilippassuaqpoq, minnerunngitsumik timersoqatigifflit malunniuteqarluarlutik. 1990-irnilu Qasigiannguani Timersortarfedalermat perlarfissat pitsanngoriarput. Aammattaaq sisrarneq 80-ikkut ingerlaneranni siuarlartorpoq, maannalu Qeqertarsuup Tunuani siullersaalluni sisorartartut majuartaatitaarnissaat pilersaarutigineqarpoq.

Timersortarfiup ingerlanneqarneranut tapiissuteqartarneq eq-qaassanngikkaani, kommunip kulturimut sunngiffeqarnermullu tapiissutigisartagai ikilartorput, tamatumuunalu eqqorneqarner-paapput sunngiffimmi- inersimasunillu atuartitsineq aamma aaqqissuussisarnerit kulturimut tunngassuteqartut.

Iloqarfiup alliartortinnejnarnera illoqarfiup pisoqartaaniit Poul Egedesvej-imiit KGH-ip illuutitoqaasa eqqaannit (katersugaa-sivik) raajaleriffimmillu aallartillugu ingerlanneqarpoq. Ullumik-kut illoqarfiup ilusaa 60-ikunni pilersikkartuaarneqalerpoq maanna illoqarfiup qiterligaani illulioritertoqarneratigut, taamanimilit inissialiat illulallu amerlanersaat illoqarfiup avannaa tun-gaani aamma avannaa- kangia tungaani sanaartorneqarput.

Pingaartumik Skivevej atuarlugu avannamut kangimut illoqarfik alliartortinnejnarpoq. Skivevej-ip tallissinnejnarneratigut illoqarfik suli alliartorfissaqarluarpooq.

Eqqaavissuaq 1970-ikunni aqquserngup Qaarsorasaat naan-neranut nuunneqarmat illoqarfiup avannamut kimmut tungaa inuutissarsiornermut tunngassuteqartoqartunut sanaartofiusin-naanngorpoq.

Taamatuttaaq Qinngunnguani assagarsuup, arsaaltarfiup ilive-qarfiullu tungaanut aqqusineeraq Qaqqarsuup tungaanut inger-lateqinnejqarsinnaasoq illoqarfiup inuussutissarsiornermut tunngasutigut kujammut-kangimut inerjartortinnejnqarnissaanut iluaqtigineqarsinnaavoq, periarfissarlu taanna ukiorpassuarni atuuppoq.

Iloqarfimmi suli illulorfissaqarluarpooq inissianut, institutioninut suliffeqarfinnullu atorneqarsinnaasunik. Assersuutit taane-qarsinnaavoq 110 missaannik angerlarsimaffitalinnik inissialior-fissaqarmat sumiifinni makkunani: Qaarsorasaani inissialior-toqarsinnaavoq 14-nik angerlarsimaffitalinnik, nunaminertami A6-mi 42-nik rækkehusejortoqarsinnaavoq, A-10-mi 35-nik ui-gulerilaanik illulortoqarsinnaalluni kilsalu A8-mi, A9-imi, A10-mi A11-milu 20-nik ataasiakkaanik illulortoqarsinnaalluni.

De sociale udgifter som helhed steg meget kraftigt i første halvdel af 80'erne, og kommunens nettoudgifter (renset for bloktildskud og refusion) blev således mere end fordoblet fra 1981 til -87 målt i faste priser. Derefter har der været tale om et moderat fald, primært på området **offentlig hjælp** og sekundært på området **børn & unge**, medens udgifterne på ældreområdet har været konstante.

Hjemmestyrets udgifter på ældreområdet er dog fortsat steget kraftigt i 80'ernes sidste halvdel, og der er således sket en forskydning i byrdefordelingen til fordel for kommunen.

Kultur- og fritidsområdet i Qasigiannguit kommune er præget af et rigt foreningsliv, herunder ikke mindst i sportsforeningerne, der i 1990 fik betydelig bedre faciliteter for deres virke med ibrugtagningen af idrætshallen Qasigiannguani Timersortarfik. Også skisporten har i løbet af 80'-erne været i en kraftig vækst, bl.a. med planer om etablering af Diskobugtens første mobile skilift ved de alpine skisportssteder i baglandet.

Bortset fra driftstilskudet til idrætshallen har det kommunale kultur- & fritidsbudget været vigende i de senere år, hvilket har ramt både fritids- og voksenundervisningen og kulturelle arrangementer.

Byudviklingen er udgået fra den gamle bydel omkring Poul Egedesvej med KGH's bygninger (nuværende museum) og rejefabrikken som centrum. Den nuværende bystruktur opstod med udbygningen af den nye bymidte i 60'erne, og siden er byudviklingen næsten udelukkende sket mod de nye boligområder i nord og nordøst.

Specielt har byudviklingen været kraftig mod nordøst langs Skivevej. En forlængelse af Skivevej frembyder en naturlig potentiel mulighed for yderligere boligudvikling.

Med udflytningen af dumpen til nuværende placering for enden af Qaarsorasaat blev i 70'erne skabt en potentiel mulighed for erhvervsmæssig byudvikling mod nordvest.

På samme måde har køresporet på Sletten til grusgrav, fodboldbane og kirkegård gennem mange år frembudt en potentiel trafikal og erhvervsmæssig byudvikling mod sydøst i retning mod sletten foran Qaqqarsuaq.

Imidlertid har det eksisterende byområde endnu en betydelig restrummelighed for både boliger, institutioner og virksomheder. Boligrummeligheden omfatter f.eks 110 boliger: 14 etageboliger på Vaskebrætfjeldet, 42 rækkehusboliger i område A6, 35 kædehus i område A10 samt ca. 20 enfamilie-huse i områderne A8, A9, A10 og A11.

Nunaqarfik Ikamiut

Ikamiut 1980-ip missaa tikillugu inuttusiartuaarusaarsimavoq, tamatumalu kingorna aalaakkaanerulerutik 100-it missaannilerp. Siunissami inuit amerlassusaasa allanngungaarnissaat ilimanaateqanngilaq.

Kommunip allaffiani, atuarfimmi KNI-milu sulisut amerlanngitsut saniatigut piniarneq, aalisarneq aalisakkanillu tunisassiorneq inuussutissarsiutigineqarput. Taamaattumik nunaqarfip inukinneranut naleqqiullugu kommunep mandtiminik tapiissuteqartarnera annertuvoq. Suliffissaarusimasut nalunaarsorneqartangillat annertussusilerikkamillu ikorsiissutit qaqutiguinaq atorneqartarpot.

Aalisakkerivik pisoqalisoq siornatigut Aasianniit ingerlanneqara-luartoq 91-im i Qasigiannguani RG-imit ingerlanneqalerpoq 92-imilu nutarterneqarluni. Tunisassiorfittaernerup kingorna tunisi-soqarnerulerlunilu tunisassiorqarnerulernissaa nalorninarpoq, nunaqarfip eqqaani qanoq aalisagaqartiginersoq assigiihngitsunik isumaqarfingineqarmat. Amernut tarajorteriveqalerlernissaa ukiuni kingullerni mariunniq pilersaarutigineqaraluarpoq.

Nunaqarfimmi 35-nik illoqarpoq, amerlanersaat BSU aqqutigalugu sanaat sinnerilu kommunep illutitigai (taakkunanna 4-at utoqqalinersiutillit illoraat). Inuuusuttut nunaqarfimmiit allamut nuuttarmerannut illussaaaleqineq pissutaavoq, kommunelu illutai aserfallassimaqaat iluarsarneqartariaqalerluarlutilu.

Nunaqarfik 1980-ikkut ingerlaneranni atotorissaarutinik pilersorneqarluarpoq, innaallagissiorfittaarluni, imeqarfittaarluni kilsalu TV-likkut toqqaanartumik isiginnaarsinnaalerutik. 1991-im i illut aasaanerani ruujorinik imeqarfilersorneqarnerat naammassineqarpoq, nutaamillu KNI-ip angallataasa tulaffigisninaasaannik puttasortaarluni. Ikamiut kommuninit marlunnit isumagineqarnera, tassa Aasianniit nioqqutissanik pilersorneqarnera kommunitulli Qasigiannguanut atanera aralitsigut ajornartorsortitsisarpoq, ilaatigut allakkat ingerlaartarnerat ajornartorsiutaasarluni.

Nutaalianik atotorissaaruteqalerneq pissutigalugu aningaasar-siorissaq pisariaqarnerulerpoq, annikitsuinnarmillu aalisakkanik tunisisoqartarlunilu tunisassiorqarmat aningaasarsiorfis-saalecisoqartarpoq, tamannalu ilaatigut kommunep sulisut akissarsiassaannut budgetia sipporlugu atuisoqartarneratigut malunniuttarpoq.

Kommuni utoqqarnut angerlarsimaffimmi ikloretqarnermik ulluuneranilu meeqqanik pingasunik angerlarsimaffimmi paaqqinnittarfimmik ingerlatsivoq. Ulluunerani meeqqeriveqalmisaq nunaqarfimmiunit kissaatigineqaraluarpoq.

Katersortarfittalimmik illu sullivittaarnissaq Ikamiormiut ukiut arallit kissaatigalugu saqqummiuttarpaat, katersortarfitoaq nutaanngilisuvimmat. Atuarfik maannakkut ataatsimiltarfittut atorneqartarpoq. Atuarfik 80-ikkurni allineqangaatsiarpoq, allineqarneratalu nalaani atuartut 20-niit 12-inut ikileriarput. Taamaattumik atuarfiup illutaa naamaginarpooq.

Nunaqarfimmi inissialiornissamut suliffeqarflornissamullu suli sanaartorfissaqarpoq. Eqqaavik initoqqaminiit 300 m kippasinerusumut nuunneqarmat nunaqarfik kimmuit alliartorfissaqarluarpoq.

Bygden Ikamiut

Ikamiut's udvikling har været præget af en jævn befolkningstilvækst frem til 1980, hvorefter befolkningstallet har ligget stabilt omkring 100.

Bortset fra de få ansatte ved bygdekontoret, skolen og KNI er fangst, fiskeri og fiskeproduktion bygdens eneste erhverv. Derfor tildeles bygden en i forhold til befolkningstallet stor andel af kommunens tilskudsfinansierede mandtider. Der sker ikke en egentlig registrering af ledige, og takstmæssig hjælp udbetales kun i begrænset omfang.

Det forældede fiskeproduktionsanlæg blev i 1991 overtaget af Royal Greenland Qasigiannguit og skal moderniseres i 1992. Det er usikkert om dette vil betyde øget indhandling & produktion, idet der er modstridende oplysninger om fiskebestanden omkring bygden. I de sidste 2 år har der været planer om etablering af et skindsalteri i bygden.

Bygden rummer ca. 35 boliger, hovedsagelig BSU-huse og kommunehuse (heraf 4 aldersrenteboliger) samt ganske få selvbyggerhuse. Boligmangel er årsag til en vis fraflytning af unge, og der er et udtalt behov for renovering af kommunehuse.

Bygden er i løbet af 1980'erne blevet veludbygget med forsyningsanlæg, herunder elværk, vandværk og samtidigheds-TV. I 1991 er desuden etableret sommervand og en ny pontonbro, der kan anløbes af KNI's forsyningsskibe. Det forsyningsmæssige tilhørsforhold til Aasiaat på trods af det kommunale tilhørsforhold til Qasigiannguit affører en lang række problemer, bl.a omkring postgangen.

De moderne forsyningsanlæg har medført et øget behov for pengeøkonomi i bygden, og med en forholdsvis ringe indhandling og produktion er de økonomiske problemer i bygden derfor voksende. Dette har bl.a givet sig udslag i budgetoverskridelser på de kommunale lønninger i bygden.

Der er etableret en kommunal hjemmehjælpsordning for de ældre samt kommunal dagpleje for indtil 3 børn. Bygden har påpeget et behov for etablering af en egentlig børneinstitution i bygden.

Bygden har gennem flere år udtrykt ønske om et servicehus, evt. sammenbygget med et nyt forsamlingshus, idet det eksisterende private forsamlingshus er i dårlig stand. Pt. afholdes møder i skolen, der blev kraftigt udvidet i 80'erne, samtidig med at elevtallet blev næsten halveret fra 20 til 12 elever. Skolens lokaleforhold er derfor tilfredsstillende.

Der er endnu en vis restrummelighed for boliger og institutioner i bygden, men der er dog et voksende behov for en udbygning mod vest, betinget af, at dumpen flyttes 300 m længere mod vest.

Nunaannaq

80-ikkunni illoqarfíup nunaqarfíullu avataani nunaannarmi sunngifimmi atugassanik illuarialortoqarluarpooq, kísalu qamuteralannik angallattoqartorujussuanngorluni, Qasigiannguit kommunata qamuteralaaat atorneqarnerannut killilersuinngitsumik politkeqarnera pissutigalugu.

Qasigiannguit kommuniani 200 missaannik qamuteralaqarpoq, taamaalillunilu Qasigiannguit kommuneat inuttussutsimut naleqqiullugu Nunatsinni qamuteralaqarfíunerpaavoq. Taamak qamuteralaqartiginera piniagassanut aalisakkanullu ajoqtaarnersoq assiglinngitsunik isumaqarfíigineqarpoq.

Sumiiffinni ataani allassimasuni makkoqarpoq:

- Qasigiannguanit Ilmanamut Tasiusamullu kiisalu kujammut Kangersorngup Tasia, Orpissuup Nuna, Ilulialik aammalu Tasiusarsuup Qinngua aqquaarlugit Qooruarsuarmut Tasiusarsuarmullu qimussit aqquteqarput
- Ikamiunit Aasiannut, Naternamut aammalu Eqaluliata Itinneranut qimussit aqquteqarput
- Niaqornap Tunuani qaleralinniarfimmit qaleralinnik assartuisoqartarpoq
- Naternami marraqarfíeqarpoq
- Sarqarermi Akullernilu ukkusissaqarpoq piiarneqarsinnaasumik
- Kuussuup Tasiani erngup nukissiorfiliortoqarsinnaavooq
- Tasiusami, Angissani, Akullerni Illorsuatsiaanilu piniartut illuaraqarpoq
- Egaluit Qinnguani, Egalunnguani, Kangersornup Qinnguani, Orpissuumi, Isortuarsiunni, Nalingaap Qinnguani, Annertusup Qinnguani aamma Tasiusarsuarmi Killernata Eqaluliani eqaloqarfíeqarpoq.
- Appannguit Ikamiullu kujataata akornanni, Ilulialimi, Tasiusarsuarmi aamma Eqaluliata Itinnerani tuttut eqqisisimatinneqarput (tuttunniarfíeqqusaanngitsoq qanoq isorartutigisanersoq maanna sukumiinerusumik isumallutigineqarpoq)
- Naternami umimmannik nuussisoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq
- Qeqertasussummi arfernut pilattarfíeqarpoq amoortitalimik
- Nunaqarfíkoq Akulliit lejrskoleqarfíusarpoq
- Itsarsuarnisaqarfíeqarpoq ilaatigut Qeqertasussummi.

Nunaqarfíkumi Akullerni illuarialornissamut toqqavíssanik qin-nuteqartut amerliartorput.

Det åbne land

Det åbne land uden for byen og bygden har gennem 80'erne været præget af en stigende fritidsaktivitet, hvilket bl.a. kommer til udtryk ved opførelse af et stort antal fritidshytter og en stærkt voksende snescootertrafik, betinget af Qasigiannguit kommunes meget liberale politik på området.

Med sine ca. 200 snescootere har Qasigiannguit kommune således landets højeste antal snescootere pr. indbygger. Der er meget forskellige holdninger til spørgsmålet om, hvorvidt denne udvikling er til skade for jagt, fangst og fiskeri.

Det åbne land er endvidere karakteriseret ved følgende aktiviteter og muligheder:

- slædeveje fra Qasigiannguit mod Ilmanaq og Tasiusaq samt sydover via Kangersorngup Tasia, Orpissuup Nuna, Ilulialik og Tasiusarsuup Qinngua til Qorouarsuaq og Tasiusarsuaq
- slædeveje fra Ikamiut mod Asiaat, Naternaq (lersletten) og Eqaluliata Itinnera
- transport af hellefisk fra isfjordsfiskeriet ved Niaqornap Tunua
- lerkforekomster på Naternaq (Lersletten) syd for Sydostbugten
- potentiel udnyttelse af fedtstensforekomster ved Sarqarleq og på Akulliit
- vandkraftpotentiale ved Kuussuup Tasia
- fangsthytter ved Tasiussaq, Angissat, Akulliit og Illorsuatsiaat
- ørredelvved Egaluit Qinngua, Egalunnguit, Kangersornup Qinngua, Orpissuumi, Isortuarsiunni, Nalingaap Qinnguani, Annertusup Qinngua og Killernata Eqaluliani i Tasiusarsuaq
- fredet område for rensdyrjagt omfattende hele Appannguit mellem Sydostbugten, Ilulialik, Tasiusarsuaq og Eqaluliata Itinnera (udstrækningen af forbudsområdet er pt. under nærmere overvejelse)
- planer om at udsætte moskusokser på Naternaq
- hvalophal på Jakobsholm
- lejrskoleophold i den nedlagte bygd Akulliit
- fortidsminder, bl.a. ved Qeqertasussuk.

Der er konstateret stigende interesse for arealtildeling til fritidshuse i den nedlagte bygd Akulliit.

MAANNAMUT PILERSAARUSRUSIORNEQ

Qasigiannguit kommuneat ataatsimut isigalugu

Qasigiannguit kommuneanni maannamut pilersaarusrusiorneq tassaavoq nuna tamakkerlugu pilersaarusrusiornermut ilangus-saq taaneqartoq "Kommunep anguniagal - siunissami iner-atorneq" Polarconsult-lmit 1980-imi sularineqartoq.

Nalunaarusiaq taanna sularilluagaavoq, tunngavilorsoruagaai-luni ungasinnerusoq isigalugu kommunip aningaasaqarniarkut perlarfissai killissaalu ilangullugit allaaserineqarsimallutik. Tunngaviusutut isummiussat ilai suli atuupput, pingaartumik kommunemi namminersortunik ingerlatsiviunnginggajattumi pi-sortat aningaasaliisarnerisa qanoq sunniuteqartigisarnerannut tunngasut.

Siunissami ineriatrinerup qanoq ingerlanissaanik eqqoriaa-nermi 80-ikkut ingerlaneranni pisortat aningaasaliisarnerisa qaffariartornissaat inuillu amerliartuaarnissaat ilimageqara-luarpoq. Naluneqanngitsutulli taamak pisoqanngilaq.

Qasigiannguit illoqarfiat

GTO 1980-imi Qasigiannguit illoqarfiannut pilersaarusrusiorpoq, taannalu 1982-imi Polarconsult-lmit nutarterneqarpoq. Aamma 80-ikkut ingerlaneranni illoqarfimmot pilersaarusrusiaq malillugu illoqarfip ilaanut 5-inut pilersaarusrusiorqarpoq: A4, A8, B2, C2 aamma C5-imi. 1990-91-imi illoqarfip ilaanut 4-nut pilersaa-rusiorqarpoq: A8.b, A10.a, C1, E2-milu (maannalu B3-imi)

Kisalu Qasigiannguit illoqarfialta pilersaarusrusiorneqarallarnera 1990-imi akuerineqarpoq, kommuninut immikkoortunullu pilersaarusrusiorneq pillugu nalunaarut nr. 25, 9. november 1987-imeersumi § 3 imm. 2 naapertorlugu.

Ikamiat

Qasigiannguit illoqarfiannut pilersaarusrusiorqarnerani aamma Ikamiat killeqarfileneqarpoq, killeqarfiullu iluani nunaminertanik illuliorfissanik tunniussinissamut kommunalbestyrelse piginnaa-titaalerpoq.

Kommune 1986-imi nunaqarfimmot pilersaarusrusiorpoq. Pileraarusrusiaq byggerådemi oqaluuserineqarpoq, communalbesty-resemilli akuersissutigineqarsimannngisaannarluni. 1989-imi NIN nunaqarfif ineriatortinneqarnissaannut pilersaarummik saqqumiussaqarpoq, tassanilu Ikamiatuk 2000 tikillugu aningaasaliisutissat 18,7 mio kr-iussangatinneqartut allanne-qarsimavoq.

Nunaannaq

Nunaannarmut tunngasumik siornatigut pilersaarusrusiorqarsi-manngilaq.

HIDTIDIG PLANLÆGNING

Qasigiannguit kommune som helhed

Den hidtidige planlægning for Qasigiannguit kommune som helhed omfatter kommunens planoplæg "Kommunal målsætning - fremtidig udvikling" til landsplanudvalget, udarbejdet af Polarconsult 1980.

Redegørelsen var grundig, veldokumenteret og fremsynet med hovedvægten på kommunens økonomiske muligheder og begrænsninger. En række af dens konklusioner er stadig gyldige, herunder specielt befolkningsudviklingens afhængighed af det offentlige investeringsniveau i en kommune med et svagt privat erhvervsliv.

Redegørelsens prognosegrundlag forudsagde imidlertid et øget investeringsniveau i sidste halvdel af 80'erne med en jævn befolkningsfremgang gennem hele 10-året. Dette holdt som bekendt ikke stik.

Qasigiannguit by

For Qasigiannguit by foreligger GTO's byplan af 1980, der blev revideret ved Polar-Consult i 1982. Endvidere er i løbet af 80'erne udarbejdet 5 lokalplaner: A4, A8, B2, C2 og C5, i overensstemmelse med byplanen. I 1990-91 er udarbejdet yderligere 4 lokalplaner: A8.b, A10.a, C1 og E2 (nu B3).

Endelig fik kommunen i 1990 godkendt midlertidige planlægningsrammer for Qasigiannguit by i henhold til § 3 stk. 2 i bekendtgørelse nr. 25 af 9. nov. 1987 om kommune- og områdeplanlægning.

Ikamiat

Samtidig med udarbejdelse og revision af byplanen for Qasigiannguit er udlagt en bygdezone omkring Ikamiat, indenfor hvilken arealtildelingskompetan-ten er delegeret til kommunalbestyrelsen.

I 1986 blev udarbejdet et kommunalt udskrift til en bygdeplan. Udkastet blev behandlet af byggerådet, men aldrig godkendt i kommunalbestyrelsen. I 1989 udsendte NIN en sektorplan for bygdernes udvikling, hvori Ikamiat indgår med anslæde investeringer på 18,7 mio kr indtil år 2000.

Det åbne land

Det åbne land har ikke tidligere været gjort til genstand for en egentlig planlægning.

NUNA TAMAKKERLUGU PILERSAARUSIORNERMI PERIAATSIT

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiorneq

Inatsisartut ukiut tamaasa **nuna tamakkerlugu pilersaarusiap nassuaatitaa** akuersissutigisarpaat, tassanilu inulaqtigiiq ineriarterannar tunngavigineqartussat pingaarnersaat aala-jangersarneqartarpuit.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiap nassuaatitaa pingaernerutitut qulequtarineqartoq tunngavigalugu suliarineqartarpooq. 1990-im i illoqarfiiq anginerit sisamat ineriarternneqarnissaat tunngavigineqarpooq, 1992-imilu makkua qulequtarineqassagunput: KNI-p aggulunneqarnissa, kisermaassisuunerup assigilimmillu akeqartitsinerup atorunnaarsinnejarnissaat kiisalu Nam. Oqartussani kommunenilu aningaasat ingerlaartut erseq-qinnerusumik naatsorsuusiorneqartalernissaat.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiami ilanngunneqartarpuittaaq Nam. Oqartussat suliffeqarfinnut assigilinnngitsunut taakkulu aningaasaliiffigineqarnissaannut pilersaarutaat, nunagissaasarnermi tunaartassat pingaarnersaat, eriagisassat kiisalu nuna-minertassiinermi malittarisassat. Tamakkununnga tunngasut uppernerri tulliuttuni allaaserineqassapput.

Nam. Oqartussat suliffeqarfinnut pilersaarusiortarnerat

Nam. Oqartussat suliffeqarfinnut assigilinnngitsunut pilersaarusiorterannar ilanngunneqartarpuit suliffeqarfissuit, taakkulu akuttungitsunik pilersaarusiortigineqartarpuit. Ilaatigut kom-munit sanaartugassatut kissaatigisaat tunngavigalugit pilersaarusoqartarpooq, sanaartugassallu soorngunami aningasanut inatsimmi akuersissutigineqarsimasut malillugit pilersaaruseqartarpuit.

Kommunet pilersaarusiortarnerat manna tikillugu ataqtigii-saagaangitsumik ingerlanneqarpooq, amerlanertigut qullersaniit ammut naalakkiutit ingerlanneqartarluni. Kommunimut pilersaarusoqartalernerani pissutit allanngortinnejangaaatsias-sagunput, suliffeqarfiiq assigilinnngitsut Nam. Oqartusanut atasut imminnut suleqatigiinnerulerlutilu ataqtigilissaarinernerlis-saat pliumasaqaataammat. Suliffeqarfinnut assigilinnngitsunut pilersaarutit maannamut saqqummiunneqareersut makkuupput:

NIN	nunaqarfiiq ineriarternnerat	1989
Inuutissarsiornermi pisortaqaarfik	angallanneq pillugu isumaliutissiissut takornariartitsinermi pilersaarut	1991
HAPA	talittarfearneq	1991
Nukissiorfilt	innaallagiaq, imeq kiassarnerlu	1991
TELE	immikkoortunut pilersaarut	1992
Isumagin. Pisortaqaarfik	Isumaginninnerup piorsarne-qarneranut pilersaarusaq	1991
KIIP	?	?
Peq.& Avatangijsinut pisortaqaarfik	peqqinnissamut pilersaarut avatangiisit pillugit pilersaarut	1991 ?

Namminersornerullutik Oqartussat – aamma kommunep suliffeqarfintut assigilinnngitsunut pilersaarusaat imminnut attuun-massuteqanngimmata malugiuq.

LANDSPLANMÆSSIGE RAMMER

Landsplanlægningen

Hvert år vedtager landstinget en **landsplanredegørelse**, hvori de overordnede retningslinier for samfundets udvikling beskrives.

Landsplanredegørelsen er som regel opbygget omkring et hovedtema. I 1990 var det de 4 vækstcentre, og i 1992 må det forventes at blive opsplitningen af KNI, afskaffelsen af monopoler og ensprissystem samt synliggørelse af pengestrømme i både hjemmestyrevirksomheder og kommuner.

Landsplanlægningen omfatter tillige hjemmestyrets sektor- og investeringsplanlægning, principper for overordnet byggemodning, bevaringsinteresser samt overordnede retningslinier for arealtildeling. Disse forhold behandles på de følgende sider.

Hjemmestyrets sektorplanlægning

Hjemmestyrets sektorplanlægning omfatter en række sektormråder, indenfor hvilke der med jævne mellemrum udsendes sektorplaner. Planerne udarbejdes bl.a. på grundlag af kommunernes anlægs-ønsker, der naturligvis skal underordne sig gældende planer, som de er vedtaget i finansloven.

Hidtil har kommunernes planlægning dog været ret usammenhængende med en tendens til, at planlægningen er sket oppefra og nedefter. Kommune-planlægningen må formodes at ændre radikalt på dette forhold med et krav om større samarbejde og koordinering mellem hjemmestyrets enkelte sektorer. Pt. foreligger følgende sektorplaner:

NIN	bygdeudvikling	1989
Erhvervs-direktoratet	trafikbetænkning turisme-masterplan	1991 1991
HAPA	havneanlæg	1991
Nukissiorfiit	el, vand og varme	1991
TELE	strategisk langtidsplan	1992
Social-direktoratet	social udbygn.plan	1991
KIIP	?	?
DSM	landssundhedsplan miljøplan	1991 ?

Bemærk, at der ikke er sammenfald mellem hjemmestyrets og kommunens sektorplanområder.

Nam. Oqart. aningaaasalersuinissamik pilersaarusiortarnerat

Nam. Oqartussat aningaaasalersuinissamik pilersaarutaat (sulifefqarfinnut pilersaarutit) ataani allassimasut malillugit sularineqartarpuit, suleriaaserlu taanna tunngavigalugu kommunemut pilersarusiami "nassuaat"it ukiumoortumik allanngortinneqartarneri naammassineqartassapput. Maannakkut "nassuaat"-inut aningaaasaliisutissanullu pilersaarummi 1993-imut aningaaasanut inatsit tunngavigineqarpoq:

- 4. kvt 91 – 1992-imut aningaaasanut inatsit aamma 93–95-imut missingersersuutit akuersissutigineqassapput
 - kommunet 1993-imi sanaartugassatut kissaataat 94–96-imullu missingersersuutaat tigujumaneqassapput
- 1. kvt 92 – suliffit assigiiungitsut 1993-imi sanaartornissamut budgettilsa annertussusaat Nam. oqartussat nalunaa-rutigissavaat
 - nuna tamakkerlugu pilersarasiap nassuaatitai saqqummiunneqassapput
- 2. kvt 92 – nuna tamakkerlugu pilersarasiap nassuaatitaani periarfissat iluanni sanaartugassanut ataqatigiissaari-neq 94–96-imullu missingersersuutit sularineqassapput
- 3. kvt 92 – 1993-imut aningaaasanut inatsissamut aamma aningaaasalliniissamut pilersaarummut siunnersuutit 94–96-imullu missingersersuutit saqqummiunneqassapput.
- 4. kvt 92 – 1993-imut aningaaasanut inatsit 94–96-imut missingersersuutit ilanngullugit akuersissutigineqassaaq

Illuliorfissat piareersarneqartarnerat

Illuliorfigineqartussat tungaanut piareersaanermi suliassat **pungaarnersaat** Nam. Oqartussat sularalugillu aningaaasalersugassaraat. Sanaartornissamulli aningaaasaliisutissat killeqarmata ukiuni makkunani nutaamik inissiallassaannarnut piareersaneq aningaaasalersorneqartarpooq. **Inissiallorfinni ataasi-akkaani** piareersaaneq kommunit sularalugillu aningaaasaler-sugaraat, piareersaanelillu taamaattut suliap ataatsimut inger-lanneqarnera aqqutigalugu 60/40-mik imaluunniit 80/20-mik tapliiffigineqarsinnaapput.

Taamatut nammaqtigiiinneq Qasigiannguani inissialorfissanut nutaanut marlunnut atutissaaq, takuuq nunap assiga 8:

Iloqarfiup ilaani A6-imi illunik sanileriaanik sanaartorfissap tungaanut erngup aqqutaanik eqqakkanullu kuuffimmik aqquslinissaq Sanaartortitsiviit 1992-imi sularivaa. Kommunep isumagisassaraa sillimmatit innaallagissiorfimmit Iminnguamut erngup eqqakkallu kuuffilisa inissianut attavilerneqarnissaat aamma aqqusineerallornissaq.

Iloqarfiup ilaani A10-mi illuliorfissap tungaanut erngup aqqua-tataa eqqakkallu kuuffiata illoqarfiup qeqqanit Gl. Kirkevej-imut taassumalu ilassutissaanut tallineqarnissaat Sanaartortitsiviit 1994-imi sularissavai, tamanna illuliorfissamut piareersaanermi suliassat pingaarnersaattut isigineqarmat. Kommunep isumagisassarai biilinut unittarfillornissaq aamma illut uiguleriaat erngup eqqakkallu kuuffilinut attavilerneqarnissaat.

Hjemmestyrets investeringsplanlægning

Hjemmestyrets investeringsplanlægning (sektorplanlægning) foregår efter den nedenfor anførte procedure, som nøje fastlægger forløbet af den årlige revision af kommuneplanens redegørelse. For den aktuelle redegørelse og investeringsplan gælder det finanslov 1993:

- 4. kvt 91: – vedtagelse af finanslov 1992 med overslagsår 93–95
 - indkaldelse af kommunernes anlægsønsker for 93 med overslagsår 94–96
- 1. kvt 92: – ud melding af budgetrammer for 93 for hjemmestyrets sektormråder
 - fremlæggelse af landsplanredegørelse
- 2. kvt 92: – samordning af anlægsønsker for 93 med overslagsår 94–96 indenfor rammerne af landsplanredegørelsen
- 3. kvt 92: – fremlæggelse af forslag til finanslov og investeringsplan for 93 med overslagsår 94–96.
- 4. kvt 92: – vedtagelse af finanslov 93 med overslagsår 94–96

Overordnet byggemodning

Hjemmestyret varetager og finansierer den **overordnede byggemodning**. På grund af begrænsede anlægsmidler finansieres dog i disse år kun byggemodning til nye boligområder. Indenfor de enkelte boligområder varetager og finansierer kommunerne tilsvarende den **lokale byggemodning**, der dog kan 60/40- eller 80/20-finansieres over projekterne.

Denne byrdefordeling er aktuel for de planlagte 2 nye boligområder i Qasigiannguit, se kort 8.

Grønlands Byggevæsen gennemfører således i 1992 fremføring af vand og kloak til den nye rækkehusbebyggelse i lokalområde A6. Den lokale byggemodning omfatter vand og kloak samt lokalvej fra nødelværket til Iminnguaq.

I lokalområde A10 gennemfører Grønlands Byggevæsen i 1994 fremføring af vand og kloak fra bymidten til Gl. Kirkevej samt dennes forlængelse, der er defineret som overordnet byggemodning. Den lokale byggemodning omfatter P-pladser og stikledninger i den planlagte kædehusbebyggelse.

INUIT AMERLASSUSAAT

Inuit qanoq amerlatiginerannut katitigaaneranullu pissutsit marluk pingaaruteqarput:

- o **inunngortut toqusullu amerlassusaat**, inunngortut toqsuniit amerlanerunerat ikinneruneralluunniit inuttussutsimut aalajangiisuuusarpooq.
- o **illoqarfimmuit illoqarfimmillu nutserneq**, illoqarfimmuit nutsertut illoqarfimmuit nutsertunit amerlanerusrinnaanerat ikinnerusinnaanerallu inuttussutsimut sunniuteqartarpooq.

Qasigiannguani Ikamiunilu inuit amerlassusaasa nikerernerat immnnut attuumassuteqanngaangnillat, taamaattumillu immikkoortineqartariaqarlutik. Nunaqarfimmuit tunngasut immikkoortup matumani naggataani allaaserineqarput.

Qasigiannguani tikisitat ima ikitsigaat, Kalaallit Nunaanni aamma nunani allani inunngorsimasut immikkoortinneqarnissaat pisariagaroni. Qallunaat Kalaallillu inuaqatigii ineriarorneranni tamarmik suleqataapput, tamarmik akleraartartuupput tamarmillu paaqqinnittarfinnik pisariaqartitsisarlutik. Taamaattumik innuttat immikkoortinnagit ataatsimut isigalugit allaaserineqarput.

Qasigiannguani inukilleriarneq

Qasigiannguit 60-ikkunni inuttuseriarujussuarput, 70-ikkunnilu ameriarornerat unikaallanneruvoq, 1982-imilu amerlanerpaa-gamik inuit 1800 missaanniipput. **Tamatuma kingga Inukilliartorput 1990-milu 1600-it missaannaanngorsimallutik.**

Inukilliartorneq ilutigalugu naleqatigiikkutaat inissisimanerat allanngorpoq, 60-ikkunni inunngortorpassuit 20–30-nik ukio-qalerput. Naleqatigiippassuit taakku sunniutaat siunissami ineriarornermut malunniuteqassaaq.

Inunngortut toqusullu amerlassusaat = inunngortut AMERLANERUPPUT

Qasigiannguit kommuneanni inunngortut toqsuniit **amerlanerujuarsimapput**, nuna tamakkerlugu agguaqatigilsitsinermi Qasigiannguani qitorniorneq 20%-ip missaanik qaffasinneruluni, piffissamili 1985–89-imut appasinnerulaarpooq 1981–85-mut naleqqiullugu.

20–24-nik ukiullit qitorniornerpaasarpot, tulliupplulu 25–29 ukiullit. Peqqinnissami plissutsit pitsaanerulerlermata meeraaqqaat toqustareri qaqutigoorerulerpoq utoqqaallu inuuneqqortusinerullutik, tassa ataatsimut isigalugit toqustarut ikinnerulerput. Kisianni inunngortartut amerlanerunerat pilersaarusrorfiup inerlanerani appariassagunarpooq.

BEFOLKNINGSUDVIKLING

Befolkingens størrelse og sammensætning fastlægges primært af to forhold:

- o **antal fødsler og dødsfald**, der sammenlagt bestemmer om der er tale om et fødselsoverskud eller fødselsunderskud
- o **til- og fraflytningen**, der sammenlagt bestemmer om der er tale om et vandringsoverskud eller vandringsunderskud

Befolkningsudviklingen i Qasigiannguit og i Ika-miut er rimeligt uafhængige af hinanden og må derfor behandles hver for sig. Forholdene i bygden behandles derfor til sidst i dette afsnit.

Endvidere er der så få tilkaldte i Qasigiannguit, at den traditionelle sondring mellem personer født i og udenfor Grønland forekommer irrelevant for Qasigiannguit kommune. Både dansk og grønlandske fødte deltager i samfundets opbygning og udvikling, og alle borgere indgår f.eks i skattekundtagelsen og har behov for institutionspladser. Den samlede befolkning behandles derfor under et.

Befolkningsstallet i Qasigiannguit er faldet

Befolkningsstallet i Qasigiannguit steg voldsomt i 60'erne og moderat i 70'erne indtil det stoppede med ca. 1800 indbyggere i 1982. Derefter er befolkningen gået tilbage til ca. 1600 i 1990.

Samtidig er aldersfordelingen ændret ganske betydeligt i takt med, at de store årgange fra 60'erne har bevæget sig op gennem aldersgrupperne og nu befinder sig i aldersgruppen 20–30 år. Dette forhold vil også præge udviklingen fremover.

Antal fødsler & dødsfald = fødselsOVERSKUD

Qasigiannguit har altid haft et betydeligt fødselsoverskud, dvs. der fødes flere end der dør. Fødselsoverskudet er betinget af en høj fødedygtighed (fertilitet), som ligger ca. 20% over landsgennemsnittet, dog var fertiliteten lidt lavere i perioden 1985–89 sammenlignet med 1981–85.

Fertiliteten er størst i aldersgruppen 20–24 år efterfulgt af aldersgruppen 25–29 år. De forbedrede sundhedsforhold har medvirket til en lavere dødsdyppighed (mortalitet) i forbindelse med nedsat spædbørnsdødelighed og en højere levealder. Det store fødselsoverskud må forventes at falde noget i løbet af planperioden.

Nuuttut aallartullu

= Qasigiannguanut nuuttut IKINNERULERNERAT

Kalaallit Nunaanni inuiagatigiit angallannerulerat luuttuinnarput, ukiut tamaasa kommuneni tamani nutsertoqartorujussuusarpooq, ilaat aallartut ilaat tikittut, pingaartumik inuu sunnerusut akornanni. 1970-ip kingorna Qasigiannguanut nuuttut aallartunit ikinnerulerput, tassa illoqarfimmut nutsertunit aallartut amerlanerulerput. Inunngortartulli aamma amerlimmata inuttu siartorneq ingerlaannarpooq.

Kisianni 80-ikkut aallartinneranni illoqarfimmut nuuttut malunnartumik ikileriarput, inunngortulli amerlassisuaat allangungikkaluartoq Qasigiannguani inuit 1982-imi 1800-ut missaan- liittut 1990-imi 1600-ut missaanngorlutik ikileriarsimapput.

Inukillartorneq maanna unikaallaappoq, 1990-mi inuttussuseq allangunngilaq, 1991-imiilu amerleriaqqilaarlutik.

Kalaallit Nunaanni kommuninut allanut nutsertut

1982-ip kingorna inunngortut ikinnerulaalernerat aamma allanut nuuttut amerlanerulaalernerat inuit ikileriernerannut pissutaapput, inulli ikileriernerannut pissutaanerpaavoq illoqarfimmut nutsertut ikinnerulererat.

Inukillartorneq unikaallakkaluartoq, kisiannili inunngortut illoqarfimmullu nuuttut amerlassisuaat kommuneep inuttussusaan- nut aalajangiisunerpaaavoq. **Qasigiannguani** i lundet allanut nuuttut **Qasigiannguanut** nuuttunit amerlane- rupput.

Allanut nuuttut amerlanersaat illiniagaqartuarsimasuupput, taamaattumik Qasigiannguit kommuneanni innuttat nunap sin- nerani innutanut sanillukkaanni illiniagaqarnerat aningaasar- siornerallu appasinneruvoq. Allatut oqaatigalugu oqartoqarsin- naavoq **Ilisimasallit** Qasigiannguanit aallartut.

Siumut ilmagisanik eqqorlaaslorneq anguniakkallu

Inunngortut utoqqaallu amerlassisuaat pillugit maannakkut ilisi- masagut najoqquatalugit kiisalu siunissami inunngortussat aamma kommunimut kommunemilli nutsertut amerlassisuaat eqqoriakannerlugit siunissami inuttussutsip qanoq ingerlanis- saa naatsorsorneqarsinnaavoq. Soorunami inuttussuseqarnis- saq siumut eqqoriaruminaatsuovoq. Taamaapportaaq Qasigiannguit kommuneanni, tassami inuttussuseq 80-ikkut inger- laneranni allangorarpoq, amerllartoriarlutik ikiliartulerput kingor- nuu aalaakkaanerulerutik.

Taamaattumik siumut eqqoriaasiussagaanni ineriantornerup qanoq ingerlanissaanik naatsorsuinerit arallit periarfissatut tunngavigineqartariaqarput. Periarfissallu arlaat piviusorpa- laernerusorisaq **anguniagassatut** toqqammavissatut qinerne- qartariaqarpoq.

Toqqammavissaq sorliussanersoq qinerneqareerpat, tas- sani eqqoriarneqartut kommunemut pilersaarusrornermi anguniakkatut pivlusunngortassatut slunniunneqassap- put.

Til- & fraflytninger = vandringsUNDERSKUD

Mobilitetten i det grønlandske samfund er generelt meget høj, dvs. der er hvert år et stort antal fra og tilflytninger i hver kommune, specielt blandt de yngre borgere. Siden 1970 har Qasigiannguit haft et mindre vandrings-underskud, dvs. flere fraflytninger end tilflytninger. Det store fødselsoverskud bevirke dog, at befolkningstallet fortsat steg.

Fra begyndelsen af 80'erne faldt antallet af tilflytninger imidlertid betydeligt, og vandringsunderskudet blev dermed så stort, at der på trods af fødselsoverskudet skete en egentlig befolkningstilbagegang i Qasigiannguit by fra ca. 1800 personer i 1982 til ca. 1600 i 1990.

Det ser ud til at vandringsunderskudet nu er aftaget, idet befolkningstallet er stabiliseret i 1990 og for 1991 var der endog tale om en lille stigning.

Befolknings-eksport til det øvrige Grønland

Befolkningstilbagegangen siden 1982 er altså sammenst af en lidt lavere fertilitet, en lidt forøget fraflytning, men specielt af en lavere tilflytning.

Selv om tilbagegangen tilsyneladende er klingen ud, så er situationen stadig præget af balance mellem et føselsoverskud og et vandringsunderskud. Qasigiannguit er således **netto-eksportør** af borgere til landets øvrige kommuner.

Det er ofte de bedst uddannede, der rejser, og Qasigiannguit kommune har både et lavere uddannelses og indkomstniveau end landet som helhed. Der er således tale om en **vidensflugt** fra Qasigiannguit.

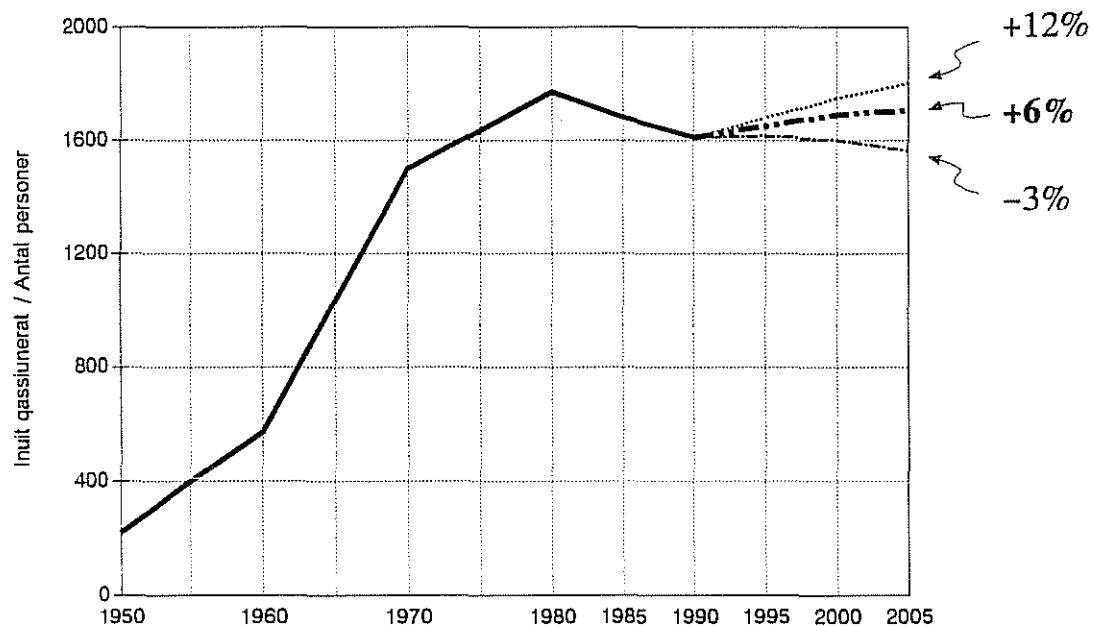
En prognose og en målsætning

Befolkningstallet lader sig fremskrive på grundlag af den nuværende aldersfordeling samt passende antagelser om det fremtidige fødselsoverskud og vandringsmønster. En befolkningsprognose er dog behæftet med meget stor usikkerhed. Dette gælder specielt for Qasigiannguit kommune, hvor befolkningsudviklingen i løbet af 80'erne har svinet fra vækst til tilbagegang og derefter igen stabilisering.

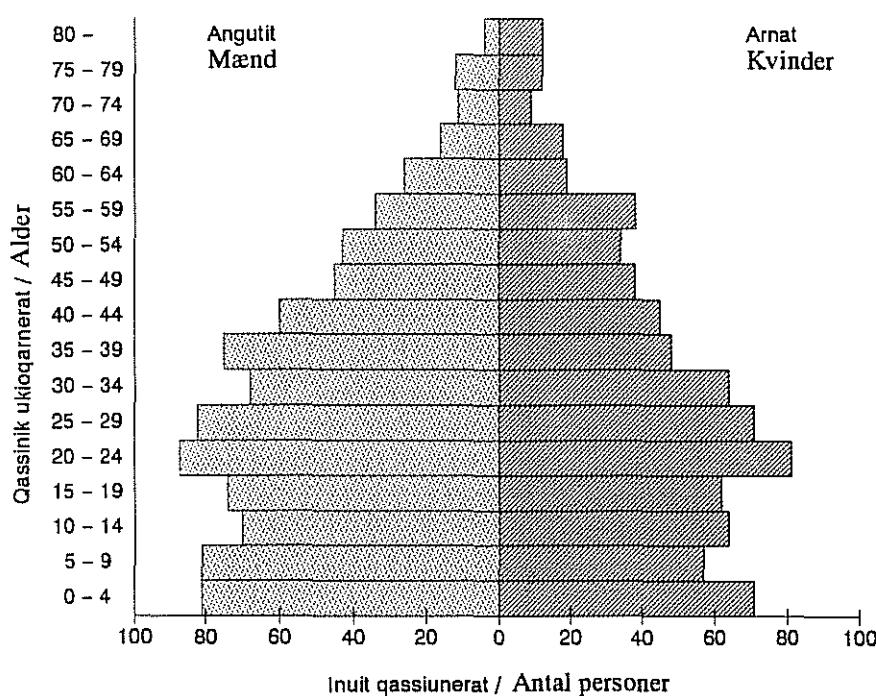
Det er derfor nødvendigt at opstille alternative prognoser og som **målsætning** for den fremtidige udvikling vælge et realistisk alternativ.

Den kommunale planlægning må derefter indrettes på at opfylde dette mål.

**QASIGIANNGUIT ILLOQARFIANNI 1990–2005–IMI INUIAQATIGIINNIK EQQORIAANEQ
BEFOLKNINGSPROGNOSE FOR QASIGIANNGUIT BY 1990–2005**

**QASIGIANNGUIT ILLOQARFIANNI 1990–IMI INUTTUSSUTSIP TITARTARNEQARNERA
BEFOLKNINGSPYRAMIDE FOR QASIGIANNGUIT BY 1990**

Eqqoriaasiernermi tunngavigineqarsinnaasut

Siunissami inuttussuseqarnermik eqqoriaasiernermi toqqamavissat pingasut atorneqarput, 1980-ikkunni inuttussutsip nikerarnera tunngavigalugu.

Inunnongtut, toqusut aamma illoqarfimmut illoqarfimmillu nuutt amerlassusaasa agguaqatigiisinnerat pifssat ataani allassimasut ingerlanerannitut ingerlaannassasoq naatsorsuutigaanni tunngavissat pingasuupput:

1. pifssaq 1980-84-mi pisut
2. pifssaq 1985-89-mi pisut
3. pifssami tamarmi 1980-89 -mi pisut

Pifssani taakkunani inuttussuseqarneq tunngavigalugu 1990-2005-imut pisussat ima eqqorianeqarsinnaapput:

1. pifssami tamarmi 12%-imik inuttuseriangaatsiassaaq
2. pifssap naalernerani 3%-imik inukillerialaassaaq
3. pifssami tamarmi 6%-imik inuttusiartuaassaaq

Eqqoriaanermi tunngavissarsiorneq

Siunissami Qasigiannguani aningaasallisarnissaq maannakkut takorloorsinnaasatsitut iluseqartillugu, ukiuni aggersuni inuttusiartungaarnissaq **ilimanaateqanngillaq**. Aningaasallisarnerup inuttusiartornerullu ataqtigilinnerisa "Ajornartorsiutit iluarsiunminaatsut"-ni allaaserineqarnera takuuk.

1990-91-mut inuttussutsip aalaakkaanerulerlera inuttusiallaq-qilaarneralu tunngavigalugu periarfissaq 2 piviusorpalaanngitsutut immikkoortinnejareersinnaavoq.

Taamaattumik kommunalbestyrelse aalajangerpoq, kommunemut pilersaarisornermi **periarfissat 3-at, tassa innuttisiartuaartoqarnissaa** tunaartalarugu anguniarneqassasoq.

Periarfissaq 3-mi pifssap ingerlanerani 6%-mi inuttusiartuaarnissaq **illimagineqartoq** piviusunngussappat 80-ikkunni inukilleriarnerup amerlaqataanik ukioq 2005-ip tungaanut inuttuseriarneqassaaq.

Assersuutit taaneqarsinnaavoq Q-datas eqqoriaasiernerani Kalaallit Nunaanni tamarmi pifssami pilersaarisorfiusumi 11%-imik inuttuseriarnissaq **illimagineqarmat**. Taamaattumik eqqoriaasiernermi tunngavissatut qinerneqartoq najoqqutaralu oqartoqarsinnaavoq pifssap taassuma ingerlanerani inuttussuseq **aalaakkaanerullinnartussaasoq**.

Naleqatigilaat nikerarnerat pilersuisuuusullu

Naleqatigilkuataat qanoq inissisimaneli inuttusutsitulli pilersaarisornermut sunniuteqartigisarpoq. Allaaserineqareersutullu inuttusiartuaalaarnissaq **illimagineqarpoq**.

Prognose-alternativer for Qasigiannguit

På grundlag af befolkningsudviklingen i 80'erne er anvendt 3 forskellige sæt af forudsætninger til belysning af den fremtidige befolkningsudvikling i Qasigiannguit.

Det er således antaget, at fertilitet, mortalitet og vandringsmønster fortsætter som gennemsnit for:

1. perioden 1980-84
2. perioden 1985-89
3. hele perioden 1980-89

For planperioden fra 1990 til år 2005 er resultaterne af disse antagelser:

1. kraftig stigning over hele perioden på små 12%
2. svag tilbagegang sidst i perioden på 3%
3. moderat stigning over hele perioden på små 6%

Valg af prognose-alternativ

Som det fremtidige investeringsniveau i Qasigiannguit for øjeblikket tegner sig, synes der ikke at være noget belæg for at antage en kraftig befolkningsvækst i de kommende år. Jvf. beskrivelsen af sammenhængen mellem investeringer og befolkningsvækst i afsnittet om "den onde cirkel".

Efter befolkningstallets stabilisering og svage stigning i 1990 og -91 synes det på den anden side at være realistisk at fravælge alternativ 2.

Kommunalbestyrelsen har derfor besluttet, at den kommunale planlægning skal baseres på at opfylde alternativ 3: **moderat befolkningstilvækst**.

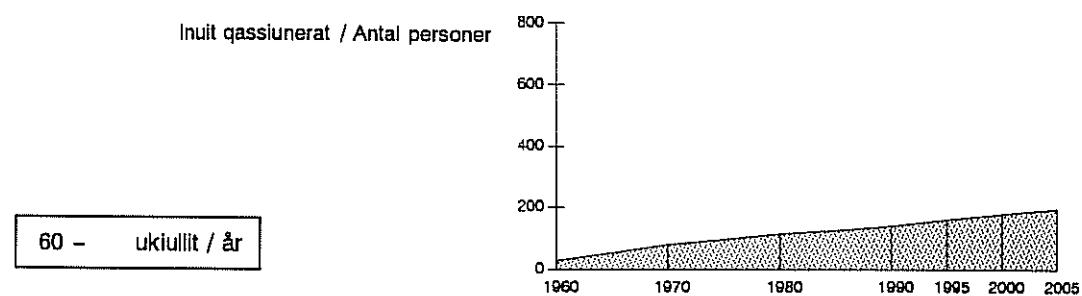
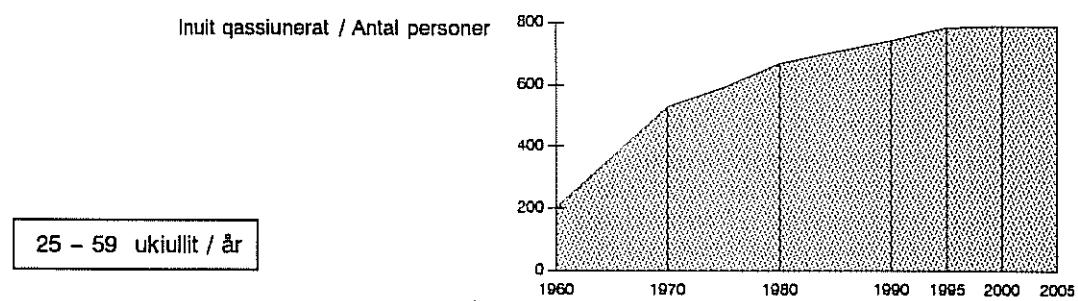
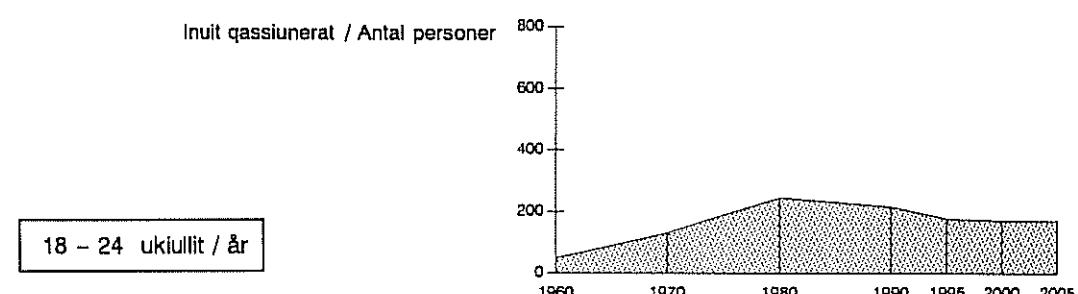
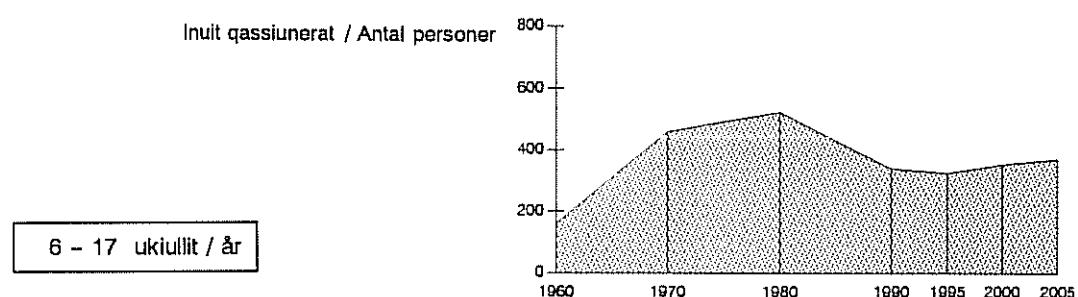
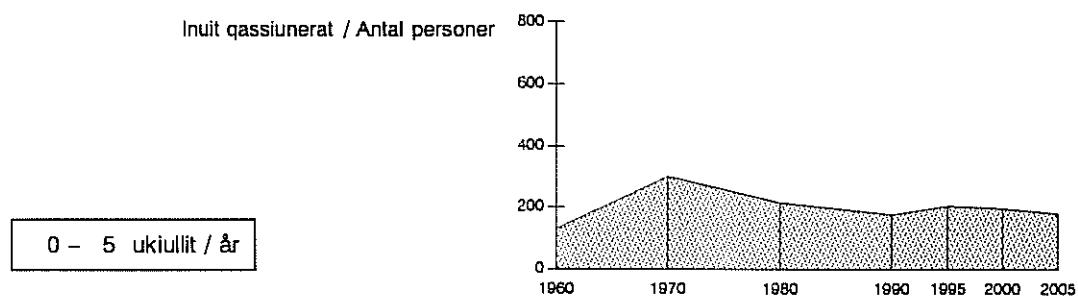
Den således forventede stigning i befolkningstallet på små 6% svarer til, at ca. halvdelen af 80'ernes tilbagegang vindes tilbage i løbet af planperioden frem til år 2005.

Til sammenligning forudser Q-datas befolkningsprognose en tilvækst i planperioden på 11% for hele Grønland. Det valgte prognose-alternativ kan derfor næppe betegnes som andet end slet og ret en stabilisering af befolkningstallet.

Aldersfordeling og forsørgerbyrde

Befolkingens aldersfordeling er af mindst lige så afgørende betydning for planlægningen som det samlede befolkningstal, der altså forudsættes kun at stige svagt.

QASIGIANNGUIT ILLOQARFIANNI 1990–2005–IMI NALEQATIGIIT NIKERARNERAT
ALDERSFORDELING FOR QASIGIANNGUIT BY 1990–2005

60-ikkunni inunngorsimasorpassuit utoqqaliartornerat ilutigalu-
gu inuit ukiumikkut agguataarsimanerisa inissisimanerat al-
lanngoriangaatsiartussaavoq. Eqqoriaisornermi tunngavissa-
tut qinigaq toqqammavigalugu naatsorsuuisornerit tabelimi
ataaniittumi muminganilu titartakkami takuneqarsinnaapput.

		1960	1970	1980	1990	1995	2000	2005
0- 5	ukiullit	130	300	215	175	205	195	180
6-17	ukiullit	160	460	525	340	325	355	370
18-24	ukiullit	50	130	245	215	175	170	170
25-59	ukiullit	200	530	670	745	785	790	790
60-	ukiullit	30	80	115	140	160	180	195
Illoqarfik		570	1500	1770	1610	1650	1690	1705

Tabel 1: Qasigiannguani ukioq 2005 tilillugu ukioqqortussutsit inis-
sisimanerat, eqqoriaisornermi toqqammavik 3 malillugu.

Ukioq 2005-ip tungaanut ukioqqortussutsit nikerarnerat imaas-
sangatinneqarpooq:

0- 5 ukiullit Meeraaqqaat	Aallaqqaataani amerleriangaatsiassapput, kingusinnerusukkulu ikiliartoqqilerlutik.
6-17 ukiullit Atuartut	Aallaqqaataani ikiliartulaassapput kingu- sinnerusukkulu amerliartulaalisallutik.
18-24 ukiullit Inuuusuttut	Aallaqqaataani ikiliartussapput kingusin- nerusukkulu aalaakkaanerulissallutik.
25-59 ukiullit Inuitssar- siortut	Aallaqqaataani amerliartulaassapput kin- gusinnerusukkulu aalaakkaanerulissallutik.
60- ukiullit Utoqqaat	Malunnartumik amerliartortuassapput.

Inuttussutsip titartarneqarneranni qattunersatut saqqummersut marluk makkuupput: Angineq tassaavoq 60-ikkunni inun-
ngorarsimasorpassuit, minnerulaantorlu tassaalluni taakkua
meeraat. Naligiaaqatigiippassuit taakku marluk piffissap inger-
lanerani nikikiartornerat allangornermut pissutaanerpaavoq.

Pilersuisutut taaneqartut tassapput inuussutissarsiortut 25-59-
nut ukiullit **aamma** 18-24-nut ukiullit 75%-il, tassami inuusut-
tut taamatut ukiullit 25%-iinnai ilinniagaqartuummata. Pilersor-
neqartutut taaneqarput meeqqat, utoqqaat inuusuttullu ilin-
niagaqartut. Ameriassutsimikkut assiglinngissutaat **nammataq**-
mik taaneqarpooq.

	1960	1970	1980	1990	1995	2000	2005
Pilersorneqartut	915	705	730	770	785		
Pilersuisut	855	905	920	920	920		
Nammataq	107	78	79	84	86		

Tabel 2: Qasigiannguani 2005-ip tungaanut nammataqarneq, eq-
qoriaaneremi toqqammavik 3 najoqqutaralugu.

På grund af de store årgange fra 60'erne vil forde-
lingen til stadighed ændre sig ganske betydeligt. I
tabellen herunder og på figuren på modstående side
er vist tallene for det valgte prognose-alternativ.

		1960	1970	1980	1990	1995	2000	2005
0- 5	år	130	300	215	175	205	195	180
6-17	år	160	460	525	340	325	355	370
18-24	år	50	130	245	215	175	170	170
25-59	år	200	530	670	745	785	790	790
60-	år	30	80	115	140	160	180	195
Hele byen		570	1500	1770	1610	1650	1690	1705

Tabel 1: Aldersfordelingen i Qasigiannguit by frem til år
2005 for prognose-alternativ 3.

I løbet af perioden til år 2005 kan således ventes
følgende udvikling for aldersgruppernes størrelse:

0- 5 år Småbørn	Vokser betydeligt først i perioden og falder derefter igen.
6-17 år Skolesøgende	Falder lidt først i perioden og stiger derefter moderat.
18-24 år Unge	Falder noget først i perioden og vil så være konstant.
25-59 år Erhvervssøgende	Vokser lidt først i perioden og vil derefter være konstant.
60- år Ældre	Vokser markant i hele perioden.

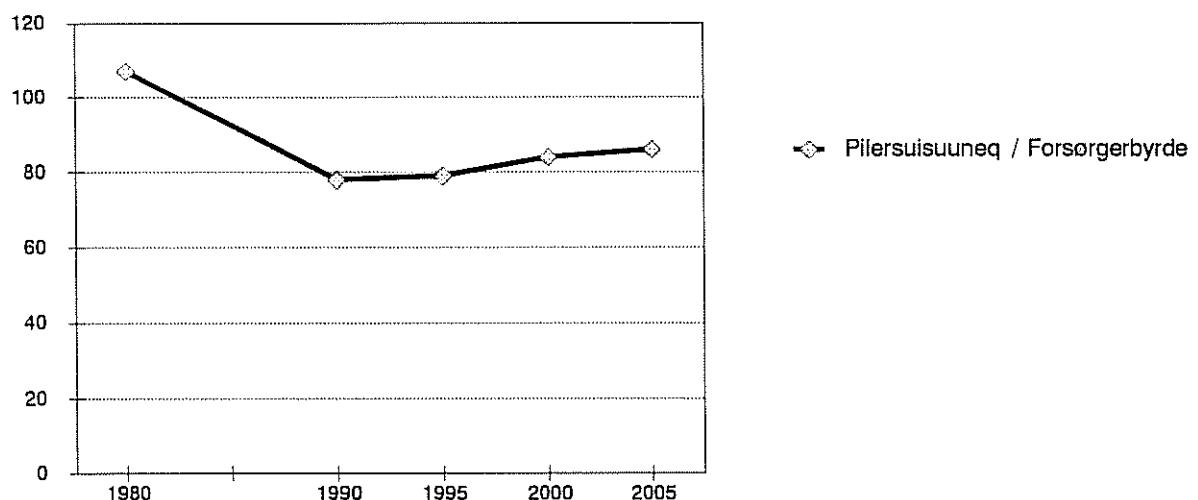
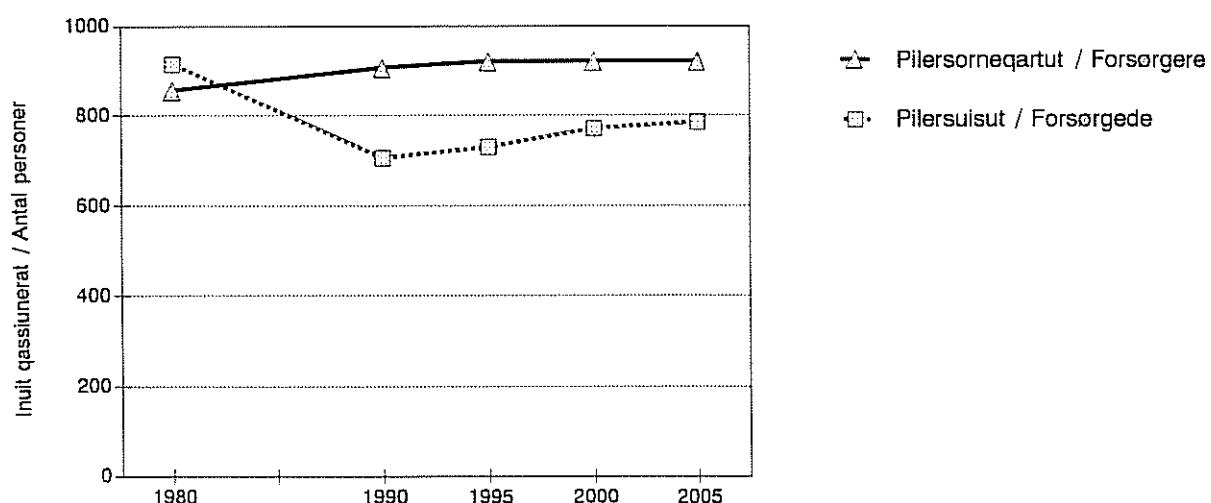
Det er karakteristisk, at befolkningspyramiden ud-
viser 2 pukler: en stor pukkel, som er de store
årgange fra 60'erne, og en lille pukkel, som er børn
af de store årgange. Det er primært disse puklers
forskydning op gennem aldersgrupperne, der skaber
de store forskydninger i aldersfordelingen.

Forsørgerbyrden defineres som forholdet mellem
forsørgede (børn, gamle, unge under uddannelse)
og forsørgere (den erhvervssøgende aldersgruppe). Som
erhvervssøgende regnes i denne forbindelse
hele aldersgruppen 25-59 år **og** 75% af gruppen
18-24 år, idet kun ca. 25% er under uddannelse.

	1960	1970	1980	1990	1995	2000	2005
Forsørgede	915	705	730	770	785		
Forsørgere	855	905	920	920	920		
Forsørgerbyrde	107	78	79	84	86		

Tabel 2: Forsørgerbyrden i Qasigiannguit by frem til år
2005 for prognose-alternativ 3.

QASIGIANGUIT ILLOQARFIANNI 1980-2005-IMI PILERSUISUUNEQ
FORSØRGERBYRDEN I QASIGIANGUIT BY 1980-2005

Pilersuisutut nammataqarneq 80-ikket ingerlaneranni appari-angaatsiarpoq, 1980-mi 107-ugami 1990-im 78-inngorsimal-luni.

Pilersaarusrusiorfiup ingerlanerani inuutissarsiorsinnaasutut ukiullit amerliaassapput, tamannalu ilutigalugu meeqqat, utoqqaat inuuusuttullu ilinniagaqartut aamma sull amerleriarnerulaassallutik. Taamaattumik pilersaarusrusiorfiup ingerlanerani pilersuisutut nammataqarneq 86-inngorluni qaffariaqqilaassaaq.

Pilersuisutut nammataqarnerup appasinnerra ajunngitsuuvoq, tamannali taamaallaat iluatsisinnaavoq sulisinnaasut tamarmik suliffissaqartinnejqassappata.

Ataatsimut naalisarlugu Imaappoq

Pilersaarusrusiorfiup nalaani 6%-mik inuttusiartuaalaarnissaa inuttussutsillu aalaakkaanerulernissaa eqqoriaanermi toqqamavittut piviusorpalaartutut **anguniagassatullu** aalajangiuneqarpoq.

Taamat aalajangernermut pissutaavortaaq kommunalbestyrelse isumaqarmat 80-ikket ingerlaneranni inukilleriartulernera kommunemut pilersaarusrusiornermi apeqqtitut pingarnerpaatut isigineqartariaqartoq.

Qasigiannguan 2005-ip tungaanut inuttusseqarneq pillugu eqqoriaanermi pissutsit pingaruteqartut pingasut isiginiartariaqarputtaaq, makkuusut:

1. Pilersuisut amerliartulaassapput 2 % missaanik
2. Utoqqaat amerliariarujussuassapput 40 % missaanik
3. Nammatqarneq qaffariartulaassaaq 10 % missaanik

1 pillugu: Pilersaarusrusiorfiup nalaani ikinnerpaamik suliffinkin nutaanik 15-ikik pilersitsisoqanngippat suliffissa-ruttut amerlissapput, inuussutissarsiorsinnaasut amerlissammata.

2 pillugu: Utoqqaat amerliartornerat isumaginninermi aningaasartuutinut malunniuteqassaaqaq. Aningaasar-tuutit matussutissaqartinniarlugu akileraarutit qaffar-neqartariaqassapput, tamatumalu kingunerissavaa aningaasarsiat nalikillinerat. Ulluinnarni inooriaseq allangortinneqassanngippat aningaasarsiat amerlis-sineqartariaqassapput. Akissarsiallu qaffariarnis-saat illimagineqarsinnaangimmat, amerlanernik suliffissaqartitsinKKuinnaq aningaasarsiat amerlis-neqarsinnaassapput.

3 pillugu: Pilersuisutut nammatassaaq qaffakkialtorpat inuutissarsiorsinnaasut nerisitassaat amerlanerulissapput. Tamatuma kingunerissavaa amerlanerusut suliffis-saqartinnejqarnissaat, ulluinnarni inooriaseq allan-gortinneqassanngippat.

Pissutsit pingaruteqartut pingasut taakku tunngavigalugit inutusutsip aalaakkaanerulernissaa kingunerluttussaavoq, pifflissap taassuma ingerlanerani suliffisanik amerlanerusunik pilersitsi-soqanngippat.

Forsørgerbyrden er faldet betydeligt i løbet af 80'erne fra 107 i 1980 til 78 i 1990.

I løbet af planperioden vokser antallet af personer i den erhvervsaktive alder lidt, men samtidig vokser det samlede antal børn, gamle og unge under ud-dannelse lidt mere. Derfor vil forsørgerbyrden i løbet af planperioden igen stige moderat til 86.

Det er umiddelbart positivt, at forsørgerbyrden holder sig på et forholdsvis lavt niveau, men naturligvis kun, såfremt der kan skaffes arbejde til tilgange af personer i den erhvervsaktive alder.

Sammenfatning og konklusion for Qasigiannguit

Med udgangspunkt i en realistisk vurdering er som **målsætning** valgt et prognose-alternativ, der udviser en stabilisering af befolkningstallet med en svag tilvækst på små 6% over hele planperioden.

Dette valg hænger sammen med kommunalbestyrelsens fokusering på 1980'ernes befolkningstilbagegang som kommuneplanarbejdets hoved-spørgsmål.

Desuden kan drages 3 væsentlige konklusioner for befolkningsudviklingen i Qasigiannguit frem til år 2005:

1. antal forsørgere vil stige svagt ca. 2%
2. antal ældre vil stige betydeligt ca. 40%
3. forsørgerbyrden vil stige moderat ca. 10%

Ad 1: Hvis der ikke i løbet af planperioden skabes mindst 15 nye arbejdspladser, så vil ledigheden vokse på grund af et øget antal erhvervssøgende.

Ad 2: Det stigende antal ældre vil få alvorlige konsekvenser for de sociale udgifter. Afvæge-tendensen vil være højere skat, hvorved reallønnen vil falde. Der skal altså tjenes mere for at opnå en uændret levestandard. Da lønninger ikke kan forventes at stige, kan dette kun ske ved at flere forsørgere kommer i arbejde.

Ad 3: En voksende forsørgerbyrde betyder flere munde at mætte for hver person i den erhvervssøgende aldersgruppe. Også dette betyder, at flere forsørgere skal i arbejde, hvis levestandarden skal fastholdes.

Alle 3 konklusioner leder således frem til, at en stabilisering af befolkningstallet vil få negative konsekvenser, hvis der ikke samtidig skabes nye arbejdspladser.

Nalillinerit tamakku tunngavigalugit Qasigiannguani kommunalbestyrelse anguniagassanik pingaaruteqartunik imaattunik aalajangiussaqarpoq:

Pilersaarusiornerup ingerlanerani suliffissat nutaat ikin-nerpaamik 25-it pilerslnneqartariaqarput, inuttussutsip aalaakkaanerulernera ullumikkut Inooriaatsip appartinneaarnissaanik kinguneqassanngippat.

Med udgangspunkt i disse betragtninger har kommunalbestyrelsen derfor draget følgende generelle og meget vigtige konklusion for Qasigiannguit:

En stabilisering af befolkningstallet betyder i sig selv, at der i løbet af planperioden skal skabes mindst 25 nye arbejdspladser, såfremt den nuværende beskæftigelse og levestandard skal fastholdes.

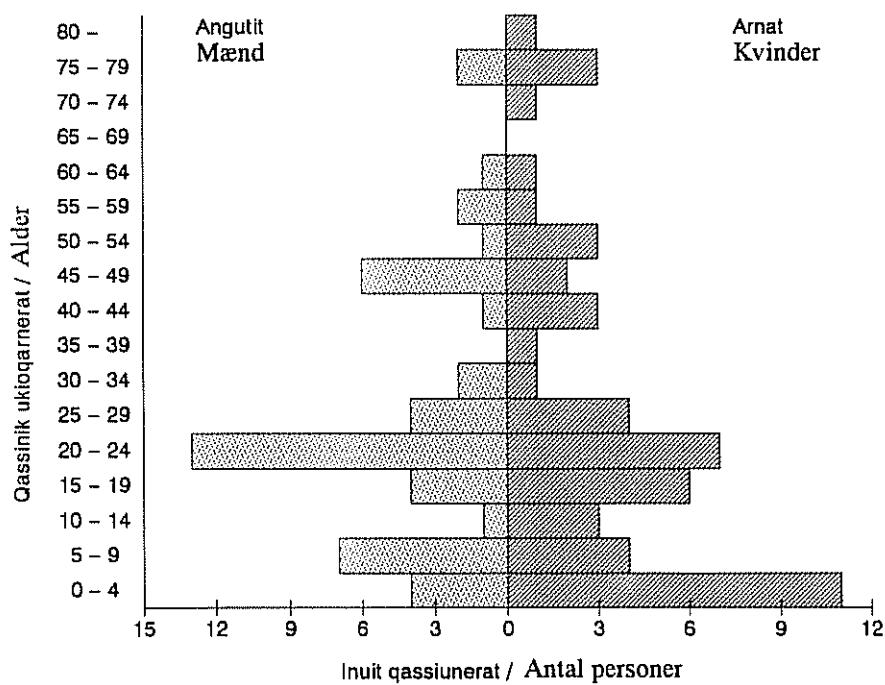
Qasigiannguit illoqarfiani inuttussutsip allanngorarnissaanik eqqoriaasiornermi 1991-mi suliaqartuuvoq illoqarfimmi pilersaarusiornermi siunnersorti Niels Holtmann Kryger, makkua atorlugit.

Programmel	IPSS (inuttussutsinik eqqoriaanermi-programmi) EXEL 3 (matematiskimik qarasaasiarmik programmi)
Paasinaaviiit	Grønlands Befolning, 1980–91 Statistisk Årbog, tabel 448, 450 aamma 451 Grønlands Årbog, 1980–89 Qasigiannguit Kommuneanni folkeregisteri GSK, fertilitetsdata på enkeltårgange Q-data, statistiske meddelelser 1989
Aallartiffik	1990-mi illoqarfimmi inuttussuseq
Tunngavigine-qartut	Inunngortut, toqusut nutsertullu naatsorsorneqarnerat 1) pifissami 1980–84–mut 2) pifissami 1985–89–mut 3) pifissami tamarmi 1980–89–mut

Befolkningsprognosene for Qasigiannguit by er udarbejdet i 1991 af byplankonsulent Niels Holtmann Kryger under anvendelse af

Programmel	IPSS (befolkningsprognose-program) EXEL 3 (matematisk database-program)
Kilder	Grønlands Befolning, 1980–91 Statistisk Årbog, tabel 448, 450 og 451 Grønlands Årbog, 1980–89 Folkeregistret i Qasigiannguit kommune GSK, fertilitetsdata på enkeltårgange Q-data, statistiske meddelelser 1989
Udgangspunkt	Hele bybefolkingens sammensætning 1990
Forudsætninger	Fertilitet, mortalitet og migration som gennemsnit af 1) perioden 1980–84 2) perioden 1985–89 3) hele perioden 1980–89.

**IKAMIUNI 1990-IMI INUTTUSSUTSIP TITARTARNEQARNERA
BEFOLKNINGSPYRAMIDE FOR IKAMIUT 1990**

Ikamiuni Inuit amerlassusaat

Ikamiut 1980-ip tungaanut inuttusartuaarusaarpoq, tamatumalu kingorna aalaakknerulerlutik 100-ut missaanniilerput.

Nunaqarfimmi inunngortut toqusunit amerlanerulluartuarnerat pissutigalugu nunaqarfimmiet allamut nuuttoqartaraluqaqisoq inuttussuseq allanngorneq ajorpoq. Inuuusuttorpassuit, pingaartumik arnat, inissaaleqineq ilinnilagaqarnerluunniit pissutigalugit nunarfittik qimattarpaat.

Nunaqarfimmiut naleqatigiikkuataat arnanut angutinullu agguataarsimanerat imaaappoq:

- o meeraarparpassuit, amerlanersaat niviarsiaqqat
- o inuuusuttorpassuit, amerlanersaat angutit
- o inersimasorpaaluit, angutit arnallu amerlaqatigilt

Ikamiuni inukinnerra pisussallu eqqoriaruminaanerat pissutigalugit inuit amerlassusaasa qanoq ingerlanissaat eqqoriaasiorneqarsinnaanngilaq.

Ataatsimut isigalugu inuttusutsip allanngungaarnissaa ilmagineqannngilaq, taama meeqqiorluartoqartigitillugu qimaguttartut ikinnerujuassagunarmata.

Inuttussutsip taamaaginnarnissaanik ilimasunneq tunngavigalugu 2005-ip tungaanut naligiikkuataat inissisimanerisa allanngorarnissaat imannak ingerlassasoq ilimagineqarsinnaavoq:

0– 5 ukiullit Meeraaqqaat	Piffissap aallartinnerani amerliartussapput kingornalu ikillartulaalerlutik
6–17 ukiullit Atuartut	Piffissap aallartinnerani amerliartupiluussapput kingornalu aalaakkaanerulissallutik
18–24 ukiullit Inuuusuttut	Piffissap aallartinnerani ikillartupiluussapput kingornalu amerliartoqqillutik
25–59 ukiullit Inuitissarsiortut	Piffissap aallartinnerani amerliartussapput kingornalu aalaakkaanerulissagunarlutik
60– ukiullit Utoqqaat	Piffissap aallartinnerani amerliartulaariarlutik kingornalu aalaakkaanerulissagunarlutik.

Nunaqarfimmi suliffissaqarnerusuuppat allanut nuuttut ikillallannissaat ilimanarluiunnarpooq, pingaartumik arnat allanut nuuttut ikillallassagunaraluarlutik.

Taamaalilluni meeqqiorluarneq inuttulerunermik kinguneqarsinnaagunaraluarpoq.

Befolkningsudviklingen i Ikamiut

Befolkningsudviklingen i Ikamiut har udvist en jævn befolkningstilvækst frem til 1980, hvorefter befolkningstallet har været stabilt omkring 100.

Bygden har et stort fødselsoverskud, der holdes i skak af et tilsvarende stort vandringsunderskud. Mange unge, specielt kvinder, vælger at fraflytte bygden på grund af boligmangel eller for at uddanne sig.

Aldersfordelingen i bygden er kendtegnet ved

- o mange småbørn med en overvægt af piger
- o mange unge med en overvægt af mænd
- o en del midaldrende med ligelig fordeling på køn

Det er ikke muligt at udarbejde en egentlig befolkningsprognose for bygden. Dertil er befolkningen for lille og forudsætningerne for usikre.

Generelt ventes befolkningstallet dog ikke at ændre sig væsentligt i planperioden, idet bygdens store fødselsoverskud fortsat vil holde det tilsvarende vandringsunderskud i skak.

Med denne antagelse om uændret befolkningstal kan endvidere siges følgende om udviklingen af de enkelte aldersgruppers størrelse i planperioden frem til år 2005:

0– 5 år Småbørn	Vokser først i perioden og falder derefter noget.
6–17 år Skolesøgende	Vokser stærkt først i perioden og vil derefter måske være konstant.
18–24 år Unge	Falder stærkt først i perioden og vil derefter igen vokse.
25–59 år Erhvervssøgende	Vokser først i perioden og vil derefter måske være konstant.
60– Ældre	Vokser svagt først i perioden og vil derefter måske være konstant.

Vandringsunderskuddet kan uden tvivl mindskes, såfremt der kan skaffes øget beskæftigelse i bygden til især kvinder.

Derved kan det stigende børnetal i begyndelsen af planperioden måske føre til en forøgelse af befolkningstallet.

AJORNARTORSIUTIT ILUARSIUMINAATSUT

Kommunemi pilersaarusrusiornermi ajornartorsiutaanerpaapput

Inuerukkiautneq ajornartorsiutit annersaraat

80-ikku ingerlaneranni inuit ikiliartulernerat ingerlanerlornermut ilisarnaataavoq, nunarpummi tamaat isigalugu inuit amerlitarput.

Taamaattumik kommunalbestyrelse aalajangerpoq inuit ikiliartornerat kommunillu ineriatornikkut unittoornera kommunemut pilersaarusrusiornermi qaangerniagassatut pingaarnerpaaatut sammineqassasut. Tamakku ataatsimut taaneqarput "ajornartorsiutit iluarsiuminaatsut", tassa pissutsit imminnut malersuututut ittut.

Immikkoortumi uani ajornartorsiutit iluarsiuminaatsut sunik patsiseqarneri, qanoq sunniuteqartarneri kiisalu kingunerisa suuneri itisilerneqassapput. Qasigiannguanut nutsertut ikinnerulererat inukilliartornermut patsisaavoq, tamannalu itisilernermi tunngavittut isigineqarpoq.

Qasigiannguanit ajortoqarpasinngikkaluarpoq

Qasigiannguanut nuukkusuttut ikinnerulererat paasiuminaapoq, imaammat:

- 80-ikku ingerlaneranni Qasigiannguanit inissialorneq ingerlanneqarluarpoq, maannalu inissaaleqisut nuna tamakkerlugu agguaqatigilisitsinermit ikinnerupput (1988-mi 23%-voq PB-20 malillugu).
- Suliffissaaleqineq annertoorujussuunngilaq (1989-mi 90-milu 5,7%-ulluni), maannakkullu nunap sinneratulli linnarluni, nuna tamakkerlugu suliffissaaleqineq annertusiartuinarmat (Qasigiannguanili ukiuunnerani suliffissaaleqineq annertusaqaaq).
- Sunngiffimmi sammisassaqtitsineq kommuninit allanit al-launerunngillaq, ingammik 1990-mi hoteqaleriunilu ti-mersortarfegalernerata kingorna.
- Akileraarutit procentiat qaffasippoq (1989-miit 29%-ulluni), kisianni Qasigiannguit kommunillu allat nikingassutaat 1992-mi annikinnerulerpoq.
- Nunatta sinneranut assersuutissagaanni isertitarineqartarneq qangali 20%-ip missaanik appasinneruvoq, sulilu appariartorluni. Kisianni 1990-milli nikingassut milliarpoq nunarput tamakkerlugu isertitat appariartormata.

Taamaattumik Qasigiannguanut nutsertut ikiliartornerat allanik patsiseqarsimassaaq.

DEN ONDE CIRKEL

Kommuneplanens hovedspørørgsmål

Hovedproblemet er befolkningstilbagegangen

Det faldende befolkningstal i 80'erne er et sygdomstegn i og med, at befolkningstallet for landet som helhed har været fortsat voksende i perioden.

Som kommuneplanlægningens hovedspørørgsmål har kommunalbestyrelsen derfor valgt at fokusere på befolkningstilbagegangen og stagnationen i kommunens udvikling. Dette hovedspørørgsmål har fået betegnelsen "den onde cirkel".

I dette afsnit gennemføres en analyse af den onde cirkel med henblik på at indkredse dens årsager, virkninger og resultater. Der tages udgangspunkt i, at befolkningstilbagegangen som påvist er betinget af et mindre antal tilflytninger til Qasigiannguit end tidligere.

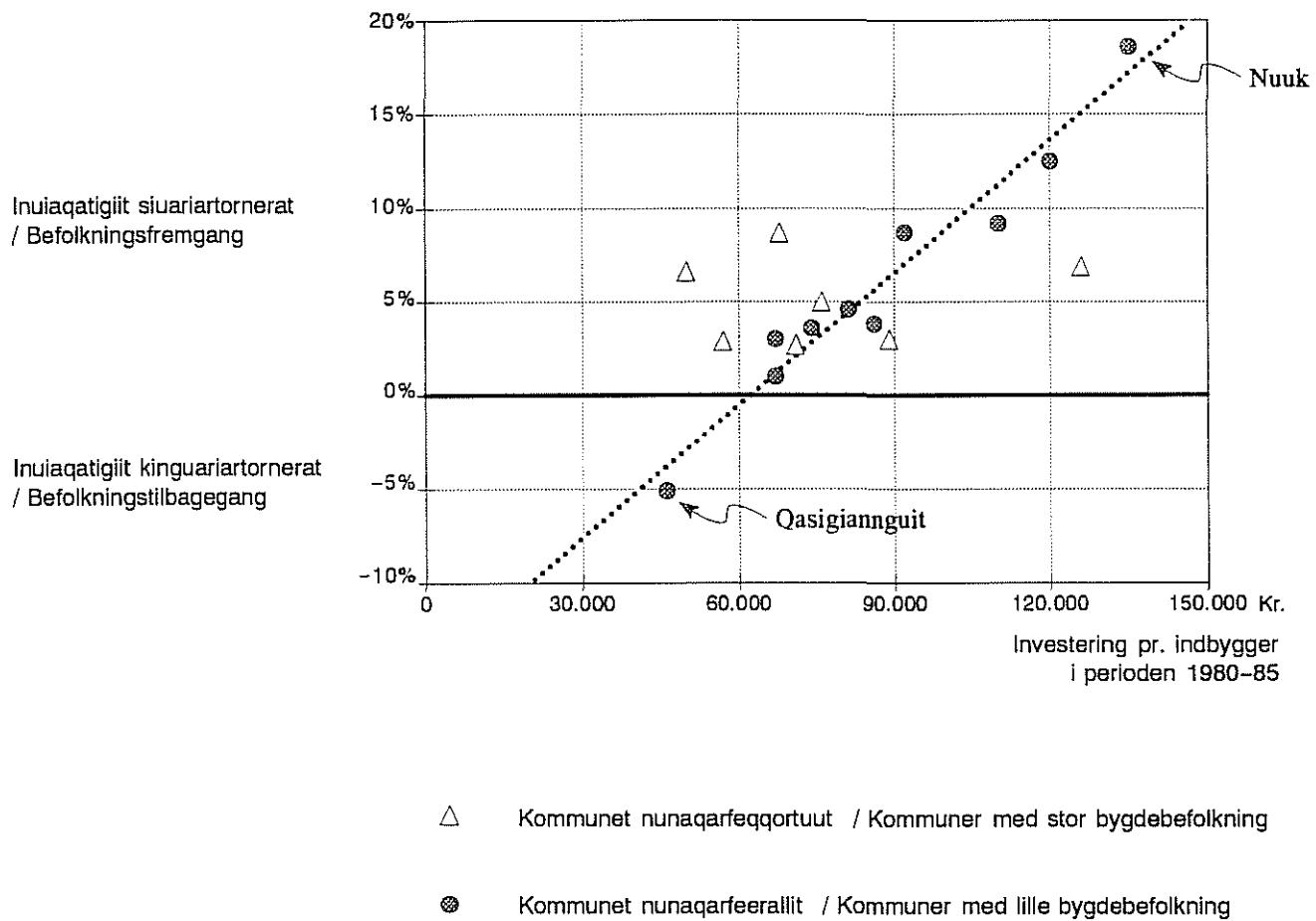
Umiddelbart er alt OK i Qasigiannguit

Det forekommer umiddelbart vanskeligt at pege på årsager til den mindre interesse for at flytte til Qasigiannguit:

- Boligforsyningen i Qasigiannguit har udviklet sig gunstigt i 80'erne, og boligmangelen er således nu lidt under landsgennemsnittet (23% i 1988 efter PB-20).
- Ledigheden er ikke specielt høj: 5,7% i 1989 og -90 svarende til landsgennemsnittet, som øvrigt er stigende (dog er sæsonledigheden meget stor i Qasigiannguit).
- Fritidsmulighederne er ikke ringere i Qasigiannguit end i flertallet af Grønlands øvrige kommuner, specielt ikke efter tilkomsten i 1990 af hotel og idrætshal.
- Skattetrykket er højt: 29% siden 1989, men forskellen mellem Qasigiannguit og de øvrige kommuner er siden udligget væsentligt.
- Indkomstdannelsen har traditionelt været 20% lavere i Qasigiannguit kommune end i landet som helhed og er fortsat faldende. Forskellen er dog delvist udligget siden 1990, hvor realindkomsten er faldet betydeligt på landsplan.

Der må således være andre faktorer, der gør sig gældende.

KALAALLIT NUNAANNI KOMMUNEMI 1980-85-IMI ANINGAASALERSUINERIT INUIAQATIGIILLU
INVESTERING OG BEFOLKNINGSVÆKST I GRØNLANDSKE KOMMUNER 1980-85

Aningaasaliisarneq inuttussuserlu

1980–85-mut kommunit tamarmik aningaasaliiffigineqartarneri inuttussusiliu sanilliuukkaanni takuneqarsinnaavooq aningaasaliisoqartarnera inuit amerliartortarnerannut aalajangiisusartoq.

Taakku ataqatigihnerat kommuneni mikisuni malunnarnerpaa-vooq.

Qasigiannguit kommuneat kisiartaalluni 1980–85-mut inukilleriarpoq, piffissamilu tassanerpiq aamma kommunini inuttussuseq najoqqutaralugu Qasigiannguit aningaasaliiffiginikinner-paalluni, inummut ataatsimut ukiumut 7.600 kr-nik aningaasaliisoqartarpoq. Nuup kommuneani ukiuni taakkunani inummut ataatsimut ukiumut 22.500 kronnik aningaasaliisoqarpoq.

Qasigiannguit kommuniani inuit ikiliartussangippata inummut ataatsimut ukiumut 17.600 kronnik aningaasaliisoqartaria-qaraluarpooq, 1992-mi aningaasat nalingi najoqqutaralugit. Taamak pisoqarsimagaluarpat Qasigiannguit kommuneannut aningaasaliissutit tassaassagaluarput ukiumut **30.5 mio kr.**

Kisiannili piffissami 1980–85-mut Qasigiannguit kommuneannut aningaasaliissutit 22.8 mio kr-ninnaapput, 1992-mi aningaasat nalingi najoqqutaralugit. Taakkua iluanniippot kommunep nammineq aningaasaliissutai 1.8 mio kr/ukiumut. Taamaasiliutik Nam. Oqartussat naalagaaffillu aannerpaamik **21.0 mio kr/ukiumut** aningaasaliisimapput, 1992-mi aningaasat nalinginik.

Nunarput tamaat isigalugu aningaasaliisarneq 1987-mi qaffasinnerpaagami ukiumut ca 1.6 mia kr-voq. 90-ikkut aallartineranni allanngorarpallaarunnaarluni 1.4 mia kr-ninngorpoq. Nam. Oqartussat aningaasaliussaat tassaapput 1.1 mia kr (ningaasaqaqnermut inatsit 92), sinnerilu kommunep naala-gaaffillu aningaasaliussaraat.

Taamaattumik Nam. Oqartussat aningaasaliisarnerat sunniutegarnerpaasarpooq. Inuttussuseq naapertorlugu agguaqatigilisitsisoqarsimagaluarpat Qasigiannguit kommuneata pissarsiarisus-saagaluarpai 3.1%, aningaasanngorlugit **ca. 34 mio kr/ukiumut**, 92-mi aningaasat nalingi najoqqutaralugit.

Nam. Oqartussat aningaasaliissutaanniit "pissarsiassaagaluit" pineqarsimasuuppata inuit amerliartorsimassagaluarput.

Kisianni Nam. Oqartussat Qasigiannguit kommunianut aningaasaliissutigisarsimasai ikinneralaarsuupput. Taamaallaat 1988–90-mut Qasigiannguit kommuneannut aningaasaliussat nunatta sinneranut aningaasaliussanut naleqqutingajapput, taamanikkut qeritsivissualiorqarlungu, timersortarfilloertoqarlungu (namminersortut aningaasaligaannik hoteliportoqarpooq).

Taakkua aamma kommuneni akileraarutit procentiisa assiginerulerterat pissutaagunarlutik inukillartorneq 1990–91-mi uniiimivoq.

Tunngaviatigut ima paasisariaqarpooq, Nam. Oqartussat Qasigiannguit kommuneannut allanut naleqqullugu aningaasaliini-kippallaarsimanerat 80-ikkunni inuit ikiliartulernerannut patsisaanerpaat ilagaat.

Investeringsniveau og befolkningsvækst

En sammenligning mellem investeringer og befolkningstal i kommunerne for perioden 1980–85 viser, at der er proportional sammenhæng mellem investering pr. indbygger og befolkningstilvækst.

Denne sammenhæng er specielt entydig for kommuner med lille bygdebefolkning.

Qasigiannguit kommune er den eneste kommune, hvor befolkningstallet gik tilbage over perioden 1980–85 som helhed, og i samme periode var Qasigiannguit også den kommune, hvor pr. indbygger blev investeret mindst, nemlig 7.600 kr/år pr. indbygger mod f.eks 22.500 kr/år pr. indbygger i Nuuk kommune.

Set isoleret ud fra denne sammenhæng skal der i 1992-priser investeres 17.600 kr/år pr. indbygger for at fastholde en kommunens befolkningstal. For Qasigiannguit kommune som helhed svarer dette til **30.5 mio kr/år**.

I perioden 1980–85 blev der imidlertid kun investeret gennemsnitligt 22.8 mio kr/år i Qasigiannguit kommune omregnet til 1992-priser. Heraf udgjorde kommunens egne investeringer i snit 1.8 mio kr/år. Hjemmestyret og staten har således højest investeret **21.0 mio kr/år** i 1992-priser.

Det samlede investeringsniveau på landsplan toppede i 1987 med ca. 1.6 mia kr og har i begyndelsen af 90'erne stabiliseret sig på ca. 1.4 mia kr. Heraf tegner hjemmestyret sig for ca. 1.1 mia kr (finanslov 92), kommunerne og staten for resten.

Det er således hjemmestyrets investering på 1.1 mia kr om året, der tegner billedet, og i forhold til befolkningstal burde Qasigiannguit kommunens andel heraf være 3.1% eller ca. **34 mio kr/år** i 92-priser.

Denne "retmæssige" andel af hjemmestyrets investeringer ville altså være ensbetydende med befolkningsvækst.

Men hjemmestyrets faktiske investeringer i Qasigiannguit kommune er altså langt mindre. Kun i perioden 1988–90 under opførelsen af frysehus, idrætshal (og det privatfinansierede hotel) var investeringsniveauet i Qasigiannguit kommune oppe i nærheden af landsgennemsnittet.

Dette i forening med udlingen af forskellen i skattetryk kan være en årsag til, at befolkningstallet har stabiliseret sig i 1990–91.

Konklusionen er således, at hjemmestyrets uforholdsmaessigt lave investeringsniveau i Qasigiannguit kommune er en af hovedårsagerne til kommunens befolkningstilbagegang i 80'erne.

Aningaasaliisarnerit, suliffissaaleqineq nuuttoqartarneraluit

Taamak annikitsigisumik aningaasaliisoqartarsimanerani suliffissaaleqisut suli amerlinerulersimangimmata tupigineqarsinnaavoq. Allaammi suliffissaaleqisut ikiliallaarsimapput Royal Greenland 1989-miit ukiukkut suliassaqtitsisalermat.

Taamak pisoqarnerata nalaani inuussutissarsiorsinnaasut, tassa 18-59-nut ukiullit (minus ilinniartut), amerlitarluarlutik 1980-mi 855-upput, 1990-imilu 905-unngorsimallutik, 60-ikkunni inunngortorpassuit suliffissariortunut ilanngummata. Taamak pisoqarneranut pissutsit marluk aalajangiisuupput:

Siullermik inuiaqatigiinnik **kiffartuussineq** ineriertortinneqarpooq, tamatumunngalu ilaapput kommuneep paaqqinnittarfutai suliffillu allat sulisussanik atorfissaqtitsisut. Taamaattumik Royal Greenland KNI-lu 80-ikkut ingerlaneranni sulisuminnik ikilisaangaatsiaraluartut, amerlasuut allanik suliffissarisinnaasimapput.

Aappassaanik inuiaqatigilut akornanni nutserneq annerto-qaaq, ingammik inuuusuttut akornanni. 80-ikkut ingerlaneranni Qasigiannguit kommuneannit aallartut 2.000-upput tikittullu ikinnerulaarlutik. Tassa inuit amerlassusaat sinnerlugu angalattoqartarsimavoq. Taamaattumik isumaqarnarpoq inuit sumiifinni suliffissaqaarluartuni, tassa aningaasaliiffigineqarnerusuni nunasisartut.

Isertitat nalikilliarnerat

80-ikkut ingerlaneranni aningaasanik isertitakilliartulernermut pissutaanerpaapput aalisariutit ikilisarneqarnerat aamma sa-naartornermik suliaqartut suliassaaleqilernerat.

Aamma tunisassiorfik Royal Greenland siornatigut sulisorpas-suaqtaraluartoq 80-ikkunni sulisukinnerulerpoq, akissariati-gulu inuiaqatigiinnut tunniuttagai ikinnerulerlutik. Tassani suli-suusimasut ilaat pisortat innutanik kiffartuussiviini sulisuu-put, soorlu kommunip paaqqinnittarfini il. il.

Isertitat ikileriarnerat aamma kommunip innutanik kiffartuussinerata pitsangorsarneqarnera pissutigalugit kommunemut akileraarutit qaffangaatsiarput, tamakkulu kinguneraat akissar-siat nalikinnerulerterat.

Ajornartorsiutit allat ilimanarsipput

Allaaserineqareersutut inuit ikilliarnerat 1990-91-mi uniimi-voq, 1988-90-mut aningaasaliisoqarnerunera tamatumunnga ilaatigut pissutaagunarluni.

Investering, ledighed og mobilitet

Man kan undre sig over, at det lave investeringsniveau ikke har ført til voksende ledighed. Ledigheden er endda faldet svagt i forbindelse med Royal Greenlands indførelse af vinterproduktion i 1989.

Denne udvikling er sket på trods af, at antallet af personer i den erhvervsaktive alder fra 18-59 år (minus unge under uddannelse) er steget fra 855 i 1980 til 905 i 1990 som følge af de store årgange fra 60'erne, der nu er kommet ind på arbejdsmarkedet. Der er 2 årsager hertil:

For det første har **servicesektorens udvikling**, herunder udbygningen af de kommunale institutioner, kunnet opsluge en stor del af den samlede arbejdssyrke, selv om der i 80'erne er gennemført omfattende rationalisering ved Royal Greenland og KNI.

For det andet er **mobiliteten i det grønlandske samfund** meget stor, specielt blandt de unge. I Qasigiannguit kommune er der således i 80'erne sket over 2.000 fraflytninger og lidt færre tilflytninger, altså mere end det samlede befolkningstal. Det må derfor antages, at befolkningen allokerer sig der, hvor arbejdet er, dvs. der hvor der investeres mest.

Indkomstdannelse og realløn

Den faldende indkomstdannelse i 80'erne skyldes primært, at den hjemmehørende fiskerflåde er gået stærkt tilbage, og at bygge- & anlægssektoren har færre opgaver.

Samtidig betyder 80'ernes kraftige rationalisering i produktionens ledet på Royal Greenlands fabrik, at denne iøvrigt sunde virksomhed nu giver et mindre lønafkast til lokalsamfundet. Arbejdskraften er overflyttet til den offentlige servicesektor, bl.a. de kommunaler institutioner.

Lavere indkomstdannelse og en større kommunal servicesektor har udløst 80'ernes kraftige stigning i den kommunale skatteudskrivning, hvilket yderligere har udhulet reallønnen.

Nye tendenser truer

Befolningstallet er som nævnt stabiliseret i 1990-91, sandsynligvis delvist som følge af det relativt store investeringsniveau i 1988-90.

1960-ikkunni inunngorsimasorpassuit ukiuni taakkunani meeq-qiuinerat inuit ikiliartorunnaernerannut patsiaavortaaq, inuit amerlassusaasa titartarneqarneranni portunersaq mikineq ta-kuuk. 90-ikkulli qeqqata missaani inuttusiarneq uneqqissa- gunarpoq.

Siunissaq taarpoq, Nam. Oqartussat Qasigiannguit kommune- annut aningaasaliuittagassaat siunissami appasingaatsiartuar- tussaammata. Taamaalaat 1994-96-mi qaamanerulaarpoq, taamanikkussami Gl. kirkevejep tallissutissaani illuliorfissanik piareersaanermut aamma innaallagissiorfiup nutarternissaanut aningaasaliisoqangaatsiartussammat, Nam. Oqartussat anin- gaasaliinissamut pilersaaruseaat naapertorlugu.

Siunissamili akimmiffissaasinnaasut pingasut makku ilimanar- put:

- **Innuttanik kiffartuussinermi sulusunik ikililerisoqarnera** ukiuni kingullerni malunnarsereerpoq, ingammik naala- gaaffiup, kommunit aamma Nam. Oqartussat allaffeqarfiiini. Sulinermik ajornaallisaaneq ingerlatsilluarnermut ilisarna- taagaluarpoq, kisiannili suliffissaaleqisut amerlinerannik taavalu inunnik isumaginninnermi aningaasartuutit qaffan- nerannik kinguneqartussaavoq.

Sulusunik ikililerisoqarnera pissutigalugu 2005-ip tungaanut suliffiit ikinnerpaamik 25-it annaaneqassasut kommunal- bestyrelsep ilimagaa.

- **Utoqqaat amerliartornerat** 80-ikkut ingerlaneranni inun- nik isumaginninnermi aningaasartuutit qaffannerannut pis- sutaanerpaaavoq. 1987-milli kommunep utoqqarnut anin- gaasartuutai qaffakkiartorunnaarput, isumaginninnermi nutarterisoqarnera aamma Nam. Oqartussat kommunellu nammaqtigilinnissamik isumaqtigilissuteqarnerat iluaqu- taammat. Nammaqtigilinnerup taamak ingerlaanharnissa ilimagineqarsinnaanngilaq, tamaattumik siunissami kom- munep utoqqarnut aningaasartuutaasa qaffariartuinarnis- saat ilimagisariaqarpoq.

Pilersaarusrorflup nalaat tamakkerlugu taamak pisqarnis- saa utoqqaallu imminnut ikorsinnaanngitsut amerliartornis- saat ilimanarpoq, isumaginninnermut pilersaaruseaq ta- kuuk.

- **Kommunit akileraarutitigut nammaqtigilinnerat** iluaqu- tigalugu aningaasat pissarsiarineqartartut 1990-mili ikileri- arujussuarput, kommunit anginerusut, pingoartumik Nuup kommunea, nammaqtigilinnermut akileeqataajunnaarmata.

Pissutsit taamak ingerlaannassagunarput, 1994-milu kom- munit mikisut pissarsiarerat apparnerpaassagunarluni. Qasigiannguit kommuneata tassannga pisartagai 1990-nut naleqqjullugit 93-im i affaannanngoreersimassapput, tassa 8.9 mio kr-niit 4.5 mio kr-nut ikileriarsimassapput.

Pissutsit tamakku tunngavigalugit kommunimut akileraarutit appartinneqarnissaat ilimagineqarsinnaanngilaq. Qaffartariqa- lernissaalli ilimanarneruovoq.

Stabiliseringen skyldes dog også flere fødsler, idet de store årgange fra 60'erne netop får børn i disse år, jvf. den lille pukkel forneden på befolkningspyramiden. Dette er imidlertid en stakket frist, da virkningen heraf klinger ud midt i 90'erne.

Fremtiden tegner mørkere, da hjemmestyrets in- vesteringsniveau i Qasigiannguit kommune også fremover er meget lavt, dog med en lille lysning i perioden 1994-96, hvor der på hjemmestyrets in- vesteringsplan er indmeldt store beløb til bygge- modning af Gl. Kirkevejs forlængelse samt effekt- forøgelse på elværket i Qasigiannguit.

Samtidig truer 3 nye tendenser:

- **Rationalisering i servicesektoren** er i de se- nere år begyndt at gøre sig stærkt gældende, ikke mindst indenfor offentlig administration ved stat, kommune og hjemmestyrevirksom- heder. Om end rationalisering er et sundheds- tegn, så truer dette nu med voksede ledighed og deraf følgende stigende sociale udgifter.

Kommunalbestyrelsen forudsætter, at denne ten- dens vil koste mindst 25 arbejdspladser i løbet af planperioden frem til år 2005.

- **Det stigende antal ældre** har som den største enkelfaktor påvirket socialbudgettet op gennem 80'erne. Siden 1987 har kommunens reelle andel af udgifterne dog været ret konstant, idet byrdefordelingen erændret til ugunst for hjem- mestyret, ikke mindst i forbindelse med socialreformen. Denne forskydning af byrdefordelin- gen kan imidlertid ikke forventes at fortsætte, og der forudsæs derfor stigende kommunale ud- gifter på ældreområdet i fremtiden.

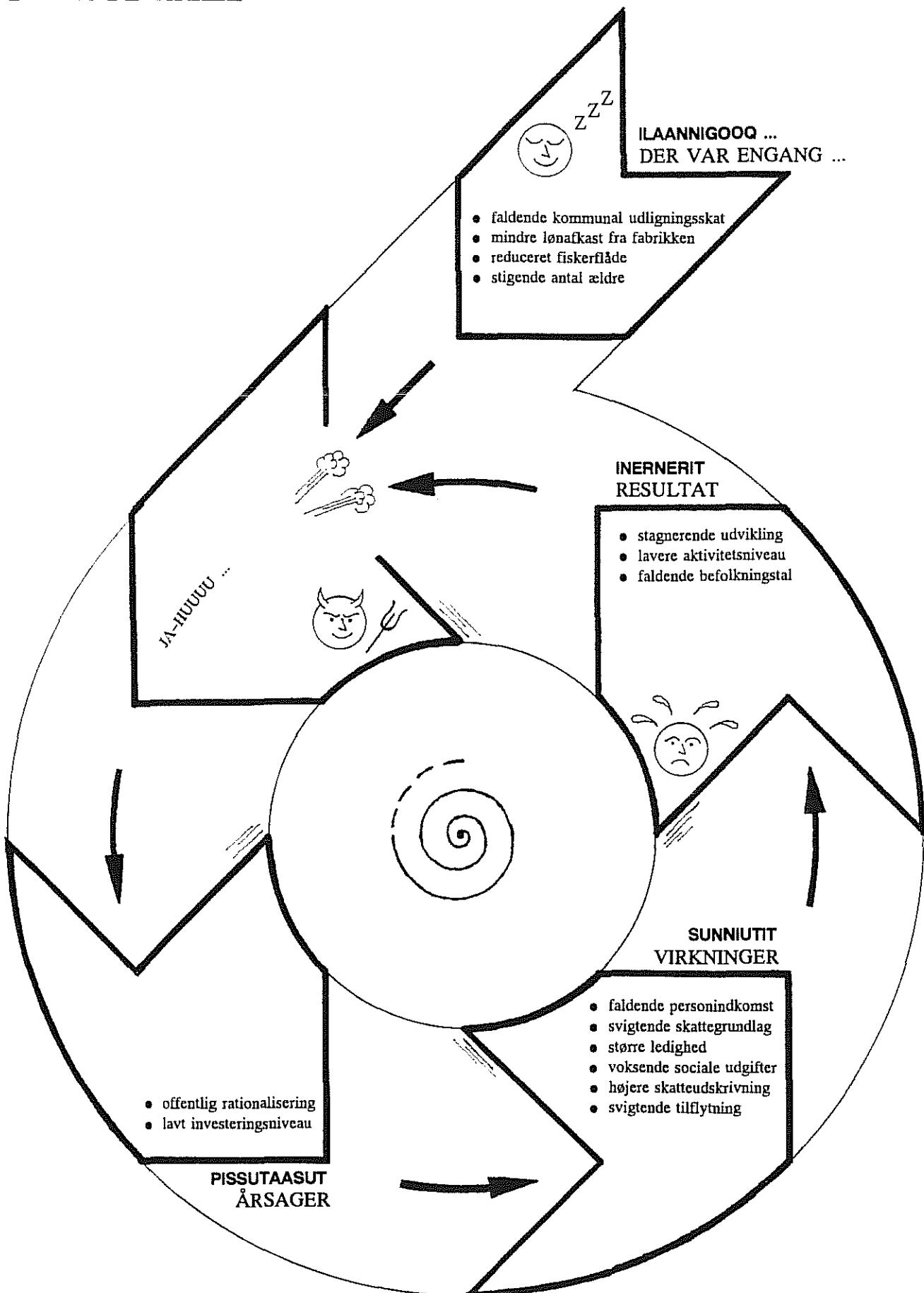
Tendensen vil fortsætte i hele planperioden som følge af et fortsat stigende antal ældre, der ydermere bliver stadig mere plejekrævende, jvf. socialplanen.

- **Den fælleskommunale udligningsskat** er siden 1990 faldet meget drastisk, idet de store kom- muner, primært Nuuk kommune, ikke længere bidrager til udligningsordningen.

Tendensen vil fortsætte i hvert fald til 1994, hvor bunden ventes nået for de små kommuner. Allerede i 1993 vil Qasigiannguit kommunens indtægt på området være halveret i forhold til 1990, dvs. fra 8.9 mio kr til 4.5 mio kr.

Disse tendenser medfører, at det indtil videre ikke vil være muligt at gennemføre en sænkning af den kommunale udskrivningsprocent. Tværtimod fore- kommer en stigning mere sandsynlig.

AJORNARTORSIUTIT ILUARSIUMINAATSUT
DEN ONDE CIRKEL

Ajornartorsiutit iluarsiuminaatsut ataqatigiinnerat

Ineriarnermi ajornartorsiutit patsaaat, sunniutaat ajortumillu kinguneqartarneri imatut ataqatigiippu:

Patsisit	- aalisariutit ikinnerulerne - raaajaleriffimmit isertitakinnerulerneq - utoqqaat amerliartornerat - kommunit akileraarutitigut nammaqatigiinneran-nit pissarsiakinnerulerneq
- pisortat sulisunik ikililerineri - aningaasaliissutit appasinnerat
Sunniutaat	- innuttat isertitakinnerulerne - akileraarutitigut isertissinnaasat killeqalernerat - suliffissaaleqisut amerlineri - isumaginnnermi aningaasartuutit amerlineri - akileraarutit qaffanneri - nutsertut ikinnerulerne
Kinguneri	- inuit ikiliartulernerat - sanaartornerup uniiminera - ineriarnerup unittoornera

Ajornartorsiutit kingunerisa patsisaasut kingullit marluk sunnertarpaat, **pissutsillu imminnut malersuuttutut ilersarput, tassaappulu ajornartorsiutit iluarsiuminaatsut.**

Et billede af den onde cirkel

Sammenfattende kan årsager, virkninger og resultat den negative udvikling opgøres som følger:

Årsager	- reduceret fiskerflåde - mindre lønafkast fra rejefabrikken - stigende antal ældre - faldende komunal udligningsskat
- offentlig rationalisering - lavt investeringsniveau
Virkninger	- faldende personindkomster - svigtende skattegrundlag - større ledighed - voksende sociale udgifter - højere skatteudskrivningsprocent - svigtende tilflytning
Resultat	- faldende befolkningstal - lavere aktivitetsniveau - stagnerende udvikling

Resultatet påvirker igen de 2 sidstnævnte årsager og skaber derved en cyklus: **den onde cirkel.**

SIUNISSAQ

Aningaasassaaleqineq

Kalaallit nunaanni aningaasassaaleqineq 1990-ikunni malunnassaaq. Aalisarnerup siunissaa nalorninartoqarpoq, allanillu aalisarnermut tunngassuteqannngitsunik suliffilorniarneq arriit-suinnarmik ingerlavoq.

90-ikkut naangajallugit aningaasassaaleqineqassasoq siulittutigineqarpoq, piffissamilu tassani inuiaqatigiit akornanni pissutsinik annertuumik allanngortiterisoqartilaqassaaq, piitsuunerup nalaani inuiaqatigiit aningaasaqarnerat nalimmasarniarlugu kiisalu namminersortut periarfissinniarlugit. KNI-p immikkoortunut 4-nut aggorneqarnera, nioqqutissat assigim-mik akeqarnerisa kiisalu kisermaassiluni assartuisinaatitaa-nerup atorunnaarsinneqarnissaat ilimanarsereersut pissutsit allanngoriartuploernerannik ersersitsipput.

Kommuneni ineriatorneq ingerlanniaannarlugu Naalakkersuisut aningaasaliinissaat, soorlu inissialornerut, ilimagineqarsin-naanngilaq. Inissialornermi atortussat nunanit allanit eqqus-suunneqartariaqartut aksuallaqaat inuiaqatigiit aningaasaqar- niarnerannut naaleqqjullugit.

Inuiaqatigiit aningaasaataarukkiartornerisa kingunerisaanik kommunenit akitsoqarneruleriartorput. Akitsoqarpallaalerneq kommunep nammineersinnaanerata killilersorneqalerneranik kinguneqarsinnaasoq uppernarsineqareerpoq.

Ineriatornermi periarfissat

Kalaallit Nunaat tamakkerlugu ineriatornermi periarfissat makkuunnerupput:

- 1) aalisakkanik suli tunisassiarineqannngitsunik tunisassiorneq
- 2) tunisassiat inerilvillugit sularineqartalernerat
- 3) olimik aatsitassanillu qalluineq
- 4) pisiassat avataanit tikisinneqartartut ikilisinneqarnerat
- 5) takornariartitsineq

Qasigiannguani Royal Greenland 1992-mi qaleralileriffitaarmat assigilngitsunik tunisassiorsinnaaneq anguneqarpoq. Qale-rallit tunisassiassatut tunineqartartut suli amerlagisassaan- ngillat, siunissamili ineriatortinneqarnissaat periarfissaqaar-poq.

Qasigiannguani Royal Greenland-ip suliffissa ima angitigalu-nilu ingerlalluartigaaq inerilvillugit tunisassiorsinnaanermut periarfissaqartariaqarluni. Aalisakkalli nutaat avammut tuni-sassiarineqassappata timmisartunut suluusalinnut mittarfittaarnissaq pisariaqarpoq.

Qasigiannguit kommuneanni aatsitassanik isumalluarnartunik suli nassaartoqanngilaq. Qaqqarsuup saavani narsamanermi marraq avammut tunisassiarineqarsinnaasutut isumalluutaaga-luartoq akilersinnaasumik ingerlanneqarsinnaanngitsoq paasi-narsivoq.

FREMTIDSUDSIGTERNE

Den økonomiske afmatning

Udviklingen i 1990'erne vil blive præget af den almindelige økonomiske afmatning i Grønland. Fremtiden for fiskerierhvervet er usikker, og etableringen af nye landbaserede erhverv trækker ud.

Lavkonjunkturen forudsæs at være det meste af 90'erne og vil være præget af en store landsdæk-kende samfundsomslægninger med henblik på at tilpasse samfundsøkonomien til de trange tider og at skabe bedre vilkår for det private initiativ. Op-splitningen af KNI i 4 selskaber og den forventede ophævelse af ensprissystemet og fragtmonopolet er eksempler herpå.

Man skal næppe vente sig, at Landsstyret vil pumpe økonomiske midler ud i f.eks. et øget bolig-byggeri for at holde aktivitetsniveauet i kommunerne i gang. Dertil er de negative virkninger af byggematerialernes importværdi for stor.

For kommunerne er den økonomiske afmatning endvidere forbundet med en tendens til øget gæld-sætning. Heri ligger en reel og dokumenteret risiko for at sætte det kommunale selvstyre over styr.

Potentielle vækstmuligheder

De potentielle fremtidige vækstmuligheder for Grønland som helhed ligger primært i

- 1) produktion af nye fiskearter
- 2) større forædling i fiskerisektoren
- 3) olie- og mineraludvinding
- 4) importbegrænsende produktioner
- 5) turisme

Med etableringen i 1992 af en filetproduktion på Royal Greenlands fabrik i Qasigiannguit er der nu skabt en flerstrenget produktion. Råvaregrundlaget er pt. beskedent i størrelse, men afdelingen udgør på længere sigt et udviklingspotentiale.

Royal Greenlands fabrik i Qasigiannguit er endvi-dere så stor og velfungerende, at den bør kunne danne ramme om forædling af fiskeprodukter. I henseende til ferske produkter er en landingsbane for fastvingede fly dog en forudsætning.

I Qasigiannguit kommune er der endnu ikke kon-stateret lovende mineralforekomster, og forunder-søgelserne i forbindelse med lerprojektet har påvist, at lermaterialet fra sletten foran Qaqqarsuaq ikke har de nødvendige egenskaber for rentabel eksport.

Marrarli taanna illoqarfimmi tunisassiarineqarsinaassagunarpoq, soorlu sanaartornermi atugassatut, cementimut akussatut, aqqusinniornermi aamma illunut oqorsaasiornermi.

Hotel Igdlor saneqarnerata kingorna takornariartitsisnnaaneq periarfissaqarnerulerpoq, aamma takornariat nammattagaannallit pisuttuarnermik soqutigisallit amerliartornerat malunnarpoq, tamakkulu Qasigiannguit illoqarfianni inissaqartinnissaat angalaarnissamullu periarfissaqarnerat ineriertortinneqarsinaalluarpooq.

Nunamut tamarmut imaluunniit immikkoortortanut allaffeqarfilt ilinniarfillu kommunenut minnerusunut, ingammik Qasigiannguanut nuunneqarsinnaanerat ineriertornermut periarfissaaluarportaaq. Brancheskolet nutaat sullivillu Danmark-imut nuunneqartut assersuuttit taaneqarsinnaapputtaaq.

Attaveqaatit qarasaasiallu maanna taama pitsaatigimmata soorlu GCL (akisarsialerifikk) Nuummiikkuni Qasigiannguanilikuniluunniit assigliinnassavaa. Taamaasiortoqassappalli Nam. Oqartussat siammasissumik ineriertotitsinermut piumassuseqartariaqarput.

Naalisarlugu tunngavilersuineq

Ataatsimut isigalugit ima oqartoqarsinnaavoq:

- 1) 90-ikunni aningaasassaaleqjinissaq piareersimaffigisariaqarparput
- 2) slunissaq ungasinnerusoq isigalugu isumalluarnartoqarpoq.

Taamaattumik piffissaq sivikinnerusoq isigalugu Qasigiannguit kommuneanni qanoq iliuuseqartoqartariaqarpoq. Qasigiannguit kommuneanni

- kinguariartoqarpallaarnani 90-ikkut qaangerneqarsinnaani-assammata
- slunissaq ungasinnerusoq isigalugu periarfissat ineriertinneqarsinnaaniassammata.

Aallatut oqaatigalugu ajornartorsiutit iluarsiuminaatsut imminnut malersuuttutut ittut llorraap tungaanut saatinneqartariaqarput.

Derimod er der en vis optimisme omkring mulighederne for at udnytte leret til en lokal produktion af byggematerialer, cementtilslag, vejbelægning og evt. isoleringsmateriale.

Turismen er i en vis vækst efter opførelsen af Hotel Igdlor, og Qasigiannguit by rummer gode bygningsmæssige og landskabelige muligheder for at opfylde et konstateret behov for faciliteter til vandrehjems- og campingturister.

Specielt for Qasigiannguit og andre mindre kommuner udgør muligheden for at tiltrække regionale og landsdækkende administrative funktioner og undervisningsinstitutioner en oplagt vækstmulighed. Nye brancheskoler og hjemtagning af institutioner fra Danmark er eksempler herpå.

Med dagens elektroniske kommunikationsforbindelser kan f.eks. GCL lige så godt placeres i Qasigiannguit som i Nuuk. Forudsætningen er, at hjemmestyret udviser en oprigtig vilje til at fastholde en decentral udvikling i Grønland.

Sammenfattende konklusion

Lidt firkantet kan man generelt konkludere:

- 1) at vi må indstille os på lavkonjunktur i 90'erne
- 2) at der er grundlag for optimisme på lang sigt.

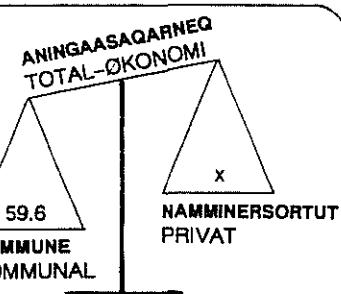
Derfor er det nødvendigt på kort sigt at gennemføre nye tiltag, således at Qasigiannguit kommune

- kommer ud af 90'erne uden yderligere tilbagegang
- bliver i stand til at udvikle de potentielle vækstmuligheder på længere sigt.

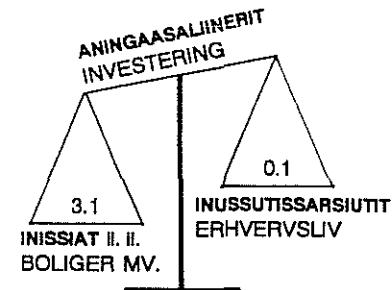
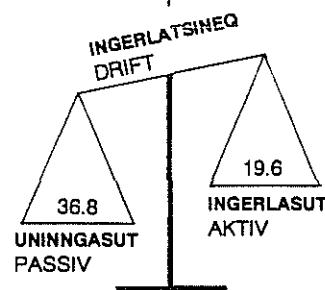
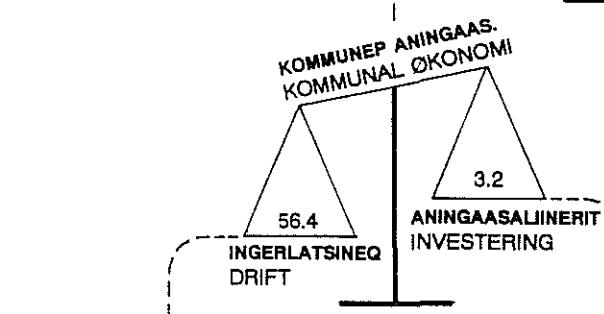
Det er med andre ord nødvendigt at vende den onde cirkel.

KOMMUNEP ANINGAASAQARNERA UNINNGAANNARTOQ PASSIV KOMMUNAL ØKONOMI

92-IMUT BUDGET-IUGALUARUTOQ (92-akit, mio. kr-Inngorlugit)
OPRINDELIGT BUDGET-92 (92-priser, beløb i mio. kr)

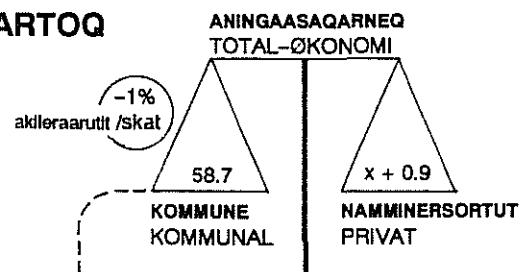

KOMMUNEP ANINGAAS. KOMMUNAL ØKONOMI

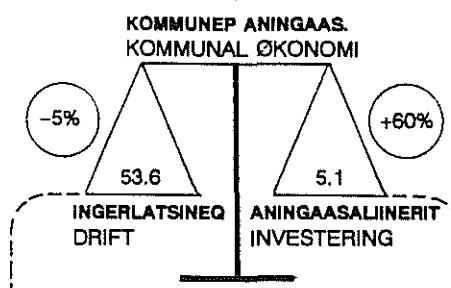

KOMMUNEP ANINGAASAQARNERA INGERLAJUARUTOQ AKTIV KOMMUNAL ØKONOMI

??-IMUT BUDGETI (92-akit, mio. kr-Inngorlugit)
BUDGET ÅR-?? (92-priser, beløb i mio. kr)

KOMMUNEP ANINGAAS. KOMMUNAL ØKONOMI

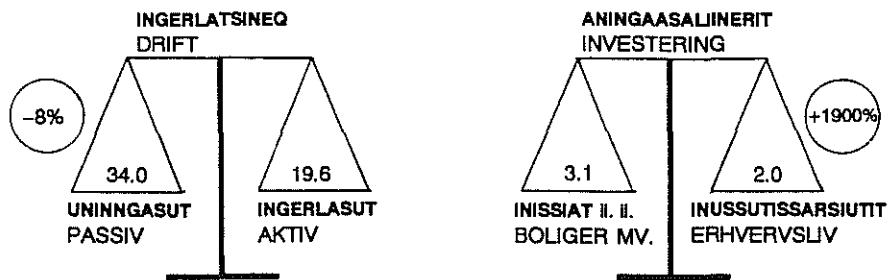

Assersuut:

- o akilleraarutit 1%-mik appartinneqarput
- o Ingerlatsineq 5%-mik millisinneqarpoq (akillersinnaanngitsuinnaat)
- o anningasalinerit 60%-mik qaffanneqarpoq (akillersinnaasuinnaat)

Et eksempel:

- o skatten nedsættes 1%
- o driften reduceres 5% (kun passiv drift)
- o investering øges 60% (kun aktiv investering)

ILORRAMUT AALLARIARNEQ – TORRAK!

Ileqqaarneq, nutarterineq pilersaarusrusiornerlu

Nunap inuisa 3.1%-ii Qasigiannguani najugaqarmata siunissami inuaqtiglit inerartortinnejnarnerann sallutinnejnarnerann Qasigiannguit kommuneanni ilimagineqarsinnaanngilaq.

Aningaaasarsiorerup akilersinnaanerulernissaa anguniarneqarmat, illoqarfíllu 4-at, Qaqortoq, Nuuk, Sisimiut aamma Ilulissat, inerartortinnejnarnerat eqiterisitsiniarnertut paasineqarsinnaammat, kommunet mikinerusut inuaqtiglit inerartortinnejnarnerann peqataatinnejnarnerartik qulakeerusukkuniku equeersimaartorujussuusariaqarput.

Eqqaamasariaqarpormi Qasigiannguit kommuneanni aningaaasat isertinnejqartartut affaat tassaammata tapiissutit Nam. Oqartussanit amma kommunit naliqissaarinermut akileraarutaanniit. Taakkununngaa ilangunnejqartariaqarput Nam. Oqartussat aamma sulifeqarfiit Nam. Oqartussanit pigineqartut ukiut tamaasa Qasigiannguit kommuneanni aningaaasallisnarerat.

Nam. Oqartussat tapiissuteqartarnerisa aningaaasallisnarerisalu kommunimi inerartortitsinissamut qanoq sunniuteqartiginerat piitsuunerup nalaani suli malunnarnerulerpoq. Qasigiannguit kommuneat Nam. Oqartussanit tapiiffigineqartanngikkuni ingerlasinnaanngilaq, taamaammat "Nam. Oqartussat kroniutaannik pissarsiniallaqqinneq" kommuneep siunissami qanoq ingerlanissaanut aalajangiisuuulluinnassaaq.

Aammataaq Qasigiannguit kommuneata nammineq inuussutissarsiernermik siuarsaanissaa soorunami pisariaqarluunnpoq, ingammik inuussutissarsiutit aalisakkanut tunngasuteqangitsut aallartinnarnerini.

Atugassarititaasut tamakku sillimaffigineqassappata kommune aalajangersímasumik anguniagaqarluni qanoq illiuseqartlaqarpoq:

- o ileqqaarnikkut ingerlatsinermilu allannortiterinikkut
- o aningaaasaqarnermut politikkut inuussutissarsiernermilu tapersorneratigut
- o politikkut allafeqarnikkullu ingerlatsinernik nutarterinikkut
- o pifissaq ungasinnerusoq isigalugu nunamut aningaaasaqarnermullu pilersaarusrusiornikkut.

Aningaaasaqarnermut politiki sunniuteqartoq

Ileqqaarnerit, ingerlatsinermi allannortiterinerit aamma inuussutissarsiernermik siuarsaanerit, tamarmik tassaapput sunniuteqartumik aningaaasaqarnermut politikkimik piviusunngortitsinerit.

Qasigiannguit kommuneanni 1992-mut budgetiliornermi siulermi aningaaasaliussat katillugit 59.6 mio kroniupput. Taakkununngaa 56.4 mio kr ingerlatsinermut atugassangortinnejnarput. Aallarnutissatut aningaaasaliussutit 3.2 kr-ullutik.

Ingerlatsinermut aningaaasaliussat marloqiusatut atorneqartarput, siulermik ingerlatsinernut "Iluanaarutaanngitsunut" 36.8 mio kr aningaaasaliunnejnarput, tassa allafeqarnermut isumaginninnermullu. Aappasaanik ingerlatsinermut "Iluanaarutaasinnaasumut" 19.6 mio kr aningaaasaliunnejnarput, tassa aserfallatsaaliinernut, mississuitseqqaarnernut, atortussanut, atuartitsinermut kiisalu kulturimut.

DEN GODE CIRKEL – SÅDAN !

Besparelser, omstrukturering og planlægning

Med 3.1% af landets befolkning må Qasigiannguit kommune indstille sig på fortsat at spille en marginal rolle i samfundsudviklingen.

Den forventede overgang til markedsøkonomi og tendenserne til koncentrering af udviklingen i de 4 vækstcentre Qaqortoq, Nuuk, Sisimiut og Ilulissat lader endvidere ane, at de små kommuner fremover må præstere en meget aktiv indsats for at sikre sig en rimelig andel i samfundsudviklingen.

Dette understreges yderligere af, at halvdelen af Qasigiannguit kommunens indtægter kommer udefra i form af bloktiskud fra hjemmestyret og kommunal udbringningsskat. Dertil kommer hjemmestyrets og hjemmestyrevirksomhedernes årlige investeringer i Qasigiannguit kommune.

Den almindelige økonomiske afmatning i samfundet øger endvidere den betydning, hjemmestyrets bloktiskud og investeringer har for den lokale udvikling. Qasigiannguit kommune er således dybt afhængig af hjemmestyretiskud, og kommunens fortsatte eksistensgrundlag handler i høj grad om at markere sig i "kampen om hjemmestyre-kronerne".

Sideløbende må Qasigiannguit kommune naturligvis gå aktivt ind i en lokal erhvervsudvikling, herunder ikke mindst nye landbaserede erhverv.

For at møde disse krav er det nødvendigt at gennemføre en målrettet kommunal handling:

- o besparelser og driftsomlægninger
- o en erhvervsfremmende økonomisk politik
- o politisk og administrativ omstrukturering
- o en langsigtet fysisk /økonomisk planlægning.

En aktiv økonomisk politik

Besparelser, driftsomlægninger og erhvervsfremme handler først og fremmest om at føre en aktiv økonomisk politik.

Qasigiannguit kommunes oprindelige budgetramme for 1992 var på 59.6 mio kr, hvoraf 56.4 mio kr gik til drift og 3.2 mio kr til investering.

Driftsudgifterne fordelede sig med 36.8 mio kr til passiv drift i form af administration og sociale udgifter og 19.6 mio kr til aktiv drift (værdiskabende) i form af vedligeholdelse, forundersøgelser, materiel, undervisning og kultur.

Sanaartornermut aningaasaliussat ilaa 3.1 mio kr **iluanaarutaasinnaanngitsunut aningaasallussaapput** innutanut kif-fartuussinermi (inissiat paaqqinnittarfíllu). Taamaallaallu 0.1 mio kr **iluanaarutaasinnaasunut aningaasallunneqarpup** (attaveqarnernut tunngasunut aamma pilersorneqarnerup pit-sanngorsarnerinut).

Pissutsit ilorraap tungaanut saatinneqassappata **ningaasaliussat ingerlatsinermilt iluanaarutaasinnaasunik aallartitsinermut nuunneqarsinnaasarlaqarpup** (qup. tullia takuuk), soorlu suliffissaqartitsinermut iluaqtaasinnaasunik aallartitsinernut.

Aammattaaq ingerlatsinermut sanaartornermullu aningaasaliun-neqartartut atorneqartarneri allanngortinneqartariaqarpup, inger-latalat iluanaarutaanerusinnaasut **sallutinnerisigut** kilalu **sanaartortitsinermut aningaasallussat angallannermut pilersorneqarnermullu tunngasunut atorneqarnerulernevisigut**

Piffissarlu ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu kommunemut aki-leraarutit procentiata apparinneqarnissaa anguniarieqartaria-qarpooq.

Politikkikku allaffeqarnikkullu ingerlatsineq nutaaq

Politikkikku allaffeqarnikkullu ingerlatsinerup nutarterneqarnisaanik siunnersuusiornissami aqutsisussat Qasigiannguit kom-muneanni ukiortaap 1992-ip missaani pilersinneqarpup.

Ataatsimiitsitaliat ataavartut 3 – 4-raannanngortinneqarnissaat ilimanarpooq. Allaffeqarfimmi immikkoortortat aamma taamatut ikilisinneqassagunarpup. Nunamut aningasaqarnermullu pilersaarusiortarneq pingaartinneqarnerulissagunarpooq, immikkoortortaqarfingortinneqarlni imaluunniit aningasaqarnermut immikkoortortaqarfimmut ilanngunneqarlni.

Ingerlatsineq nutartigaq atuutilersinneqassaaq kingusinnerpa-mik 1993-mi upernaakkut kommunalbestyrelsemut qinersiso-qareernerani.

Nunamut / aningasaqarnermut pilersaarusiorneq

Nam. Oqartussat aningaasaliiumanerulissappata ataqtigilissumik tunngaveqartumillu pilersaarusiortarneq ingerlanneqartari-aqarpooq, tassami sanaartugassat pisariaqavissut attaveqarner-mut pilersorneqarnermullu tunngasut annertullutillu pisarium-mata.

Soorlu Nam. Oqartussat suliffeqarfissui erseqqinnerusumik naatsorusuusiortarnermik plumaffigineqartut taamatuttaaq Qasi-giannguit kommuneata aningaasat suminngaanneerner qanolu ingerlasarneri erseqqinnerusumik takutissinnaasariaqarpai. Tamakku iluatsissappata kontolersuineq naatsorsuutinillu ilus-liersuineq nutarterneqartariaqarpooq, taamatuttaaq Ikamiut nu-naqarfitut naatsorsuutaa erseqqinnerulerteriaqarpup.

Aallartitassat suulluunniit suliffeqarfinnut allanut qanoq sunniuteqarsinnaaneri siumut naatsorusuisorneqareertariaqarpup nunap suliffeqarfíllu immikkoortortai kisiisa isiginagit. Tamanna kommunemuinnaq tunngangnilaq, nunaqtigillili **tamarmik aningaasaqarnerannut tunngassuteqarpotaaq.**

Anlægsudgifterne fordele sig med 3.1 mio kr til **passiv investering** for borgene (boliger og institu-tioner) og kun 0.1 mio kr til **aktiv investering** for erhvervslivet (infrastruktur og forsyningsanlæg).

Skal udviklingen vendes, så må der skabes mulig-hed for i væsentlig grad at **overflytte midler fra drift til investering** (se næste side), bl.a. gennem beskæftigelsesmæssige foranstaltninger.

Endvidere må der ske en ændring af drifts- og anlægsudgifternes fordeling til fordel for **aktiv værdiskabende drift og aktiv investering i trafik- og forsyningsanlæg.**

Endelig bør der på længere sigt skabes mulighed for at nedsætte den kommunale skatteudskrivnings-procent.

Ny politisk og administrativ struktur

Qasigiannguit kommune har omkring årsskiftet 1991/92 nedsat en styregruppe, der skal fremkomme med forslag til en ny forenklet politisk og ad-ministrativ struktur.

Der forventes at blive tale om en reduktion til kun 3 eller 4 stående udvalg og et tilsvarende antal for-valtninger, hvor fysisk /økonomisk planlægning får en mere central placering, enten som en stabsfunk-tion eller underlagt økonomisk forvaltning.

Den nye struktur vil blive iværksat senest i forbin-delse med kommunalvalget i foråret 1993.

Fysisk /økonomisk planlægning

En sammenhængende og konsekvent planlægning er en nødvendig forudsætning for at tiltrække hjemmestyreinvesteringer, ikke mindst fordi de nødvendige infrastruktur- og forsyningsanlæg er store og komplicerede.

Som for de store hjemmestyrevirksomheder gælder det også for Qasigiannguit kommune om at synlig-gøre pengestrømmene i den kommunale økonomi. Dette stiller krav til konteringspraksis og regn-skabsopstilling, herunder bl.a synliggørelse af et bygderegnskab for Ikamiut.

De økonomiske virkninger af nye tiltag skal kunne konsekvensbereges på tværs af sektorgrænser og forvaltningsområder. Dette gælder ikke bare for kommunens, men hele lokalsamfundets økonomi.

Taamaattumik Nukissiorfuit, Tele/Attaveqaatit Sanaartortitsivillu suliaat pilersaarutaallu ilanngunneqartariaqarput, sulifeqarfiallu tamakkut immikkuaarnatik suleqatigillutilli ataqatigiinnerusunik pilersaarusiortarnissaat pisariaqarpod.

Kommunemut pilersaarusiorneq siunissami pilersaarusoqatigilttnermut sakkussaatut ineriertortinnejqartariaqarpoq.

Nam. Oqartussat aningaasaliinerulerterat

Siunissami ineriertotitsinermut Qasigiannguit kommuneata nammineq akisussaaqataanera tamaanngaa killinnariartigu. Kalaallit Nunaanni siammassisumik ineriertotitsineq ingerlatiinnarneqassappat Naalakkersuisuttaaq piumaffigineqartariaqarput.

Soorlu ajornartorsiutit iluarsiuminaatsut allaaserineqarneranni takutinneqartoq, Nam. Oqartussat qanoq aningaasaliitigisernerat inuit ikilartorunnaarnissaannut aalajangilsuuvooq. Inukillitarneq unitsinneqassappat Qasigiannguit kommuneanni inutussuseq naapertorilugu Nam. Oqartussat ukiumut aningaasaliisariaqassapput, tassa ca. 34. mio kr/ukiumut 92-mi akit nalingat najoqqutaralugu, allatut oqaatigalugu aningaasaliissutit minnerpaamik 60%-mik qaffarneqartariaqarput.

Taamaattumik kommunep siunissami sanaartotitsinermut piu-masaasa ilarpassui ukiuni tulliuttuni piviusunngortinnejqartariaqarput.

Kommunep aningaasaliisarnera qaffanneqartariaqarportaaq

Nam. Oqartussat aningaasaliussaasa ilarpassui kommunep sanaartotitsinermut aningaasaliussaanut tapiissutit tunniuneqartarpot.

Taamaattumik kommunep ingerlatsinermut aningaasalluttagaasa akilersinnaanngitsut ilai akilersinnaasumik aningaasaliinermut nuunneqartariaqarput kommunep sanaartotitsinermut aningaasaliuttagaanut amerlissutinngorlugit. Taamaalillutik sanaartotitsinermut aningaasaliussat ukiumut 5.1 mio kroninngussapput, 1992-mi akit najoqqutaralugit. Allatut oqaatigalugu 1992-mi sanaartornissamut aningaasaliussat 3.2 mio kroniusut 60%-mik qaffarneqassapput.

Taamaaliornikkut aningaasaqarnikkut politikkeqarnissaq akilersinnaanerusoq kisitsitigut tunngavissaqalissaaq.

Akilersinnaasumik aamma akilersinnaanngitsumik ineriertotitsineq

Nam. Oqartussat Qasigiannguit kommuneanni aningaasaliinerulerterannik piumasaqarneq sunut tamanut aningaasali-nissamik piumasaqarnerunngilaq. Eqqarsaatigilluaqqaaqlugit aningaasaliisoqartariaqarpoq, aningaasaliiffigineqartummi ilarpassui ingerlatsinermut aningaasartuutaalersarput taamaalillutilli innutanut akiligassanngortarlutik.

Innissialornermut tunngasooq assersuutigineqarsinnaavoq:

Nukissiorfuit's, Tele's og byggevæsenets aktiviter må derfor inddrages, og der skal lokalt kunne samarbejdes og planlægges på tværs af disse organisatoriske grænser.

Kommuneplanen skal udvikle sig til at blive værktøjet for denne planlægning.

Øget hjemmestyreinvestering

Så langt Qasigiannguit kommunens eget ansvar for den fremtidige udvikling. Hvis en decentral udvikling i Grønland skal fastholdes, så er det nødvendigt også at stille krav til landsstyret.

Som påvist i afsnittet om den onde cirkel, så er en stabilisering af befolkningstallet afhængig af, at hjemmestyret placerer den befolkningsmæssige andel af sine investeringer i Qasigiannguit kommune, dvs. ca. 34 mio kr/år i 1992-priser.

Derfor må en væsentlig del af kommunens anlægsønsker opfyldes i de kommende år.

Tilsvarende øget kommunal investering

En væsentlig del af hjemmestyrets investeringer sker imidlertid i form af tilskudsfinansiering af kommunale anlægsopgaver.

Dette betyder, at den omtalte overflytning af kommunale midler fra passiv drift til aktiv investering bør ske i et omfang, der mindst øger kommunens anlægsbudget tilsvarende, dvs. til 5.1 mio kr/år i 1992-priser eller en forøgelse på 60% af det oprindelige anlægsbudget for 1992 på 3.2 mio kr.

Altså en talmæssig grundelse for en aktiv økonominisk politik.

Aktiv udvikling contra passiv vækst

Kravet om øget hjemmestyreinvestering i Qasigiannguit kommune er ikke et krav om investering i hvad som helst. Der skal investeres med omtanke, for investeringer skaber som bekendt driftsudgifter, der i den sidste ende skal betales af befolkningen.

Et eks. fra boligsektoren kan belyse dette nærmere:

Inuttususiartunnginnerup ilaqtariillu isertitagaasa apparlartornerisa nalaanni eqqarsaatigilluaqqaarnagu nutaanik inissialiornerit nutaanngitsunillu iluarsaassisarnerit kingunipiloqartarpot. Taamatut aningaaasallinnerit siviktsuinnarmik iluaqutaasapput, tassami ineqarnermut akinik akitsoirtortunik akiliisussatuaapput innuttat aningaaasaatikilliartortut.

Tamatumalu kingunerisarpaa inissiat anginerusut attartortikku-minaallinerat — naak inissaaleqisoqaraluartoq.

Allatut eqqarsartoqartilaqarpoq: kommunep inuisa affai illuni ataasiakkaani najugaqarput siparnik anartarfittalinni imermillu pajunneqartarlutik. Amerlanerpaat taamaattuni illoqarusukkluarput akikinnerullutili silataani ilisivissaqarnerummata.

Assersuutitut apeqqutigineqarsinnaavoq Gl. Kirkevejep tallissutaani 35-nik ataqtigilaartunik illuortoqarnissaa siunertaralugu 10 mio kr-nit atorlugit illuornissamut piareersaasoqarnissaa silatusaarnerunersoq.

Immaqa taakkunani ineqartussanut naleqqunnerugaluarpooq siparnik anartarfittalinni imermik pajunneqartartuni akikinnerusunilu illoqarnissaq, aamma **Immaqa** 10 mio kr-nit taakku attaveqarnermut tunngasunut kommunep ineritortneranuit iluaqtaanerusunut atorneqarsinnaagaluarput.

Kalaallit Nunaanni Sanaartortisiviit sanaartortitsinermut immikoortortaqarfiata siunissami pilersaarusiuleraangamik kingunissai eqqarsaatigereerlugit naaliliisarnissaat pisariaqalorsorinarpooq, aningaaasaliissutit akilersinaangngitsunut atornagit kisianni akilersinnaanerusunut atorneqartalernissaat anguniarlugu.

Nunap immikoortortaanut pilersaarusrornermi apeqqutit tamakku Nam. Oqartussanit ilanngunneqartalernissaat kommunalbestyrelsep kommunemut pilersaarusrornerq aq-qutigalugu anguniarpaa.

Naalisarlugit

Ilorramut aallariarnissamut aqqutaasinnaasut naalisakkamik imatut oqaatigineqarsinnaapput:

- aningaaasaqarnermut politikimi inuussutissarsiorneq pingartinneqassaaq
- politikkut allaffeqarnikkullu nutarterineqassaaq
- ungasissosq isigalugu nunamut/ningaaasaqarnermut pilersaarusiortoqassaaq
- kommunemut akileraarutit appartinneqassapput
- kommunep ingerlatsinermut akissaajaatai ikilisinneqassapput
- kommunep aallarnigassanut aningaaasaliissutaat qaffanneqassapput
- Nam. Oqartussat aallarnigassanut aningaaasaliissutaat qaffanneqassapput
- ingerlatsinermut akissaajaatit akilersinnaanerusunut nuunneqassapput
- akilersinnaanerusumik ineritortitsisoqassaaq, akilersinnaangngitsumik ineritortitsineq qimallugu.

Det er farligt bevidstløst at investere i nye boliger og renovering af den gamle boligmasse i en tid, hvor befolkningstallet er uændret og indkomstdannelsen faldende. Investeringen varmer her og nu, men det er den samme befolkning, der med færre midler skal betale det samlede voksende huslejetryk.

Resultatet bliver uundgåeligt, at store boliger fremover ikke kan udlejes — på trods af boligmangel.

Der må tænkes i andre baner: halvdelen af kommunens befolkning bor i spredt bebyggelse med natrenovation og tilkørt vand, og disse boliger er fortsat de mest efterspurgte på grund af lavere husleje og tilgængelig udenomsplads.

Spørgsmålet er f.eks., om det er fornuftigt at investere mere end 10 mio kr i byggemodning af Gl. Kirkevejs forlængelse for 35 nye kædehuses skyld.

Måske er de kommende beboere bedre tjent med natrenovation, tilkørt vand og en lavere husleje, og måske kan de 10 mio kr investeres bedre i f.eks. infrastruktur til gavn for kommunens udvikling.

Byggevæsenets anlægsafdeling bør fremover indrage sådanne overvejelser i sin planlægning med det mål for øje, at der investeres i aktiv udvikling i stedet for passiv vækst.

Kommunalbestyrelsen agter gennem kommuneplanlægningen fremover at fastholde hjemmestyrets sektorplanlægning på sådanne spørgsmål.

Sammenfatning

Virkemidlerne i den gode cirkel kan sammenfattes således:

- en erhvervsfremmende økonomisk politik
- politisk og administrativ omstrukturering
- en langsigtet fysisk /økonomisk planlægning.
- nedsættelse af kommuneskatten
- reduktion af de kommunale driftsudgifter
- forøgelse af det kommunale investeringsniveau
- forøgelse af hjemmestyrets investeringsniveau
- driftsomlægninger til aktiv drift
- investering i aktiv udvikling, ikke passiv vækst.

ANGUNIAKKAT PINGAARNERIT

Qasigiannguit kommuneanni suliffeqarfinnut assigliinngitsunut pilersaarusrornermi kommunalbestyrelsep aalajangerpaa, nunamut aningaasatigullu pilersaarusrornermi makkut anguniarneqassasut

- inuit ikiliartorunnaarlutik aalaakkaanerulernissaat
- inuuniarnermi maanna atukkat allanngunnginnissaat
- suliffissaqartitsinerup allanngunnginnissaat

Ima sakkortutigisumik iliuuseqartoqartariqarpoq

Inuttussutsip allanngorarneranut ajornartorsiutinullu iluarsiuminaatsunut suut pissutaanersut misissoreerlugit iluarseeriarnisamut minnerpaamik qanoq iluuserineqarsinnaasut makkut immikkortumi "lloramut aalliarneq"-mi taagorneqarput:

- Inuit amerlassusaat aalaakkaanerulissappat Nam. Oqartussat Qasigiannguit komuneani inuttussuseq naapertorlugu aningaasaliitsariaqalerput, tassa imaappoq komme ukiumut ca 34 mio kr.-nik (**92-imi akit najoqqutaralugit**) aningaasaliiffigineqartariaqarpoq.
- Aamma kommunep nammineq sanaartornermut aningaasaliisarnera minnerpaamik taamaaqataanik qaffanneqartariaqarpoq ukiumut 5,1 mio kronningtillugit (**92-imi akit najoqqutaralugit**), tassa procentinngorlugu 1992-imut budgeti 3,2 mio kroniusoq 60%-imik qaffanneqartariaqarpoq.
- Innuttat nammagaqarnerisa annertusiartornera suliffissasiortullu amerliartornerat illuatungilerneqassappat pilersaarusrorfiup ingerlanerani suliffissat nutaat ikinnerpaamik 25-it pilersinneqartariaqarput.
- Allaffinni suleriaatsip pisariillisarneqarnerani sulsut ikilisarneqarnerat illuatungilerneqassappat pilersaarusrorfiup ingerlanerani suliffissat nutaat aillat ikinnerpaamik 25-it pilersinneqartariaqassapput.
- Akileraarutit qaffanneqassanngippata inuuniarnerlu akisunerulissanngippat kommunep ingerlatsinermut aningaasartuutai ikilisinneqartariaqarput pissutsinut makkununnga na-leqquumik
 - innuttat isertitakillartornerannut
 - naliqisaarinermi akileraarutitigut kommunep isertittagaasa ikilinerinut
 - kommunep aningaasaliinissamut pisariaqartitsineruleraneranut.
- Taamatuttaaq utoqqarnut aningaasartuutit qaffakkaluttuunartut ingerlatsinermi aningaasartuutit ikilisarneqarnerannik matussuserneqartariaqassapput.

Inuttussutsip, inuuniarnermi atukkat suliffissaqartitsinerullu **allanngortinneqannginnissaannaannut** pisariaqarpoq qulaani taagorneqartut piviusunngortinneqarnissaat.

Pissutsit taamaattut aarlerinartuupput, tassami ineriertitsivinneq anguneqassappat pilersaarusrorfiup ingerlanerani suliffilit nutaat 50-init amerlanerusut pilersinneqartariaqassapput.

OVERORDNEDE MÅL

Som udgangspunkt for Qasigiannguit kommunes sektorplanlægning har kommunalbestyrelsen besluttet, at den fysiske og økonomiske planlægning skal indrettes på at

- stabilisere befolkningstallet
- fastholde den nuværende levestandard
- fastholde det nuværende beskæftigelsesniveau.

Så meget skal der til

Analysen af befolningsudviklingen og den onde cirkel kan opsummeres i en række mindstekrav til omfanget og effekten af de tiltag, der er listet op i afsnittet om den gode cirkel:

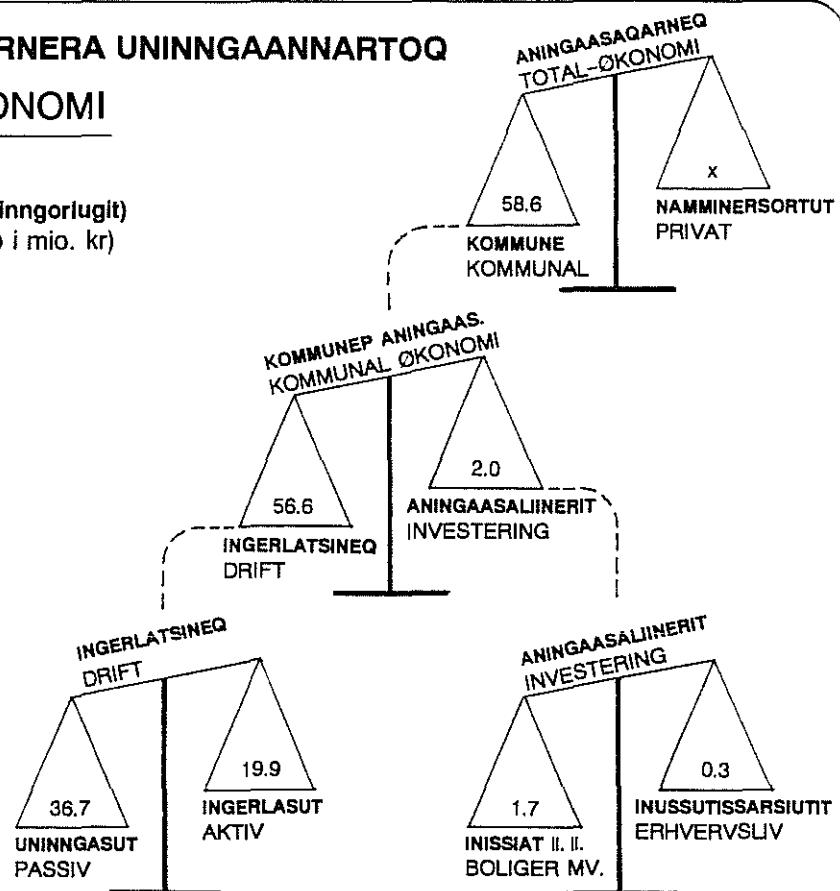
- en stabilisering af befolkningstallet forudsætter, at hjemmestyret placerer den befolkningsmæssige andel af sine investeringer i Qasigiannguit kommune, dvs. ca 34 mio kr./år (**1992-priser**)
- samtidig skal kommunens eget anlægsbudget mindst øges tilsvarende, dvs. til 5,1 mio kr./år (**1992-priser**) eller en forøgelse på 60% af det oprindelige 1992-budget på 3,2 mio kr
- befolningsudviklingen iøvrigt, herunder stigende forsørgerbyrde og antal erhvervssøgende, kræver etablering af mindst 25 nye arbejdspladser i løbet af planperioden
- den tiltagende administrative rationalisering indenfor servicesektoren kræver etablering af yderligere mindst 25 nye arbejdspladser i løbet af planperioden
- for at undgå skattestigning og reduceret levestandard skal de samlede kommunale driftsudgifter reduceres, mindst svarende til summen af
 - det reducerede skattegrundlag
 - den reducerede kommunale skatteudligning
 - det øgede kommunale investeringsniveau.
- samtidig skal de stadigt voksende udgifter på ældreområdet modsvares af en løbende reduktion af driftsudgifterne iøvrigt.

Disse krav skal opfyldes for blot at sikre **uændret** befolkningstal, levestandard og beskæftigelse.

Det er en alarmerende konklusion, at der skal skabes mere end 50 nye arbejdspladser i løbet af planperioden, før der overhovedet bliver tale om en egentlig udvikling.

KOMMUNEP ANINGAASAQARNERA UNINNGAANNARTOQ PASSIV KOMMUNAL ØKONOMI

93-IMUT BUDGETI (93-aklit, mio. kr-inngorlugit)
BUDGET-93 (93-priser, beløb i mio. kr)

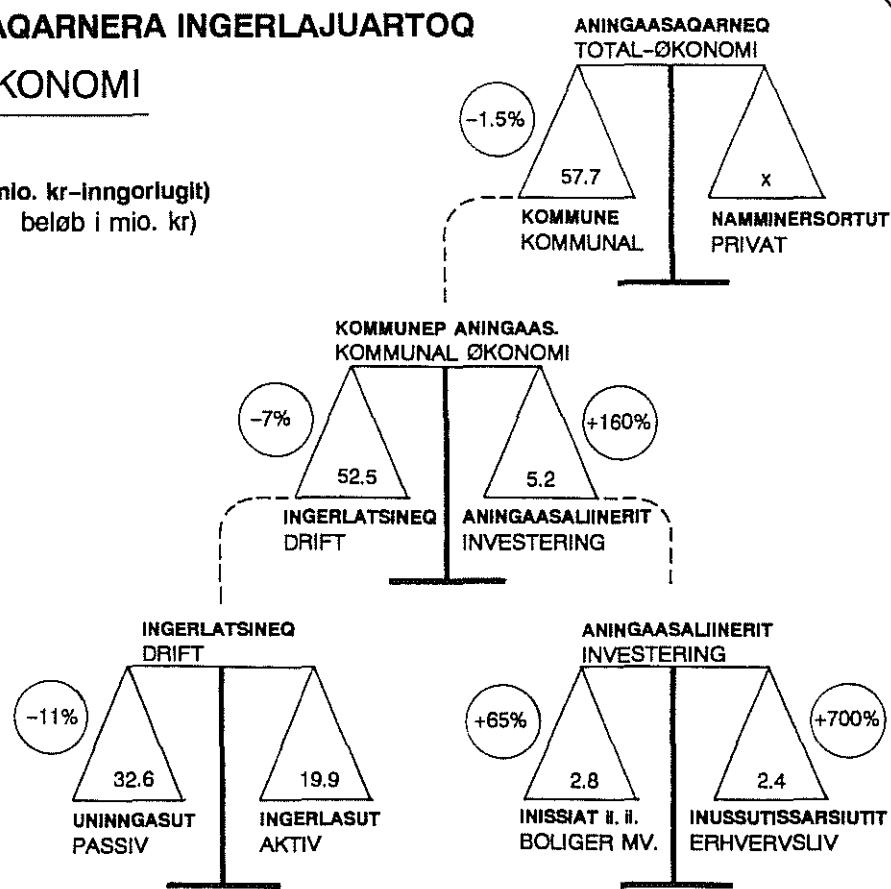

Qup. 27 allakkat titartakkalu takukkat

Se også tekst og figur side 27

KOMMUNEP ANINGAASAQARNERA INGERLAJUARTOQ AKTIV KOMMUNAL ØKONOMI

98-IMUT BUDGETI ? (93-aklit, mio. kr-inngorlugit)
BUDGET-98 ? (93-priser, beløb i mio. kr)

Qup. 27 allakkat titartakkalu takukkat

Se også tekst og figur side 27

Pingaarnertut anguniakat oqaasertai

Inuuniarnermi maanna atukkat allanngutsaaliorneqassasut siunertarineqarpoq. Siunertallu anguniarneqarnera ataani allassimasuni Qasigiannguani, Ikamiuni aningaausatigullu ineriatortitsinermi ersarissunik pingaarnertut siunertaqarnikkut ersersinnejarpoq.

QASIGIANNGUANI ANGUNIAKKAT PINGAARNERIT

- inuttussuseq allanngorarunnaassaaq pilersaarusrusiorfiullu ingerlanerani 6%-imik, tassa 100-it missaannik inuttuseriarnissaq anguniarneqassaaq.
- pilersaarusrusiorfiup ingerlanerani suliffissat nutaat ikinnerpaamik 50-it pilersinnejqassapput

IKAMIUNI ANGUNIAKKAT PINGAARNERIT

- inuit 100-it missaasa pilersaarusrusiorfiup nalaani ikilinngin-nissaat anguniarneqassaaq
- inuuniarneq ajornanningerulersinniarlugu pilersaarusrusiorfiup nalaani suliffilt ikinnerpaamik 5-it pilersinnejqassapput.

ANINGAASAQARNIKKUT ANGUNIAKKAT PINGAARNERIT

Qasigiannguit kommuneanni aningaaasarsiornikkut ilungersu-nartorsorneq pissutigalugu 1992-mut budgeti ukiup ingerlanerani annertuumik allanngortittariaqarsimavoq 62.1 mio kr-nut killilerneqarsimalluni, taakkunanngalu taamaallaat 2.6 mio kr. sanaartugassanut aningaaasaliussaapput.

93-mut budgetiliornermi suli annertunerusumik sipaarniarto-qarpoq, budgeti 58.6 mio kr-nut killilerneqarluni, taakkunanngalu 2.0 mio kr sanaartugassanut aningaaasaliussaapput. Kilsalu 2.3 mio kr sinnejqartoortissanngorlugit budgetiliortoqarpoq.

Aningaaasaqarniarneq toqqissisimanartoq anguniarluq kommunalbestyrelsep anguniakkat pingaarnerit sisamat aalajangiippai:

- **Akileraarnermi procenti** kingusinnerpaamik 1998-imi 1%-imik appartinnejqassaaq 28%-inngortillugu, tamanna budgetip 0.9 mio kr-nik apparteqqinnejqarneratut, tassa 57.7 mio kr.-inngorneratut naleqarpoq.
- **Sanaartornermut aningaaasaliussat** ukiut tallimat 1994-98 ingerlaneranni katillugit 160%-mik qaffarnejqassapput 5.2 mio kroninngortillugit, siullermik 1994-imi 20%-imik qaffarnejqarlutik 2.5 mio kroninngortinneqassallutik.
- **Ingerlatsinermut aningaaasartuutit** ukiut tallimat 1993-98 ingerlaneranni katillugit 11%-imik appatinnejqassapput 52.5 mio kroninngortillugit, appartitsinissari akileraarutitugt qanoq isertitaqtigineq il. il. najoqqutaralugu naleqqussar-neqarsinnaavoq.
- **Nam. Oqartussat aningaaasallinarerat** 1998-ip tungaan-nut qaffarnejqassaaq ukiumut ca. 35 mio kroninngortillugit (1993-imi akit najoqqutaralugit).

Opstilling af overordnede mål

Beslutningen om at planlægge efter at fastholde de nuværende levevilkår er udmyntet i nedenstående konkrete hovedmål for udviklingen i Qasigiannguit og Ikamiut samt for den økonomiske udvikling.

HOVEDMÅL FOR QASIGIANNGUIT

- befolkningstallet skal umiddelbart stabiliseres og i løbet af planperioden udvise en svag vækst på 6% eller ca. 100 personer
- der skal skabes en tilvækst på mindst 50 nye arbejdspladser i løbet af planperioden

HOVEDMÅL FOR IKAMIUT

- befolkningstallet på ca. 100 indbyggere skal som minimum fastholdes i planperioden
- eksistensgrundlaget skal styrkes gennem en til-vækst i planperioden på mindst 5 arbejdspladser

ØKONOMISKE HOVEDMÅL

Qasigiannguit kommunes betrængte økonomiske situation har i løbet af 1992 udløst en større budgetomplacering og korrigering af budgetrammen til 62.1 mio kr, heraf kun 2.6 mio kr til anlæg.

I budget-93 er gennemført en yderligere besparelse til en budgetramme på 58.6 mio kr, heraf 2.0 mio kr til anlæg, idet der samtidig er tale om et budgetteret overskud på 2.3 mio kr.

Med udgangspunkt heri har kommunalbestyrelsen vedtaget 4 økonomiske hovedmål som grundlag for en afbalanceret aktiv økonomi:

- **udskrivningsprocenten** skal senest i 1998 reduceres med 1 %-point til 28%, svarende til en yderligere reduktion af budgetrammen med 0.9 mio kr til 57.7 mio kr.
- **anlægsbudgettet** skal over den 5-årige periode 1994-98 øges med i alt 160% til 5.2 mio kr, idet anlægsrammen for 1994 øges med 20% til 2.5 mio kr
- **driftsbudgettet** skal over den 5-årige periode 1994-98 reduceres med i alt 11.0% til 52.5 mio kr, idet reduktionen dog tilpasses en evt. ændring over perioden af skattegrundlag mv.
- **hjemmestyrets investeringsniveau** i Qasigiannguit kommune skal frem til 1998 forøges til ca. 35 mio kr/år (1993-priser).

IMMIKKOORTORTANUT PILERSAARUSIAT 10-IT

Qasigiannguit kommuneanni

Qasigiannguit kommuneanni ineriarnermut pilersaarusiaq 10-nik immikkoortortaqarpoq:

1. Inuussutissarsiornermut pilersaarut
2. Inissaqartitsinermut pilersaarut
3. Angallannermut pilersaarut
4. Avatangiisnut pilersaarut
5. Pilorsorneqarnermut pilersaarut
6. Kommunemi suliffinnut pilersaarut
7. Isumaginninnermut pilersaarut
8. Atuarfeqarnermut pilersaarut
9. Kulturimut sungiffimmullu pilersaarut
10. Ikamiunut pilersaarusiaq

Pilersaarusiat 10-it tamarmik pingaarerutitanik makkuninnga imaqrput:

- pilersaarusiorflup killingi
- suliarineqarnera
- ineriarnermi ilimagineqarslnnaasut
- anguniakkat
- qanoq iliuuseqassamaarneq
- aningaasaliisarneq budgetilu
- tunngaviusumik ilusaanut naleqqiullugu
- siunissamut eqqarsaatersuutit

Qasigiannguit kommuneanni 1993-mut ingerlatsinermut budgeti ataatsimoortillugu maanna ilangunneqarpoq, immikkoortortanut pilersaarusiat 10-it allaaserineqarnerisa kingunitsian-inguanni. Siunissamili ingerlatsinermi budgeti aggulullugu ilangunneqartassaaq, "nassuaatit" nutarterneqaleraangata immikkoortortanut pilersaarusiat 10-it allaaserineqarneranni attuumassuteqartunut ilangunneqartassallutik.

Ikamiunut tunngassuteqartut immikkoortortanut 10-nut pilersaarslami immikkoortuni attuumassuteqarfisaaannut ilanggulugit allaaserineqarallarput. Ukiulli aralalinnguit qaangiuppata nunaqarfik immikkoortillugu budgetilorneqartalissasoq siunterinarneqarpoq. Taamaalippallu Ikamiut pillugit immikkut pilersaarusiorqortalissaaq.

Immikkoortortanut pilersaarusiani tamani qulequuttami "siunissami eqqarsaatersuutit"-ini ilangunneqartassapput pissutsit kommunalbestyrelsep uterligeqqikkusut. Taakkulu "nassuaatit" nutarterneqarneranni uterligeqqineqartassapput. Tassaappallu pissutsit suli erseqqissumik isummerfigineqanngitsut.

10 SEKTORPLANER

for Qasigiannguit kommune

Planlægningen af den fremtidige udvikling i Qasigiannguit kommune er opdelt i 10 sektorplaner:

1. Erhvervsplan
2. Boligplan
3. Trafikplan
4. Miljøplan
5. Forsyningsplan
6. Kommunal virksomhedsplan
7. Socialplan
8. Skoleplan
9. Kultur og fritidsplan
10. Sektorplan for Ikamiut

De 10 sektorplaner omfatter hver især følgende hoved afsnit:

- afgrænsning af planområdet
- status
- udviklingstendenser
- målsætning
- handlingsplan
- investeringsplan og budget
- forholdet til hovedstrukturen
- fremtidige overvejelser

I nærværende kommuneplan er Qasigiannguit komunes driftsbudget for 1993 medtaget samlet i afsnittet efter de 10 sektorplaner. Ved fremtidig revision af redegørelsen vil driftsbudgettet blive splittet op på de enkelte sektorområder.

Sektorplanen for Ikamiut fremstår indtil videre som en sammenfatning af alle de øvrige sektorplaners forhold vedrørende bygden. Det er dog tanken i løbet af få år at udskille bygden i et selvstændigt budgetområde. Derved vil sektorplanen for Ikamiut fremstå som en selvstændig plan.

For hver enkelt sektorplan oplistes i afsnittet "fremtidige overvejelser" en række forhold, som kommunalbestyrelsen vil overveje at tage op i forbindelse med fremtidige revisioner af redegørelsen. Der er således tale om forhold, for hvilke der endnu ikke foreligger en afklaret stillingtagen.

INUUTISSARSIORNEQ PILLUGU PILERSAARUT

Inuutissarsiornerup iluanippit inuutissarsiornerup ilusilorsorneqarnera, suliffissaqartitsiniarneq inuutissarsiornerullu siuarsneqarnera inuutissarsiornermi makkununnga attuumassuteqarfinnut agguataarlugit:

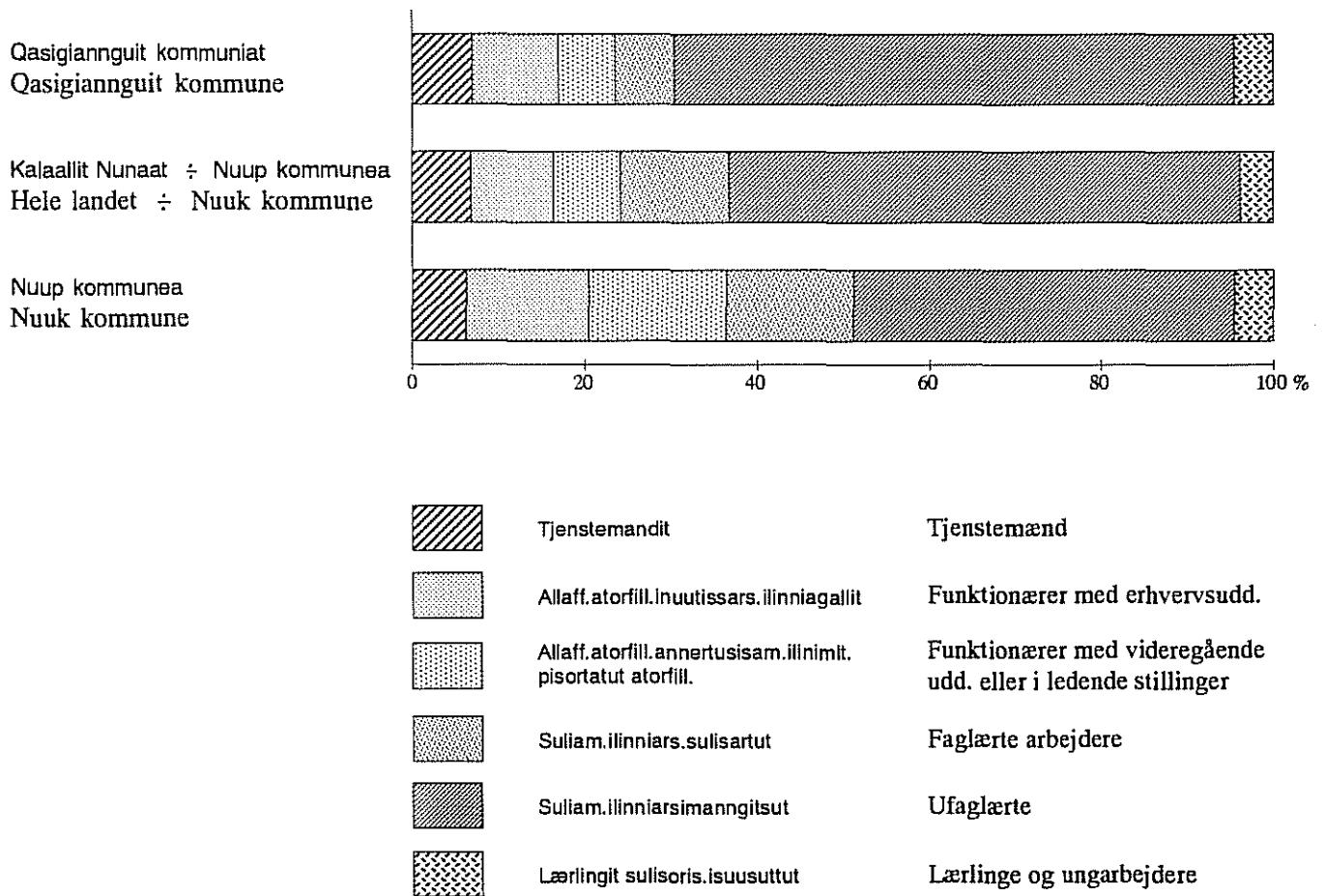
Piniarneq aalisarnerlu
Aatsitassanik pliaaneq
Piareersaaneq saqqummersitsinerlu
Pilersuineq
Entreprenør & assessorat
Niuerneq, akunnittarfik neriniartarfllu
Allaffissorneq inuutissarsiutillu nutaanerusut

ERHVERVSPLAN

Erhvervsområdet omfatter erhvervsstruktur, arbejdsmarkedsforhold og erhvervsudvikling med følgende opdeling i erhvervkategorier:

Fangst og fiskeri
Råstofudvinding
Forarbejdning og fremstilling
Forsyningsvirksomhed
Entreprenør- & håndværksvirksomhed
Handel, hotel og restaurationsvirksomhed
Administration og liberale erhverv

1987-imi suliffissaqartitsineq atorfinnut agguataarlugu
Beskæftigelsesvolumen i 1987 fordelt på stillingstyper

TUNNGAVIK

Qasigiannguani **Inuutissarsiornerup ilusaa Kalaallit Nunaata sinneranitut aalisarnermik sunnersimaneqarpooq.** Najukkami aalisariutit taamaattoq pisoqalismamaat angallatillu 20-it missaannaannielerlutik ikillisimaqaat, taakkunangna kilisaat ataaseq 50 BRT sinnerlugu angissusilik. David Olsen-imik Qasigiamillu 1990-imi annaasaqarneq malunnaateqarsimavoq. Akerlianik Royal Greenland-ip suliffissua ingerlalluuarsimavoq kommunellu angissusaanut naleqqiullugu angisoorujussuulluni (5–6.000 tons/ukiumut).

Sanaartorneq 80-ikunni kinguariartorsimavoq, namminersortuararpassuillu kommunip iluani taamaallaat suliaqartut katillugit 15-it missaanniippuit.

Royal Greenland-ip assassinuttilu namminersortut saniatigut Hotel Igdlo, pisiniarfik Uiloq aamma Butik-9 illoqarfimmikisiartaallutik namminersortuupput.

Inuutissarsiorneq taamaat isigalugu pisortaqarfiiit, pilersuiviit ilanngullugit, inuutissarsiorfiusunit annertunersaapput.

Suliffissaqartitsiniarnerup annertussusaan kingusinnerpamik 1987-imi naatsorsorneqarpooq, suliffilit amerlassusaat suliffinnut tamakkiisunut 744-inut missigersersuunneqarsimaput. 15–59-irik ukiullinni inunnut 1125-inut naleqqiullugu inuutissarsiorlort nuna tamakkerlugu agguaqatigiisillugu ataatsimut 66 %-iupput.

Inuutissarsiornermi attuumassuteqarfinnik agguataarineq aalisariutinit suliffissaqartitsiniarup ataatsimut annertussusaani taamaallaat 10%-imik annertussuseqartunik sinnerneqarsimavoq. Akerlianik tunisassiorneq annertuovoq, Royal Greenland-ip suliffissua suliffissaqartitsiniarnermi 20%-imik matussusilmatt, kommuninut tamanut naleqqiullugu qaffasinnepaalluni.

Kommunit allat sinnerisut sullissinerit suliffissaqartitsiniarnerup iluani 50% missarluinnaanniippuit. Niuerneq kilsalu sanaartorneq 20%-imik kingullit annertussuseralugit.

Sulifeqarfinni suliffissaqartitsiniarnerup annertussusaata agguataarneqarnerani paasinarsivoq, Royal Greenland-ip saniatigut namminersortuni sulisut 10% ataallugit sulisorineqarput.

Qasigiannguit kommuunianni **sulisut ilinniagaqarsimasut ikit-tuinnaapput.** Nuna tamakkerlugu agguaqatigiisitsinermut naleqqiullugu 1987-imi inuutissarsiornermik ilinniagaqarsimal-lutik atorfillit 10% missaannik ikinnerupput, annertunerumik ilinniagaqarsimallutik atorfillit 35% missaannik ikinnerupput kilsalu suliamik ilinniagaqarsimallutik sulisut 50%missaannik ikinnerupput.

Kommuninut, pingaartumik ilinniarfilinnut, allanut inuuusuttut nutsernerat nuuttunut suliffissaqartitsiniarnermi periarfissat killeqartut peqatigalugit taamatut pisoqarneranut ingerlatitseqataapput.

STATUS

Erhvervsstrukturen i Qasigiannguit er som overalt i Grønland stærkt præget af fiskerisektoren. Den lokale fiskerflåde er dog forældet og stærkt reduceret i størrelse med kun små 20 fartøjer tilbage, heraf kun en enkelt trawler på over 50 BRT. Tabet af trawlerne David Olsen og Qasigiaq i 1990 har været mærkbart. Til gengæld er Royal Greenlands fabrik velfungerende og meget stor i forhold til kommunens størrelse (5–6.000 tons/år).

Bygge- & anlægssektoren er gået tilbage i 80'erne og kendetegnes ved mange små mestervirksomheder, der udelukkende opererer indenfor kommunens grænser, i alt ca. 15 virksomheder.

Foruden Royal Greenland og håndværksmestrene er Hotel Igdlo, Varehuset Ulok, Butik-9, Kakkivik og kioskerne de eneste private virksomheder i byen.

For erhvervslivet som helhed er det den samlede offentlige sektor, herunder forsyningssvirksomhederne, der tegner billedet.

Beskæftigelsesvolumenet er senest opgjort i 1987, hvor antal beskæftigede omregnet til fuldtidsarbejdspladser var 744. Set i forhold til de 1125 personer i aldersgruppen 15–59 år var den samlede erhvervsfrekvens således 66%, svarende til lands-gennemsnittet.

Fordelingen på erhvervkategorier præges af den svækkede fiskerflåde, der kun tegner sig for knap 10% af det samlede beskæftigelsesvolumen. Til gengæld er fremstillingssektoren stærk, idet Royal Greenlands fabrik dækker 20% af beskæftigelsen, faktisk det højeste tal for alle kommuner.

Som i de øvrige kommuner tegner service og tjenstydeler sig for næsten 50% af beskæftigelsesvolumenet. Handel samt bygge- & anlægsvirk-somhed tegner sig for de sidste 20%.

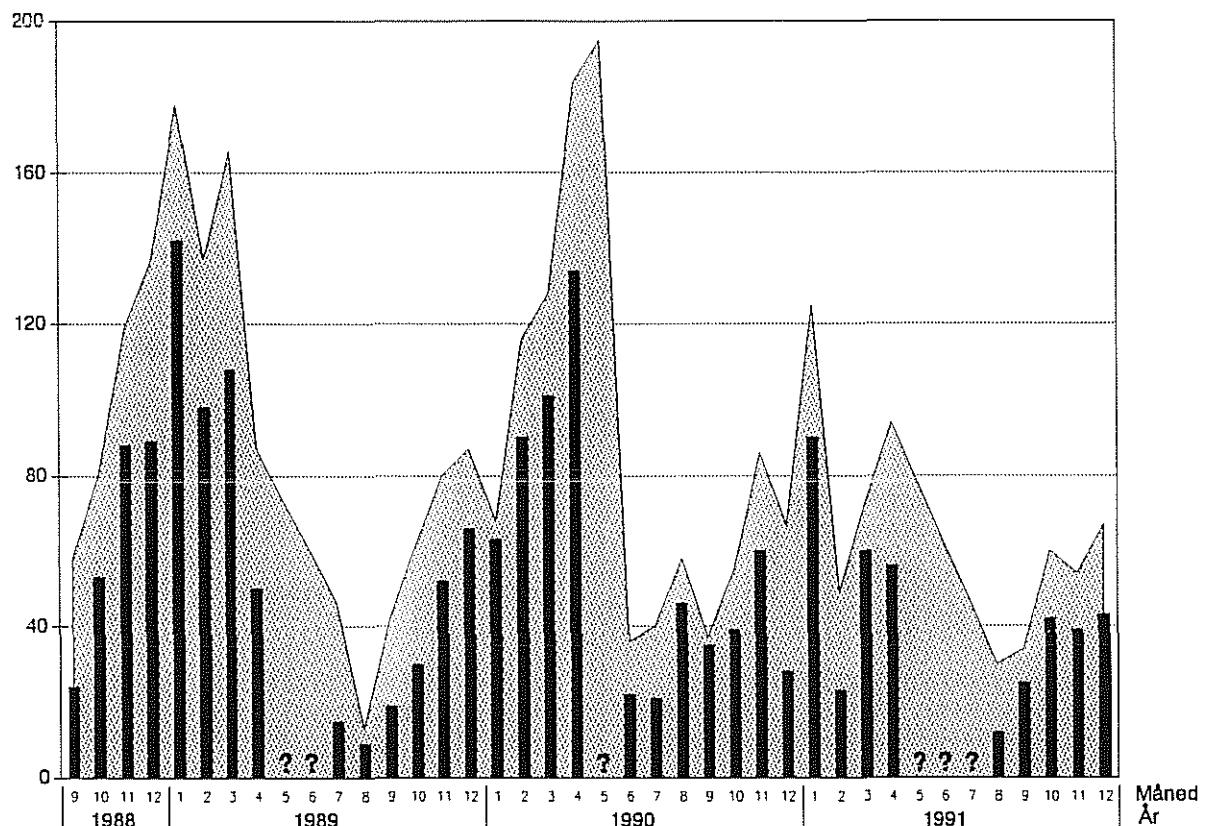
Beskæftigelsesvolumnets fordeling på virksomheder afslører, at bortset fra Royal Greenland er under 10% af arbejdsstyrken privatansat.

Arbejdskraften i Qasigiannguit kommune er forholdsvis ringe uddannet. I forhold til landsgennemsnittet var der i 1987 ca. 10% færre funktionærer med erhvervsuddannelse, ca. 35% færre funktionærer med videregående uddannelse og ca. 50% færre faglærte arbejdere.

Fraflytningen af unge til andre kommuner, primært til uddannelsescentrene, er sammen med de begrænsede beskæftigelsesmuligheder for tilflyttere med til at fastholde denne situation.

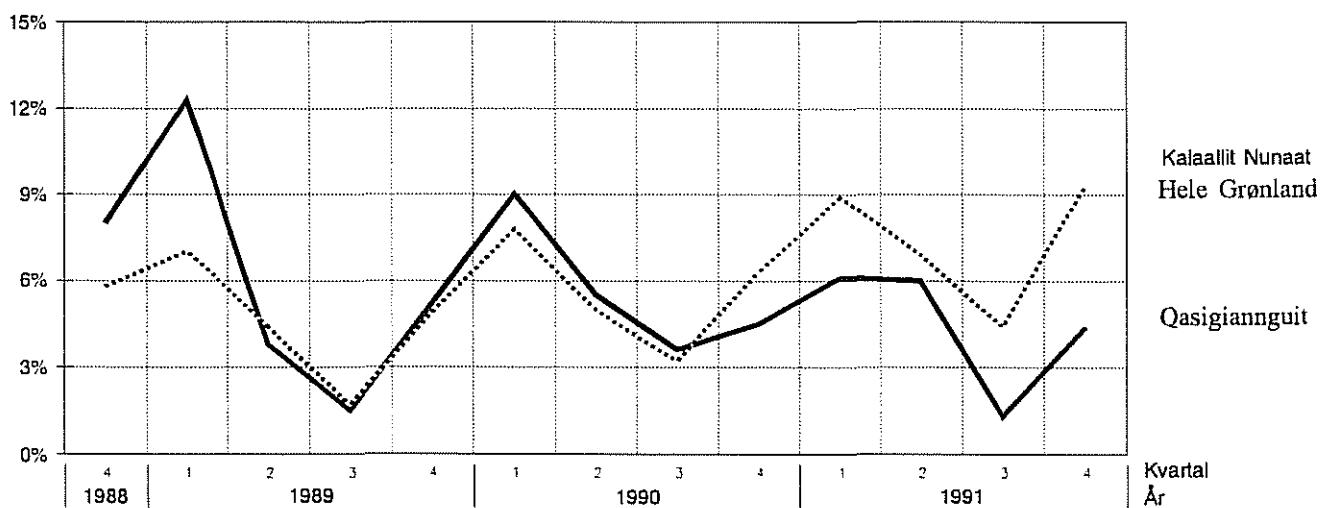
Qasigiannguani suliffissaaleqineq

Ledigheden i Qasigiannguit

■ Suliffissaqannginnermik eqquaasut / Berørt af ledighed

■ Piffissap naanerani suliffissaqanngitsut / Ultimo ledige

Sullifissaaleqineq 80-ikket ingerlaneranni taasariaqartumik allannguuteqarsimannngilaq, pissutsillu naapertorlugit annikilluni: 1989-imi 1990-ilmu ukiumut 5.7%-luvoq. Maanna taanna qaffariartortoq nuna tamakkerlugu agguaqatigiisitsinermut naapertuuppoq.

Tamatumunnga 80-ikkunni KNI-mi Royal Greenland-illu tunissassiorfianit sulisut ilaasa ingerlaavartumik sullissinermut, pinqaartumik pisortaqaqrinnut, nussorneqernerannut pissutaavoq.

Inuutissarsiornermi ajornartorsiutit sammisassaqtitsiniarnerup annikilliartorneranik, pisisinnaaassutsip annikinneruleranik kiisalu annaariataarsinnaasanik aningaasaliissutnik amigaateqarnermik tunngaveqarput. Aningaasalersueriaatsip, innuttaasut tunngaviata kiisalu inuutissarsiornermi atugarisat akornanni ersarissumik ataqtigiiinneqarpoq.

INERIARTORNISSAMI ILIMAGISAT

Sullissinerup iluani pisariillisaaneq annertusiartortoq immini ingerlalluarnermik ersersitsivoq, sullifissaaleqinerulli annertusiartuploornissaa aarlerinaateqarluni. Tamanna pilersaartutit isumakulunnarnersaavoq.

Maannakkutut sullifissaqtitsiniarnerup annertussusaa aalajan-giusimaannarneqassappat, piffissami pilersaarusorfiusumi inuutissarsiornerup malunnartumik Ineriertortinnissaa pisariaqassaaq

Ilimagisat neriuunaatillit arlaqartut aappaatigut ukiuni kinguliunerusuni piviusunngortinneqarsimapput, maannakkuugallartorli killilimmik sullifissaqtitsiniarnikkut suliffinnik 10-15-inik pitsannguuteqarfialluni:

- niaqornap tunuani ukiuni kingullerni marlunni aalsarneq ineriertorluarsimavoq, ukiumut 225 aamma 300 tons tunneqarsimallutik. Inuutissarsiutip tamatuma uklup qaam-mataani inuit 90-it sinnerlugit maanna sullifissaqtippai, suliffilt tamakkilisut 20-it missingi.
- Royal Greenland 1988/89-imi qerititsivissuartaarmat sulifissuarmi ukiuunerani tunisassiorqarsinnaalerpoq, taa-maalillunilu ukiuunerani sullifissaaleqisut ikiliallapput. Kisianni ukiuunnerani tunisassiassat nungukkaangata sikuer-nissaata tungaanut maj-juni-mi suliffissaaruttut amerleri-arujussuartarput.
- Royal Greenland-ip sulifissuani nerpilerifittaap niaqornap tunuani aalisarnermit qalerallit tunngavigalugit maj 1992-imi atorneqalerpoq. Nerpileriffik Ilulissani sulifissuarmut na-leqqullugu maannakkut annertunerusumik tunisassiorpoq.
- Inunniq Isumaginnittunngorniat qitiusumik ilinniarflat mis-illigutaasumik 1991-ip -92-illu affaani siullerni aallartinne-qarsimavoq siunissamilu ingerlaqqissalluni
- Qasigiannguit Timersortarfiat 1990-imi atorneqalerpoq, ti-mersornikkut kulturikkullu annertunerusumik sammisassaqtitsinissamut periarfissiisoq

Ledigheden har ikke ændret sig nævneværdigt i løbet af 80'erne og er efter omstændighederne lav: 5.7% på årsbasis i både 1989 og 1990 og kun 4,5% i 1991. Den er således nu lidt lavere end landsgennemsnittet, som iøvrigt er stigende.

Årsagen hertil er, at der i 80'erne er sket en løben-de overflytning af dele af arbejdsstyrken fra KNI og Royal Greenlands produktionsled til service-sektoren, primært den offentlige sektor.

Erhvervslivets problemer er koncentreret omkring faldende aktivitetsniveau, mindre købekraft og mangel på risikovillig kapital. Der er en klar sammenhæng mellem investeringsniveaueret, befolk-ningsgrundlaget og erhvervslivets vilkår.

UDVIKLINGSTENDENSER

Den voksende rationalisering i servicesektoren er i sig selv et sundhedstegn, men truer nu med stærkt voksende ledighed. Dette er så afgjort den mest foruroligende tendens.

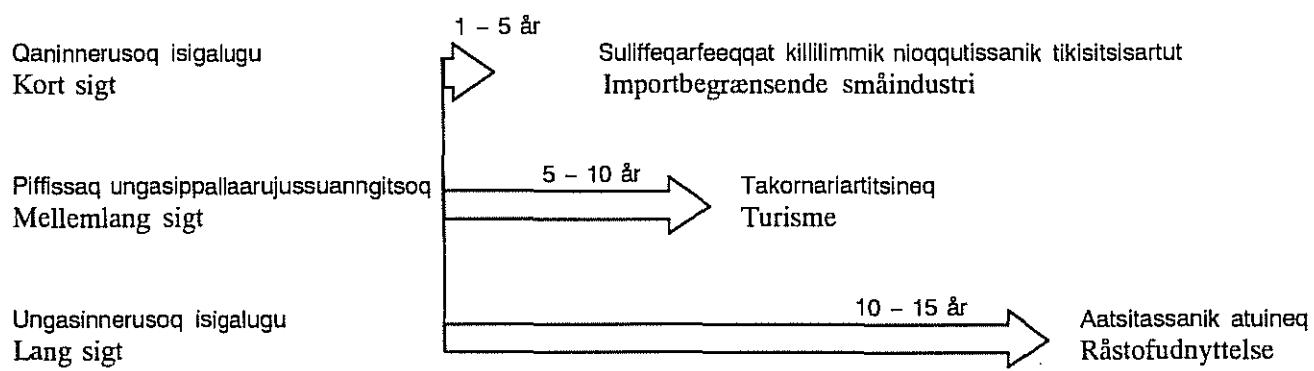
Hvis den nuværende beskæftigelsegrad skal fast-holdes, er det derfor nødvendigt, at der gennem-føres en betydelig erhvervsudvikling i planperioden.

Visse positive tendenser har på den anden side gjort sig gældende i de seneste år, men foreløbig med en begrænset beskæftigelsesmæssig effekt på 10-15 arbejdspladser:

- isfjordsfiskeriet har udviklet sig gunstigt i de seneste 2 år med en indhandling på hhv. 225 og 300 tons om året. Erhvervet beskæftiger nu mere end 90 personer i vintermånedene, svarende til ca. 20 fuldtidsarbejdspladser
- opførelsen af Royal Greenlands fryselauger i 1988/89 har muliggjort vinterproduktion på rejefabrikken, hvorved sæsonledigheden er udjævnet betydeligt. Den er dog fortsat meget høj i fabrikkens lukkeperiode i maj-juni
- en ny filetafdeling på Royal Greenlands fabrik blev i brugtaget i maj 1992 baseret på hellefisk fra isfjordsfiskeriet. Filet-afdelingen har pt. en højere produktivitet end fabrikken i Ilulissat
- SPS-brancheskolen startede som forsøg i 1. halvår af 1991 og -92 og fortsætter fremover
- Idrætshallen Qasigiannguani Timersortarfik blev i brugtaget i 1990 og har muliggjort afholdelse af større sportslige og kulturelle arrangementer

Inuutissorsiornerup ineriertussagatinneqarnera

Tidsperspektiv for erhvervsudvikling

- Hotel Igdlo 1990-imi aammattaaq atorneqalerpoq, takornaritatsineruulli ineriarortinnissaanut tunngavissaqartitsilernuni

Nalorninarpori inuutissarsiornerup naammaginartumik ineriarortinnissaanut pissutsit taakku immini tunngaviusinnaandersut. Qasigiannguani aalisartut 1992-imi kilisaammik pisiniarnerat neriuulluuarsaataavoq.

KNI-p allanngortiterneqarneranl Qasigiannguanut nuunneqartussanngorput KNI-Detail-ip nunap immikkoortuanut qullersaqarfia aamma allakkerisarfilt qulersaqarfiat. Sulifeqarfilt taakku suliniutillu allat pissutigalugit illoqarfimmi suliffisat nutaat 34-it pissarsiarineqarput, kisiannili allanngortiterineq ataatsimut isigalugu suliffit 7-it annaaneqarnissaat ilimagineqarpoq.

Slinnissami aalisarnerup qanoq lsikkoqarumaarnissaa nalorninaateqarpoq. Angallatit nunamulu tunisassiorflit malunnartumik amerlalluinnarput. Raajat sinnilimmik aalisarneqarput, qularnangitsumillu raajat tulaanneqartussaatitaasut ikilerartartussaassapput

Aalisarneq aalisakkanillu tunisassiorneq ingerlaannassappat raajanik, saarullinnik qaleralinnillu nerpilerinermi tunisassiornerup, aalisakkanik allanik tunisassiorissap kiisalu aalisakkanik tunisassianik pitsaunerulersihissap sulissutigineqarnissaar pisariaqassaaq.

Royal Greenland-ip kilisaatinik ikilllerineq aamma pitsanngorsaneq, nunanit allaniit aalisakkanik Kalaallit Nunaanni tunisassiassanik tikisisitsarnissaq kiisalu aningaasarsianut aningaasartuutit ikilllerneqarnissaat pilersaarusrifigaa. Pilersaarutip inuutissarsiutip iluani tamakkiisumik suliffissaqartitsinarneq siunertaraa, Qasigiannguanulli qanoq tamanna kinguneqarumaarnersoq suli ilisimaneqanngilaq.

Namminersortutut Inuutissarslorneq inuutissarsiornerup ineriarternerata unittoortussatut isikkoqartillugu annaariataarsinnaasanik aningaasalilssutissanik amigaateqarnermit akornussersimaneqarpoq, pisortaqarfilt aallarniisutut aningaasaliisutullu ikuutinngippata.

Taamaattumik kommuni inuutissarsiornermi pilersaarutit aala-jangersimasut pillugit namminersortunik aningaasaliisartunik suleqateqarnissamut akuliuttariaqarpoq, periarfissarititaasullu makku atorlugit

- Namminersornerullutik Oqartussanit siunnersorteqarneq
- Namminersornerullutik Oqartussanit tapiissutisisinnaaneq
- aningaasalersuinissamut Namminersornerullutik Oqartussanit taarsigassarsisinnanaeq
- ApS aamma A/S nutaani kommunip aningaasaliissuteqar-sinnaanera.

Nunami Inuutissarslutunik nutaanik Inerlartortitsineq siunissami anguniakkat nalinginnaasut tunngavigalugit pifissani makkunani pisussatut ilimagisat nalliliiffigineqarnissaat isuma-qarfigineqarpoq:

Qaninnerusoq isigalugu	tunisassiorfiit mikisut avataanit nioq-qutissanik tikisitanik millerisut
Ungasinnerulaartoq isigalugu	takornariartitsineq
Ungasinnerusoq isigalugu	aatsitassanik atuineq

Tunisassiorfinnunut mikisunut periarfissat illoqarfinni tunisassiornermi pisariaqartinnejneqarluinnartunik immikkut taamaallaat tunisassiorissani periarfissaapput, taamaallaat Qasigiannguit imaluunniit Qeqertarsuup Tunua kisiaa tuniniaavigalugit. Nuna tamakkerlugu tuniniaanissamut tunisassiornerup ukiuni qaninerusuni Nuummuit inissinneqarnissaat naatsorsuutigineqartari-aqarpoq, Utoqqarmiut Kangeluuarunnguanni erngup nukinga akikinnerusoq atorluarneqarsinnaammatt.

- Hotel Igdlo A/S blev også åbnet i 1990 og har skabt en platform for turisterhvervets udvikling.

Det er dog tvivlsomt, om disse forhold i sig selv kan danne grundlag for en tilstrækkelig erhvervsudvikling. Et lyspunkt er, at en gruppe lokale fiskere i 1992 gennemfører et trawlerkøb.

KNI's omstrukturering indebærer, at et regionskontor for KNI-Detail og postvæsenets hovedkontor placeres i Qasigiannguit. Sammen med et antal mindre tiltag tilføres byen 34 nye arbejdspladser, men den totale beskæftigelsesmæssige effekt ventes at blive en nettoreduktion på 7 arbejdspladser.

Fremtiden for fiskerisektoren tegner uvis. Der er betydelig overkapacitet af både fartøjer og landanlæg. Rejebestanden bliver overfisket, og antallet af landingspligtige rejer vil med sikkerhed falde.

Hvis den nuværende beskæftigelse ved fiskeri og fiskeproduktion skal bevares, er det derfor nødvendigt at satse på en flerstrenget produktion omfattende rejer, filetproduktion af torsk og hellefisk, nye fiskearter samt forædling af fiskeprodukter.

Royal Greenland arbejder på en helhedsplan omfattende reduktion og effektivisering af trawlerflåden, import af oversøiske råvarer til forædling i Grønland samt en reduktion af lønomkostningrene. Planen sigter mod fuld beskæftigelse i sektoren, men konsekvenserne for Qasigiannguit er pt. ukendte.

Det private erhvervsliv er hæmmet af mangel på risikovillig kapital i en grad, der tyder på, at al erhvervsudvikling vil gå i stå, med mindre det ofentlige hjælper til som iværksætter og investor.

Kommunen må derfor involvere sig i et aktivt samarbejde med private investorer om konkrete erhvervsprojekter og udnytte de givne muligheder for

- konsulentbistand fra hjemmestyret
- økonomisk tilskud fra hjemmestyret
- hjemmestyrelån til finansiering
- kommunale kapitalindskud i nye ApS og A/S.

Udvikling af nye landbaserede erhverv synes på grundlag af de generelle fremtidsudsigter at skulle vurderes i følgende tidsperspektiv:

Kort sight	importbegrensende småindustri
Mellemlang sight	turismen
Lang sight	råstofudnyttelse

Mulighederne for småindustri ligger primært i helt lokale niche-produktioner, kun med Qasigiannguit eller Diskobugtregionen som marked. Produktion til hele hjemmemarkedet må i de nærmeste år forventes at blive placeret i Nuuk, hvor billig energi fra vandkraftanlægget i Buksefjorden kan udnyttes.

Qasigiannguit kommuniat takornariartitsinermik ingerlatsinissa-minut pissutissaqarluarpooq, pingaartumik Qeqertarsuup Tunu-ani inissisimavik, sammivinnut tamanut pisuttuarnissamik peri-arfssat tamanut atorsinnaasut kilsalu Kalaallit Nunaanni ilis-naataalluartut pissutigalugit.

Qasigiannguit kommunianni aatsitassanik pilaanissamut periar-fssat naliliffiginissaat ajornakusoopoq. Aatsitassanik atorlu-aneqarsinnaasunik maannamut sull nassaartoqanngilaq, kilsalu Qaqqarsuup ataani qihngunnguani marrarnik misisueq-qaernerit suli takutissimangilaat atuinissamik periarfssat im-minut akilersinnaanersut.

Allaffeqarfinnik, immikkoortortaqarfinnik imaluunniit nuna tamakkerlugu, **nuussinissamik kajumissaarinissaq** sullissiner-mi pisariillisaanermut toqqaannartumik akerliussaaq, suliffissa-qartitsiniarnerullu sunniutaa sulisunut aarlerinartorsiortinneqar-tunut tunngasussaassalluni.

Ilinniarfefqarfinnik, immikkoortortaqarfinnik imaluunnilt nuna tamakkerlugu, **nuussinissamik kajumissaarneq** taamator-luinnangajak sunniuteqassaaq. Aammaattaaq illoqarfimmii pitsa-nerusumik ilinniarfissaqalerneq inuuusuttut illoqarfinnut all-a-nut nutsernersuannik unitsitsissaq.

Sullsorineqartut Ilinniagaqarsimassusaat aammattaq qaf-fassaaq, allafflit ilinniarfillu nutaat ilinniagaqarsimasunik anner-tuumik sulisoqartut pisariillisaanermi pilersaarutit akerilerneqar-nissaata saniatigut illoqarfimmut nutsernissamut tunngavissa-qalernissamut annertussuseqartut nusunneqarsinnaappata.

Taamatut nuussinissamik kajumissaarnermut Iluaqutaa-sussat assigliissapput, aalisakerineq, ilinniarflit allaffillu pine-qarpata:

- najukkami politikkikkut suliniuteqarluarneq
- annertuumik suliffeqarfiuteqarneq
- kommunimit tapliisset
- nunaminertamik naleqquttumik tunniussinissamut fysiskiu-sumik pilersarusiorneq.

Kilsalu suliffeqarfimmik nutaamik pilersitsinissamut anguniak-kanik pisariaqartinnejartunik tamaanik kommunip piffissaq sivikitoq atorlugu naammassinnissinnaanissaa pingaaruteqar-luinnarpooq, tamatumani nunaminertat, imermik kallerup innera-nillu pilersuineq, inissiat, paaqqinnittarfinni inissat il.il.

Kalaallit Nunaata avannaani innarlutilinnut nuna tamakkerlugu piaartumik paaqqinnittarfiliornissamik Namminersornerullutik Oqartussat 1991-iml isumaliuteqarnerisigut ineriarornerup ta-kutereersimavaa, piffissaq sivikitoq atorlugu paaqqinnittarfik piviusunngortinnejarsinnaasoq.

Nassissanik ilaasunillu angallassineq pillugu **angallannerup ilusissaa** ineriarornermut pingaaruteqarluinnarpooq, illoqarfim-mi inuitissarsiornermi atugarisanut sunniuteqarluinnartussaaq.

Tamanna qaninnerusoq isigalugu angallannerup ineriarortin-neqarnissaanut atatillugu Namminersornerullutik Oqartussat aningaasalilssutaasa siaruatsaaliornissaannut kilsalu ungas-innerusoq isigalugu Qasigiannguit kommunianni angallannerup ilusissaataa pitsaassusaanut atuuppoq.

Qasigiannguit kommune har gode betingelser for turisme, primært pga. beliggenheden i Diskobugten, de alsidige tur-muligheder i alle retninger samt de originale grønlandske karaktertræk.

De fremtidige muligheder for råstofudvinding i Qasigiannguit kommune er vanskelige at vurdere. Der er pt. ikke gjort fund, der med sikkerhed kan udnyttes, og forundersøgelserne i forbindelse med leforekomsten på sletten nedenfor Qaqqarsuaq har endnu ikke påvist rentable anvendelsesmuligheder.

Tiltrækning af administrative funktioner, regionale eller landsdækkende, vil være det mest direkte modspil til rationaliseringen i servicesektoren, og den beskæftigelsesmæssige effekt vil rette sig netop mod de truede personalekategorier.

Tiltrækning af uddannelsesinstitutioner, regionale eller landsdækkende, vil have stort set samme effekt. Ydermere vil bedre lokale uddannelses-muligheder modvirke den store fraflytning af unge.

Arbejdsstyrkens uddannelsesniveau vil samtidig blive hævet, såfremt nye administrative funktioner og undervisningsinstitutioner med et stort forbrug af uddannede arbejdskraft kan tiltrækkes i et omfang, der udoover at modvirke rationaliseringstendensen, også kan skabe et grundlag for tilflytning.

Virkemidlerne i denne tiltrækning vil være de samme, både når det gælder fiskeforædling, uddan-nelsesinstitutioner og administrative funktioner:

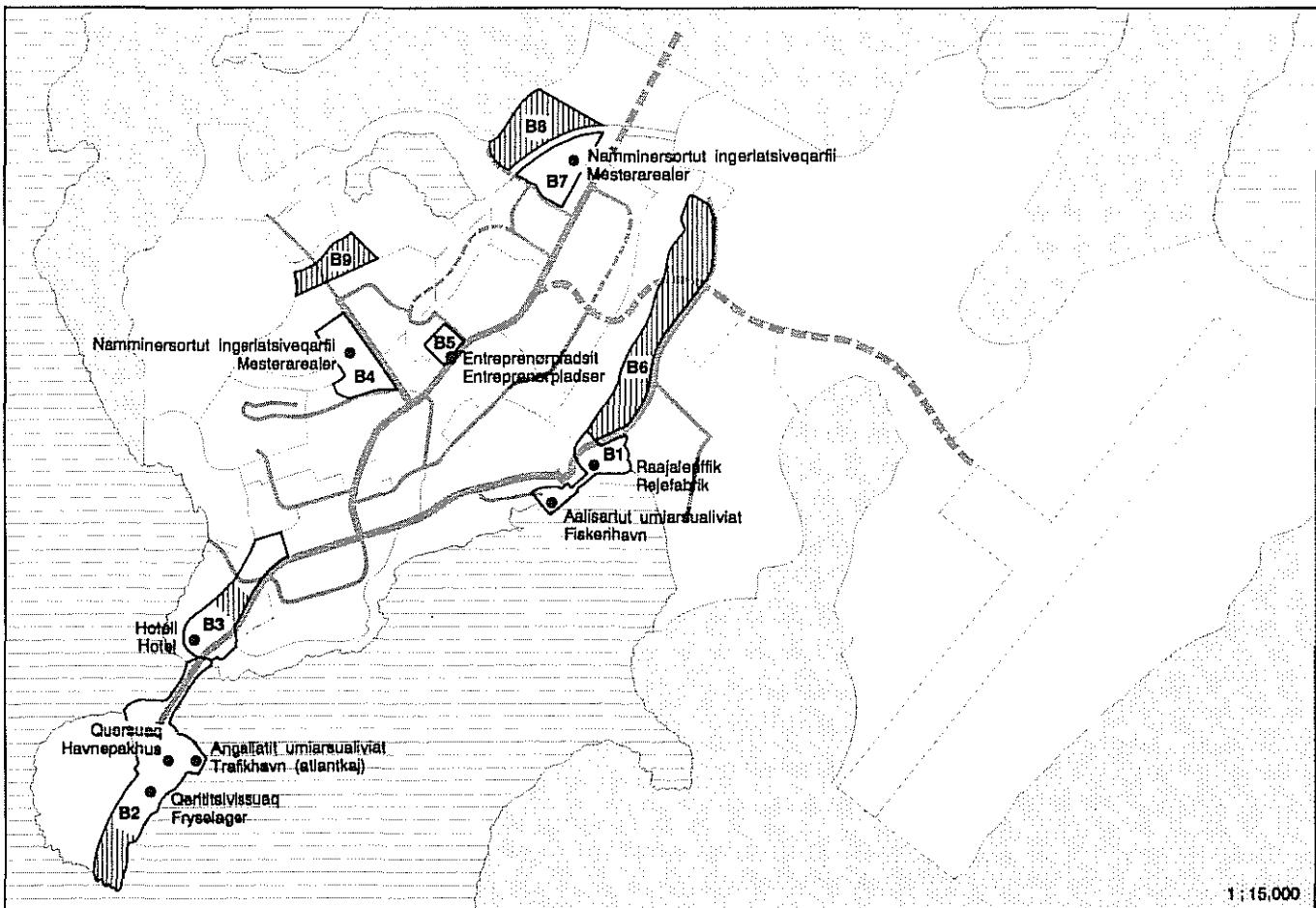
- en aktiv lokalpolitisk indsats
- lobbyvirksomhed
- kommunal støtte
- fysisk planlægning af passende arealudlæg.

Samtidig er det af afgørende betydning, at kommu-nen med kort varsel kan opfylde alle nødvendige forudsætninger for en ny virksomheds etablering, herunder både areal, vand- og elforsyning, boliger, institutionspladser mv.

Med hjemmestyrets konkrete overvejelser i 1991 om hurtig etablering af en landsdækkende institu-tion for handicappede i Nordgrønland har udvik-lingen allerede én gang vist, at en ny virksomhed kan blive aktuel med meget kort varsel.

Den fremtidige trafikstruktur for både fragt- og passagerbefordring er en mere overordnet udvik-lingsfaktor, som vil få afgørende indflydelse på vilkårene for det lokale erhvervsliv.

Dette gælder på kort sigt lokalisering af hjemme-styrets investeringer i forbindelse med den trafikale udbygning og på lang sigt kvaliteten af den nye trafikstruktur for Qasigiannguit kommune.

INUUTTISSARSIORTOQARFIIT OMRÅDER MED ERHVERVSFUNKTIONER

- Inuutlessarsiorfilt
Eksisterende erhvervsområder
- Inuutlessarsorfilterflusinnaasuu
Fremtidige erhvervsområder

- Inuitissarsiatigineqartut
Eksisterende erhvervsudnyttelse

/ // /// Annikitsumik / akunnattumik / annertuumik sanaartorfissaqassuseq
Lille / middel / stor restrummelighed

INUUTISSARSIORNERMI POLITIKKIKKUT ANGUNIAKKAT

Anguniakkat pingaernerit pillugit immikkoortumi taaneqartutut piffissami pilersaarusroriusup ingerlanerani suliffinnik minnerpaamik 50-inik pilersitsisoqarnissa pingaarnertut anguniarneqarpoq, tamatumani

- inuutissarsiorut arlallit pilersuisussaatitaanerullu annertusiaortup akiorniamissaanut suliffit 25-it
- pisortaqaarfinni pisarillisaanerup annertusiaortup akiorniamissaanut suliffit 25-it.

Kommunalbestyrelsep anguniakkat pingaernerit inuutissarsiorfinni anguniakkanut aalajangersimanerusunut immikkoortitsersimawai:

- **najukkami aallsariutit** ukloq 2000 nallertinnagu 25%-imik amerlineqarnissaat
- Royal Greenland-ip suliffissuani tassungaluunniit atasumik ukioq 2000 nallertinnagu **aalisakkanik allanik tunisas-siulernikkut** (arlariinnik tunisassiorneq, pitsaanerungaartumik tunisassiulerneq llanngullugu) aalisakkanik tunisassiornermi suliffissaqartitsiniarnerup annertusineqarnera
- Danmark-imuit suliffeqarfinnik Kalaallit Nunaannut nussuinermut atatillugu **allaffeqarfinnik** immikkoortortaqarflusunik imaluunnit nuna tamakkerlugu allaffeqarflusunik Qasi-giannguit kommunianiannut nuussinissamik kajumissaarineq
- illoqarfiup ilaani C3-imi C5-imalu ataatsimoortumik ilinniarfeqarnissap ineriaartotinnejarnissa tunngavigalugu **Ilinni-arfeqarfinnik** immikkoortortaqarflusumik imaluunnit nuna tamakkerlugu ilinniarfeqarflusunik nutaanik nuussussinisamik kajumissaarineq
- **nunami inuutissarsiutnik** nutaanik akerlersinnaasunik ukloq 2000 nallertinnagu ineriaartotitsinissaq.

ILIUUSEQARNISSAMIK PILERSAARUT

Inuusuttut kiffartuussiviat nutaaq 1. juli 1992-imi pilersinnejassaaq pisortaqaarluni Namm. Oqartussanit akiersorneqartumik kilsalu inuusuttut sulisinneqartut 50%-imik Namm. Oqartussanit tapiiffigineqarlutik. Inuusuttut kiffartuussiviatia anguniarpaa inuusuttut suliffissaaleqinerisa ikiorsivigineqarnissaat kilsalu inuusuttut nalinginnaasumik suliffeqarfinni ilinniartinnejarnissaat sullersinneqarnissaallu. Taassuma suliassarai ilaatigut

- Tasiusami piniartut illuarassaannik sananeq
- Qinngunnguani tammaarsimaartaarfliliorneq
- Ikamioni nammineerluni illuliap inaarsameqarnissa
- Vaskebrætfjeldet-mi nutaamik pinnguartarfiliomeq
- pinnguartarfinni pioereersuni iluarsaassineq aserfallatsaalialerlu
- sanaartornerni atortunik sinneruttunik atortussangortitseqqilineq
- ilvernik sanaartorneq
- suni tamani salilineq
- niaqornap tunuani qaleralinniarnermi "ilinniartutut" peqataaneq
- niaqornap tunuani aalisartut piniutaannik iluarsaassineq
- inuutissarsiutitigut ilinniagaqarnissamut piareersarneq

ERHVERVSPOLITISK MÅLSÆTNING

Hovedmålet er som anført i afsnittet om overordnede mål at skabe en tilvækst på mindst 50 nye arbejdspladser i løbet af planperioden, herunder

- 25 arbejdspladser til at imødegå flere erhvervs-søgende og en voksende forsørgerbyrde
- 25 arbejdspladser til at imødegå øget administrativ rationalisering i den offentlige sektor.

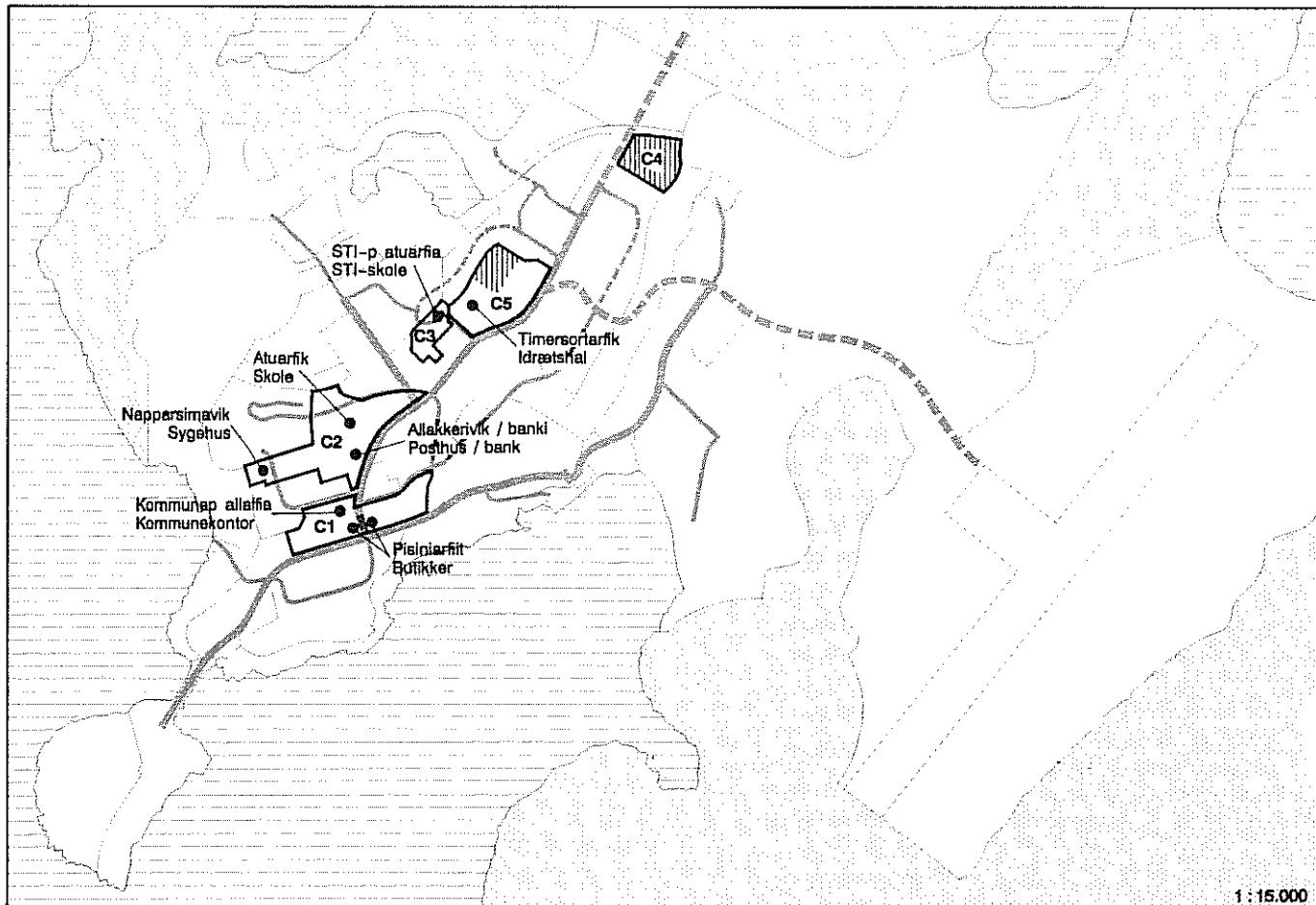
Kommunalbestyrelsen har udmontert hovedmålet i mere konkrete målsætninger på erhvervsområdet:

- forøgelse af den lokale fiskerflåde med 25% før år 2000
- forøgelse af beskæftigelsen i fiskeproduktionen med mindst 10% inden år 2000 ved etablering af nye fiskeproduktioner på eller i tilknytning til Royal Greenlands fabrik (flerstrenget produktion, herunder forædling)
- tiltrækning af regionale og landsdækkende administrative funktioner til Qasigiannguit kommune i forbindelse med den igangværende hjemtagning af arbejdspladser fra Danmark
- tiltrækning af nye regionale og landsdækkende uddannelsesinstitutioner med henblik på opbygning af et samlet uddannelsesmiljø i lokalområde C3 og C5
- udvikling af nye landbaserede erhverv til et bæredygtigt niveau før år 2000.

HANDLINGSPLAN

En ny ungdomstjeneste etableres pr. 1. juli 1992 med en hjemmestyrefinansieret projektleder og med 50% hjemmestyretilskud til de beskæftigede unge. Ungdomstjenestens formål er at afhjælpe ungdomsledigheden samt oplære og udsluse unge på det almindelige arbejdsmarked. Dens opgaver bliver bl.a.

- opførelse af fangsthytte ved Tasiussaq
- opførelse af campinghus på Sletten
- færdiggørelse af selvbyggerhus i Ikamiat
- etablering af en ny legeplads på Vaskebrættet
- rep. & vedligehold af eksisterende legepladser
- genopretning af restmaterialer fra byggeopgaver
- produktion af ligkister
- offentlig renholdelse
- deltagelse som "føl" i isfjordsfiskeriet
- reparation af grej og udstyr til isfjordsfiskerne
- motivering til egentlig erhvervsuddannelse.

INUUTISSARSIORTOQARFIIT OMRÅDER MED ERHVERVSFUNKTIONER

- Ataatsimoorussaqarflit**
Eksisterende områder til fælles formål
- Ataatsimoorussank sanaartorfissat**
Fremtidige områder til fælles formål
- **Inuutissariutigineqartut**
Eksisterende erhvervsudnyttelse
- / // /// **Annikitsumik / akunnattumik / annertuumik sanaartorfissaqassuseq**
Lille / middel / stor restrummelighed

C

SIUNERTAT ATAATSIMOORUSSAT OMRÅDER TIL FÆLLES FORMÅL

	C1	C2	C3	C4	C5
Aallsarneq					
Fiskeri					
Aatsitassanik pilaaneq					
Råstofudvinding					
Aallsakkanik tunisasslorneq nioqqutissiorfilliu					
Fremstilling (fiskeproduktion og industri)					
Pillersulneq, angallanneq avatangilsillu					
Forsyning, herunder trafik og miljø					
Entreprenørít namminersortullu suliffii					
Entreprenør- & håndværksvirksomhed					
Niuerneq, akunnittarfik & nerlniartarfik					
Handel, hotel & restaurations					
Allaffeqarflit inuutissariutillu nutaanerusut	●/	●/	●//	///	●//
Administration og liberale erhverv					

Suliffissaqartitsiniarnermi pilersaarutit suliffissaqartitsi-niutink tapiiffligineqartut Namminersornerullutik Oqartussan-
nut qinnuteqarneq naapertorlugu ingerlaavartumik piareersar-
neqarlutillu ingerlanneqartassapput, tamatumani ilanngullugit

- niaqornap tunuani qaleralinniarneq tunisinerlu
- qaleralinnik Royal Greenland-imut assartuinneq
- Ikamiuni pilersaarutit
- Komunip illuutaanik pilaaneq/iluarsaassineq

Qasigiannguani RG-ip nerpileriffiani tunisassiassaqaerup annertusineqarnissaa niaqornap tunuani qaleralinniarnerup siuarsarneqarneranut aasaaneranilu Qeqertarsuup Tunuani qaleralinniarnermut tapiissuteqartarnikkut angunarneqassaaq. Tamanna pillugu suliaq suliffissaqartitsiniarnermi siunnersortip 1992-im i pisortassatut pilersaarusiornerneran atatillugu aallar-tinneqassaaq kommunip chefgruppea pilersaarusiornermi sule-qatigalugit.

Qasigiannguit kommuniat 1992-im ingerlatsinermut aningaasatigut pilersa rutaani niaqornap tunuani qaleralinniarnermut atatillugu Tasiusami nutaami illuarliornikkut, tunitsi-viup allineqarneratigut kiisalu aalsakkanut karstt ungalulerneri-sigut atugassaritaasunik pitsangorsaanissaq ilanngunneqar-simavoq.

Inuutissarsiornermi & ineriertortitsinermi siunnersuisoqatigiit 1992-ip qiteqqunnerani pilersinnejqassapput, kommunal-bestyrelsemit, Sulisisitsut Peqatigiiifiannit, SIP-mit, QAPP-mit, Royal Greenland-imit kiisalu kommunip ingerlatsivianit toqqar-neqartunik ilaasortaqaartumik. Siunnersuisoqatigiit pisinnaati-taaffiglissavaa ilaatigut

- Qasigiannguit kommunianni inuutissarsiutigut ineriertortitsi-nerup siuarsarneqarnissaa aaqqissuunnissaalu, pingaartumik aalisarneq, aalisakkanik tunisassiorneq, suliffeqarfilt mikisut avataanit nioqqutissanik tikilsitanik millilerisut, takornariartitsi-neq, najukkami aatsitassanik atuineq kiisalu allaffeqarfilt suliffeqarfilla nutaat eqqarsaatigalugit
- suliffeqarfilt nutaat nuunneqarnissaanik kajumissaarinissamut fysiskimut, isumaginninrermut ineqarnermuul tunngasut ingerlaavartumik nalilliffligineqartarnissaat
- Qasigiannguit kommuniat Inuutissarsiornermi Pisortaqar-fimmik suleqateqarnerata pilersinnejqarnissaa siuarsarneqar-nissaalu
- Qasigiannguani inuutissassiorneq pillugu ataatsimeersuarnis-sap piareersarneqarnissaa ingerlanneqarnissaalu
- Royal Greenland-imut, Namminersornerullutik Oqartussanut il.il. ingerlaavartumik attaveqarnissaq eqqarsaatigalugu sule-qatigilnik pilersitsinissaq
- angallannerup nutaamik ilusilersorneqarnissaani kiisalu KNI-p allanngortiterneqarnissaani najukkami inuutissarsiornermi kingunerisinnaasat ingerlaavartumik malinnaavigineqarnissaat.

Najukkami marraat pillugit misissueqqaarnerit Qaqqarsuup eqqaani ingerlanneqartut ingerlateqjinnejqassapput, tamatu-manil ilanngullugit

- ujaqqanik ikualanneqannigtsunik seqinermit panersiilluni mis-llineq
- ujaqqanik ikualaanermik mislliineq
- najukkami marraat atorlugit sanaartornissamut ineriertortitsineq

Beskæftigelsesprojekter med mandtimetilskud tilrettelægges og gennemføres løbende efter ansøgning til hjemmestyret, herunder

- isfjordsfiskeri og indhandling af hellefisk
- transport af hellefisk til Royal Greenland
- projekter i Ikamiut
- sanering /renovering af kommunale ejendomme.

Et øget råvaregrundlag for RG's filetafdeling i Qasigiannguit søges tilvejebragt gennem støtte til udvikling af isfjordsfiskeriet og et sommerfiskeri efter hellefisk i Diskobugten. Arbejdet hermed opstartes som led i arbejdsmarkedskonsulentens lederudviklingsprojekt i 1992 med kommunens chefgruppe som projektgruppe.

På Qasigiannguit kommunes driftsbudget er i 1992 optaget en forbedring af faciliteterne i Tasiussaq til isfjordsfiskeriet, omfattende en ny fangsthytte, udvidelse af indhandlingshytten samt indhegning af fiskekasser.

Et erhvervs- & udviklingsråd oprettes medio 1992 bestående af medlemmer udpeget af kommunalbestyrelsen, DGA, SIP, QAPP, Royal Greenland samt den kommunale forvaltning. Rådets kommissorium vil bl.a. blive

- at fremme og samordne erhvervsudviklingen i Qasigiannguit kommune, specielt med henblik på fiskeri, fiskeproduktion, importbegrænsende småindustri, turisme, lokal råstofudnyttelse og nye administrative funktioner og institutioner
- at forestå en løbende vurdering af de fysiske, sociale og boligmæssige forudsætninger for at tiltrække nye virksomheder
- at etablere og udvikle Qasigiannguit kommunes samarbejde med Erhvervsdirektoratet
- at tilrettelægge og afholde en erhvervskonference i Qasigiannguit
- at etablere en lobby med henblik på løbende kontakter til Royal Greenland, hjemmestyret m.fl.
- at forestå en løbende opfølgning på konsekven-serne for det lokale erhvervsliv af den nye trafikstruktur og omstruktureringen af KNI.

Forundesøgelser vedr. den lokale lerforekomst ved Qaqqarsuaq vil blive fortsat, herunder

- forsøg med soltørring af ubrændte sten
- forsøg med brænding af sten
- udvikling af en lokal byggeteknik med ler.

Qasigiannquit kommuuniat

INVESTERINGSPLAN 1993–2005

ERHVERVSPLAN

November 1992

Takornariartitsinerup siuarsarneqarnissaanut tapiissute-qartaneq takornariartitsinermi ataatsimilitaliap suliassaanut tapiissutit immikkoortitsinkut ingerlateeqqiiinnarneqassaaq. 1993-imi tapiissutisat 247.000 kr.-inut qaffanneqarsimapput, taakkunanna 160.000 kr.-nit takornariartitsinermik suliaqartup aningaasarsiassaanut atorneqassallutik.

ANINGAASALERSUINNISAMIK PILERSAARUT ANINGAA-SATIGULLU PILERSAARUSIAQ

Taanna pilersarusiat immikkoortortaasa 10-it kingornaniittoq innersuunneqarpoq.

ILLOQARFIUP IMMIKKOORTORTALERSORNEQARNERA-NUT TUNNGASUT

Qasigiannguani umiarsualivilt Inuutissarsiorfiliu ploreersut illoqarfiup ilusaani pingaartitassamut tunngavallaanngitsumi inis-sinneqarsimapput, Qaersorassat aqquaani namminersortut nuna toqqavigisaat B4 aamma Poul Hansensvej-imi immikkoortoq B5-imi kommunip sanaartortitsiviullu sulifeqarfii ilanngunnagit.

Umiarsualivimmi B1-imi raaajaleriviup sumiiffigisaani annikitsuin-narmik sanaartorfissaqarpoq. Akerlianik immikkoortoq B2-imi, Quillimmi, annertuumik sanaartorfissaqarluni. Royal Greenland-ip immikkoortoq B2-mut nuunneqarnissaanik pilersaarutaasoq aningaasaqarniarneq pissutigalugu piffissamut aalajangersi-manngitsumut kinguartinneqarsimavoq.

Inuutissarsiorfii B3, B6 aamma B8 nioqqutissiorfinnik, nioqqutis-siorfeeqqanik niuertarfinnillu sanaartornissamut inissaqarluarpoq.

Inuutissarsiorfik B5 tamakkerilugu sanaartorfigineqarsimavoq. Kommunip sanaartortitsiviullu sulifeqarfiiisa tamarmik 1992-ip naanerani ilisaajarneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq, siunis-samili sumut atorneqarnissaat paasineqanngilaq.

Inuutissarsiorfii B4 aamma B7 entreprenørít assassortullu sulifeqarfii sanaartornissamut inissaqarpoq.

Ataatsimoorfilt ploreersut illoqarfiup qeqqaniitinneqarput (immikkoortoq C1-mi aamma C2-mi) kiisalu Skivej-ip avannaani (immikkoortoq C3-mi aamma C5-mi).

Iloqarfiup qeqqani ataatsimoorfinni C1-mi aamma C2-mi sulli-vinnik Inuutissarsiorfinnillu nutaanerusunik sanaartornissamut killilimmiq inissaqarpoq, akerlianilli immikkoortoq C3-mi qitiusumik ilinniarfimmik, ilinniartut ineqarfiannik tikeraartullu inaannik sanaartornissamuy inissaqalaarpoq, immikkoortumilu C5-imi sulifeqarfillornissamut allafeqarfillornissamullu iniaaqarlularluni.

Inuutissarsiorfiiataatsimoorfiliu nutaat ataaslakkaat kiisalu siunertamut immikkut ittunut immikkoortut illoqarfiup ineriantortinnissaanut pilersarusiornermut atatillugu inissinneqarsimapput

avannamut kimmum B9 /E4 /E5 avatangiisitigut & inuutissar-sionikkut ineriantortitsineq
kujammut kangimukanneq E9/E10 angallannikkut & inuutissar-sionikkut ineriantortitsineq
avannamut kangimukanneq C4 ineqarfinnik ineriantortitsineq

Tilskud til fremme af turismen vil fortsat blive afsat som tilskud til turistudvalgets arbejde. Til-skudet er i 1993 forøget til 247.000 kr, hvoraf de 160.000 kr går til aflønning af en turistmedarbejder.

INVESTERINGSPLAN OG BUDGET

Investeringsplanen fremgår overfor. Der henvises øvrigt til afsnittet efter de 10 sektorplaner.

FORHOLDET TIL HOVEDSTRUKTUREN

De eksisterende havne- og erhvervsområder i Qasigiannguit er lokaliseret perifert i bystrukturen med undtagelse af det gamle mesterareal B4 langs Qaarsorasaat og kommunens & byggevæsenets entreprenørpladser i område B5 ved Poul Hansensvej.

I havneområde B1, hvor rejefabrikken er lokaliseret, er der kun en beskeden restrummelighed. Derimod er der en betydelig restrummelighed i område B2, Quilik /Spækholmen. Den oprindelige plan om en udflytning af Royal Greenland til område B2 er dog indtil videre skrinlagt af økonomiske årsager.

Erhvervsområderne B3, B6 og B8 har en betydelig restrummelighed til industri, småindustri og handel, medens erhvervsområde B5 er fuldt udnyttet. Begge entreprenørpladser ventes rømmet med udgangen af 1992, og den fremtidige anvendelse er uafklaret.

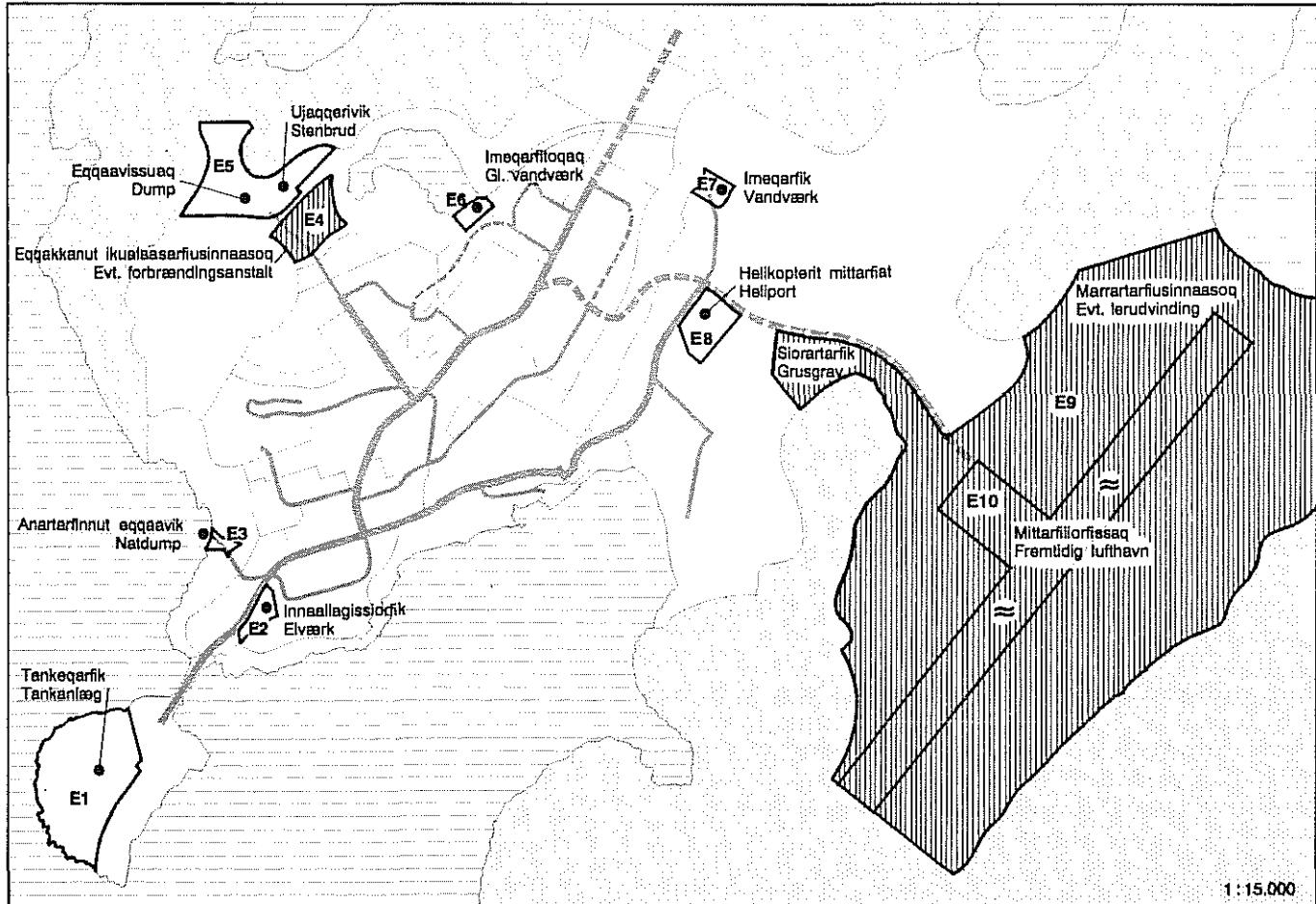
Erhvervsområderne B4 og B7 har en vis restrummelighed til entreprenør- & håndværksvirksomhed.

De eksisterende centerområder er lokaliseret i bymidten (område C1 og C2) samt nord for Skivevej (område C3 og C5).

I centerområderne C1 og C2 i bymidten er der kun begrænset restrummelighed til servicefunktioner og liberale erhverv, men til gengæld en vis restrummelighed i område C3 til brancheskole, kollegium og indkvartering og en betydelig restrummelighed i område C5 til institutioner eller administration.

Enkelte nye erhvervs- og centerområder samt områder til særlige formål er placeret i forbindelse med den planlagte fremtidige byudvikling mod

nordvest B9 /E4 /E5	miljø- & erhvervsudvikling
sydøst E9 /E10	trafik- & erhvervsudvikling
nordøst C4	boligudvikling.

INUUTTISSARSIORTOQARFIIT

OMRÅDER MED ERHVERVSFUNKTIONER

	Aalaajangerslmasunut sanaartorfilt
Eksisterende områder til særlige formål
	Aalaajangerslmasunut sanaartorfissat
Fremtidige områder til særlige formål
•	Inuutissarsiatigineqartut
Eksisterende erhvervsudnyttelse
// //	Annikitsumik / akunnattumik / annertuumik sanaartorfissaqassuseq
Lille / middel / stor restrummelighed

E

IMMIKKUT ATORNEQARTUT OMRÅDER TIL SÆRLIGE FORMÅL

Immikkoortup C4-ip piffissami pilersaarusrifiusumi tamarmi atorneqannginnissaa naatsorsuutigineqarpoq, immikkoortunili B9-mi, E4-mi, E5-mi, E9-mi aamma E10-mi inerlartortitsinerup piffissami pilersaarusrifiusumi aallartinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Inuutissarsiornerup inerlartortinneqarnissaanut sanaartukkat pioereersut akornanni sanaartorfissaasut ataatsimut inerlartortitsinissamut periarfissaasunut killeqartunut naleqqiullugu annertunerupput. Pingaartumik

- immikkoortoq B3-mi imeq maangaannartumut aqquteqarlu-ni tunisassiorniissamut periarfissaqarluarnerata
- immikkoortoq C5-imi allaffillornissamut, ilinniarfillornissamut, suliffeqarfillornissamulluunniit inissaqarluarnerata, minnerunngitsumik immikkoortumi C3-mi timersortarfimmum, STI-atuarfianut ilinniartullu ineqarfianut/tikeraartut inaan-nut qaninnerra pissutigalugu

erseqqissarneqarnissaanut pissutissaqarpoq. Aammattaq immikkoortut tamarmik ajornanngitsumik kallerup inneranik pilersorneqarnissaminnut, imermut eqqakkallu aqquaannut kuuffi-lerneqarnissaminnut periarfissaqarput.

Inuutissarsiorfiusussani sanaartornissamut nunaminertanik piareersaaneq taamaattoq suli piviusunngortinneqarsimanngilag, Qasigiannguit kommuniani aningaasaqarniernerup kommunip sanaartornissamut tamatumunnga aalajangersimasumik aningaasallissuteqarnissaal pisinnaatinngimmagu. Kom munimi inuutissarsiuutnik inerlartortitsinissamut anguniakkat aammattaq tamanna pisinnaatinngilaat.

SIUNISSAMUT ISUMALIUTIT

Inuutissarsiuutnik inerlartortitsinissamut pisortassamik atorfinitsitsinissap, piffissami aalajangersimasumi imaluunnit ataavartumik, 1994-imi aningaasatigut pilersaarusiami pisin-naanissaa isumaliutigineqarpoq.

Piginneqatigilfenni ApS-ini A/S-inilu nutaani **communip aningaasallissuteqarnissaanut aningaasat 1994-imi aningaasatigut pilersaarusiami (konto 67-imi) pisinnaanissaa isumaliutigineqarpoq.**

Suliffissaaleqisunik ullup ilaa sulisoqarluni suliffissaqartitsin- arnermi sulinlutissat annertuut

- kommunip suliarisariaqagaanut
- amernik mersortarfimmik ammaaqqinnissamut
- piniartut illuarassaannik il.il. sanaartornermut

atatillugu misissoqqissaarneqassapput, 94-imi aallartitsisinna-nissaq eqqarsaatigalugu, takuuq isumaginninhermi pilersaarut

Inuutissarsiornermi aalajangersimasumik periarfissaqaleria-saartillugu fysiskiusumik, isumaginninhermi ineqarnermilu anguniakkat piaartumik naammassineqarnissaat pillugu piareersimanissamik pilersaarut sananiameqassaaq, tamatumani aningaasatigut tamatumunnga tunngavissaq ilanngullugu.

Område C4 påregnes at forblive uudnyttet i hele planperioden, men udbygning af områderne B9, E4, E5, E9 og E10 ventes påbegyndt i planperioden.

Den samlede restrummelighed til erhvervsudvikling er således meget betydelig set i forhold til de begrænsede potentielle vækstmuligheder. Specielt er der grund til at fremhæve, at

- område B3 rummer gode muligheder for produktion med behov for spildevandsudledning
- område C5 frembyder en attraktiv beliggenhed for administration, uddannelse eller institution, ikke mindst pga. nærhed til idrætshal, STI-skole og kollegie /indkvartering i område C3.

Ydermere har begge områder let adgang til el-, vand- og kloakforsyning.

Byggemodning af erhvervsarealer er dog pt. ikke aktuelt, idet Qasigiannguit kommunens økonomiske spillerum ikke tillader, at kommunen binder anlægsmidler hertil. De aktuelle fremtidsudsigter for erhvervsudviklingen i kommunen giver heller ikke umiddelbart anledning hertil.

FREMTIDIGE OVERVEJELSER

Ansættelse af en erhvervsudviklingschef, tids-begrænset eller permanent, overvejes budgetmæs-sigt muliggjort i 1994.

Midler til kommunale kapitalindskud i nye ApS og A/S-selskaber overvejes budgetmæssigt muliggjort fra 1994 (konto 67).

Et omfattende beskæftigelsestiltag med deltidsan-sættelse af ledige i forbindelse med

- kommunale behov-opgaver
- genåbnning af skindsystuen
- serieproduktion af fangsthytter mv.

vil blive analyseret med henblik på mulig iværk-sættelse fra 1994, jf. socialplanen.

En stående beredskabsplan for hurtig opfyldelse af de fysiske, sociale og boligmæssige forudsætninger for en pludselig konkret erhvervsmulighed søges tilvejebragt, herunder en økonomisk basis herfor.

INISSAQARTITSINERMUT PILERSAARUSIAQ

Inissaqartitsinermut pilersaarusiap makku imarai:

- Nutaanik inissialortarneq
- Illut aserfallatsaalineqarnerat
- Inissiat nutaannginnerusut nutarterneqarnerat

Inissiat assigliungitsut imatut immikkoortinneqarput:

- Inissiat quleriaat (eqimattunik sanaartorneq)
- Inissiat uiguleriaat (eqimattunik/pukkitsunik sanaartorneq)
- Illut ataasiakkaat affarleriaallu (siammasissunik sanaartorneq)

Piginnittut makkupput:

- Kommune imaattunik inissiaateqartoq:
 - ilaqtariit arallit illui (uiguleriaat quleriaallu)
 - utoqqalinersiutillit illui
 - kommunep illuutai (ilaqtariinnut 1-, 2-, 4-nut illuliat)
- Nam. Oqartussat imaattunik inissiaateqartoq:
 - ilaqtariit ataatsit marlunnnulluunniit illui
 - ilaqtariit arallit illui (uiguleriaat quleriaallu)
- Namminnersortut imaattunik pigisallit:
 - BSU illut (kapitel 2 aamma 4)
 - illut nammineq sanaat (kapitel 5)
 - ilaqtariit ataasiakkaat nammineq illuutaat
- Piginneqatigiillutik illuutillit:
 - piginneqatigiilluni illuliat nutaat
 - inisiaataareersut piginneqatigiinnit pigineqalersut

BOLIGPLAN

Boligplanen omfatter

- Nyopførelse af boliger
- Vedligeholdelse af boliger
- Renovering og sanering af den ældre boligmasse

idet der skelnes mellem følgende **boligformer**:

- Etageboliger (tæt byggeri)
- Rækkehuse og kædehuse (tæt/lavt byggeri)
- Énfamilie- & dobbelthuse (åbent byggeri)

og følgende **ejerformer**:

- Kommunale boliger
 - flerfamiliehuse (række- & etageboliger)
 - aldersrenteboliger
 - kommunehuse (1-, 2-, 4-familiehuse)
- Hjemmestyreboliger
 - én- & tofamiliehuse
 - flerfamiliehuse (række- & etageboliger)
- Private boliger
 - BSU-huse (kapitel 2 og 4)
 - selvbyggerhuse (kapitel 5)
 - private enfamiliehuse
- Andelsboliger
 - nyopførte andelsboliger
 - overtagelse af eksisterende ejendomme

PISSUTSIT IMAAPPUT

Inissialorneq

50-ikkunni illoqarfik alliartorlualemat illuliortiterneq aallartillu-
arpoq. Taamanikkut ataasiakkaaginnarnik illuliortoqarpooq illo-
qarfifup qeqqatut taaneqarsinnaasup eqqaani.

60-ikkunni inuit amerleriarujussuarmata aamma inissialorneq annertuseriarujussuarpooq. Inissiat quleriaat siullit, blok A-miit J-mut, inissiat ulguleriaat nutaanngitsut nutaallu illoqarfifup qeqqata missaani sananeqarput. Taamanikkut aamma ilaqqutarit illui ataasiakkaat affarlerilaallu arlaaqajisut sananeqarput Quikumi, Gl Kirkevejip aamma Skivevejip eqqaani.

70-ikkunni inissialortiterneq annikinnerulaarpooq, inuilli amerli-
artorunnaernerannut naaleqqiullugu inissialorneq annikigisa-
saangilaq. Illoqarfifup qeqqata missaami blok Ungbo aamma illut uiguleriaat "Illut-71" sananeqarput. Taamatuttaaq ataatsi-
akkaanik affarlerinnillu amerlasuunik illuliortoqarneratigut illo-
qarfik avannamut kangimullu alliartorluarpooq.

80-ikkunni inissialortarneq suli annikinnerulerpoq, taamanik-
kullu aamma inuit ikillartornerat malunniuppoq. Illoqarfifup
avannaa tungaani Qaarsorassaani inissialortoqarpooq Affarle-
qutaatalu eqqaani illut ataasiakkaat arlatinnik ilaneqarput.

70-ikkunnilillu illoqarfik avannamut-kangimuinnaq alliartorpoq,
nunap assinga 5 takuuk.

1991-miit 2005-ip tungaanut inissialornissap pilersaarusrune-
qarnera malilugu angerlarsimaffit 88-it sananeqartussaapput,
tamarmillu illoqarfifup avannaa tungaanilu kangia tungaanilt-
tussaallutik, nunap assinga 8 takuuk. Makkua sananeqarnis-
saat pilersaarutaavoq:

- Qaarsorasami angerlarsimaffit quleriaat 6-it
- Skivejip naanerani illut ataasiakkaat 5-it
- A6-mi timersortarfissuup avannaa tungaani illut uiguleriaat 42-t
- Gl. Kirkevejip tallissutaata eqqaani illut affarleriaat 35-t.

Inissaqartitsineq

Inissiat ilaasa isaterneqartarneri, ikuallattarneri imaluunniit
allanut atorneqalertarneri qanoq inissaqartitsitiginerut sunniu-
teqartarpit.

80-ikkut ingerlaneranni Qinngunnguani illorpaaluit aasakkut
atorneqartartut isaterneqarput helikopterit mittarfiannut qanip-
pallaernerat pissutigalugu. 70-ikkullu ingerlaneranni illoqarfimmi
illut arlallissuit aamma isaterneqarput. Pilersaarusrufup
nalaani illut mikisut 10-t aamma Qinngunnguani aasakkut ini-
gneqartartut 12-it isaterneqarnissaat naatsorsuutigineqarpooq.

Inissaqartitsitsinerup qanoq innera tabel 1-mi takuneqarsin-
naavoq. Inissialorneq, inuttusutsip allanngorarnera illullu isater-
neqartut qanoq ineqartigineri naatsorsuinerut tunngaviup-
put.

STATUS

Boligbyggeriet

Boligbyggeriet tog til i 50'erne, hvor byens kraftige
vækst satte ind. Periodens byggeri var udelukkende
énfamiliehuse i og omkring den nye bymidte.

I 60'erne eksploderede både befolkningstal og
boligbyggeri. I bymidten opførtes de første etage-
boliger blok A-J samt gl. og ny rækkehus. Samtidig
opførtes et stort antal énfamile- og dobbelt-
huse, dels i Quikoq-området syd for bymidten og
dels mod nordøst langs Gl.Kirkevej og Skivevej.

70'ernes boligtilvækst var noget mindre, men dog
meget betydelig i forhold til den mere afdæmpede
befolkningstilvækst. I bymidten opførtes etage-
blokken Ungbo og rækkehusbebyggelsen Illut-71.
Samtidig fortsatte byudviklingen mod nordøst med
én- og tofamiliehuse.

I 80'erne faldt boligbyggeriet yderligere, men samtidig faldt befolkningstallet. Nord for bymidten
opførtes en blokbebyggelsen på Vaskebrætfjeldet og endvidere blev det nye enfamiliehusområde omkring Agfarlequataa udbygget.

Det er karakteristisk, at boligbyggeriet siden 70'erne
udelukkende er sket mod nord og øst, se kort 5.

For perioden 1991–2005 er vedtaget et samlet boligprogram på i alt 88 nye boliger, ligeledes mod
nord og øst, men alle indenfor det nuværende by-
område, se kort 8. Programmet omfatter

- 6 etageboliger på Vaskebrættet
- 5 enfamiliehuse for enden af Skivevej
- 42 rækkehus i område A6 nord for idrætshallen
- 35 kædehuse i forlængelse af Gl. kirkevej.

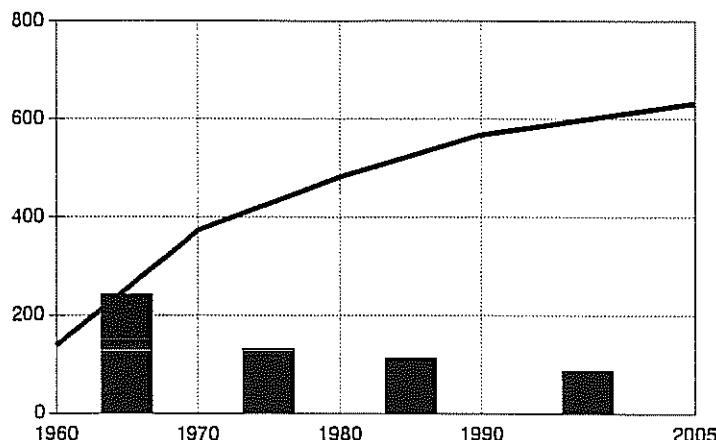
Boligforsyningen

Boligtilvæksten påvirkes af, at et antal boliger sa-
neres, udbrænder eller overgår til andre formål.

I 80'ene er et stort antal sommerboliger på Sletten
saneret af hensyn til heliportens indflyvningszone,
og i selve byen er specielt i 70'erne fragtet et større
antal enfamiliehuse. For planperioden er skønnet
et saneringsbehov på yderligere ca. 10 små enfami-
liehuse og 12 sommerboliger på sletten.

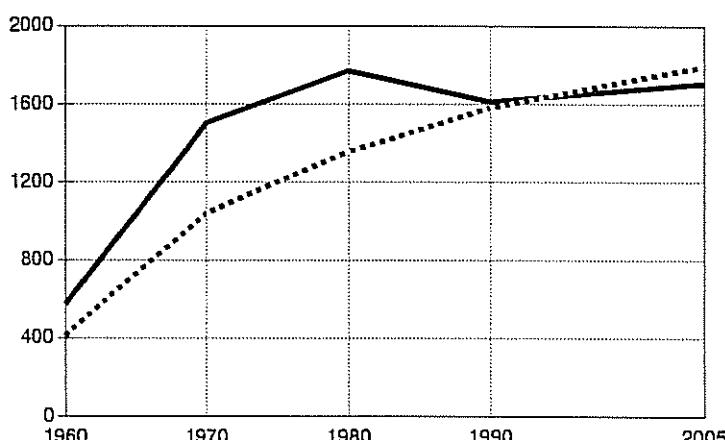
Den reelle boligtilvækst og relevante nøgletal for
boligforsyningen er opgjort i tabel 1 på grundlag af
nybyggeriet, befolkningsudviklingen og et skøn
over antallet af værelser i den sanerede boligmasse.

Qasigiannguani inissiaqartitsineq Boligforsyningen i Qasigiannguit

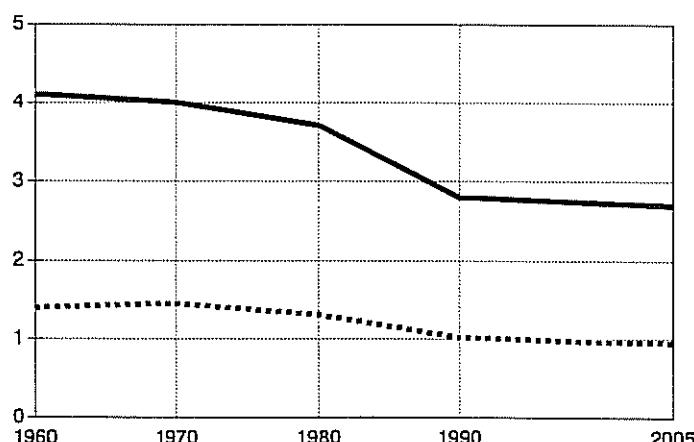
Inissiat amerlassusaat
Antal boliger ialt

Inissianik sanaartorneq
Boligbyggeri

Inuaqatigiit amerlassusaat
Befolkningsudvikling

Init amerlassusaat
Antal værelser

Inissiami ataatsimi init amerlassusaat
Antal personer pr. bolig

Inimi ataatsimi init amerlassusaat
Antal personer pr. værelse

	50-iklut	60-iklut	70-iklut	80-iklut	1991-05-mut pilersaarut
Sanaat nutaat:					
Inissiat quleriaat	80	6	72	6	
Illut uiguleriaat	29	61	12	77	
Ataasiakkaat affarlerillu	132	65	28	5	
Sanaat nutaat katillugit	241	132	112	88	
Piilakkat/ikuallattut II. II.:					
Qinngunnguani(aasaanerani illut)		2	20	12	
Iloqarfimmi (illut ataasiakkaat)	7	22	6	10	
Piilakkat/ikuallattut katillugit	7	24	26	22	
Inissiat amerieriarnerat ataatsimut:	234	108	86	66	

Imaappoq:

Inissiat amerlassusaat *)	138	372	480	566	632
Init atas. amerlassusaat	411	1039	1354	1580	1791
Inuttussuseq	570	1500	1770	1610	1705

*) taakkununnga ilaapput inissiat 1990-mi inoqanngitsut 20-it missaat

Kisitsisinngorlugit:

Najukkami ataatsimi inuit	4.1	4.0	3.7	2.8	2.7
Inimi ataatsimi inuit	1.39	1.44	1.31	1.02	0.95
Najukkami ataatsimi init	2.98	2.79	2.82	2.79	2.83

Tabel 1: Qasigiannguani inissaqartitsinerup ineriarnerata kisitsisitai.

Inissaqartitsineq 1960–miit 70–mut assigiginnartoq tabel 1-mi takuneqarsinnaavoq, tamatuma kingorna inissaqartitsineq pitsanngorlarujussuarpoq, 80-ikkunni pitsaanerpaalluni, taamanikkummi inuit ikileriarput inissialornerlu ingerlatiinnarneqarluni.

Najukkati ataasiakkaat angissusaat 60-ikkunni milliallappoq, taamanikkut inissiat quleriaat blok A-miit J-mut sananeqarmata. Tamatuma kingorna najukkati angissusaat nikerarunnaavippoq.

Qasigiannguani inissaqartitsineq nuna tamakkerlugu inissaqartitsinerup agguaqatigiisinneratut ippoq (1988: inimi ataatsimi inuit 1,02-uput), Qasigiannguanili najukkap ataatsip angissusaat nuna tamakkerlugu agguaqatigiisitsinermit anginerulaapoq (1988: najukkami ataatsimi init 2,73–ullutik).

Najugaqatigiit ataasiakkaat 1960-ikkunnill ikiartortuarnerat inissaqartitsinerup pitsanngorlarneranik ersersitsivoq. Najukkap pitsaassusaat piffissami pineqartumi aamma qaffariaru-jussuarpoq, tamannalu inuaqatigiit peqqinnerulernerannut iluaqutaavoq.

Inissialornissanik pilersaarutit, inuttussuseq kiisalu illut ajornerit isaterneqarnissaat imminnut ataqtigisiikkaanni piffissap pilersaarusroriusup nalaani inissaqartitsineq sull pitsanngorlartuaassagunarpoq.

	50'rne	60'rne	70'rne	80'rne	1991-05 program
Nybyggeri:					
Etageboliger	80	6	72	6	
Række- & kædehuse	29	61	12	77	
Énfam.- & dobbelthuse	132	65	28	5	
Nybyggeri ialt	241	132	112	88	
Saneret /brændt mv.:					
Sletten (sommerboliger)		2	20	12	
Byen (énfamiliehuse)	7	22	6	10	
Ialt saneret/brændt	7	24	26	22	
Samlet boligtilvækst:	234	108	86	66	

Status ultimo:

Antal boliger *)	138	372	480	566	632
Antal værelser	411	1039	1354	1580	1791
Befolning	570	1500	1770	1610	1705

*) heraf skønsmæssigt ca. 20 tomme boliger i 1990

Nøgletal ultimo:

Personer pr. bolig	4.1	4.0	3.7	2.8	2.7
Personer pr. værelse	1.39	1.44	1.31	1.02	0.95
Værelser pr. bolig	2.98	2.79	2.82	2.79	2.83

Tabel 1: Den reelle boligtilvækst i Qasigiannguit samt nøgletal for boligforsyningen.

Det fremgår af tabel 1, at boligforsyningen var stort set uændret i perioden 1960–70, men derefter er **boligforsyningen væsentlig forbedret, mest markant i løbet af 80'erne**, hvor befolkningstallet faldt samtidig med en fortsat boligtilvækst.

Boligstørrelsen faldt betydeligt i 60'erne i takt med opførelsen af etageboligerne blok A–J. Derefter har boligstørrelsen været bemærkelsesværdig konstant.

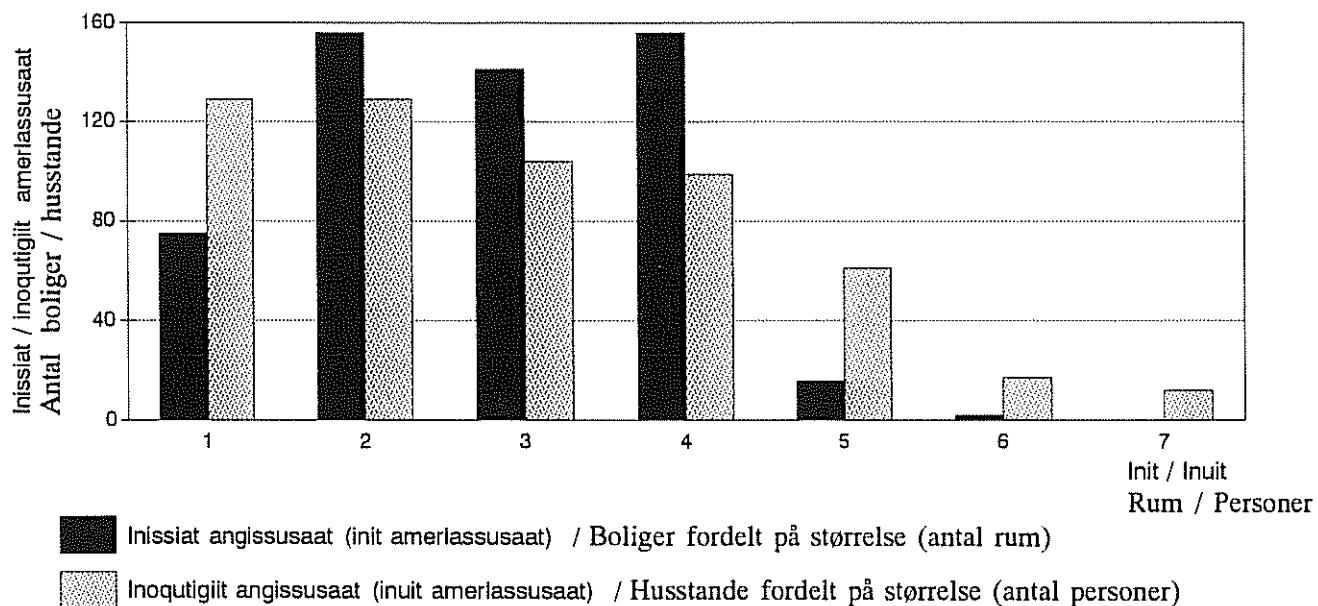
Boligforsyningen svarer pt. til landsennemsnittet (1988: 1,02 personer pr. værelse), men boligstørrelsen i Qasigiannguit er lidt større end landsgennemsnittet (1988: 2,73 værelser pr. bolig).

Den forbedrede boligforsyning kommer til udtryk i, at den gennemsnitlige husstandsstorrelse (antal personer pr. bolig) har været konstant faldende siden 1960. Samtidig er **boligstandarden** i perioden blevet kraftigt forbedret, hvilket har medvirket til forbedring af befolkningens sundhedstilstand.

Det planlagte boligprogram sammenholdt med befolkningsprognose og forventet sanering vil betyde en fortsat moderat forbedring af boligforsyningen i planperioden.

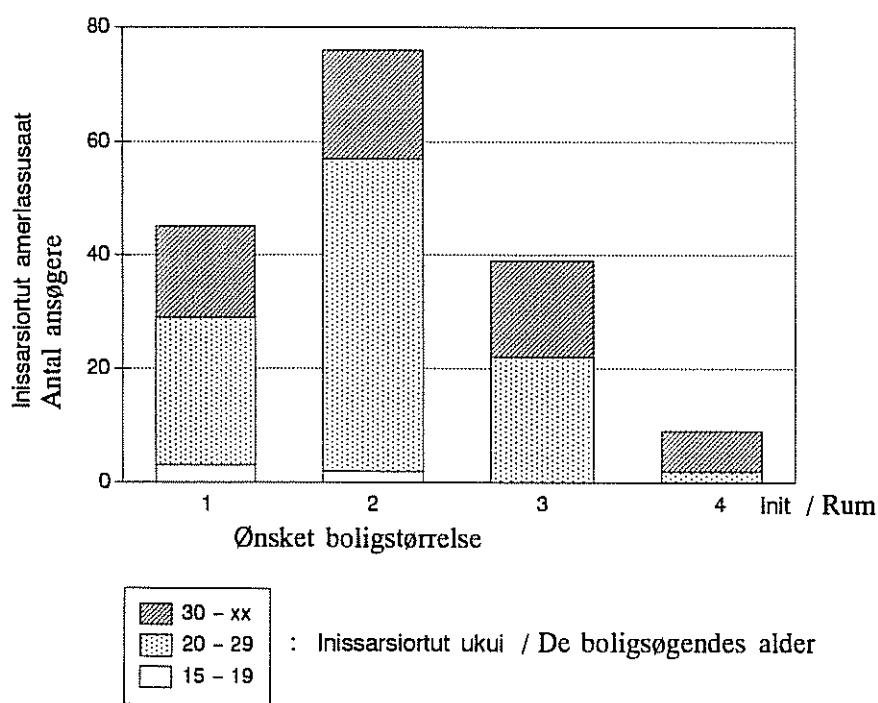
Inissiat inoqutigiillu angissusaat

Størrelsesfordeling for boliger og husstande

Qasigiannguani inissarsiorlutik utaqqisut 1991-ip naanerani

Boligventelisten i Qasigiannguit ultimo 1991

Inissaaleqineq

Inimi ataatsimi najugaqartut amerlassusaat 1990-mi 1,02-innaasoq tabel 1-mi takuneqarsinnaavoq, pilersaarusrusiaq nalaani 0,95-iinnanngussasoq naatsorsuutlgineqarpoq. Taamalilluni Qasigiannguani init pigineqartut inuillu amerlaqatigillissapput, kisitsisaannaallu upperissagaanni inissaaleqisuerutussaagaluarpoq.

Pissusivilli allaanerupput. Siullermik **naleqquttunik Inissaqartitsinarneq ajornartorsiutaavoq** inoqutigii amerlassusaat inissiallu angissusaat imminnut naleqqutinngimmata, kiisalu ilaqtutminniikkunnaarlutik immikkut ineqalerusuttut amerliartormata **inissaaleqisoqarpoq**.

Ilaqutaril inoqutikittut amerlanerpaapput, inissiallu mikisut atorfissaqartinneqartut amigarpit. Taamatuttaaq inissiat angisut ilaqutaril inoqqortut pisariaqartitaat amigaatigineqarput. Kisimittorpaaluit 2-nik 3-nilluunniik initialinni najugaqarput, ilaqtarillu inoqqortuut arlalissuit 4-nik imaluunniit 3-nik initialinni najugaqarlutik.

1991-ip naanerani initaarniartut 169-upput, imatut agguarsimallutik:

- 50%-it missaat allamut nuukkusupput, anginerusumut, mikinersumut, akikinnerusumut, pitsaanerusumut il. il.
- 50%-it missaat angajoqqaaminni najuqartut imaluunniit allani ineqartut nammineq initaarniartuupput.

Kisitsisit taakku malillugit inissiat 85-it amigaatigineqarput, pissusiviusulli malillugit **inissiat 70-it missaat** amigaatigineqarunarpit, inuuusuttut initaarniartut aappariit tamarmik immikkut allatsissimasarmata. Assersuuttit taaneqarsinnaavoq AG20 malillugu 1988-mi inissat 130-it amigaatigineqarmata.

Inissarsiortut amerlassusaat aamma inissanik qanoq ittunik kissateqnerat tabel 2-mi takuneqarsinnaavoq. 2-nik initialit pilergineqarnerpaapput, 1-mik aamma 3-nik initialinnik kissateqartut affannaapput, 4-nillu inilinnik kissateqartoqanngingajappoq. Inissarsiortut 2/3-ii 20-29-nik ukiqarput.

Boligmangel

Det fremgår af tabel 1, at antallet af personer pr. værelse var faldet til 1.02 i 1990, og at det kan forventes at falde yderligere til 0.95 i løbet af planperioden. Det er således meget tæt på, at der i Qasigiannguit er ét værelse pr. person, hvorved der teoretisk set ikke burde være nogen boligmangel.

I praksis er situationen dog en anden. Der er dels tale om et **fordelingsproblem**, der hænger sammen med boligmassens og husstandenes fordeling på størrelser, og dels om en reel **boligmangel**, der hænger sammen med ønsket om opsplitning af husstande.

Størrelsesfordelingerne viser, at der er en overvægt af små husstande i forhold til udbudet af små boliger, og tilsvarende en overvægt af store husstande i forhold til udbudet af store boliger. Et stort antal enlige bor således i 2- og 3-rumsboliger medens et antal store husstande er henvist til 4-rums boliger og i et vist omfang til 3-rums boliger.

På boligventelisten var ultimo 1991 opnoteret 169 personer, hvoraf

- ca. 50% ønskede at flytte til en anden bolig, enten større, mindre eller billigere, bedre etc.
- ca. 50% ønskede at etablere en ny husstand, idet de enten var hjemmeboende børn eller logerende.

Dette indikerer en boligmangel på ca. 85 boliger. Det reelle tal er dog noget mindre, **måske ca. 70 boliger**, da ofte to unge, der ønsker at flytte sammen, begge er opnoteret ventelisten. Til sammenligning var den teoretisk opgjorte boligmangel efter AG20 på 130 boliger i 1988.

Efterspørgslen fordeler sig som vist i tabel 2. Der er størst søgning på 2-rums boliger, kun halvt så stor på 1- og 3-rums boliger og næsten ingen på 4-rums boliger. Næsten to trediedele af de boligsøgende er mellem 20 og 29 år.

Inissarsiortut	Inissap angissusissaatut kissaaligisat:				
	Ini 1	Init 2	Init 3	Init 4	Katillugit
15-19-nik ukiullit	3	2			5
20-29-nik ukiullit	26	55	22	2	105
30- -nik ukiullit	16	19	17	7	59
Katillugit	45	76	39	9	169
%-inngorlugit	27%	45%	23%	5%	100%

Tabel 2: Qasigiannguani 1991-ip naanerani inissarsiortut allattorsi- manerat.

Boligsøgende	Ønsket boligstørrelse:				
	1 rum	2 rum	3 rum	4 rum	Ialt
15-19 år	3	2			5
20-29 år	26	55	22	2	105
30- - år	16	19	17	7	59
Ialt	45	76	39	9	169
Ialt i %	27%	45%	23%	5%	100%

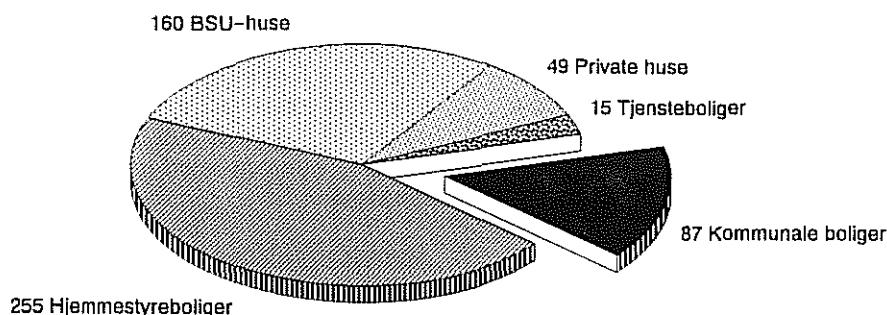
Tabel 2: Boligventelisten for Qasigiannguit ultimo 1991.

Inissiat piginnittunut agguataarlugit

Boligmassens fordeling på ejerformer

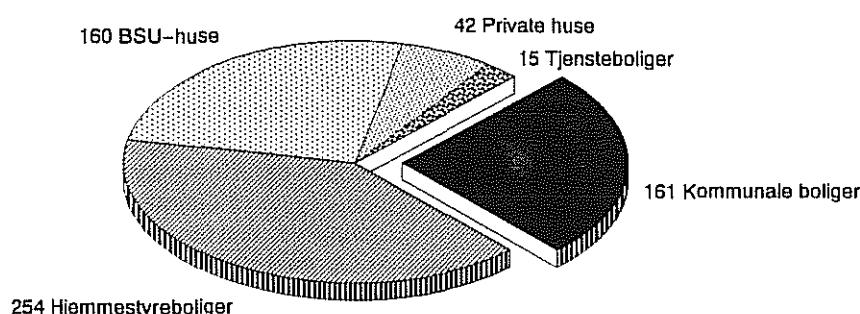
1990

566 inissiat / boliger

2005

632 inissiat / boliger

[Solid black square]	Kommunep inissiatal	/ Kommunale boliger
[Hatched square]	Namminers. Oqartussat inissiatal	/ Hjemmestyreboliger
[Dotted square]	BSU-p illutai	/ BSU-huse
[Cross-hatched square]	Illut nammineq plgisat	/ Private huse
[Wavy patterned square]	Suliffeqarfilt illuutaat	/ Institutionernes tjenesteboliger

60-ikunni inunngortorpassuit maannakkut 20-29-nik ukioqartut ilaqtartaartulerutornerat inissiat 2-nik initallit pilerigineqarnerpaanerannut pissutaaqataavoq.

Inissiat angisut akisuullu Qaarsorasaaniittut pilerigineerukkiatornerat malunnarpooq. Inissiat 4-nik initallit marluk september 1992-mi qaammatit tallimassaa suli inoqanngillat.

Tamalluni aningasassaaleqineq inissiat sorliit pilerigineqarnerunerannut sunnoluteqarpooq.

Inissiat assigliungitsut piginnittullu

Qasigiannguani 1990-mi inissiat illullu 63%-ii, tassa 2/3-nga-jai pisortanit pigigineqarput. Taakku amerlanersaat, 45%-ii, tassa illoqarfimmi inissiat aaffangajai Nam. Oqartussanit pigineqarput.

Inissiat 15%-iinnai kommunep pigai, taakkunanngalu quleriaanik inissialtalik ataasiinnaq Qaarsorasaaniittooq kommunep igaa.

	Illut amerlas. 1990-im	%-inngor- lugu
Kommunep illuuta:		
Ilaqtariinnut arrialinnut	10	
Kommunep illuutai ataasiakkaat	65	
Utoqqalinerisutillit illui	12	87
		15%
Nam. Oqartussat illuutai:		
Ilaqtariinnut arrialinnut	237	
Illut ataasiakkaat	18	255
		45%
BSU-illut		
	160	28%
Illut nammineq pigisat		
	49	9%
Suliffeqarliit illuutaat		
	15	3%
Inissat katillugit		
	566	100%

Tabel 3: Qasigianngani 1990-mi inissat piginnittunut agguataarneqarneri.

Kikkut inissianik piginnituunerat piiffissap pilersaarusrifiusup ingerlanerani allanngussaaq, pilersaarutit malillugit kommunep inissiaatai 88-inik ilaneqartussaammata. Taamaalippat inissiat 3/4-ii pisortanit pigineqalissapput, taakkualu akornanni kommunep pigisai amerlillutik 25%-it sinnilaassavaat.

Maannakkorpiaq kommune pisussaatitaavoq Nam. Oqartussat inissiaataasa ilai 60-it atorfilinnut, atorfimminnut atatillugu inissaqartinneqartussanut immikkoortissallugit.

Den store søgning på 2-rums boliger hænger bl.a. sammen med, at de store årgange fra 60'erne idag befinder sig i aldersgruppen 20-29 år og dermed er ved at stifte familie og hjem.

Samtidig er konstateret en tendens til at søge væk fra de store og dyre boliger på Vaskebrætfjeldet, hvor der således pt. står 2 helt nye 4-rums boliger ledige på 5. måned (september 1992).

Den faldende indkomstdannelse påvirker således boligefterspørgslen.

Boligmassens fordeling på ejerformer

I 1990 var 63% eller næsten 2/3 af Qasigiannguits samlede boligmasse ejet af det offentlige. Heraf tegner hjemmestyrets sig for hovedparten, 45% eller næsten halvdelen af alle boliger i byen.

Kommunen ejer kun en lille andel på 15%, heraf kun en enkelt etageboligblok med 10 boliger på Vaskebrætfjeldet.

	Antal boliger i 1990	Andel i %
Kommunale boliger:		
Flerfamiliehuse	10	
Kommunehuse	65	
Aldersrenteboliger	12	87
		15%
Hjemstyreboliger:		
Flerfamiliehuse	237	
Enfamiliehuse	18	255
		45%
BSU-huse		
	160	28%
Private huse		
	49	9%
Institutionernes tjenesteboliger		
	15	3%
Boliger i alt		
	566	100%

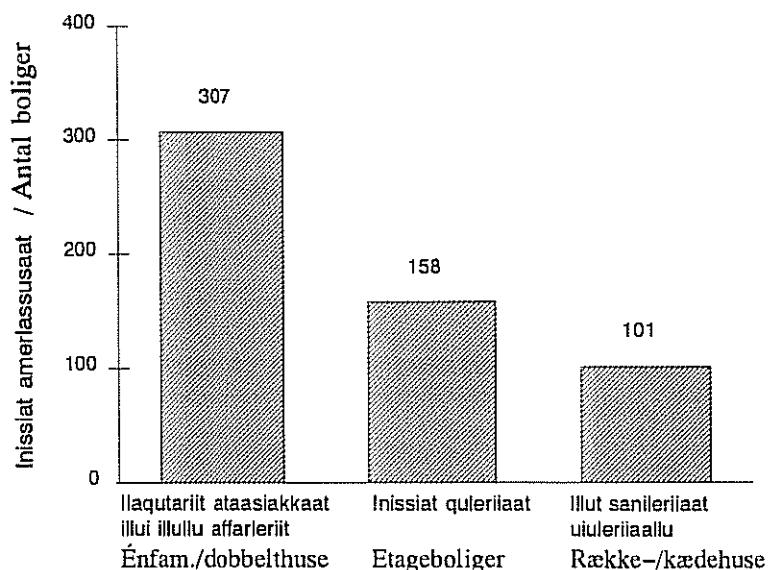
Tabel 3: Qasigiannguits boligmasse i 1990 fordelt på ejerformer.

I løbet af planperioden vil billedeet forrykke sig, idet hele det kommunale boligprogram på 88 boliger vil tilgå kommunens andel. Dermed vil næsten 3/4 af boligmassen være offentligt ejede boliger, og kommunens andel vil vokse til godt 25%.

Qasigiannguit kommune er pt. forpligtet til at stille en boligpulje på i alt 60 hjemmestyreboliger til rådighed for offentligt ansatte med krav på anvist personalebolig.

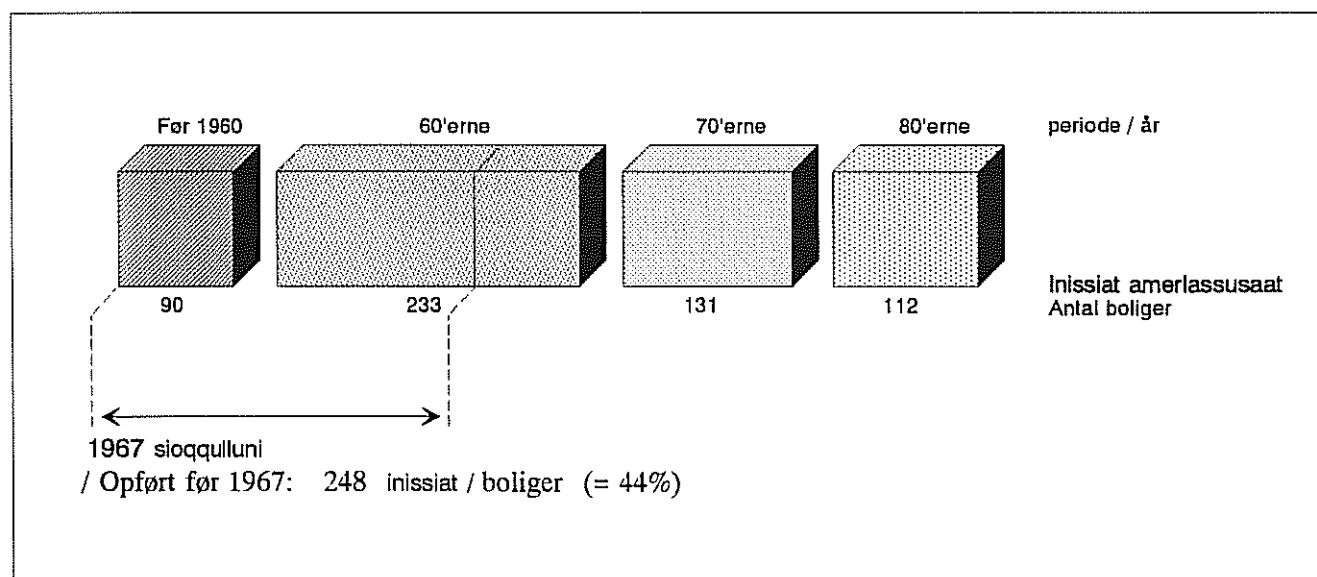
1990-imi inissiat ilusaat

Boligmassens fordeling på boligformer 1990

1990-imi inissiat pisoqaassusaat

Boligmassens alder i 1990

Inissiat piffissani makkunani sananeqarsimasut:
Eksisterende boliger opført i perioden:

- 1960 sioqqullugu / Før 1960
- 60-ikkunni / 60'erne
- 70-ikkunni / 70'erne
- 80-ikkunni / 80'erne

Inissiat assigiinngitsukkuutaarnerat

1990-imi Qasigiannguani inissiat affal sinnerlugit tassaapput illut ataasiakkat imaluunniit affarlerit, 1/4-ii inissaapput quleriaat, 1/5-iingajaalu illut uigulerilaajullutik.

		Inissiat amerlas.	%-inngor- lugu
Eqimattut	Inissiat quleriaat	158	28%
Eqimattut/pukkitsut	Inissiat uiguleriaat	101	18%
Siammasissut	illut ataasiak. affarlerillu	307	54%
Inissiat katillugit		566	100%

Tabel 4: Qasigiannguani 1990-imi inissiat assigiinngitsukkuutaarneri.

Innuttat kissaatigisaat malillugit piffissami pilersaarusroriusumi illut uiguleriaat 30%-inngajammik amerlineqassapput.

Inissiat nutaanngissusaat

Inissiat nutaanngissusaat ukiut qulikkuutaarlugit naatsorsone-qartarpoq, tassanilu erseroq inissiat 57%-ii 1970-i sioqqullugu sanaajusut, 16%-iinnaalu 1960 sioqqullugu sanaajullutik.

Ajornartorsiutit aserfallatsaaliallumerut, nutarterinerut illullu isaterneqartarerannut tunngassuteqartut amerlanersaat 1960 sioqqullugu sanaanut attuumassuteqarput.

Erseqqinnerusumik oqaatigalugu illut 248-t, tassa inissiat tamarmik 44%-ii 1967 sioqqullugu sanaajupput, tassalu ukiut 25-it sinnerlugit nutaanngissuseqarlutik.

	1960 sioq. sanaat	60-69 sioq. sanaat	70-79 sioq. sanaat	80-89 sioq. sanaat	1990 kall.
Inissiat pigineqartut amerlassusaat					
amerlassusaat	90	233	131	112	566
%-inngorlugit	16%	41%	23%	20%	100%

Tabel 4: Qasigiannguani 1990-imi inissiat nutaanngissusaat.

Ineqernerut Pisortaqarfiup 1991-ni Nam. Oqartussaat inissatai misissoqqissaartippai, taamanikkullu qanoq pitsaassuseqarnerat allattomeqarpoq. Kommunep inissaatai suli taaman-nak ataatsimut misissoqqissaarneqanngillat.

Boligmassens fordeling på boligformer

I 1990 var mere end halvdelen af Qasigiannguits boliger énfamilie- og dobbelthuse, godt 1/4 var etageboliger og knap 1/5 var rækkehuse.

		Antal boliger	Andel i %
Tæt	Etageboliger	158	28%
Tæt / lavt	Række- & kædehuse	101	18%
Åbent	Énfamilie- & dobbelthuse	307	54%
Boliger i alt		566	100%

Tabel 4: Qasigiannguits boligmasse pr. 1990 fordelt på boligformer.

Planperiodens boligprogram vil forøge andelen af række- & kædehuse til knap 30%, hvilket er i overensstemmelse med befolkningens ønsker.

Boligmassens alder

Boligmassens aldersfordeling opgjort på 10-års intervaller viser, at 57% af den eksisterende boligmasse er opført før 1970, men kun 16% før 1960.

Problematikken omkring vedligeholdelse, renovering og sanering knytter sig således primært til 60'ernes byggeri.

Mere præcist er **248 boliger eller 44% af boligmassen opført før 1967** og dermed mere end 25 år gammel.

	Opført før 1960	Opført 60-69	Opført 70-79	Opført 80-89	Ialt 1990
Antal eksisterende boliger	90	233	131	112	566
Fordeling i %	16%	41%	23%	20%	100%

Tabel 4: Aldersfordelingen for Qasigiannguits eksisterende boligmasse i 1990.

Boligdirektoratet gennemførte i 1991 en generel tilstandsregistrering af hjemmestyrets boligmasse. For kommunens boligmasse foreligger ikke en tilsvarende samlet registrering.

Aserfallatsaalilinerit

Kalaallit Nunaanni pissutsit allat assigalugit Nam. Oqartussat kommunelu illuutaasa aserfallatsaalineqarnerat kinguaattoortorujussuuvoq, iluarsaatlaqartullu aseruvissanngippata qanoq iliuuseqartoqartariaqarnissa nukingernarsivoq.

Taamaattumik Qasigiannguit kommuneat aserfallatsaalilinerup aqunneqalernissaa anguniarlugu maanna pilersarusiorpoq. Aserfallatsaalilinerit amerlanersaat tassaasarpus pisariaqali-vissunik iluarsaassinerit, siunertarneqarporlu illut aserfallanginnerini ingerlaavartumik paarilluarneqalernissaat. Aserfallatsaalilinnermi suliassaat aningaasallissutissallu ingerlaqatigiinnissaat siunertaralugu qarasaasiakkut naatsorsueriaaseq atorlugu aqunneqalernissaat anguneqarpoq. Tamakkunnga suliaqartut atorluarneqarnerunissaat anguniarlugu allann-gortiterisoqareerpoq.

Nutarterineq

Illunik nutarterineq pilersarusiorligaq 1991-imi aallartinneqarpoq, pilersarusiarlu malillugu ukiument kommunep illuutaa ataaseq nutartereqartassaaq. Illut 4-t 1964-mi sanaat type 20-t Iminnguamiittut aserfallassimaqisut siullunneqartut ukuupput: Ilaqutariinnut sisamanut inissiartallit B-213, -214, -215 aamma - 216. Illut nutartigassat qanoq aserfallassimati-generat tunngavigalugu pilersarusiaq ingerlateqqinnejqassaaq.

Inissianik nutarterineq annertooq Ineqarnermut Pisortaqarfiup 1992/93 ukiunnerani aallartittussaavaa. Inissiarsuit A-miit J-mut aamma uigulerilaat nutaanngitsut, katillugit angerlarsimafit 90, tamarmik 1960-67-mi sananeqarsimasut nutartereqarnissaat pilersaarutaavoq. Tassa imaappoq illoqarfiup qeq-qani A2 tamarmi nutarteriffiussaaq.

Nam. Oqartussat illuutaasa ataasiakkaat 18-usut ilaat marluk 1993-mi nutartereqassapput, ukuusut: B-108 aamma B-482. Tamatuma kingorna illut nutaannginnerpaat pingasut ilaanna-kuugaluartumik nutartereqartussat tassaapput: B-61, -67 aamma -83.

Illunik nutaanngilisoortunik isaterisarneq

Illut isaterterialersut tassaapput Qinngunnguani D10-miittut aasaanerani inigineqartartut aamma Quikumi A1-mi illut nutaannginnersaat mikinersaallu.

Qinngunnguanippot illut 17 aasakkut inigineqartartut, taakkunanna 6-it kommunep pigai, kiisalu formandit illui (inoqanngitsut) 4-t Royal Greenlandip pigai. Illut aasakkut atorneqartartut ilai isaterneqartariaqanngillat. Formandit illui hekopeterit mittarfianut akornutaanngitsumiippot immikkullu isikkoqarneri iluatinnaateqarlutik. Takornarianut atorneqarnissaat siunertaralugu nutartereqarsinnaagaluarput.

Qinngunnguani illut isatiinnarneqartussat katillutik 12-isut naatsorsuutigineqarpoq.

Vedligeholdelse

Både hjemmestyrets og kommunens boligmasse lider som generelt for Grønland under et vedlige-holdelsesefterslæb, der kræver snarlig handling, hvis ikke situationen skal bringes ud af kontrol.

Qasigiannguit kommune er derfor i færd med at tilrettelægge en egentlig forebyggende vedlige-holdelsesplanlægning med sigte på at flytte hoved-vægten fra ad-hoc vedligeholdelse til forebyggende vedligeholdelse. I første omgang er udviklet et praktisk håndterligt system baseret på regneark, der muliggør en mere effektiv disponering og bevil-lingskontrol. Endvidere er gennemført en omstrukturering af personaleressurcerne på området.

Renovering

Qasigiannguit kommune har fra 1991 iværksat et renoveringsprogram omfattende ét kommunehus om året. I første omgang renoveres de 4 stærkt ned-slidte type-20 ejendomme fra 1964 på Iminnguaq: firefamiliehusene B-213, -214, -215 og -216. Programmets videreførelse vil blive tilrettelagt på grundlag af en tilstandsvurdering.

Boligdirektoratet påbegynder fra vinteren 1992/93 et større renoveringsprogram omfattende etageboli-gerne blok A-J samt gl. rækkehuse, i alt 90 boliger opført i perioden 1960-67, dvs. hele område A2 i bymidten.

I 1993 renoveres to af hjemmestyrets 18 enfamilie-huse: B-108 og B-482. Efterfølgende gennem-føres en delvis renovering af de 3 ældste huse: B-61, -67 og -83.

Sanering

Saneringsbehovet knytter sig primært til de reste-rende sommerboliger på Sletten, område D10, samt de ældste og mindste enfamiliehuse i Quikoq-kvarteret, område A1.

På Sletten findes endnu 17 sommerboliger, heraf 6 kommunale, samt Royal Greenlands 4 (tomme) formandshuse. Enkelte af sommerboligerne er ikke saneringsmodne. Endvidere ligger formandshusene udenfor heliportens indflyvningszone og har en be-tydelig arkitektonisk værdi. De kan evt. renoveres med henblik på anvendelse til turistformål.

Samlet vurderes saneringsbehovet på Sletten derfor til 12 huse.

Kommunep illuutai nutaanngitsut arlalissuit aamma BSU-illut Quikumiilipput. Illut 11-t, type 3-nik taaneqartartut, Quikup kangia tungaanilittut aamma typet allat isatiinnarneqartussatut nalilerneqarput. Type 3-t ilai qanittukkut nutarterneqareerput. Illoqarfiup nutarterneqarneranut atatillugu immikkortortap taa-summa immikkut ittumik pilersaarusiorgiqeqarnissaa pisaria-qalersinnaavoq illoqarfiup qeqqanut qaninnera pissutigalugu aamma tammatsaalineqartariaqartutut soqutigisat arlaqarmata.

Quikumi illut 7-it isatiinnarneqartussatut nalilerneqarallarput.

Taakkua saniatigut Nam. Oqartussat illuutaat ataaseq B-209 1964-mi sanaaq isatiinnarneqartariaqassaaq. Aammattaaq kommunep illuutai marluk D6-mi tammatsaalugassamilttut peerneqartariaqassapput illoqarfiup ilaata tamatuma pilersaarusiorneqarnerani aalajangersakkat malillugit.

Piffissap pilersaarusiorgiup nalaani illut isaterneqartariaqartut **tassaaga!larput** Qinngunnguaniittut 12-t illoqarfimmilittullu 10-t.

Illut qanoq innerinik misisueqqissaartoqarpot isaterneqartariaqartut amerlanerulersinnaapput, ilanngullugu taasariaqarpoq illut nammineq pigineqartut nutaannginnerit nalliliiffigineqarsi-mannigimma. Ilanngullugu erseqqissartariaqarpoq illut isaterneqartariaqartut pillugit mianersortumik nalliliinermut tunngaviummat piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aserfallat-saaliinissamik pilersaarusiap iluatsittumik piviusunngortinne-qarsinnaanera, tassani eqaarsaatigineqarput Nam. Oqartussat aamma kommunep inissiaatali.

I Quikoq-kvarteret findes et stort antal ældre kom-munehuse og BSU-huse. Saneringsbehovet knytter sig ikke mindst til de 11 type-3 huse i områdets østlige ende, men også til andre typer. Enkelte type-3 huse er dog istandsat i nyere tid. På grund af bevaringsinteresserne og den centrale beliggenhed kan der blive tale om at udarbejde en egentlig byfornyelsesplan for området.

Samlet er saneringsbehovet i Quikoq-kvarteret foreløbigt skønnet til 7 boliger.

Derudover er et enkelt af hjemmestyrets enfamilie-huse, B-209 fra 1964, konstateret saneringsmodent, og endvidere må 2 kommunehuse i det egentlige bevaringsområde D6 påregnes saneret i overens-stemmelse med rammebestemmelserne for området.

Det samlede saneringsbehov i planperioden er såle-des **foreløbigt** opgjort til 12 slettehuse og 10 en-familiehuse i byområdet.

Gennemførelsen af en detaljeret tilstandsvurdering kan forøge dette tal, ligesom evt. sanering af ældre private huse ikke er vurderet. Det skal samtidig understreges, at denne konservative vurdering af saneringsbehovet forudsætter en heldig gennem-førelse af den langsigtede vedligeholdelsesplanlægning for hjemmestyrets og kommunens boligmasse.

SIUNISSAMI ILIMAGISAT

Siunissami inissaqartitsinerup qanoq ineriertortinnejqarnissaa-nut pissutsit assigiaqqaqpassuit aalajangiisuuussapput:

- Inuit amerliartornerat ikiliartorneralluunniit.
- Ilaqutariit inoqutiglit amerlassusaasa allanngoriartornerat.
- Inissiat sorliit piumaneqarneruneri.
- Aningasaatikkillartorneq.
- Sanaartukkat qanoq akeqarnerat.
- Aserfallatsaaliinerup, nutarterinerup illunillu isaterisarnerup qanoq pisariaqartinneqartingerat.
- Siunissami kikkut piginnituussanersut.
- Inissaqartitsineq pillugu allaffikkut aqtsinerup aaqqissuun-neqarnera.

Piffissap pilersaarusiorgiusup nalaani inuit 6%-mik, tassa 100-nik amerlerlarnissaat **inuttussuseq** pillugu eqqoraanermi ilimagineqarpoq. Taanna malillugu Qasigiannguani inissiat 35-it missaannik, imaluunniit ininik 100-nik, amerlineqartariaqas-sapput, maannakkut inissaqartitsinermi pissutsit allanngortin-neqassanngippata (angerlarsimaffimmi ataatsimi init 2.8-t, quq. 45 takuuk).

Taakkununga ilanngunneqartariaqarput 1990-mi amigaatigi-neqartut inissiat 70-it missaat, imaluunnuunniit init 195-it (quq. 46). Inissaaleqisuerutivissappat inissiat 105-it missaat, ima-luunniit init 295-it sananeqartariaqassapput.

UDVIKLINGSTENDENSER

Den fremtidige udvikling på boligområdet afhænger af mange forhold:

- befolkningsudviklingen
- udviklingen i familiemønstret
- de foretrukne boligformer
- den økonomiske afmatning
- byggepriserne
- behovet for vedligehold, renovering og sanering
- de fremtidige ejerformer
- organiseringen af boligadministrationen.

Befolkningsprognosene forudsiger en vækst i plan-perioden på ca. 6% eller 100 personer. Der skal altså i Qasigiannguit ske en tilvækst på ca. 35 boli-ger eller 100 værelser for blot at sikre en uændret boligforsyning (2.8 værelser pr. bolig, se side 45).

Dertil kommer den anslæde boligmangel i 1990 på ca. 70 boliger eller 195 værelser (side 46). Såfremt boligmangelen skal afskaffes helt, skal der altså skønsmæssigt ske en tilvækst på i alt ca. 105 boliger eller 295 værelser.

Kommunep inissaqartitsinermut pilersaarutaa piviusunngortin-neqassappat illoqarfimmi inissiat 66-nik amerlineqassapput, tassa init 210-t (qup. 45), illut isaterneqassamaartut ilanggaa-tigereerlugit. Pilersarut piviusunngortinnejarpat inissaqartitsi-neq pitsanngorialaartussaavoq, maannakkut inissaaleqineqarna-nera affaannanngortinnejarsinnaalluni.

**Ilaqutariit ataaslaakkaat qanoq amerlatiginerisa allanngori-
artorneranni** malunnarpooq illoqatigiit ikiligaluttuinnartut, tamaattumik inissaaleqisut amerliartuinnarput.

Aamma piffissap pilersaarusrorifiup nalaani inuiaqatigiit akorn-
nani utoqqaassutsit inissisimaneri allanngortussaapput (qup.
16 takuu):

- Meeqqat amerliartussaapput 90-ikkut qeqqata tungaanut. Taamaattumik inissiat 2-nik inillit pilerigineqarnerunerat pif-
fissap ingerlanerani annikinnerulissagunarpooq, 3-nik 4-nillu initallit pilerigineqarnerulerlutik. Inissiat 4-nik inillit naam-
mattut pigineqarmata taama pisoqarnissaa ajunngilaq.
- Utoqqaat 60 sinnerlugu ukiullit piffissap pilersaarusrorifi-
sup ingerlanerani 8%-milt 11%-mut amerliariassapput. Taamaattumik utoqqalinersiutilit illui atorfissaqartinneqare-
eqisut suli atorfissaqartinneqarnerulissapput.

Inissiat pilerigineqarnerpaat tassaapput illut ataasiakkaat, eqqaanni inissaqarluartut, tamarmik immikkut isertarfillit. November 1991-mi illoqarfimmi tusagassiutit aqutigalugit tama-
nut tusarniaanermi tamanna paasinarsivoq.

Aamma inissiat mikinerusut **akikinnerusullu** kissaatigineqar-
put.

Inulaqatigilt aningasaatikinnerulerterat illunik qanoq ittunik
kissaateqartarnerannut sunniuteqarpooq.

Ukiut 3-t ingerlanerinnaanni ineqarnermut tapiissutit marlori-
aammik amerlipput, inissiallu nutaarluinnaat (akisuut) marluk
Qaorsorasaaniittut 1992 ukiup affaa sinerlugu inoqanngillat,
naak inissaaleqisoqaraluartoq.

Taamaattumik annilaarnarpooq paasillugu, kommunep inissianik
88-nik sanaartitsinissaata aamma Nam. Oqartussat inissianik
90-nik nutarterinerisaasa akinut sunniutissaat mianersortu-
mik naatsorsoraanni, **Qasigiannguani Ineqarneq 16%-mik
akitsortussaasoq** (ilimagisatuut inuit 6%-mik amerlierianngi-
suussagaluarpatia ineqarneq 23%-mik akitsussaaq).

Siuissami aningasaarsiornerup qanoq ingerlanissaa pillugu
maanna ilimagisat eqquutissappata, innuttat akitsuutinut akis-
saqassanngillat, tamannalu imatut kinguneqaannarsinnaasin-
naavoq:

- Ineqarnermut tapiissutit suli amerlanerulissapput.
- Akitsoqartoqarnerulissaq.
- Inissiat inigiumaneqannngitsut ineqarnermullu akiliutitigut an-
naasaqataasut amerlissallutik.

Sammenholdt med den forventede sanering vil det
planlagte kommunale boligprogram tilføre byen 66
boliger og ca. 210 værelser (side 45). Programmet
vil således resultere i en moderat forbedring af
boligforsyningen, og alt andet lige en halvering af
den nuværende boligmangel.

Udviklingen i familiemønstret går dog i retning af et fortsat ønske om mindre husstandsstørrelser, og dette påvirker naturligvis boligmangelen i opad-
gående retning.

Samtidig vil befolkningens aldersfordeling ændre sig i løbet af planperioden (se side 16):

- børnetallet vil stige midlertidigt frem til midten af 90'erne. Det må derfor antages, at den store efterspørgsel efter 2-rums boliger en overgang vil forskydes noget i retning af 3- og 4-rums boliger. Dette er positivt i forhold til det nuværende store udbud af 4-rums boliger.
- andelen af ældre over 60 år vil i planperioden vokse fra 8% til 11%. Dette vil forstærke den i forvejen store efterspørgsel efter ældreboliger.

Befolkningens foretrukne boligformer går i retning et mere åbent boligbyggeri med større udenomsplads og en selvstændig indgang til hver bolig. Dette fremgik af en offentlig høring omkring befolkningens boligønsker, der blev gennemført via de lokale medier i november 1991.

Der blev endvidere fremsat ønsker om mindre og især **billigere** boliger.

Den økonomiske afmatning med faldende indkomstdannelse påvirker altså boligefterspørgslen.

Boligsikringsudgifterne er i forvejen fordoblet på kun 3 år, og 2 helt nye (dyre) boliger på vaskebrætfjeldet har i 1992 stået tomme i mere end $\frac{1}{2}$ år på trods af boligmangel.

Det er derfor alarmerende, at kommunens program for 88 nye boliger og hjemmestyrets renoveringsprogram for 90 boliger selv efter en konservativ beregning vil **føUGE huslejetrykket i Qasigiannguit med 16%** (eller 23% hvis den forventede befolkningstilvækst på 6% udebliver).

Med de aktuelle økonomiske fremtidsudsigter vil befolkningen ikke kunne klare denne ekstra udgift, og resultatet bliver

- endnu større boligsikringsudgifter
- større restancer
- flere tomme boliger med offentligt huslejetab.

Qanorluunniit pisoqassagaluarpat pisortat annaasaqartussaapput, pisortallu annaasaat akileraartartut akilertussavaat. Pisutsit taamaattut qanoq iliuuseqarfingeqartariqarput, illutungilliniarnermilu periarfissat arlaliupput:

- Sanaartornermi akit assiglit akikinnerulersinneqarsinnaapput
- Akikinnerusumik sanaartortitsisoqarsinnaavoq (atortorissaarutit ikillugit)
- Arriinnerusumik sanaartortitsisoqarsinnaavoq
- Ineqarnermut akillisarnermut tunngaviusut allanngortinneqarsinnaapput.

Sanaartornermi akit assiglit Qasigiannguani ukiuni kingullerni akikillgaluttuinnarput, namminersortallu qanoq akikitsigisumik neqerooruteqarsinnaanerat killeqarpoq.

Sinerissami unammillersinnaaneq ammaanneqarneruppat immaqa iluaqtaassagaluarpoq, tamannali Qasigiannguani akileraarutitigut lsertitakinnerulerternemik kinguneqartussaavoq.

Akikinnerusumik sanaartulernissamut periarfissaq piviusorpalaartoq tassa sanaartuutissat allat akikinnerusullu atorneqarlernissaat piffissaq qaninnerusoq ungasinnerusoru eqqarsaatigalugit.

Piffissaq qaninnerusoq eqqarsaatigalugu nutaanik inissialornerni nutarterinernilu ineqarfil pitsaassusaasa "appartinneqarsinnaanerat" periarfissaavoq.

Assersuut: Illut uiguleriaat 35-t Gl. Kirkevejip isuani sananeqartussat imermut eqqakkallu kuuffiannut attavilernagit sanaeqartuuppata kommuneep sanaartornermut aningaaasartuutai 10–15%-mik appassagaluarput. Sanaartornerup aallartingningerani tunngavissat piareersarneqarneranni, imermut eqqakkallu kuuffiinut attavilersuinermut Nam. Oqartussat (Kommune-lluunniit?) atugassaat 7 mio kr.-nit missaat aamma sipaerneqarsinnaassagaluarput, aningaaasallu taakku kommuneep sanaartornermut aningaaasartuutaasa 20%-lisut amerlatigippu (avatangiisinut pilersaarut aamma qup. 30 takuuk).

Inissiat akikitsut, eqimattut/pukkitsut, imermik pajuttorneqartartut siparnnik anartarfillit Qasigarmiut immaqa pileringineqarnerussagaluarpaat, inissianut akisuunut, portusuunut, nusuinnartakkanik anartarfillinnut isikkiveqanngitsunullu saniliullugit.

Imermik pajuttuinerup anartarfilerinerullu ingerlanneri erngup kuuginnartup nusuinnartakkanillu anartafeqarnerup ingerlan-neqarnerannit akisunerugaluarput, akisunerusutaalli tassaapput sulisut akissariaat, taakkulu ineqarnermut akillisinnaanermut iluaqtaasussaapput.

Piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu sanaartuutissat akikinnerusut ujartorneqartariaqarput, pingaartumik atortussat nunatsinni pissarsiariqeqarsinnaasut, soorlu ujaqqat, siqqat marraru.

Danmark-imi (Jyderup-imi aamma Århus-imi Andelssamfundet) Byggeriets Udviklingsråd-ip misligutai iluatsinneqarput, taakkua issoq manngertisagaq illuliornermut atorlugu misile-raapput. Tapiiffigineqarsinnaagaanni misileraanikkut illuloriaatsit nutaat Kalaallit Nunaanni sananeqarsinnaapput, soorlu titartaasartut unammisinneqarnerisigut illuloriaatsit atortullu nutaat ilisimaneqareersullu misiligarneqarsinaallutik.

Suliassaaq kommunemi naammassineqarsinnaavoq, kisianni Nam. Oqartussat peqataasariaqarput.

Det offentlige bliver under alle omstændigheder sortepe, og dermed i den sidste ende skatteyderne. Dette må give anledning til overvejelser, og der er fire mulige modtræk:

- lavere enhedspriser i byggeriet
- billigere byggeri (lavere standard)
- en langsommere byggetakt for nye boliger
- ændrede principper for huslejeberegning.

Byggeriets enhedspriser i Qasigiannguit er faldet væsentligt i løbet af de seneste år, og der er grænser for, hvor langt håndværksmestrene kan presses ned i pris.

En friere konkurrence langs kysten kan måske give yderligere resultater, men det vil få skattemæssige konsekvenser for Qasigiannguit kommune.

Billigere byggeri i form af et andet og billigere produkt end det kendte er en realistisk mulighed både på kort og langt sigt.

En "lavere" boligstandard i både nye og renoverede boliger kan gennemføres på kort sigt.

F.eks. kan de 35 kædehuse i forlængelse af Gl. Kirkevej opføres uden helårvand og kloak, hvilket vil reducere det lokale anlægsbudget med 10–15% og spare hjemmestyret (eller kommunen?) for en overordnet byggeomdrningsudgift på ca. 7 mio kr, svarende til yderligere 20% af det lokale anlægsbudget (se miljøplanen samt side 30).

Befolkningen i Qasigiannguit vil muligvis foretrække en billig tæt/lav bebyggelse med tilkørt vand og natrenovation fremfor en dyr blokbebyggelse med træk og slip uden udsigt.

Driftsudgiftene er ganske vist større for vandkørsel og natrenovation end for driften af helårvand og kloak, men det er lønudgifter til lokalbefolkningen, der bl.a. kan bruges til at betale husleje med.

En mere langsigtet mulighed er at udvikle nye og billigere byggeformer, der i højere grad er baseret på anvendelse af lokale byggematerialer, som f.eks. sten, sand og ler.

I Danmark har Byggeriets Udviklingsråd med held gennemført forsøg med jordstampede huse (i Jyderup og Andelssamfundet ved Århus). Sådanne lavenergiteknikker kan overføres til Grønland via støttet forsøgsbyggeri baseret på en arkitektkonkurrence, der forbinder nye byggeformer og materialer med landets kendte byggetraditioner.

Opgaven kan løses lokalt, men ikke uden hjemmestyrets medvirken.

Arriinnerusumik sanaartortitsinikut ineqarnermut akiliutit aamma arriinnerusumik qaffakuartussapput, kisianni inissaale-qisut ikillartussanngillat. Inissialornissarli ataaseq kinguartinne-qarsinnaappat aningaasaliissutit inuussutissarsiornermut atorneqarsinnaanngussapput, soorlu angallannermut pilersuiner-mullu tunngasunut.

Aningaasaliissutaasinnaasut killeqaqisut aqagu pitsaunerumik najugaqalernissatsinnut imaluunniit suliffissanik aallartitsi-nermut atorneqassanersut nalilerneqartariaqassaaq.

Ineqarnermut akillisarnermut tunngavlusut allangortinnej-qarnissaat ukiuni tulluttuni nuna tamakkerlugu atutilissanga-tinneqarpoq, soorlu qanoq isertitaqartigineq naapertorlugu ineqarnermut akillisalernikkut. Kisianni qanoluunniit pisoqar-ruuarpat akillisarnerup agguarneqarnera allangortinnejnqaan-nassaaq. Aningaasartuutit allangussanngillat akileraartartu-nullu akiligassanngortussaallutik.

Qasigiannguit kommuneata akissasiakinnerusut kommuneattut neriuutigiinnarsinnaavaa kommunet aliat pisuunerusut Nam. Oqartussat inessianut aningaasartuutaannut annertunerusumik akileeEqataasalernissaat.

Inissiat nutaterneqarnissaasa kinguartinnejqarsinnaanerat ineqarnermut akit qaffariatornerisa unikaallannerannik kingu-neqassagaluartoq inassutiginanngilaq. Inissiat nutaannginnerit aserfallatsaalineqarlutillu **nutarterneqartariaqarput**, taa-maaliortoqanngippat inuiaqatigiit pigisaat nalilerujussuit annaa-neqassapput.

Inissiat pigineqarneri qiviaraanni pisortat pigisaat amerliga-luttuunnarp. Inissialornerup 60/40 tunngavigalugu aningaasal-erneqartarnera (aamma piffissami 1992–94–mut 80/20) atuuli-lermat kommunep inissiaatai amerleriarpot Nam. Oqartussat inissiaataannut sanilliullugit.

Nam. Oqartussat taamaallaat eqimattunik inissialornermut 60/40-mik tapiissuteqarsinnaapput, soorlu hektarimut 35-nik inissialortoqassappat. BSU aqqutigalugu illuortoqarnerani kapitel 2 tunngavigalugu attartortitsisarneq atorunnaarpoq aamma realkreditit Nunatsinni attartortitsisarunnaarpot.

Taamaattumik Qasigiannguani ataasiakkaanik illuortoqarnis-saa ilimanangkikkallarpooq. Taamatut pisoqarnera kissaatigisa-nut akerliuvoq, kissaatigineqarluuarpormi illut nammineq pigi-neqartut amerliartornissaat, aningaasaliisarneq aklsussaas-suseqarnerulermissarlu ecqarsaatigalugit.

Piginneqatigilluni illuuteqarneq periarfissaavoq nutaaq, pissutsit iluamik ingerlalernissaannut aqqutissiuilluarsinnaasoq. Periarfissaq taanna Nuummi kommunenilu anginerusuni allani atorluarneqalereerpoq, Qasigiannguanilu aamma atorluarneqal-ersinnaalluni.

Kommunep inissialissaasa piginneqatigillfinnun nuunneqar-nerisigt piginneqatigilluni nutaanlik illuortoqarsinnaavoq, soorlu timersortarfissuup avannaa tungaani illuliassat uiguleriaat imaluunniit Gl. Kirkevejip isuani illuliassat affarerliaat piginne-qatigillnut nuunneqarsinnaapput.

En langsommere byggetakt vil betyde et lavere huslejetryk, men samtidig at boligmangelen ikke reduceres. Udskydelse af en boligetape kan imid-lertid frigøre investeringsmidler til mere erhvervs-rettede formål, f.eks. trafik og forsyningsanlæg.

Det er en afvejning af, om vi vil bruge de begræn-sede midler til at bo bedre i morgen, eller til at skabe nye arbejdsplasser i overmorgen.

Nye principper for huslejeberegning må forventes gennemført på landsplan inden for de nærmeste år, f.eks. i form af en indtægtsbestemt husleje. Under alle omstændigheder kan der dog kun blive tale om et ændret fordelingsprincip. Regningen er den samme og skal i sidste ende betales af skatteyderne.

En lavindkomstkommune som Qasigiannguit kan dog håbe på, at velbjergede borgere i andre kom-muner kommer til at betale en større andel af hjemmestyrets samlede boligudgifter.

Evt. at udskyde planlagte renoveringer er en dårlig løsning, selv om det holder huslejetrykket nede. Den ældre boligmasse SKAL vedligeholdes og renoveres i nødvendigt omfang, ellers vil store samfundsværdier gå tabt.

Ejerformerne i boligmassen har i flere år gået en-sidigt i retning af offentligt byggeri. Efter ind-førelse af 60/40-finansieringen (80/20 i perioden 1992–94) sker der endvidere en forskydning i ret-ning af en større andel af kommunale boliger i forhold til hjemmestyrets boligmasse.

Efter 60/40-ordningen kan der kun gives hjemme-styrettilskud til boligbebyggelser med en tæthed på mindst 35 boliger pr. hektar. Der gives ikke læn-gere kapitel 2 lån til nyopførelse af BSU-huse og realkreditinstitutterne har trukket sig ud af landet.

Opførelse af nye énfamiliehuse i Qasigiannguit har derfor lange udsigter. Denne udvikling står i di-rekte modsætning til den almindelige erkendelse af, at der er behov for en større privatisering af bolig-massen, både af finansieringshensyn og med hen-blik på en større beboeransvarlighed.

Andelsboligtanken er dog en nyskabelse, der ser ud til at vende denne udvikling i de kommende år. Dette er allerede sket i Nuuk og en række større kommuner, og denne private boligform må forven-tes også at slå igennem i Qasigiannguit kommune.

Nyopførelse af andelsboliger kan ske ved at kon-vertere kommunale bolig-etaper til andelsboliger i rækkehusebebyggelsen nord for idrætshallen eller i kådehusbebyggelsen i forlængelse af Gl. Kirkevej.

Piginneqatigilluni illuliussagaanni piumasarineqarpoq illut ataatsimoortut ikinnerpaamik 6–ussasut, taamaattumik kommunep inissialiassai timersortarfissuup tunuaniittussat 6–ikkuutaarlugit GI. Kirkejimiittullu 7–ikkuutaarlugit saneqartussaapput.

Inissialiassat taakku piginneqatigiinnit pisilarineqarsinnaappata kommunep aamma Nam. Oqartussat aningaasaliissutaat ikilisinneqarsinaassapput.

Inissiat pigineqareersut ilaat ataaseq arlallilluunniit piginneqatigiinnit pisilarineqarsinnaapputtaaq.

Inissiat nutartereqarnissaat periarfissaavortaaq pitsaalluinartoq. Piginneqatigiit inissiat akeqannngitsumik imaluunniit akeqannngajattumik tigusinnaavaat, taavalu piginneqatigliit akiliutaat atorlugit nutarterisocarsinnaavoq piginneqatigliit aalajan-gœeqataaffigisaannik.

Nam. Oqartussat Qasigiannguani Inissianik nutarterinerannut atatillugu, nutartereqartussat blok A–miit G–mut aamma rækkehusest nutaanngitsut piginneqaatigillutik illutilinlit piginneqarsinnaasutut piukkunnarput. Inissiat tamakku inituuujupput inillu aaqqissuulliuagaallutik, blokkilu A–G isikkivigissorsuullutik.

Kisianni blokkit A–miit G–mut nutartereqarnissaat sioqqullugu piginneqatigiifflortoqarsinnaanera angumerineqarsinnaagunangilaq.

Inissiani najugaqartut aalajangeeqataasinnaanerat inatsisitigut periarfissaqarpoq. Inissiani inillit toqqissismallutik akisussaaqataallutilu najugaqarnissaat tamatumuuna qulakkeerniarneqarpoq. Periarfissaq taanna aqutigalugu inissiani najugaqartut avatangiisit pitsanngorsaatisaannik assigilngitsunik anguniagaqarlutik aallarnisinnaapput, soorlu pinnguartarfilt, silami periarfissat, majuartarfilt inillu ataatsimoorussat pitsann-gorsarniarlugit suliniuteqarsinnaallutik.

Pisortat Inissiaataasa aqunneqarnerat ukiuni tulliuttuni al-lanngortinneqartussaavoq. Nuna tamakkerlugu atutumtumik selskabiliortoqarnissaa ilimanarpoq, taassumali kikkunnit piginneqarnissaa suli erseqqissinngilaq.

Selskabiliortoqassappat inissiat aqunneqarnerat kommunep aningaasaqarneranut atajunnaassaaq. Tamannalu pisariaqluinnalerpoq, inissiani najugaqartut maannakkut kommunep aningaasarliorneranut ilaatigut akilersueqataammata.

Aserfallatsaaliinissamut akiliut 180 kr/m² inatsisitigut peqqus-sutaasoq ineqartnerut akiliummut ilaavoq. Nalunngilarpullu inissiat nutaat aserfallatsaalsariaqanngajattartut, kisianni komune periarfissaqanngilaq ingerlatsinermut aningaasaliussat ukumiit ukiup tullianut nuussallugit.

Taamaattumik kommunep aningaasatigut ajornartorsiørnerani ineqartut aserfallatsaaliinermut akiliutaat kommunep amigarto-orutanut matussutitut atorneqartarpot, taamaattumillu aserfallatsaaliisariaqalersillugu amigaatigineqalersariutik. Taamaasil-lutik Inissiani ineqartut ersinngitsumik annertunerusumik aki-leraaruteqartarpot.

Mindstestørrelsen for en andelsboligforening er 6 boliger, og de kommunale boligetaper er derfor bevidst fastlagt på 6 boliger i rækkehusene og 7 boliger i kædehusene.

Ved en sådan konvertering reduceres både kommunens og hjemmestyrets finansieringsandele.

Også i den eksisterende boligmasse er der skabt mulighed for, at én eller flere ejendomme kan overtages af private andelsboligforeninger.

Dette er særlig favorabelt forud for en planlagt renovering. Andelsboligforeningen kan da overtage ejendommen helt eller næsten gratis, hvorefter det private indskud anvendes til at gennemføre renoveringen, som andelsboligforeningen desuden opnår indflydelse på.

I forbindelse med hjemmestyrets planlagte renoveringsprogram i Qasigiannguit er specielt blok A–G og gl. rækkehuse attraktive for andelsboligforeninger. Der er tale om rummelige boliger med fornuftige planløsninger og for blok A–G tillige med optimale udsigtsforhold.

Overdragelse af hele eller dele af blok A–G til én eller flere andelsboligforeninger kan dog næppe nå at ske før den nært forestående renovering.

Beboerdemokrati er en lovhjemlet mulighed for at styrke beboernes trivsel og medansvar i den offentlige boligmasse og kan være det organisatoriske grundlag for iværksættelse af miljøprojekter med henblik på at forbedre legepladser, udenomsarealer, opgange og fællesrum.

Den offentlige boligadministration vil blive omstruktureret i de kommende år. Det er sandsynligt, at der etableres et landsdækkende boligselskab, hvis ejerforhold dog endnu ikke er afklarede.

For den kommunale boligmasse vil en sådan sel-skabsdannelse betyde en adskillelse mellem boligøkonomi og kommunekasse. Dette er stærkt tiltrængt, da lejerne under de nugevældende forhold medvirker til finansiering af en kommunens eventuelle dårlige økonomi.

Huslejen indeholder et lovbefalet vedligeholdelsesbidrag på 180 kr/m². For en ny boligblok er vedligeholdelsesudgifterne som bekendt meget små, men kommunen har ingen mulighed for at overføre driftsmidler fra ét budgetår til det næste.

Har kommunen økonomiske problemer går vedligeholdelsesbidraget derfor direkte til at finansiere kasseunderskuddet og mangler den dag, der er behov for vedligeholdelse. Altså en skjult merskatning af lejerne.

INISSAQARTITSINERMI POLITIKKIKKUT ANGUNIakkAT

Inissaqartitsineq pillugu kommunalbestyrelse erseqqissunik imaattunik aallajangiussaqarpoq:

- Piffissap pilersaarusrusiorfiusup nalaanni inissaqartitsiniarneq pitsangorsarneqassaaq, makkua eqqarsaatigalugit:
 - Innuttat 6%-imik amerlinissaat tunngavigalugu.
 - Inissaaleqisoqernerata 25%-mik appatinneqarnissaa siunertaralugu.
- Ingerlaavartumik inissialortitsinermut atatillugu 1991–miit 2005–mut ikinnerpaamik inissiat nutaat 80-it sananeqassapput. Sanaartugassat tassaassapput inissiat eqimattut/pukkitsut amerlanersaat 1-mik, 2-nik aamma 3-nik initgartussat.
- Qasigiannguani inissialortiterneq innuttat aningaasaatikilli- artornerannut naeqqussarneqassaaq, inissiat atortoris- saarutitigut pitsaassusaasa appaallatsinnejnarerisigut akikinnerulernissaat anguniarneqassalluni.
- Qasigiannguani inissiat aserfallatsaalineqartuassapput, inuiaqatigiit pigisaasa nalingi allangutsaaliniarlugit.
- Qasigiannguani amerlanerusut inigisaminnek nammineq pignittuulernissaat anguniarneqassaaq, makku aqqutigalugit:
 - Inissiani nutaani nutaanngitsunilu amerlanerusut pign- neqatigiillutik illoqalersinnaanerat anguniarneqassaaq, taamaaliornissamut periarfissat pillugit qaammarsaaso- qerneratigut kaammattusoqarneratigullu.
 - Ataasiakkaanik illuliorniartut realkreditimut assingusunik atorniarfissaqalernissaasa siuarsarneqarneratigut.
- Pisortat inissiaataanni najugaqartut aalajangeeqataasin- naanerat akissussaaqataasinnaanerallu siuarsarneqass- saaq, ineqartut peqatigiiffiliorsinnaanerat avatangilisinullu tunngassuteqartunik sulissuteqarsinnaanerat qaammar- saanikkut kaammattuinikkullu aqqutissiuunneqassalluni.

SULIASSAT PILERSAARUSIORNEQARNERAT

Kommunep inissialornermi pilersaarutigaa 1991–mitt 2005-ip tungaanut inissat 88-it sananeqassasut:

- Illut quleriaat 6-it Qaarsorasaani A4-mi sananeqassapput 1991/92-mi.
- Sumiiffik A10.a-mi Skivejip isuani illut ataasiakkaat 5-it sananeqassapput imatut: illut pingasut 1991/92-mi aamma illut marluk 1992/93-mi.

BOLIGPOLITISK MÅLSÆTNING

Kommunalbestyrelsen har vedtaget følgende konkrete mål for boligområdet:

- boligforsyningen i Qasigiannguit skal i løbet af planperioden fortsat forbedres med henblik på
 - at tilgode se den forventede befolkningsfremgang på 6%
 - at opnå en yderligere reduktion af boligmangelen med mindst 25%
- der skal i perioden 1991–2005 opføres mindst 80 nye boliger i Qasigiannguit i tæt/lave bebyggelser med hovedvægten på 1-, 2- og 3-rums boliger og med udgangspunkt i et kontinuert kommunalt boligprogram
- boligbyggeriet i Qasigiannguit skal ved passende reduceret boligstandard og udvikling af nye byggeformer billiggøres i et omfang, der svarer til befolkningens faldende indkomstdannelse.
- den eksisterende boligmasse i Qasigiannguit skal løbende vedligeholdes og renoveres i et omfang, der sikrer at den bevarer sin værdi.
- en større privatisering af boligmassen i Qasigiannguit skal tilstræbes gennem
 - fremme af andelsboligtanken ved oplysning om og tilskyndelse til stiftelse af andelsboligforeninger for nyopførelse af boliger samt overtagelse af eksisterende ejendomme
 - fremme af nye realkreditlignende finansieringsvilkår for opførelse af enfamiliehuse
- i den offentlige boligmasse skal lejernes trivsel og medansvar fremmes gennem oplysning om og tilskyndelse til stiftelse af beboerforeninger og gennemførelse af miljøprojekter.

HANDLINGSPLAN

Det kommunale boligprogram for perioden 1991–2005 omfatter i alt 88 boliger:

- 6 etageboliger i område A4, Vaskebrætfjeldet, der opføres i 1991/92
- 5 enfamiliehuse i område A10.a for enden af Skivevej fordelt på 2 etaper: 3 huse i 1991/92 og 2 huse i 1992/93

Qasigiannguit kommuniat

INVESTERINGSPLAN 1993–2005

November 1992

BOLIGPLAN

	Beløb i 1.000 kr	Budget		Overslag												
		1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
KOMMUNEN																
5 enfam.- huse A10.a	3 huse, 69 /69 /206 m ² – 60% refusion	1.314														
	Ialt 3 huse	526														
	2 huse, 69 /92 m ² – 80% refusion	1.350	1.125													
	Ialt 2 huse	270	225													
6 etage- boliger A4	Bygning 8, 375 m ² – Refusion 80% + udgift vedr. bygn. 9	1.012														
	Ialt bygning 8	402														
42 række- huse A6	Etape 1,3,5,7 á 345 m ² – Refusion 80% / 60%	2.725	2.000	2.725	2.000		2.725	2.000		2.725	2.000					
		-2.180	-1.600	-2.180	-1.600		-1.635	-1.200		-1.635	-1.200					
	Ialt etape 1,3,5,7	545	400	545	400		1.090	800		1.090	800					
	Etape 2,4,6 á 446 m ² – Refusion 80% / 60%	3.500		2.300	3.500		2.300		3.500	2.300						
		-2.800		-1.840	-2.100		-1.380		-2.100	-1.380						
	Ialt etape 2,4,6	700		460	1.400		920		1.400	920						
	Lokalvej, etape 1,4,6 – Refusion 80% / 60%	170	340		340			-100		340						
		-135	-135	-135	-100			-100		-100						
	Ialt lokalvej	35	205	-135	240			-100		240						
	Udlæg 1. etape – Refusion 80% / 60%	525		-60	-45			-45		-45						
		-60	-60	-60	-45			-45		-45						
	Ialt udlæg 1. etape	465	-60	-60	-45			-45		-45						
35 kæde- huse A10	Etape 1–5 á 534 m ² – Refusion 60%			4.400	3.100		4.400	3.100	4.400	3.100	4.400	3.100	4.400	3.100		
				-2.640	-1.860		-2.640	-1.860	-2.640	-1.860	-2.640	-1.860	-2.640	-1.860		
	Ialt kædehuse			1.760	1.240		1.760	1.240	1.760	1.240	1.760	1.240	1.760	1.240		
Renovering	Et kommunehus pr. År – Refusion 60%	50	625	625	625		625	625	625	625	625	625	625	625		
		-30	-375	-375	-375		-375	-375	-375	-375	-375	-375	-375	-375		
	Ialt renovering	20	250	250	250		250	250	250	250	250	250	250	250		
IALT	KOMMUNEN	2.263	1.720	1.060	2.410	3.085	2.930	2.435	2.810	3.085	2.930	2.435	2.810	1.490	250	
HJEMMESTYRET																
finanslov 93	Refusion nybyggeri Refusion renovering Renovering blok A–G Renovering blok H+J Renovering gl. række	5.053	5.495	4.215	4.240	4.105										
		30	375	375	375	375										
		2.730	5.000	5.000												
	Ialt finanslov 93	7.813	10.870	9.590	4.615	4.480										
ønsker til finanslov 94	Refusion nybyggeri Refusion renovering						4.020	3.640	3.840	4.105	4.020	3.640	3.840	1.860	0	
							375	375	375	375	375	375	375	375	375	
	Ialt anlægsønsker							4.395	4.015	4.215	4.480	4.395	4.015	4.215	2.235	375
IALT	HJEMMESTYRET	7.813	10.870	9.590	4.615	4.480	4.395	4.015	4.215	4.480	4.395	4.015	4.215	2.235	375	

--> er tilpasset forventet godkendt boligprogram

- Timersortarfissuup avannaq tungaani A6-mi uiguleriaanik 42-nik illuliortoqassaaq ukiut ingerlaneranni arfinilikkuutaarlugit: 1992/93-mi, 1993/94-mi, 1994/95-imil, 1996/97-mi, 1998/99-imil, 2000/01-mi aamma 2002/03-mi.
- Gl. Kirkevejip Isuani A10-mi affarerriaanik 35-nik illuliortoqassaaq ukiut ingerlaneranni 7-ikkuutaarlugit: 1995/96-imil, 1997/98-imil, 1999/00-mi, 2001/02-mi, aamma 2003/04-mi.

Innuttat kissaatigisaat malillugu kommunalbestyrelsep Qaarsorasaami inissiallassaa kingulleq taamaatiinnarneqarpoq, timersortarfissuup avannaq tungaani akikinnerusunik uiguleriaanik illuliornissaq sallutinnejarluni.

Pisortat inisslaataasa Qasigiannguaniittut qanoq pitsaassuseqnerat misissorneqassaaq 1992/93-imil makkua naammassineqarnissaat siunertaralugu:

- Aserfallatsaallinnermut pilersaarusiorneq.
- Kommunep illuutaasa nutarterneqarnissaasa pilersaarusiorneqnerat.
- Illut isaterneqartussat pilersaarusiorneqnerat.

Piffissaq sivisunerusoq eqqarsaatigalugu aserfallatsaalinnissap pilersaarusroneqnera qarasaasiat iluaqtigalugit aqqissuunneqassaaq nalunaarsuisarnerup aningaasaliisarnerulu aqunneqarneri ingerlaqtigiliersillugit, makku siunertaralugit:

- Tamatigut tamaanna aqqissuussinermut aningaasaliissutaa-sartut aserfallatsaalilivlummut atorneqalernissaat.
- Kommunet aserfallatsaalinnermik ingerlatsinerisa qarasaasiatigut aqunneqarsinnaanerata Kanukoka-mi ineriertortineqnerani Qasigiannguit kommuneat misileraaffiittut ingerlaannassagunarmat atuisussat suleqataasinnaanerisa piare-ersarneqarnissaat anguniarlugu.

Kommunep illunik nutarterinissamik pilersaarutaa malillugu ukiumut illu ataatseq nutarterneqartassaaq, siullullugillu type-20 sisamat Iminnguamiittut nutarterneqartussat makkupput: B-213, -214, -215 aamma -216 ukiuni 1991-imil, -93-imil, -94-imil aamma -95-imil, tamatuma kingorna illut pitsaassusaanik/ajussusaannik nallilinerit maillugit illunik isaterineq ingerlanneqassaaq.

ANINGAASALIINISSAMUT PILERSAARUSIAQ BUDGETILU

Aningaasaliinnissamik pilersaarutit illua-tungaani takuneqarsinnaapput. Aammattaaq pilersaarusiit immikkoortut 10-t al-laaserineqnerisa kingornanni allaaserisaq innersuutigineqarpoq.

- 42 rækkehuse i område A6 nord for idrætshallen fordelt på 7 etaper á 6 boliger: 1992/93, 1993/94, 1994/95, 1996/97, 1998/99, 2000/01 og 2002/03
- 35 kædehuse i område A10 langs Gl. kirkevejs forlængelse fordelt på 5 etaper á 7 boliger: i 1995/96, 1997/98, 1999/00, 2001/02 og 2003/04.

I konsekvens af befolkningens boligønsker har kommunalbestyrelsen således droppet den sidste boligblok på Vaskebrætfjeldet, bygning-9, til fordel for en fremskyndelse af den billigere og mere åbne rækkehusebebyggelse nord for idrætshallen.

En tilstandsvurdering af den offentlige boligmasse i Qasigiannguit gennemføres i 1992/93 med henblik på færdiggørelse af

- vedligeholdelsesplan
- renoveringsplan for den kommunale boligmasse
- saneringsplan.

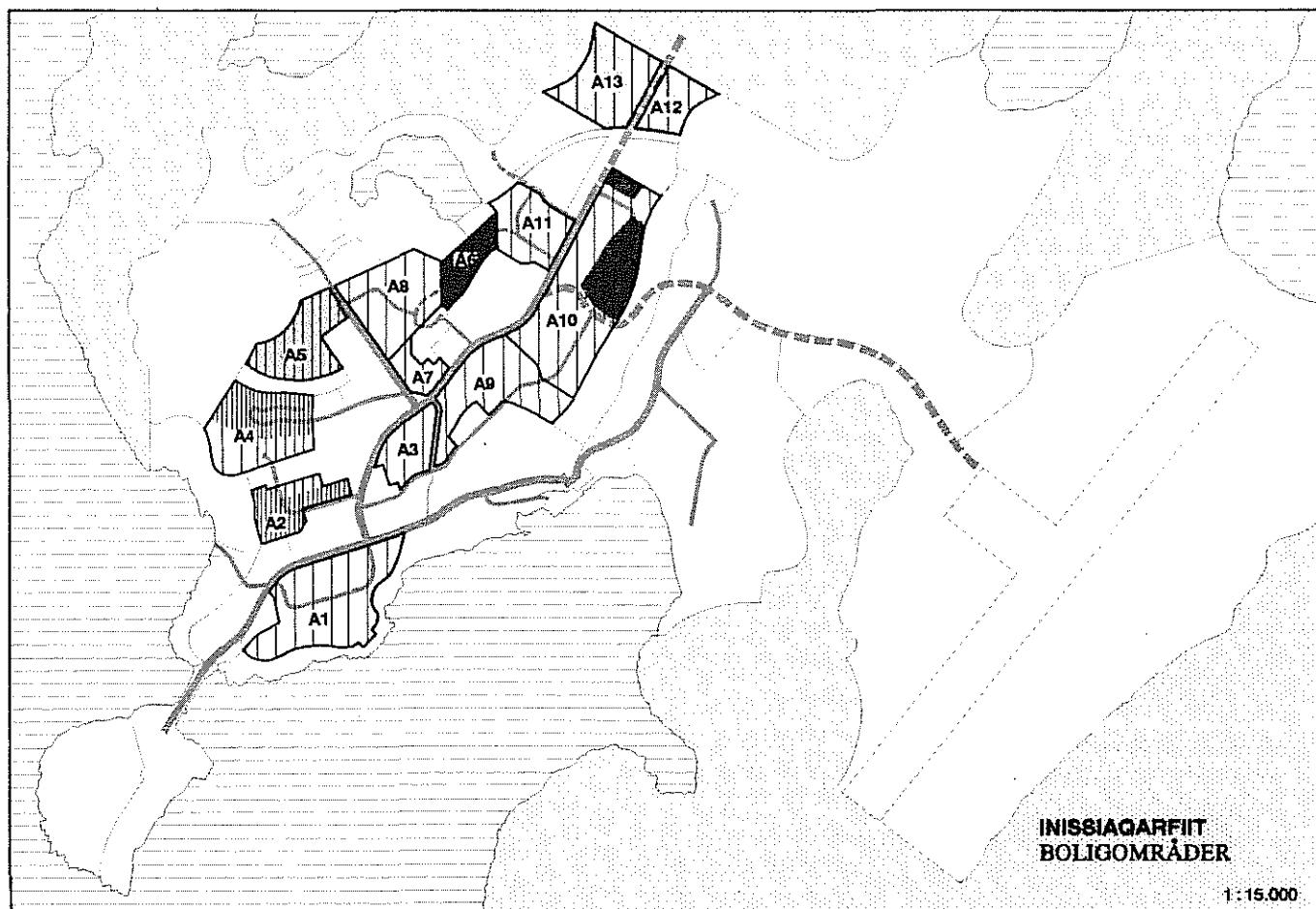
En langsigtet vedligeholdelsesplanlægning omfattende en PC-baseret disponering, registrering og bevillingskontrol gennemføres med henblik på

- overflytning af midler fra ad-hoc vedligeholdelse til forebyggende vedligeholdelse
- forberedelse af et konstruktivt brugermodspil til Kanukoka's forestående udvikling af vedligeholdelsesmodulet i det kommunale edb-system, idet Qasigiannguit kommune muligvis fortsat skal være forsøgskommune under den videre udbygning af systemet.

Det kommunale renoveringsprogram omfatter ét kommunehus om året, idet der foreløbig indledes med de 4 type-20 ejendomme på Iminnguaq: B-213, -214, -215 og -216 i henholdsvis 1991, -93, -94 og -95 og derefter fortsættes i overensstemmelse med tilstandsvurderingen.

INVESTERINGSPLAN OG BUDGET

Investeringsplanen fremgår overfor. Der henvises iøvrigt til afsnittet efter de 10 sektorplaner.

MAANNA INISSIAQARFIIT
EKSISTERENDE BOLIGOMRÅDER
INISSIALIASSAT 1991–2005
BOLIGPROGRAM 1991–2005
2005-IP KINGORNA SANAARTORFISSAT
UDBYGGES EFTER 2005

INISSIAT QULERIAAT
ETAGEBOLIGER
ILLUT UIGULERIAAT
RÆKKE- & KÆDEHUSE
ILLUT ATAASIAKKAAAT AFFARLEIILLU
ÉN- & TOFAMILIEHUSE

INISSIAT 1990	ILLOQARFIK MAANNAKKUT NUVÆRENDE BYOMRÅDE											KAT. IALT
	A1	A2	A3	A4	A6	A7	A8	A9	A10	A11	Allat Øvrige	
Inissiat quleriat Etageboliger	80	72								6 *)	158	*) C2
Illut uiguleriaat Række- & kædehuse	10	61	15				3			12 *)	101	*) C2
Illut ataasiakkaat Én- & tofamiliehuse	75	1	2		11	20	29	76	39	54 *)	307	*) B3, B4, C1, C2, C5, D1, D6, D10
KATILLUGIT IALT	75	90	62	89	11	23	29	76	39	72	566	

ILLULIORFIGINEQAR- SINNAASUT 1990	2005-IP TUNGAANUT INDTIL 2005											KATIL- LUGIT
	A1	A2	A3	A4	A6	A7	A8	A9	A10	A11	Allat Øvrige	
RESTRUMMELIG- HED 1990	6 +8										14	
Inissiat quleriaat Etageboliger												14
Illut uiguleriaat Række- & kædehuse					42			35			77	80
Illut ataasiakkaat Én- & tofamiliehuse							11	2	5	3		21
KATILLUGIT IALT					14	42	11	2	40	3		112
											80	20
											45	145
												255

ILLOQARFIUP ILUSAANUT TUNNGASUT

Qinngunnguani illut aasaanerani inigineqartartut eqqaassann-gikkaanni Qasigiannnguit illoqarfianni inissiat amerlanersaat aqquserngit uku eqqaanniipput: Margrethevej – Poul Hansensvej – Skivevej. Tassa inissiat quleriaat uiguleriaallu tamarmik illoqarfiup qeqqata missaaniipput.

Inissialitorneq 70-ikkunnili illoqarfiup qeqqaniit avannamut kangimut ingerlanneqarpooq, maannakkullu illoqarfimmi suli inissaqarluarpooq. Inissianut assigilinngitsunut illuliorfigineqarsin-naasunik, katillugit illut 110-t imaattut sananeqarsinnaallutik:

- illut quleriaat 14-it
- illut uiguleriaat aamma affarleriaat 77-it
- illut ataasiakkaat 19-it.

Kommunep 1991-miit 2005-ip tungaanut 88-nik illatalinnik inissialiornissamik pilersarusiornera piviusunngortinngassappat illuliorfigineqarsinnaasut sinneri tamangajammik illuliorfigineqartussaapput, taamaallaat Qaorsorasaani qulerilaanik 8-nik illatalimmik inissialiorfissaq aamma A8-mi, A9-mi A11-milu ataasiakkaanik 14-nirik illuliorfissat kiserngorutissapput.

Nutaanik illuliorfigineqarsinnaasut: A5-imi (eqimmatunik/puk-kitsunik) aamma A12-mi A13-imilu (illut ataasiakkaat). Illulorfissani taakkunani illut 145-t

sananeqarsinnaapput piffissap pilersarusiorfiusup kingorna.

Illut quleriaat uiguleriaallu sananeqartussat aamma pigineqartut kiassarneqarnerannut tunngasut Pilorsorneqarnermut Pilersarusiammi allaaserineqarput.

FORHOLDET TIL HOVEDSTRUKTUREN

Bortset fra sommerboligerne på Sletten er Qasigi-annguits eksisterende boligmasse koncentreret i et bånd omkring Margrethevej – Poul Hansensvej – Skivevej med alle etageboliger og rækkehuse koncentreret i bymidten.

Al boligudvikling er siden 70'erne sket nord og øst for bymidten, hvor der **indenfor** det nuværende byområde i 1990 var en betydelig restrummelighed for alle boligformer, i alt 112 boliger:

- 14 etageboliger
- 77 række- og kædehuse
- 21 enfamiliehuse.

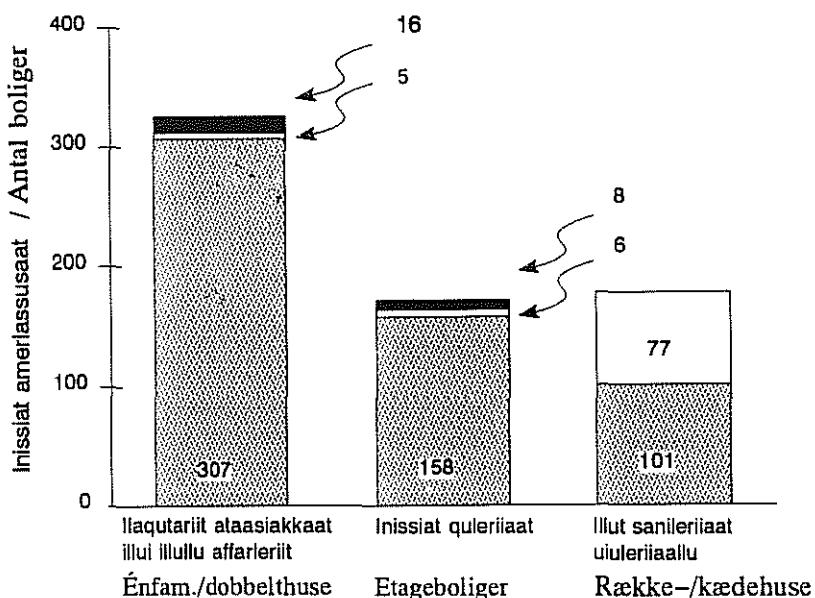
Det kommunale boligprogram på 88 boliger for perioden 1991–2005 udnytter hele denne restrummelighed på nærliggende 8 etageboliger på Vaskebræffjeldet og 14 enfamiliehuse i områderne A8, A9 og A11.

Udbygning af de nye boligområder: A5 (tæt/lavt byggeri) samt A12 og A13 (åbent byggeri) med en samlet rummelighed på 145 boliger bliver således først aktuel efter planperioden.

Vedr. fjernvarmeforsyning af eksisterende og fremtidige etage- og rækkehusbebyggelser henvises til forsyningsplanen.

Iloqarfiup ilaani inissialiorfissaqassuseq

Bolig-restrummelighed indenfor eksisterende byområde

2005-imi illut pioressut akornanni sanaartorfissat
Restrummelighed i år 2005

1991-2005-imi inissialiorfissaqassuseq
Boligprogram 1991–2005

1990-imi inissiat
Boliger i 1990

SIUNISSAQ PILLUGU EQQARSAATERSUUTIT

90-likkunni inissiallornerni inissiat pitsaassusilisa appaallatsinnejarsinnaanerat misissoqqissaarneqarlunilu nalilliffigineqassaaq makkua pillugit:

- Innuttat kissaatigisaat
- Periarfissaasut: Sanaartorfissat piareersarneqartarnen, sanartaartutissat II. II.
- Akikillisaataasinnaasut

A10-mi affareriiaanik illuliornissaq aamma A6-mi uiguleriiaanik illuliassat kingullit 3 – 7-mut piviusunngortinneqassanersut nalillinermi llanngullugit isummerfigineqassapput.

Tapiiffigineqarsinnaasanik misillilluni illuliorneq (pilersaarsiomera, sananeqarnera atomeqarneranilu nalunaarsuinerit llanngullugit) Nam. Oqartussat suleqatiseralugit 1993-mi aallartinissarniarneqarpoq. Illuliormermi atortussat nunap pigeriigai sulli atomeqarneq ajortut misilitarneqamissaat eqqarsaatigineqarpoq, soorlu makku:

- Atortussat kommunemi pissarsiarineqarsinnaasut
- Seqernup qinngornerisa kiassaanermi atomeqarsinnaaneri
- Ussissaalluarsinnaaneq.

Gl. Kirkevej-ip Isuani 1995-mi affareriiaanik illuliortoqalerpat misileraanermi paasisat atomeqarsinnaanissaat siunertarineqarpoq.

Sumiiffik A10-mi 1995-mi affareriiaanik illuliorneup aallartineqamissaal klinguartinneqassagaluarpat klingunerlshinnaasal misissoqqissaarneqassapput, makkununnga sunniuteqarsinnaaneri paasiniarlugit:

- Inissaqartitsinermut
- Ineqarnermut akiliutinut
- Aningaasaliisarnermi periarfissanut allanut

Misissueqqissaarnermi paasisat aammattaaq 1994-mut budgetip suliarineqarnerani isummernissamut tunngaviusussaapput.

FREMTIDIGE OVERVEJELSER

En evt. lavere standard i 90'ernes boligbyggeri vil blive analyseret og konsekvensvurderet for så vidt angår

- befolkningens ønsker
- mulige tiltag: byggemodning, komponenter etc.
- den billiggørende effekt heraf

og med henblik på evt. realisering i kædehusbebyggelsen i område A10 og i 3-7. etape af rækkehusbebyggelsen i område A6.

Program for et støttet forsøgsbyggeri (herunder projektering, opførelse og registrering under brug) med utraditionel anvendelse af

- lokale byggematerialer
- aktiv og passiv solvarme
- evt. højisolering

vil blive udarbejdet i 1993, såvidt muligt i samarbejde med hjemmestyret, og med henblik på evt. realisering i 1995 i kædehusbebyggelsen langs Gl. Kirkevejs forlængelse.

Konsekvenserne af evt. at udskyde en boligetape

– f.eks første etape i 1995 af kædehusbebyggelsen i område A10 – vil blive analyseret med hensyn til

- påvirkning af boligforsyningen
- påvirkningen af huslejetrykket
- alternative investeringsmuligheder

og med henblik på stillingtagen i forbindelse med budgetrunden for 1994.

ANGALLANNERMUT PILERSAARUSIAQ

Angallannermi pilersaarusiaq angallannermik taamatullu angallannermi aqqutinik imaqarpoq:

Angallanneq

- Angallannikkut sullissineq
- Angallannerup aaqqissuussaanera
- Ataatsimoortumik angallassineq

Aqqutit

- Aqquserngit
- Aqqusineeqqat majuartarfillu
- Talittarfiit
- Mittarfik

TRAFIKPLAN

Trafikplanen omfatter såvel trafik som trafikanlæg:

Trafik

- Trafikbetjening
- Trafikstruktur
- Kollektiv trafik

Trafikanlæg

- Veje
- Stier og trapper
- Havneanlæg
- Luftfartsanlæg

INISSISIMANEQ**Angallanneq**

Qasigiannguani **angallannikkut sullissineq** timmisartukkut umiarsuakkullu ingerlanneqarpoq:

Timmisartukkut ilaasunik angallassineq Grønlandsfly A/S-imit isumagineqarpoq. Qeqertarsuup Tunuani S61-helikopterimik angallassineq aqqutigalugu Qasigiannguit sullinneqararlutik. Maannakkut sapaatip akunneranut tallimariarluni Aasialartoqarlunilu Ilulissiartoqartarpooq, taakkunanna marloriarluni pingasoriarluniluunniit Kangerlussuarnut /Nuummut /Kastrup-imut ingerlaannartumik aqquteqarluni. Tamakku saniatigut sapaatip akunneranut marloriarluni Ilmanamut, Ikamiunut Akunnaamullu timmisartuuussisoqartarpooq.

Sinersortaatitigut ilaasunik angallassineq KNI-mit isumagineqarpoq, maj-decemberimi imaanerani Qasigiannguit sapaatit akunneri tamaasa Saqqit Ittummik avannamut kujammullu kilsalu Diskomik avannamut Ilulissat tungaannut aqqusaarneqartarlutik. Qeqertarsuup Tunuata sinersortaataa Tugdlik 1992-imi angalajunnaarsinnejarpoq.

Nassiussanik angallassinermi isumaginnittuupput Grønlandsfly A/S S61-imik timmisartuussinikkut pingaartumillu KNI piffissimi maj-december-imi imaanerani Qasigiannguit nunatta iluani umiarsuakkut qaammammut marloriarluni kilsalu Danmarkimut qaammammut ataasiarluni tikinnejqartarneratigut.

Containerersornerup, Grønlandsrederiet A/S-imit isumagineqartussap, eqqunneqarnerani Qasigiannguit illoqarfiiq qulit containereqarfiusussat ilaattut toqqarnejqarsimavoq. Taamaalliluni Qasigiannguit avannamut ingerlasussanik niooraanermut atatillugu sapaatip akunneranut ataasiarluni tikinnejqartallissaq. Siunissami ilaasunik angallassisarnissap qanoq isikkoqarnissaa suli paasineqanngilaq.

Qasigiannguani **angallannerup aaqqissuussaanera** (takuuk nunap assinga 9) aaqqusinersuarnut pingasunut ersarissumik agguataarneqarsimavoq, illoqarfiiup qeqqani plisnilarfinniit aallaaveqartut kilsalu Qaarsorassaat Poul Hansensvej-imit Agfarlequtaanut aaqqusinersuartut tunngaveqartut:

Sammivik	Sumut	Aqqusinersuaq
Kujammut kimmumt	Quilik	Margrethevej
Kangimut	Qinngunnguit	Poul Hansensvej → H.B.Nielsensvej
Avanna`kangamut	Skivevej	Poul Hansensveg → Skivevej
Avannamut	Eqqaavik	Qaarsorassaat

Katersugaasiviit eriagisariaqartut aalisartut talittarfiata qulaa-tun-gaaniittut Poul Egedesvej-imit raajalerivlup mittarfiullu tungaanut aaqqusinersuarmi angallannermut akornutaalluinnarput. B-4-ip avannamut kangimut 10 meterit missaanik illuar-neqarnissaannik pilersaarutaasimasut taamaattoq piffissamut aalajangersimangitsumut kinguartinneqarallarsimapput Skivevej-imit Heliportip tungaanut "mittarfimmut aqqummik" pilersinissaq pingarnerutillugu.

STATUS**Trafik**

Trafikbetjeningen af Qasigiannguit omfatter fly- og skibstrafik:

Flypassagertrafikken varetages af Grønlandsfly A/S, der betjener Qasigiannguit via den lokale beflyvning af Diskobugten med S61-helikopter. Der er pt. ca. 5 ugentlige afgange til Aasiaat og Ilulissat, heraf 2-3 sammedagsforbindelser til Kangerlussuaq /Nuuk /Kastrup. Desuden er der via bygdebeflyningen ca. 2 ugentlige forbindelser til Elimanaq, Ikamiut og Akunaq.

Kystpassagertrafikken varetages af KNI, der i den isfrie periode maj-december besejler Qasigiannguit hver uge med Saqqit Ittuk i både nord- og sydgående retning og Disko i nordgående retning mod Ilulissat. Diskobugtens regionale kystpassagerskib Tugdlik blev taget ud af drift i 1992.

Fragtbetjeningen varetages af Grønlandsfly A/S via S61-beflyvningen og i særdeleshed af KNI, der i den isfrie periode fra maj til december besejler Qasigiannguit med ca. 2 indlandsforbindelser og 1 Danmarksforbindelse pr. måned.

Qasigiannguit er udpeget som én ud af 10 terminalbyer i det nye containerfragtsystem, der skal varetages af Grønlandsrederiet A/S. Qasigiannguit vil dermed få en ugentlig skibsforbindelse i den nordgående feederrute. Det fremtidige passagertrafiksysten er pt. uafklaret.

Trafikstrukturen i Qasigiannguit (se kort 9) er stringent opbygget omkring de 3 primæreveje, der udgår fra butiksområdet i bymidten, samt Qaarsorassaat, der har status som primære vej over strækningen fra Poul Hansensvej til Agfarlequtaa:

Retning	Til	Primæreveje
Sydvest	Quilik	Margrethevej
Øst	Sletten	Poul Egedesvej → H.B.Nielsensvej
Nordøst	Skivevej	Poul Hansensvej → Skivevej
Nord	Dumpen	Qaarsorassaat

De bevaringsværdige museumsbygninger ovenfor fiskerikajen frembyder en alvorlig flaskehals for primærtrafikken ad Poul Egedesvej mod rejefabrik og heliport. Tidligere planer om at flytte B-4 ca. 10 meter mod nordøst er dog nu skrinlagt til fordel for en "katastrofevej" fra Skivevej til Heliporten.

Illoqarfiup immikkoortortai aqqusinernik pingaannginnerusunik atassuserneqarsimapput:

Sammivik	Sumut	Aqquserngit pingaannginnerusut
Qeqqa	Illoqarf. qeqqa	S.M.Saxtorpsvej Atuarfiup Aqq. Juliusip Aqq. Ny kirkevej Karl Olsvigsvej
Kujammut kimmumt	Annanut eqqavik Quikoq	Qaasiina Quikoq Nunguaq Nuunguup Sarqaa
Kangimut	Qinngunnguit Gl. Kirkevej	K. Thorningsvej Qinngunnguit Kørespor *) Gl. Kirkevej Juunarsip Aqq. Ortup Aqq.
Avannamut	STI ineqarlillu Agfarlequataa	Kantinevej Agfarlequataa
Avanna'kangimut	Skivevej	Iminnguaq Industrivej Akullit Aqq. Qullissat Aqq. Ikamiut Aqq. Ilimanap Aqq.

*) sioqqanik piiaavik, iliveqarfik, arsaattarfik, tammaarsimaartarfik, maqitsivik

Pisuinnaat aqqusineeqqanik majuartarfinnillu aqquteqarput, taamaattoq illoqarfiup qeqqani aqqutit pingaarutillit ilanngullugit.

Qasigiannguani aqqusinernit anillakaaffit isertarfiillu illoqarfiup ataani Qinngunnguit umiarsualiviullu qinnguata sinerlaa atuarlugit inissismapput:

- kujataata kitaani umiarsualivik
- avannaata kangiani mittarfik
- kommunep puttasuutai pingasut
- kujammut kitaamut avannamut kangimullu qimussit aqquaat.

Ukiukkut angallannerup aaqqissuussaanera illoqarfiup iluani ukiunerani aqutinik kiisalu illoqarfiup avannaatungaani kujaatungaani qimussit aqquaannik aralinnik ilaneqartarpot.

Billnik angallanneq biilit inunnik angallassissutit, biilit usisarflilit, lastbillit kiisalu entreprenører qatserisartullu bili assiglinngitsut. Billit ikilartorput aningasaqarniarnikkullu nakkariartorneq pisutigalugu pisoqaliartorlutik. Tamatuma saniatigut ukiunerani angallanneq qamuteralannik 200 missaanniitunik annertusineqartarpot, Qasigiannguit innuttaasut agguaqatigiisillugit amerlanerpaaniq qamuteralaqarfiummata.

De tilgrænsende byområder betjenes af et net af sekundærveje:

Retning	Byområde	Sekundærveje
Midt	Bymidten	S.M.Saxtorpsvej Atuarfiup Aqq. Juliusip Aqq. Ny kirkevej Karl Olsvigsvej
Sydvest	Natdumpen Quikoq-området	Qaasiina Quikoq Nunguaq Nuunguup Sarqaa
Øst	Sletten Gl. Kirkevej-området	K. Thorningsvej Qinngunnguit Kørespor *) Gl. Kirkevej Juunarsip Aqq. Ortup Aqq.
Nord	STI-skole og indkvartering Agfarlequataa-området	Kantinevej Agfarlequataa
Nordøst	Skivevej-området	Iminnguaq Industrivej Akullit Aqq. Qullissat Aqq. Ikamiut Aqq. Ilimanap Aqq.

*) grusgrav, kirkegård, fodboldbane, campingplads, pumpehus

Fodgængertrafikken betjenes af et net af stier og trapper, der dog inkluderer vejetnettet på vitale strækninger i bymidten.

Ind- og udfaldsportene til Qasigiannguit er beliggende i et bånd nedenfor byen langs Sletten og kysten mod havnebugten:

- atlantkajen i sydvest
- heliporten i nordøst
- de 3 kommunale pontonbroer
- slædeveje mod sydvest og nordøst.

Om vinteren suppleres trafikstrukturen af et antal vinterveje indenfor byområdet samt slædevejene nord og syd om byen.

Den kørende trafik omfatter ca. 50 indregistrerede personbiler, pickups og lastbiler samt diverse entreprenør- og brandmateriel. Bilparkens størrelse er stagnerende og dens alder voksede på grund af den økonomske afmatning. I vinterhalvåret præges trafikken desuden markant af ca. 200 snescootere, idet Qasigiannguit har landets højeste antal snescootere pr. indbygger.

Iloqarfimmut pilersaarusiami 1980-82-imeersumi Qasigiannguani iloqarfiup qeqqani aqquserngit iluarsaanneqarnissaat pillugu pilersaaruteqarpooq. Pilersaarusiami llaatigut siunertarineqarpooq Poul Hansensvej-ip pisiniarfinniit Qaarsorassaat tungaannut aqqutigineqartanginnissaa, Karl Olsvigsvej-ikkulli taassumalu oqaluffiup kujataata kangiatigut Poul Egedesvej-ip tungaanut tallissutaatigut ingerlasalernissaq pilersaarutigineqarluni.

Biiit angallattut ikiliartornerat pissutigalugu pilersaarusiqaq pif-fissamut aalajangersimanngitsumut kinguartinnejqarsimavoq. Iloqarfiup qeqqani pisuinnarnut aqqutit pitsanngorsarnejqarnissaat ilanngullugu pilersaarusiorneqarsimavoq, aqqusineeqqat qitiusumik aqqissuussaaneranni amigartumik ataqatigiinneq pissutigalugu.

Pingaartumik ukiuunerani angallaffit annikitsuaraasarpoo, iloqarfiup qeqqani aqquserngit aputip qallersimasai quatsertarmata biiillu aqquataanik ineqalersarlutik. Qamuteralaat annertuumik angallannerat pissutigalugu siorarterineq iluaqutaangaaneq ajorpoo.

Pingaartumik S.M. Saxtorpsvej-imi Poul Hansensvej-imilu pisiniarfitt tungaannit Qaarsorassaat tungaannut aqqusinermiti pisuinnat biiit aqquataatigut ingerlasariaqarpoo, taamaattumillu aqquserngit taakku pisuinnat aqquataanik pilernejqarnissaat pilersaarutigineqarpooq.

Qasigiannguani **ataatsimoortumik angallassinermiti** taxat maanna ataasiinnaapput kiisalu Hotel Iglo-p busseeraa, taxat aamma atorneqartartoq. Angallassissutit ilaneqarnissaat pilersaarutigineqannilaq.

Aqqutit

Aqquserngit ingerlanneqernerat aserfallatsaலionnejqernerallu kommunep aningaasatigut pilersaarusiatiqut, ukiuni kingullerni ikilgaluttuinnartunik, isumagineqarpooq. Taamaattumik aqquserngit qanoq issusaat malunnartumik ajorseriarlarsimavoq.

Inissiaqarfinnut nutaanut iloqarfiulluunniit alliartortinneqerneranut tunngatillugu aqquserngiassat pingarnerit Namminersornerullutik Oqartussanit aningaasalorsorneqartarpoo. Aqquserngit allat, tamatumani inissiaqarfinnut aqqusineeqqat ilanngullugit, kommunemit aningaasalorsorneqartarpoo. Aqquserngiassat makku pilersaarutigineqarpoo:

- Skivevej-imiit heliportip tungaanut "mittarfimmut aqqut"
- mittarfimmut aqqutip mittarfeqarfissamut tallineqerner
- Gl. Kirkevej-ip Qullissat Aqq. tungaanut tallineqerner
- iloqarfiup ilaani A6-imi illuliassat sanillerilaat kallerup inniorfearqqamiit Iminnguup tungaanut aqqusinilernejqernerat.

Aqqusineeqqat majuartarfillu kommunemit sanaartorneqar-lutillu ingerlanneqassapput. Makku sanaartugassatut pilersaarutigineqarpoo:

- Illut-71-init Poul Egedesvej-ip tungaanut aqqusineeraq majuartarfillu
- S.M.Saxtorpsvej-imi inuinnaat aqquataat
- Poul Hansensvej-imi Ny Kirkevej-ip nalaanit Qaarsorassaat tungaanut inuinnaat aqquataat

I den gamle byplan fra 1980-82 indgik en trafiksaneringsplan for Qasigiannguits bymidte. Planens formål var delvist at friholde Poul Hansensvej over strækningen fra butiksområdet til Qaarsorassaat for gennemkørende trafik, der skulle omledes ad Karl Olsvigsvej og dennes planlagte forlængelse sydøst om Ny Kirke til Poul Egedesvej.

På grund af stagnationen i den kørende trafik er planen nu skrinlagt. Der er dog samtidig planlagt en forbedring af forholdene for den gående trafik i bymidten, som har ringe vilkår på grund af den manglende sammenhæng i det centrale stisystem.

Forholdene er især ringe om vinteren, hvor sne-dækket på bymidtens vejnet bliver glat og spor-kört. På grund af den store snescootertrafik hjælper grusning ikke stort.

Specielt på S.M.Saxtorpsvej og Poul Hansensvej over strækningen fra butiksområdet til Qaasorassaat er fodgængere henvist til at færdes på køre-banearealet, og disse strækninger er derfor planlagt forsynet med fortov.

Den kollektive trafik i Qasigiannguit begrænser sig pt. til en enkelt taxa samt Hotel Iglo's minibus, der også til tider kører som hyrevogn. Der foreligger ikke planer om etablering af yderligere kollektiv trafikbetjening.

Trafikanlæg

Vejnettet's drift og vedligeholdelse varetages af kommunen for et budget, der i de senere år er blevet reduceret betydeligt. Vejnettets tilstand er derfor blevet mærkbart forringet.

Anlæg af overordnede veje finansieres af hjemmestyret, for så vidt der er tale om betjening af nye boligområder eller anden byudvikling. Øvrige vejanlæg, herunder lokale boligveje, finansieres af kommunen. Følgende nye vejanlæg er planlagt:

- "katastrofevejen" fra Skivevej til heliporten
- lufthavnsvej i forlængelse af katastrofevejen
- forlængelse af Gl. Kirkevej til Qullissat Aqq.
- lokalvej fra nødelværket til Iminnguaq til betjening af rækkehusbebyggelsen i område A6.

Stier & trapper anlægges og drives af kommunen. Der er planlagt følgende nyanlæg:

- sti og trappe fra Illut-71 til Poul Egedesvej
- fortov langs S.M.Saxtorpsvej
- fortov langs Poul Hansensvej fra Ny Kirkevej til Qaarsorassaat.

Talittarflit Quilimmi talittarfik umiarsuarnut 40 meterinik talittarfitalik umiarsuaqqanullu 55 meterimik talittarfittalik, kiisalu Royal Greenland-ip suliffissuata eqqaani aalisariutinut talittarfik 75 meterinik talittarfittalik.

Slusinnerusukkut aalisariutinut talittarfiup allineqarnissaanik pilersaarutaasut aalisariutit kilisaatinut anginerusunut taarseri-artuaarneri pissutigalugit piffissamut aalajangersimanngitsumut kinguartinneqarput. Akerlanik umiarsuarnut umiarsuaqqanullu talittarfinnik atuineq annertusisimavoq, allineqarnissaallu pisariaqartinneqarpoq. Angallannerup nutaamik ilusilersorneqarnerata umiarsualivimmik atuinermut qanoq kinguneqarumaarnissaa suli paasineqannigilaq.

Quilimmut ikaartarfiup nerorneqarnera pissutigalugu 1992-imi ujaqqanik qajannaarsarneqarpoq, ilaatigut Qasigiaq Trawl-ip illuitigisimasaata ataatigut najullugu ulorianartorsiortinneqarmat.

Kommunep puttasuutissai Qinngunnguanilu umiatsiallissaq pillugit kulturimut sunngiffeqarnermullu pilersaarasiaq inner-suunneqarpoq.

Silaannakkut angallannerml Qinngunnguani illoqarfiup ilaani E8-mi heliporteqarpoq. Heliportip illataa 1978-imi sananeqarpoq, mittarfillu nutaamik qallrlugu 1991-imi iluarsaannejqarpoq. Kujataata kitaanilut mikkiartortarnermut tunngatillugu Qinngunnguani illut aasarsiortarfilt 80-ikkunni piarneqartariaqarsi-mapput. Maannakkut taamaallaat sannavik B-256 immikkut akuersissuteqarluni killeqarfiup iluaniippoq.

Qinngunnguit narsartaanni Qaqqarsuup ataani timmisartunut suluusalinnut mittarfissamik immikkoorttsisoqarsimavoq. Immikkoortoq ajornartorsiutitaqanngitsumik mittarfimmut 1200 meterisut takitigisumut inissaqartitsivoq, pisariaqassappallu takinerusumut.

Mittarfeqarfissamut aqqusineq qaartiterinissamik pisariaqartitsinngitsoq 800 meteriinnarnik takissuseqarluni illoqarfimmut qanilluinnartumi inissisimanera pissutigalugu Kalaallit Nunaanni akikinnerspajussaaq. Sanaartornermi aningaasartutissat 1992-imi akit naapertorlugit mittarfik 900 meterinik takissuse-qartoq 75 mill. kr.-inut missigersersuunneqarsimavoq.

Killeqafeqartitat immikkut ittut

- **Mikkiartortarfik**, illoqarfiup ilaani D10 /D11 /B1 /B6: Heliportip tungaanut mikkiartortarfiup killeqarfia 70 meterinik silissusilerneqarsimavoq mikkiartortarnermullu kiisalu aallartarnermut sammivit illugillugit 350 meterinut takissusilerneqarsimallutik. Kiisalu mikkiartortarfiup aallartarfiullu sammiviisa illugit avataanni narsaamanertat qaqqartaqangitsut 1:2 125 meterinik silissuseqassapput. Aammattaq nunap assiga 11 kiisalu Mittarfeqarfiup Kalaallit Nunaanni heliportit pillugit aalajangersagai innersuunneqarput.
- **Talittarflit**, illoqarfiup ilaani B2: KNI-p talittarfilt eqqaanni immikkut soqutigisaqarfii atorunnaarsinnejqarsimapput.

Killeqafeqartitat immikkut ittut allat pillugit avatangiisinut pilersaarasiaq pilersorneqarnermullu pilersaarasiaq kiisalu nunap assiga 11 innersuunneqarput.

Havneanlæggene omfatter trafikhavnen på Quilik /Spækholmen med 40 meter atlantkaj og 55 meter skonnertkaj samt fiskerihavnen ved Royal Greenlands fabrik med 75 meter kutterkaj.

Tidligere planer om at udvide fiskerkajen er nu skrinlagt efter fiskerflådens omlægning til større trawlere. Til gengæld er belastningen på atlantkajen og skonnertkajen øget, og der er behov for en udvidelse af begge kajanlæg. Der foreligger imidlertid ingen analyse af, hvad de nye trafiksystemer vil betyde for belastningen af trafikhavnen.

Dæmningen til Quilik /Spækholmen blev i 1992 forstærket med nye dæksten på grund af erosion med fare for underminering af Qasigiaq Trawl's tidligere kontor- og værkstedsbygning.

Vedr. nye kommunale pontonbroer samt småbådhavn ved Qinngunnguit i bunden af havnebugten henvises til kultur- og fritidsplanen.

Luftfartsanlæg omfatter heliporten på Sletten i område E8. Heliportbygningen opførtes i 1978 og landingspladsen blev renoveret med ny belægning i 1991. Indflyvningszonen fra sydvest nødvendig gjorde i 80'erne en omfattende sanering af sommerboliger på Sletten. Nu ligger kun værkstedsbygningen B-256 på dispensation i spærrzoneren.

På den flade slette nedenfor fjeldet Qaqqarsuaq er udlagt areal til en fremtidig landingsbane for fastvingede fly. Området giver uden problemer plads til en bane på 1200 meter, om nødvendigt mere.

Den særdeles bynære beliggenhed med kun 800 m lufthavnsvej på en lerslette uden behov for udspærring betyder, at banen bliver Grønlands absolut billigste. Anlægsudgiften er anslætt til 75 mio. kr i 1992-priser for en 900 meter bane.

Klausulerede zoner

- **Indflyvningszonen**, område D10/D11/B1/B6: Omkring heliporten er fastsat en sikkerhedszone på 70 meters bredde og 350 meters længde i begge ind- og udflyvningsretninger. Endvidere hindringsfri flader 1:2 i 125 meters bredde på begge sider af ind- og udflyvningslinien. Der henvises iøvrigt til kort 11 samt Statens Luftfartsvæsens bestemmelser om heliport i Grønland.
- **Havneanlæg**, område B2: KNI's indsightsgrænser omkring havneanlæg er opstået.

For øvrige klausulerede zoner henvises til miljøplanen og forsyningsplanen samt kort 11.

INERIARTORNISSAMI ILIMAGISAT

Siunissami containerersulernermi Nuup qitiusunissaar naatsorsuutigineqarpoq. Qaqortumi Aasiannilu immikkoortortaqarfekarluni kiisalu illoqarfinnik arlanik arfineq pingasunik, tamatumani Qasigiannguit ilanngullugit. Containereqarfiit Grønlandsrederiet A/S-imit Nuummi qitiusumiit avannamut kujammullingerlasussanik niioraaanermut atatillugu sapaalip akunnikaartumik tikanneqartassapput.

Qasigiannguani umiarsualivimmi containerersulernissamut innaallagissanut qallersuinissanullu tunngasumik suliassat 9 mio. kr. nalinginut 1993-imi suliarineqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Taamaalilluni Qasigiannguit nassiussanik assartuunikkut sullinneqarnera pitsanngoriaateqassaaq.

Ilaasunik siunissami angallasserlaasissaq taamaattoq suli paasineqanngilaq. Periusaasinnaasut marluk maanna oqaluusserineqarput: timmisartumik sinersortaatinillu ataatsimoortumik kiisalu timmisartuussinérinnavik.

Ataatsimoortumik angallassisarnissami Qasigiannguit tamati-goornerumik sullinneqarsinnaassapput, aappaatigulli timmisartuussinerinnaviup timmisartunut suluusalinnut mittarfittaassap piviusunngortinnissaanut tunngavissaqartillualissavaa.

Qanoriunniit pisoqassagaluarpat siunissami ilaasunik annertunerumik angallassinissap, ima paasillugu akulikinnerumik aallartarfekarnissat, anguniarneqarnissaar naatsorsuutigineqartariaqarpoq.

Angallannerup aaqqissuunneqarnera mittarfimmum aqqusinissaq sananeqariarpat malunnartumik pitsanngoriassaaq. Qinngunnguit illoqarfiallu avannaatungaata akornanni angallannermi tamarmi soorunami aqqusineq taanna atorluarneqasaqaaq, taamaalillunilu mittarfimmum aqqusineq aqqusinersurat tunngaveqalissaq.

Katersugaasivitoqqat akornanni aqqusinermi amilluinnarlumi angallanneq oqilsaavigineqassaaq, mittarfimmullu aqquserngup qatserisartoqarfiup mittarfiallu akornanni sukkasumik isumannaatsumillu aqquteqalernissamik kissaateqarnermut tunngavusoq naammassissavaa.

Qaqqarsuup ataani timmisartunut suluusalinnut mittarfimmum atatillugu aqqusinissaq mittarfimmum aqquserngup tallineratigut sananeqassaaq, taamaalillunilu angallannerup aaqqissuussanera piffissap pilersaarisoriusup kingorna Skivevej-ip tallis-sutaani illoqarfialup avannamut kangimut alliartorfissaqarsinnaassaaq. Takuuk nunap assiga 9.

Iloqarfimmi angallattut billit, qamuteralaat kiisalu qatserisartoqarfiup entreprenørillu billii aningaaasaqarniarnikkut nakkaritorneq ingerlaannassappat taakkuunnartussaapput ikillartottussaallutiluunniit. Taamaalilluni mittarfialup tungaanut aqqusinissaq tamaat eqqaassangikkaanni siunissami qanittumi Qasigiannguani aqquserngit iluarsiivigineqarnissaat naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq.

UDVIKLINGSTENDENSER

Det fremtidige containerfragtsystem påregnes at omfatte hovedterminal i Nuuk, distriktsterminaler i Qaqortoq og Aasiaat samt yderligere 8 terminalbyer, herunder Qasigiannguit. Terminalbyerne skal besejles af Grønlandsrederiet A/S med en ugentlig frekvens i en nordgående og en sydgående feeder-rute fra hovedterminalen i Nuuk.

I Qasigiannguit ventes i 1993 gennemført indretning af containerfaciliteter for ca. 9 mio kr omfattende el- og belægningsarbejder ved atlantkajen. Der er såledesudsigt til en forbedret fremtidig fragtbetjening af Qasigiannguit.

Det fremtidige passagertrafiksysten er derimod endnu uafklaret. To modeller er pt. til debat: en kombination af fly og kystpassagerskibe og en ren flytrafikmodel.

Den kombinerede model må formodes at give den mest alsidige betjening af Qasigiannguit, men på den anden side må den rene flytrafikmodel formodes at skabe de bedste forudsætninger for en realisering af landingsbanen for fastvingede fly.

Under alle omstændigheder må det forventes, at der fremover vil blive satset på en større frekvens i passagertrafiksystemet, dvs. hyppigere afgange.

Trafikstrukturen vil blive mærkbart forbedret, når katastrofevejen anlægges. Al trafik mellem Sletten og hele det nordlige byområde vil naturligt benytte sig af denne genvej mellem to af byens randområder, og katastrofevejen vil dermed få status som primærvej.

Samtidig vil flaskehalsen ved de gamle museumsbygninger blive aflastet, og katastrofevejen vil således opfylde dens oprindelige begrundelse i ønsket om etablering af en hurtig og sikker vejforbindelse mellem brandstationen og heliporten.

I forbindelse med landingsbanen for fastvingede fly ved Qaqqarsuaq vil lufthavnsvejen blive anlagt i direkte forlængelse af katastrofevejen, og trafikstrukturen vil dermed være forberedt for en evt. byudvikling mod nordøst i forlængelse af skivej efter planperioden. Se kort 9.

Den lokale kørende trafik omfattende biler og snescootere samt brand- og entreprenør materiel vil udvise et konstant eller vigende niveau, sålænge den økonomiske afmatning fortsætter. Bortset fra katastrofevej og lufthavnsvej påregnes der således ikke indenfor en overskuelig fremtid at være behov for trafikreguleringer i Qasigiannguit.

Iloqarflup qeqqani pisuinnaat angallanneranni atugarisat aqquserngup sinaani pisuinnarnut aqqusinniornermi aqqusine-eraiornermilu annertuumik pitsangoriartinneqassapput. Pit-sangoriaatissat akisunngitsut innuttaasunut amerlanernut iluaquataasussat pineqarput.

Sanaartornissamut piareersaasarnerup pingaernerup sa-naartortisiviup aaqqissuussaanerata allangortiterneqarnissaanut atatillugu Namminersornerullutik Oqartussaniit kommunenut tunniunneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq, allangortiterneq ingerlassaqarfitt 1/1-1993 atorunnaarsiorneqarnerat peqatigalugu ingerlanniarneqarpoq.

Taamaattumik mittarfimmut aqqusinniassap Gl. Kirkevej-illu pilerausiorneqarnissaat suliarineqarnissaallu kommunep isumagisassarissavaa. Ataatsimoortumik tapiissutitassaata isumaqtiginniniutigineqarnera suli naammassineqanngilaq, taamaattumik kommunep aningaasalersuinissamik pilerausiaan-nut qanoq kinguneqarumaarnersoq oqaatigineqarsirnaanngilaq.

Aqqusinernik, majuartartinnik aqqusineeqqanillu aserfal-latsaallinermut ukiuni qaninnerusuni aningaasallissutigineqar-tartussat suli ikilagaluttuinnassapput, aserfallatsaaliugassat tamakkerlugin aserfallatsaalinarnissaannut naammangitsut.

Taamaalilluni 90-ikkut ingerlaneranni iluarsaassinermut anner-tuumik aningaasartuuteqartariaqarnissaq naatsorsuutigineqar-tariaqarpoq.

ANGALLANNERMI POLITIKKIKKUT ANGUNIAKKAT

Kommunalbestyrelsep angallannermi makku anguniagassatut isumaqtigilissutigisimavai:

- Ilasunik siunissami angallasserriaasisami Qasigiannguit annertunerusumik tamatigoortumik sullinneqarnerata inger-laannarnissaq ulakkeerneqassaaq, ima paasillugu akulikinnerusumik timmisartoqarlunilu umiarsuaqartarneratigut
- containerersulernermi Qasigiannguit nassiussanut tunn-gatillugu pitsaunerusumik sullinneqarnissaq ulakkeerne-qassaaq, ima paasillugu akulikinnerusumik umiarsuaqar-neratigut
- umiarsuarnut umiarsuaqqanullu umiarsualivik 90-ikkut naatinngagit alllerneqassaaq
- timmisartunut suluusalinnut mittarfik 90-ikkut naatinngagit pilersinneqassaaq
- mittarfimmut aqqut taassumalu mittarfittaassamut talline-qarnissaq 90-ikkut naatinngagit pilersinneqassaaq
- illoqarfiup qeqqani pisuinnaat angallannerat 90-ikkut naatinngagit pitsaunerulersinneqarutillu isumannaannerulersin-neqassapput.

Den gående trafik i bymidten vil få væsentligt bedre vilkår med de planlagte fortovs- og stianlæg i bymidten. Der er tale om forbedringer til små penge, der samtidig kommer størstedelen af befolkningen til gode.

Den overordnede byggemodning ventes overdraget fra hjemmestyret til kommunerne i forbindelse med byggevæsenets forestående omstrukturering, der påregnes gennemført parallelt med nedlægelsen af driftsvirksomhederne pr. 1/1-1993.

Planlægning og gennemførelse af katastrofevejen og Gl. Kirkevejs forlængelse vil derfor blive et kommunalt anliggende. Størrelsen af det medfølgende bloktiskud er endnu ikke forhandlet på plads, og der kan derfor intet siges om konsekvenserne for kommunens investeringsplan.

Vedligeholdelse af veje, trapper og stier vil over den nærmeste årrække fortsat være underlagt et reduceret budget, der ikke rækker til en opretholdelse af standarden.

I løbet af 90'erne må der således forudsес behov for betydelige renoveringsudgifter på området.

TRAFIKPOLITISK MÅLSÆTNING

Kommunalbestyrelsen har vedtaget følgende konkrete mål på det trafikale område:

- det fremtidige passagertrafiksystem skal sikre en fortsat alsidig betjening af Qasigiannguit med en højere frekvens, dvs. hyppigere fly- og skibsafgange
- det nye containerfragtsystem skal sikre en bedre fragtbetjening af Qasigiannguit med højere frekvens, dvs. hyppigere skibsanhøj
- atlantkajen og skonnertkajen i trafikhavnen skal udvides inden udgangen af 90'erne.
- en landingsbane for fastvingede fly skal etableres inden udgangen af 90'erne.
- katastrofevejen og dennes videreførelse i luft-havnsvejen skal etableres inden udgangen af 90'erne.
- for den gående trafik i bymidten skal tilvej-bringes en bedre komfort og sikkerhed inden udgangen af 90'erne.

Oasigiannquit kommuuniat

INVESTERINGSPLAN 1993–2005

TRAFIKPLAN

November 1992

ILIUUSISSAMIK PILERSAARUT

Qasigiannguani aqqusinernik pioreersunik pitsanngorsaa-neq kommunep aningaasalersuinissamik pilersarusiaani aningaasaniuk ukiut tamaasa amerligaluttuinnartunik aningaasallisuteqartarnikkut ingerlanneqarpoq.

S.M.Saxtorpsvej-imi aqquserngup sinaani pisuinnaat aqqataat Poul Hansensvej-imiit blok A-p tungaanut kommunep 98-imi aningaasalersuinissamik pilersarusiaani ilanngunneqarpoq.

Poul Hansensvej-imi aqquserngup sinaani pisuinnaat aqqutaat Ny Kirkevej-imiit Qaarsorassaat tungaanut kommunep 1998-imi aningaasalersuinissamik pilersarusiaani ilanngunneqarpoq.

Illut-71-inlit Poul Egedesvej-ip tungaanut aqqusineeraq majuartarfíllu Ny Kirkevej-ip kangiatungaani kommunep 1998-imi aningaasalersuinissamik pilersarusiaani ilanngunneqarput.

Mittarflimmut aqqut ukiuni 2002-03-imi ingerlanneqartussanganrlugu kommunep aningaasalersuinissamik pilersarusiaani ilanngunneqarallarpooq.

Mittarittaassamut aqqutip immikkoortua siulleq, ima paasillugu mittarfimmiit sloqqanik piaaviup tungaanut, ukiuni 2004-05-imi ingerlanneqartussanganrlugu kommunep aningaasalersuinissamik pilersarusiaani ilanngunneqarallarpooq.

Mittarittaassamut aqqutip immikkoortuata aappaa, ima paasillugu sloqqanik pilaavimmiit mittarittaassap tungaanut, 1996-98-imi ingerlanneqarnissaa siunertaralugu 1991-ip naalernerani kissaatigisatut Namm. Oqartussanut nalunaarutigineqarpoq.

Timmisartunut suluusalinnut mittarfík Qaqqarsuup ataani qinngunguani 1996-98-imi ingerlanneqarnissaa siunertaralugu 1991-ip naalernerani kissaatigisatut Namm. Oqartussanut nalunaarutigineqarpoq.

Umiarsuaqqanut talittarflup tallineqarnissaata 1997-imi ingerlanneqarnissaa siunertaralugu 1991-ip naalernerani kissaatigisatut Namm. Oqartussanut nalunaarutigineqarpoq.

Umiarsualivlup tallineqarnissaata 1998-imi ingerlanneqarnissaa siunertaralugu 1991-ip naalernerani kissaatigisatut Namm. Oqartussanut nalunaarutigineqarpoq.

Gl. Kirkevej-ip Qullissat Aqq. tungaanut tallineqarnissaat Namm. Oqartussat ukiuni 1994-96-imi aningaasalersuinissamik pilersarusiaani ilanngunneqarpoq, illoqarfíup avannaata kangiatungaananut angallannerup pitsanngorsaavigineqarnissaa illoqarfíllu ilaani A10-mi illunik uiulerilaanik sanaartornissaq siunertaralugu.

Umiarsualivimmi containerilersornissami kallerup inneranut qallersuinissamullu tunngassuteqartunik suliassat il.il. Namm. Oqartussat 1993-imi aningaasalersuinissamik pilersaarutaanni ilanngunneqarsimapput.

Angallannermi sanaartugassatut kissaatigisat aaqqissuunneqarerat 94-imi aningaasat inatsisissaannut sanaartugassatut kissaatigisanik nalunaaruteqarnermut atatillugu ingerlanneqassaaq.

HANDLINGSPLAN

Forbedring af eksisterende veje i Qasigiannguit er tilgodeset med et voksende årligt beløb på kommunens investeringsplan.

Fortov langs S.M.Saxtorpsvej over strækningen fra Poul Hansensvej til blok A er optaget på kommunens investeringsplan i 1998.

Fortov langs Poul Hansensvej over strækningen fra Ny Kirkevej til Qaarsorassaat er optaget på kommunens investeringsplan i 1998.

Sti og trappe fra Illut-71 til Poul Egedesvej øst for Ny Kirke er optaget på kommuens investeringsplan i 1998.

Katastrofevejen er foreløbigt optaget på kommunens investeringsplan til gennemførelse i årene 2002-03.

1. etape af lufthavnsvejen, dvs. strækningen fra Heliporten til grusgraven, er foreløbigt optaget på kommunens investeringsplan til gennemførelse i årene 2004-05.

2. etape af lufthavnsvejen, dvs. strækningen fra grusgraven til lufthavnen, blev ultimo 1991 indmeldt som anlægsønske til hjemmestyret med henblik på gennemførelse i 1996-98.

Landingsbanen for fastvingede fly på sletten nedenfor Qaqqarsuaq blev ultimo 1991 indmeldt som anlægsønske til hjemmestyret med henblik på gennemførelse i 1996-98.

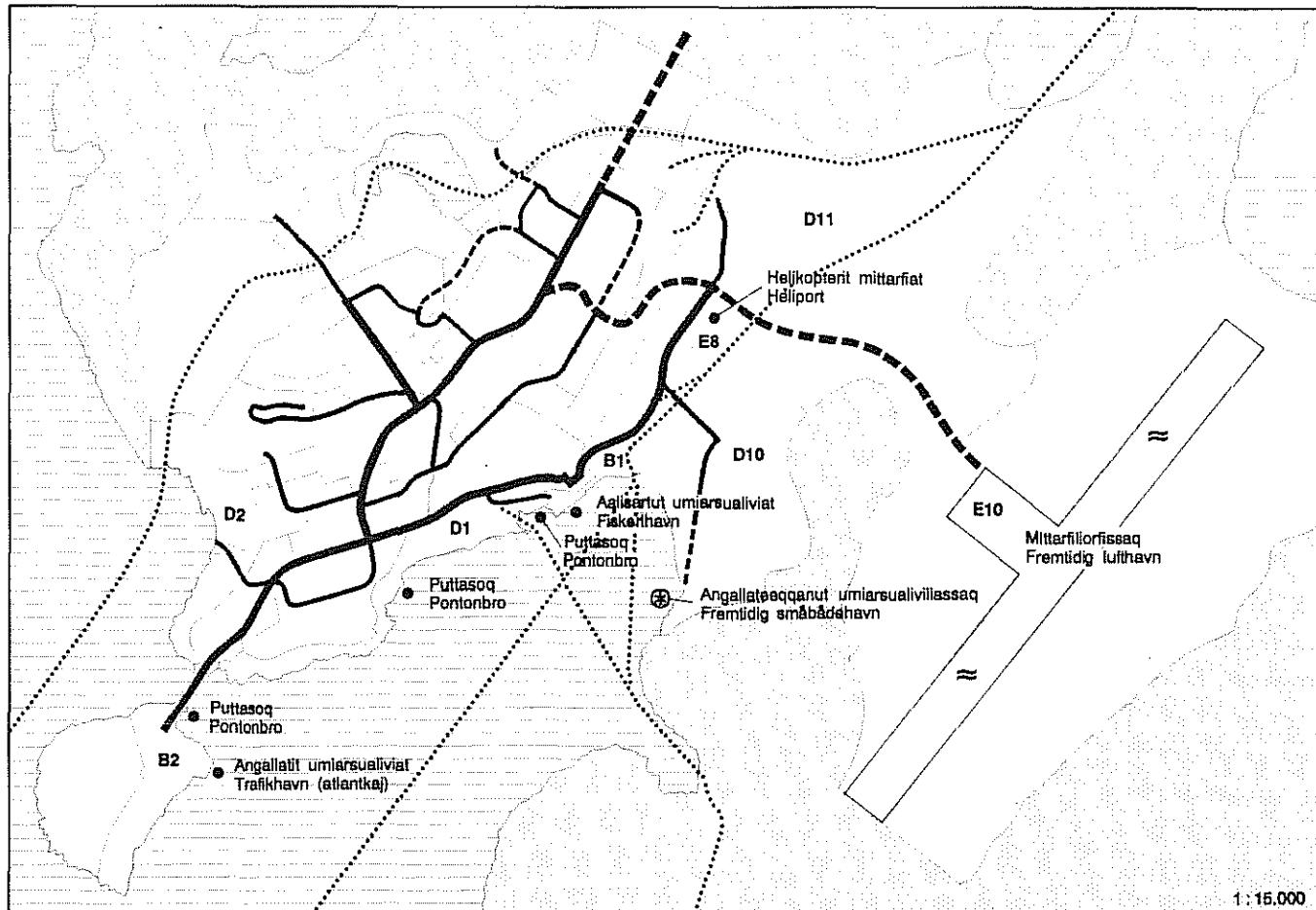
Forlængelse af skonnertkajen blev ultimo 1991 indmeldt som anlægsønske til hjemmestyret med henblik på gennemførelse i 1997.

Udvidelse af atlantkajen blev ultimo 1991 indmeldt som anlægsønske til hjemmestyret med henblik på gennemførelse i 1998.

Forlængelse af Gl. Kirkevej til Qullissat Aqq. er optaget på hjemmestyrets investeringsplan i årene 1994-96 med henblik på forbedret trafikbetjening af det nordøstlige byområde samt opførelse af kædehuse i område A10.

Etablering af containerfaciliteter på atlantkajen i form af el- og belægningsarbejder mv. er optaget på hjemmestyrets investeringsplan i 1993.

En koordinering af anlægsønskerne på det trafikale område vil blive gennemført i forbindelse med ud melding af anlægsønsker til finanslov 94.

1:15,000

AQQUSERNGIT AALLARTIFFII NAAFFIILLU TRAFIKALE IND- & UDFALDSPORTE

- Aqqusineq pingaerneq
Primærvej
- - - - - Pingaernertut aqqusinniassaq
Fremtidig primærvej
- Aqqusineq pingaannginneq
Sekundærvej
- - - - - Aqqusinssaq pingaannginneq
Fremtidig sekundærvej
- Qimmissit aaqqutaa
Slædevej
- ≈ ⊕ Aqquserngit aallartiffii naaffiillu
Trafikale ind- og udfaldsporte
- / // /// Anniktsumik / akunnattumik / annertuumik sanaartorfissaqassuseq
Lille / middel / stor restrummelighed

B, D, E

	B1	B2	E8	E10	D1	D2	D10	D11
• Aallartut umiarsualiviat Fiskerihavn	•		•//					
• Angallatit umiarsualiviat Trafikhavn				•				
• Hellikopterit mittarflat Heliport					///			
≈ Mittarfillorfissaq Fremtidig lufthavn								
• Kommunep tallitarflutal puitasut Kommunale pontonbroer		•			•			
⊕ Angallateeqqanut umiarsualiviliassaq Fremtidig småbådshavn							///	
• Qimmissit aaqqutaa pingaernerit Vigtigste slædeudfaldsveje					•	•	•	•

ANINGAASALERSUINISSAMIK PILERSAARUT ANINGAA-SATIGULLU PILERSAARUT

Aningaa salersuinissamik pilersaarut qupperneq 66-im i takune-qarsinnaavoq. Aammattaaq immikkoortunut pilersaarutit qulit kingornaniittooq Immikkoortooq innersuunneqarpoq.

ILLOQARFIUP IMMIKKOORTORTALERSORNE-QARNERANUT TUNNGASUT

Angallannerup maannakkutut aaqqissuussaanera tamaat isigalugu illoqarfiup qeqqaniit illoqarfiup immikkoortortaanut pingasunut: Quilik, Qinngunnguit Skiveej-illu tungaanut attaveqarluni ingerlalluarpoq.

Taamaattoq Skiveej-ip Qinngunnguillu akornanni attaveqannigineq angallannerut naleqqutinnigilaq. Kiisalu mittarfiup Qinngunnguani inissisimavia illoqarfiup ilaasa D10-ip D11-illu sanaartorfigineqanngitsut atorluarneqarnissaannut annertuumik killilliivooq.

Mittarfimmut aqqummik, mittarfeqarfissamut aqqummik mittarfimmiu sanaartorneq angallannerup aaqqissuunneqarneranut illoqarfiullu nalinginnaasumik immikkoortortalersornejnarneranut malunnartumik pitsanngoriaataassaaq.

Quilimi umiarsualivik illoqarfimmut naleqqiullugu tankeqarfimmut eqqaaniiltumut akornutaanngitsumik alliterfissaqarluarluni inissisimalluarpoq. Taamaattoq umiarsualiviuup raajaleriviullu akornanni angallannikkut attaveqarneq naammaginangilaq, piffissamili pilersaarusrusioriusumi tamatumma allanngortinneqarnissaanut aningaa satigut periarfissaqanngilaq.

Akerlianillu aallsartut talitarfiat raajalerivimmut qanittumi inissimalluarpoq. Alliterinissamut maannakkut pisariaqartitsisoqanngilaq, pisariaqartitsisoqassagaluarpat aatsaat nunniornikut tamanna pisinnaassaaq.

Qasigiannguani angallannermi sanaartugassatut pilersaarutigineqartut tamarmik immikkut pilersaarusrusiornejartariaqassapput.

SIUNISSAMUT ISUMALIUTIT

Mittarfiup aaqtuaata immikkoortukkuutaarlugu sananeqarnissaa pilersaarusiap siuartinneqarsinnaanera tunngavigalugu isumaliutigineqassaaq.

Eqqaaviup eqqaani ujaqqanik qaartiterinermi ujaqqat sineruttut kommunep sanaartornissamut piareersaatit matuunissallu pillugit pilersaarusaanut atormiarneqassapput. Tamatumani pilersaarusiati taakku pitsaanerusumik aaqqissuunneqamissaat pilersaarusrusiornejamissaallu siunertarineqarpoq.

INVESTERINGSPLAN OG BUDGET

Investeringsplanen fremgår på side 66. Der henvises iøvrigt til afsnittet efter de 10 sektorplaner.

FORHOLDET TIL HOVEDSTRUKTUREN

Den eksisterende trafikstruktur er i hovedtræk velfungerende med primære vejforbindelser fra bymidten til de 3 perifere byområder: Quilik, Sletten og Skivevej.

Den manglende forbindelse mellem Skivevej og Sletten er dog trafikalt uhensigtsmæssig. Endvidere er heliportens beliggenhed på Sletten en stærkt begrænsende faktor for en optimal udnyttelse af de friholdte områder D10 og D11.

Anlæg af katastrofevej, lufthavnsvej og landingsbane vil derfor mærkbart forbedre både trafikstrukturen og hovedstrukturen generelt.

Trafikhavnen på Quilik /Spækholmen er velbeliggende i forhold til byen med gode udvidelsesmuligheder, der ikke er i konflikt med det nærliggende tankanlæg. Trafikforbindelsen mellem atlantkajen og rejefabrikken er dog uhensigtsmæssig, men der foreligger ikke i planperioden nogen økonomisk mulighed for at ændre dette forhold.

Fiskerihavnen er derimod velbeliggende tæt ved rejefabrikken. Der er ikke noget aktuelt behov for en udvidelse, der i givet fald kun kan ske i form af en mole ud i havnebugten.

Samtlige planlagte trafikanlæg i Qasigiannguit kræver forudgående lokalplanlægning.

FREMTIDIGE OVERVEJELSER

En etapevis gennemførelse af katastrofevejen vil blive overvejet med henblik på en evt. fremrykning af projektet.

Overskydende sprængsten fra stenbrydning ved dumpen vil fremover søgt anvendt til kommunale byggemodnings- og opfyldesprojekter. Dette forudsætter en bedre koordinering og planlægning af disse projekter.